

Archontische krachten in Groningen

over de omgang met archieven van
subculturen en gemarginaliseerden

Sebastiaan Vos
S11265035

Universiteit van Amsterdam
Archiefwetenschap / Archival and Information Studies
Masterscriptie

28 januari 2021

begeleider prof. dr. K.J.P.F.M. Jeurgens
tweede lezer dr. M.J. Karabinos

‘Hier is alles’, zei de archivaris, terwijl hij zijn stappen inhield. ‘Begrijp je wat dat wil zeggen? Als de werelddol op een dag verdwijnt, dus als de aarde in botsing komt met een komeet, als de aarde in rook opgaat of gewoon in de afgrond stort, als dan onze aardbol verdwijnt zonder een spoor achter te laten, zou het voldoende zijn als deze kelder, volgestopt met dossiers, overbleef om te begrijpen hoe deze wereld geweest is.’ De archivaris keek om, om te zien of zijn woorden in het bewustzijn van de ander waren doorgedrongen. ‘Begrijp je wat ik bedoel? Geen enkele geschiedenis, encyclopedie, heilig boek of alle andere boeken bij elkaar, geen enkele academie, universiteit of bibliotheek kan ooit de waarheid over onze wereld zo gecomprimeerd verschaffen als dit Archief.’ ‘Maar is die waarheid niet een beetje misvormd?’ waagde Ebu Qerim hem tegen te spreken.

Ismail Kadare
Het dromenpaleis

Inhoud

Vooraf.....	1
Hoofdstuk 1 Van belangstelling naar theorie	3
1.1 Belangstelling.....	3
1.1.1 Aanleiding.....	3
1.1.2 Thema	3
1.2 Methodologie	4
1.3 Literatuuranalyse.....	4
1.3.1 Een regel Jacques Derrida.....	4
1.3.2. ‘Derrida’ in Zuid-Afrika	5
1.3.3 Derrida’s <i>Archive Fever</i>	5
1.3.4 De Freudiaanse theorie en het archief.....	7
1.3.5 Machtsperspectief versus rechtvaardigheid	8
1.3.5.1 Etymologie	9
1.3.5.2 Van Oudheid naar heden.....	9
1.3.5.3 De archontische macht in drie aspecten: het machtsperspectief	9
1.3.5.4 Rechtvaardigheid in drie elementen die de archontische macht kunnen breken.....	11
1.3.6 Afsluitend.....	12
1.4 Onderzoeksvraag.....	13
1.5 Toepassing uitkomst van de literatuuranalyse op de casus	14
1.5.1. Kader.....	14
1.5.2 Opzet.....	14
1.5.3. Vragenschema.....	16
1.5.3.1 De ‘ander’ zien.....	16
1.5.3.2 Gastvrijheid.....	17
1.5.3.3 Verantwoording	17
Hoofdstuk 2 Case study.....	19
2.1 Over dit hoofdstuk	19
2.2 Definitie en afbakening.....	19
2.3 Indicatoren van het machtsmechanisme.....	20
2.3.1 Toegankelijkheid.....	21
2.3.1.1 Inleiding bij een archieftoegang.....	21
2.3.1.2 Plaatsingslijst/inventarislijst bij een archieftoegang	21
2.3.1.3 Metadata toegekend aan archiefmateriaal	21
2.3.1.4 Gebouw/uitstraling van de archiefinstelling	22

2.3.1.5 Legitimatie bezoekers archiefinstelling	22
2.3.1.6 Registratie archiefmateriaal	22
2.3.1.7 Verwante termen of archieftoegangen presenteren via zoeken op de website.....	22
2.3.1.8 Voorwaarden van de archiefvormer inzake de openbaarheidsbeperking of uitlening archivalia.....	22
2.3.2 Structuur.....	22
2.3.2.1 Correcte beschrijving archiefmateriaal	22
2.3.2.2 Beschrijving door archiefvormer	22
2.3.2.3 Voorwaarden archiefvormer aangaande de beschrijving van archiefstukken.....	23
2.3.2.4 Naam archivaris bekend.....	23
2.3.2.5 Prioritering ontsluiten verworven niet-geïnventariseerde archieftoegangen.....	23
2.3.3 Verwerving.....	23
2.3.3.1 Actieve verwerving.....	23
2.3.3.2 Passieve verwerving.....	23
2.3.3.3 Verwerving door netwerk	23
2.3.3.4 Beperkingen aan verwerving.....	23
2.4 Groninger Archieven.....	23
2.4.1 Algemeen	23
2.4.2 Ontsluiting van archiefmateriaal	24
2.5 Trefwoorden en namen	24
2.6 Resultaten in archiefmateriaal Groninger Archieven.....	25
2.6.1 Archieftoegangen en beleid voormalig Gemeentearchief Groningen	25
2.6.1.1 Archieftoegangen	25
2.6.1.2 Scout Gemeentearchief Groningen	27
2.6.1.3 Beleidsplannen en jaarverslagen Gemeentearchief Groningen.....	27
2.6.2 Documentatiemateriaal	28
2.6.3 Overige Bibliotheektoegangen.....	29
2.6.4 Affiches.....	29
2.6.5 Bewegend beeld	30
2.6.6 Stilstaand beeld	30
2.6.7 Poparchief	31
2.7 Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis.....	31
2.7.1 Instituut	31
2.7.2 Materiaal met Groninger link in de collectie IISG.....	32
2.8 Interviews.....	32
2.9 Bloemlezing gevonden archiefmateriaal en interviews gekoppeld aan de indicatoren.....	32
2.9.1 Uitleg.....	32
2.9.1.1 Indicatoren archiefmateriaal Groninger Archieven.....	32

2.9.1.1.1 Toegankelijkheid.....	32
2.9.1.1.1.1 Inleiding bij een archieftoegang.....	32
2.9.1.1.1.2 Plaatsingslijst/inventarislijst bij een archieftoegang	33
2.9.1.1.1.3 Metadata toegekend aan archiefmateriaal	33
2.9.1.1.1.4 Registratie archiefmateriaal	33
2.9.1.1.1.5 Verwante termen of archieftoegangen presenteren via zoeken op de website.....	33
2.9.1.1.1.6 Voorwaarden van de archiefvormer inzake de openbaarheidsbeperking of uitlening archivalia.....	33
2.9.1.1.2 Structuur.....	34
2.9.1.1.2.1 Correcte beschrijving archiefmateriaal	34
2.9.1.1.2.2 Beschrijving door archiefvormer	34
2.9.1.1.2.3 Naam archivaris bekend.....	34
2.9.1.1.2.4 Prioritering ontsluiten verworven niet-geïnteriseerde archieftoegangen.....	34
2.9.1.1.3 Verwerving.....	35
2.9.1.1.3.1 Actieve verwerving	35
2.9.1.1.3.2 Verwerving door netwerk	35
2.9.1.2 Indicatoren archiefmateriaal IISG.....	35
2.9.1.2.1 Toegankelijkheid.....	35
2.9.1.2.1.1 Voorwaarden van de archiefvormer inzake de openbaarheidsbeperking of uitlening archivalia.....	35
2.9.1.2.2 Structuur.....	35
2.9.1.2.2.1 Voorwaarden archiefvormer aangaande de beschrijving van archiefstukken.....	35
2.9.1.2.3 Verwerving.....	36
2.9.1.2.3.1 Passieve verwerving.....	36
2.9.1.3 Indicatoren uit interviews.....	36
2.9.1.3.1 Toegankelijkheid.....	36
2.9.1.3.1.1 Gebouw/uitstraling van de archiefinstelling	36
2.9.1.3.1.2 Legitimatie bezoekers archiefinstelling	36
2.9.1.3.1.3 Verwante termen of archieftoegangen presenteren via zoeken op de website.....	36
2.9.1.3.2 Structuur.....	36
2.9.1.3.2.1 Correcte beschrijving archiefmateriaal	36
2.9.1.3.2.2 Beschrijving door archiefvormer	36
2.9.1.3.2.3 Voorwaarden archiefvormer aangaande de beschrijving van archiefstukken.....	37
2.9.1.3.2.4 Prioritering ontsluiten verworven niet-geïnteriseerde archieftoegangen.....	37
2.9.1.3.3 Verwerving.....	37
2.9.1.3.3.1 Actieve verwerving	37
2.9.1.3.3.2 Passieve verwerving.....	37
2.9.1.3.3.3 Verwerving door netwerk	37

2.9.1.3.3.4 Beperkingen aan verwerving.....	38
2.10 Afsluitend.....	38
Hoofdstuk 3 Analyse & Conclusie.....	39
3.1 Resumé Hoofdstukken 1 & 2.....	39
3.2 Over dit hoofdstuk.....	39
3.3 Bloemlezing analyse.....	39
3.3.1 Toegankelijkheid.....	39
3.3.1.1 Inleiding bij een archieftoegang.....	39
3.3.1.2 Plaatsingslijst/inventarislijst bij een archieftoegang.....	40
3.3.1.3 Metadata toegekend aan archiefmateriaal.....	40
3.3.1.4 Gebouw/uitstraling van de archiefinstelling.....	40
3.3.1.5 Legitimatie bezoekers archiefinstelling.....	41
3.3.1.6 Registratie archiefmateriaal.....	41
3.3.1.7 Voorwaarden van de archiefvormer inzake de openbaarheidsbeperking of uitlening archivalia.....	41
3.3.2 Structuur.....	42
3.3.2.1 Correcte beschrijving archiefmateriaal.....	42
3.3.2.2 Voorwaarden archiefvormer aangaande de beschrijving van archiefstukken.....	42
3.3.2.3 Prioritering ontsluiten verworven niet-geïnventariseerde archieftoegangen.....	42
3.3.3 Verwerving.....	42
3.3.3.1 Actieve verwerving.....	42
3.3.3.2 Passieve verwerving.....	43
3.4 Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis te Amsterdam.....	43
3.4.1 Toegankelijkheid.....	43
3.4.2 Structuur.....	43
3.4.3 Verwerving.....	43
3.5 Conclusie.....	43
Hoofdstuk 4 Rechtvaardigheid in het archief.....	45
4.1 Over dit hoofdstuk.....	45
4.2 De ander zien.....	45
4.3 Gastvrijheid.....	47
4.4 Verantwoording.....	47
4.5 Alternatief scenario.....	47
4.5.1 Praktische aanbevelingen.....	48
4.5.2 Ander beleid.....	48
Hoofdstuk 5 Reflectie.....	51

Hoofdstuk 6 Literatuur en bronnen	53
6.1 Literatuur.....	53
6.2 Websites.....	54
6.3 Bronnen.....	55
Bijlage I Trefwoorden en namen	57
Bijlage II Archieftoegangen	61
Bijlage III Documentatiemateriaal toegang 1774.....	81
Bijlage IV Titels en publicaties in Bibliotheektoegangen RAG/GAG/ Groninger Archieven.....	89
Bijlage V Materiaal met een Groninger link in de collectie IISG	143
Bijlage VI Interviews	145
Bijlage VII Indicatoren in gevonden archiefmateriaal en interviews.....	155
Bijlage VIII Analyse van de case study	171
Bijlage IX Projectplan acquisitie particuliere archieven 2021-2024.....	181

Vooraf

Dit is ‘m dan eindelijk: mijn afstudeerscriptie. Een fijne afsluiting toch wel van een wat moeizaam verlopen en persoonlijk tegenvallende masteropleiding, zeker na de zo interessante pre-master. Wat niet wil zeggen dat het werken aan deze thesis altijd van een leien dakje ging. Helemaal niet, maar goed, het is volbracht en ik heb er met veel plezier aan gewerkt en kijk er met voldoening op terug. De uitkomsten en aanbevelingen bieden bovendien mogelijkheden om in de praktijk mee aan de slag te gaan bij de Groninger Archieven. Dat is me ook veel waard.

Ik dank Charles voor de begeleiding bij deze thesis en voor het feit dat hij me op het spoor van Verne Harris heeft gebracht. René dank ik voor het secuur meelesen en de inspiratie voor de theorie van Freud bij Derrida. Veel dank gaat ook uit aan de geïnterviewden en alle anderen die mij op mijn werk van input hebben voorzien voor mijn onderzoek: Albert, Cees, Eddy, Frederiekje, Gert, Harry, Henk, Jaap Jan, Johan, Jona, Karel, Margreet, Marij, Mirjam en René. Daarnaast Frank de Jong van het IISG, oud-gemeentearchivaris Jan van den Broek en voormalig scout van archieven van sociale bewegingen, Jelle Hagen. Het hielp ook enorm dat Annie de laatste weken zo vaak op Jelle en Aaf wilde passen toen we verplicht thuis zaten. Tot slot nog dit: het was natuurlijk allemaal ook nooit gelukt zonder Nynke en alle ondersteuning die zij mij tijdens dit onderzoek en eigenlijk gedurende de hele master heeft geboden.

Groningen
28 januari 2021

Hoofdstuk 1 Van belangstelling naar theorie

1.1 Belangstelling

In dit eerste hoofdstuk begin ik met een beschrijving hoe ik tot het object van mijn onderzoek ben gekomen voor deze scriptie en de methodologie. Daarna volgt een uitgebreide literatuuranalyse over het machtsperspectief in het archief, zoals dat door Jacques Derrida is geëntameerd en door Verne Harris is uitgewerkt. Dit leidt vervolgens tot mijn onderzoeksvraag, met als besluit een korte uiteenzetting hoe ik het analytische kader gebaseerd op mijn literatuurstudie koppel aan mijn casus.

1.1.1 Aanleiding

In mijn leven heb ik altijd een zekere belangstelling gehad voor bepaalde subculturen: de kraakbeweging, milieuactivisten, jonge natuurvorsers, underground popmuziek, om er enkele te noemen. Dit heeft me altijd het besef gegeven dat er in principe meer is in de samenleving dan wat de meeste mensen daarin zo op het oog of in eerste instantie in de dagelijkse realiteit of actualiteit waarnemen. Ik realiseer me natuurlijk ook dat wie juist deel uitmaakt van een dergelijke subcultuur, hier misschien anders in staat of anders naar kijkt dan als dat niet het geval is, want dan vindt iemand zichzelf misschien juist wel erg zichtbaar.

Een kenmerk van een subcultuur is dat het marginaal is ten opzichte van het dominante of zich in ieder geval niet in het volle zicht van de samenleving bevindt of zich misschien zelfs bewust afkeert van de *mainstream*. Desondanks maakt het wel deel uit van de wereld waarin wij leven en daarom is het naar mijn idee essentieel als een (overheids)archiefinstelling hier oog voor heeft en naar handelt en dus archiefbescheiden die hier betrekking op hebben beheert, bewaart en beschikbaar stelt. Een (overheids)archiefinstelling zal in het eigen collectieprofiel zeker niet expliciet archiefvormers willen uitsluiten, maar integendeel eerder zo, om een modieuze term te gebruiken, *inclusief* mogelijk willen zijn.

Tijdens mijn werk als archivaris eerst op het RHC Drents Archief en daarna bij het RHC Groninger Archieven, is het me opgevallen dat archieven van subculturen in geringe mate deel lijken uit te maken van de particuliere archiefcollectie van deze overheidsarchiefinstellingen.

1.1.2 Thema

Sinds ik werkzaam ben in het archiefwezen en zeker de laatste jaren in de functie van collectiebeheerder bij de Groninger Archieven, vraag ik me geregeld af hoe een regionale archiefbewaarplaats een zo compleet mogelijk archievenoverzicht kan krijgen van het werkgebied, waarin dan ook archieven van bepaalde subculturen of gemarginaliseerden c.q. minderheden in de samenleving zijn vertegenwoordigd die momenteel op de een of andere manier daar geen deel van uitmaken en niet worden geacquireerd. Zo is er bijvoorbeeld bij de Groninger Archieven niet veel archiefmateriaal terug te vinden van de Stad-Groninger kraakbeweging in de jaren 80 en 90 van de vorige eeuw, of van verzet tegen (plannen voor) de aanleg van militaire oefenterreinen in het Lauwersmeergebied of in Westerwolde in de jaren 70 en 80 van die eeuw, of tegen de opslag van kernafval in ondergrondse zoutkoepels in Oost-Groningen in diezelfde periode. Terwijl dat in die tijd wel onderwerpen waren die het (regionale) nieuws haalden en de stedelijke of regionale samenleving (deels) beroerden.

Groepen mensen hebben zich bovendien hier actief voor ingezet. Derhalve mag verondersteld worden dat daar ook een bepaalde administratie van is of moet zijn geweest. Die op zijn beurt bijvoorbeeld uitstekend zou kunnen voldoen aan het tweede criterium van het Acquisitieprofiel particuliere archieven van RHC Groninger Archieven: "Het archief is inhoudelijk een aanvulling op de gemeentelijke-, provinciale- en rijksarchieven, of het belicht een onderdeel vanuit een ander perspectief. De relatie kan er ook uit bestaan dat de particuliere archieven en collecties juist onderdelen in de samenleving belichten die in de overheidsarchieven niet aan de orde komen, waarmee ze een zelfstandige betekenis hebben als bron voor de geschiedenis van stad en provincie."¹

¹ RHC Groninger Archieven, *Verwervingsprofiel van RHC Groninger Archieven met betrekking tot niet-overheidsarchieven*, zij.

In het geval van de kraakbeweging weet ik zeker dat er dergelijke informatie is overgeleverd. Ik heb namelijk een aantal jaren geleden een expositie gezien in een antiquariaat in Groningen van het zogeheten Wolters-Noordhoff Complex, een omvangrijk tussen 1985 en 1990 gekraakt geweest voormalig gebouwenblok van de gelijknamige drukkerij in de binnenstad van Groningen. Een deel van deze krakers was expliciet politiek en maatschappelijk georiënteerd, “links-radikaal”² en buitenparlementair, gekeerd tegen het “blank kapitalistisch systeem” in Nederland³ en tegen de Nederlandse maatschappij die “haar fundamenteën overeind houdt op basis van uitbuiting en onderdrukking van velen, voor het gewin van enkelen”.⁴ Deze expositie bestond als ik het me goed herinner onder meer uit gedrukte publicaties (pamfletten), foto’s en verslagen van activiteiten en leek rechtstreeks afkomstig uit deze krakersgroep.

Het is naar mijn idee belangrijk dat de particuliere archiefcollectie van een overheidsarchiefinstelling een zo breed mogelijke weerslag vormt van de regio c.q. het betreffende gebied waarvoor deze archiefinstelling functioneert. Burgers, verenigingen, partijen zie ik daarbij allemaal als potentiële particuliere archiefvormers, ongeacht hun opvattingen, drijfveren of ideeën. Het feit dat dit, bijvoorbeeld bij de Groninger Archieven, niet zo lijkt te zijn, vind ik ongewenst. Dit zou in mijn opvatting verbetering behoeven. Zeker ook omdat de missie van de Groninger Archieven stelt, dat de instelling ‘een professionele collectiebeheerder en een actieve bemiddelaar van historische en actuele informatie over stad en provincie Groningen voor een zo breed mogelijk publiek’⁵ is, met als een van de basistaken ‘acquireren, beheren en toegankelijk maken van particuliere archieven’.⁶

1.2 Methodologie

Op basis van een analyse van *Archive Fever* van Jacques Derrida en artikelen van Verne Harris die mede op Derrida’s visie uit *Archive Fever* zijn gestoeld heb ik een voor mijn onderzoek relevant analytisch kader/instrumentarium ontwikkeld. Dit legt enerzijds het machtsmechanisme in het (overheids)archief bloot en laat anderzijds zien hoe door rechtvaardigheid te brengen in het (overheids)archief dit mechanisme kan worden doorbroken. Hierop is mijn onderzoeksvraag gebaseerd.

Vervolgens heb ik door die specifieke aspecten van macht en rechtvaardigheid te koppelen vragen opgesteld. Deze vormen, tezamen met door mij bepaalde indicatoren die aan het analytisch kader zijn gekoppeld, de basis van de case study: de analyse van de collecties van het RHC Groninger Archieven en het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis in Amsterdam én de interviews die ik met medewerkers van beide instellingen heb afgenomen.

De uitkomsten van mijn onderzoek beslaan het tweede hoofdstuk. Het derde hoofdstuk geeft een analyse van deze uitkomsten, met in de conclusie het antwoord op het eerste deel van de onderzoeksvraag. Hoofdstuk 4 gaat in op het brengen van rechtvaardigheid in het archief om het machtsmechanisme te doorbreken en geeft met een alternatief scenario voor de Groninger Archieven een antwoord op het tweede deel van de onderzoeksvraag. Het vijfde en laatste hoofdstuk biedt een persoonlijke reflectie op mijn onderzoek.

1.3 Literatuuranalyse

1.3.1 Een regel Jacques Derrida

Het lezen van Jacques Derrida’s *Archive Fever. A Freudian Impression* leek een (ogenschijnlijk) relatief simpel antwoord te bieden op mijn constatering van de afwezigheid van bepaalde archiefvormers, namelijk dat een machtsperspectief met dominante culturen en met subculturen een archiefcollectie kan beïnvloeden. In de eerste paragraaf van *Archive Fever* stelt Derrida dat er geen politieke macht is die niet het archief, of zelfs de herinneringen beheerst.⁷ Met andere woorden, het is volgens Derrida dus de

² N.N., *Omdat we ondanks de verschillen toch samen verder willen*, 1990, p. 3., in: Groninger Archieven (GrA, Toegang (Tg) 1774 (Bibliotheek GRA Documentatiemateriaal), inv. nr. 3677 ‘Wolters-Noordhoff Complex (kraken) (kraakgroep)’.

³ ‘De Groninger krakers aan het woord: ‘Verzet met geweld is soms acceptabel’’, in: *Nieuwsblad van het Noorden*, 29 juni 1990.

⁴ N.N., ‘Een levend WNC, 1985-1990 / een aantal bewonersters en gebruikersters’, 1992, p. 65.

⁵ *VerGezicht Beleidsplan 2017-2021*, RHC Groninger Archieven 2016, p. 9.

⁶ Ibidem.

⁷ Jacques Derrida, *Archive Fever*, 1995, p. 4.

heersende macht die bepaalt wat in het archief komt of wat we ons als samenleving zullen herinneren.⁸ Worden (bepaalde als subversief te beschouwen) subculturen hierbij daarom wellicht uitgesloten van archivering?

1.3.2. 'Derrida' in Zuid-Afrika

Via Derrida ben ik bij Verne Harris terechtgekomen, een Zuid-Afrikaans archivaris en archieftheoreticus (ik weet niet of de term *archiefwetenschapper* hier helemaal op z'n plaats is). Harris heeft zijn denken in hoge mate gebaseerd op Derrida en koppelt dat aan de Zuid-Afrikaanse praktijk. In verschillende publicaties heeft hij zijn ideeën en theorieën hierover uitgewerkt. Harris' uitgangspunten daarbij zijn de deconstructivistische analyse, inherent aan de methodiek van Derrida en het transformatie-discours van de Zuid-Afrikaanse archiveringspraktijk van apartheid naar democratie. Deze zijn niet los te zien van Harris' achtergrond. Hij heeft als mens, als activist en als archivaris de apartheid en de transitie van apartheid naar democratie in Zuid-Afrika meegemaakt. Harris werkte jarenlang vanaf het begin van de jaren 80 voor het Nationale Archief. De invloed van het apartheidsregime, in casu de macht van de politiek c.q. het bestuursstelsel op de Zuid-Afrikaanse archiveringspraktijk is groot geweest. Zowel op die van (onderdelen van) de nationale overheid, als op die van andere overheidslagen (bijvoorbeeld die in thuislanden) en op (diverse) verzetsgroeperingen tegen de regering.

Tijdens de apartheid was sprake van witte suprematie. De machthebber had er belang bij dat bepaalde informatie over mensen of beleid werd bijgehouden (en ook dat deze soms juist niet werd bijgehouden). Slachtoffers en/of tegenstanders van het regime hadden slecht of geen toegang tot archieven of waren hierin niet vertegenwoordigd (of dus juist wel vanuit repressieve doeleinden). Er zijn veel archieven tijdens de transitie naar democratie door (vertegenwoordigers van) het regime uit oogpunt van bewijslast vernietigd. Ook gebeurde het dat tegenstanders van het regime doelbewust geen documentatie of informatie van hun activiteiten aanlegden, ook uit oogpunt van bewijslast, maar dan vanuit hun perspectief.⁹

Dit heeft grote gevolgen gehad voor de verantwoording en bewijslast van vertegenwoordigers of aanhangers van het regime en dat geldt evenzo voor de slachtoffers daarvan of hun nabestaanden. Door archiefwetenschapper Theo Thomassen is verantwoording met bedrijfsvoering en cultuur-historisch belang geformuleerd als functies van archief.¹⁰

In Zuid-Afrika is de Waarheids- en Verzoeningscommissie (Truth and Reconciliation Commission of South Africa, kortweg TRC) ingesteld om de waarheid boven water te krijgen van misstanden uit de apartheidsperiode, in ruil voor amnestie. Harris geeft aan dat de TRC, en het archief ervan, de spil zou vormen in een nieuw Zuid-Afrika en de omgang met het verleden; in een breder kader bovendien dan alleen puur archief, met functies als bibliotheek, museum en gemeenschapscentrum.¹¹ Harris had hoge verwachtingen van dit transformatie-discours, die voor alle stemmen een plek moest bieden in het archief, maar waar hij uiteindelijk erg teleurgesteld in is geraakt, omdat het bestaande positivistische discours leidend bleef, evenals de mentaliteit van de apartheidsperiode.¹²

1.3.3 Derrida's *Archive Fever*

Het boek *Archive Fever: A Freudian Impression* van Jacques Derrida, is een bewerking van Derrida's lezing 'The Concept of the Archive: A Freudian Impression', gehouden in 1994 in Londen tijdens het colloquium *Memory: The Question of Archives*, dat werd georganiseerd onder auspiciën van de Société Internationale d'Histoire de la Psychiatrie et de la Psychanalyse, het Freud Museum en het Courtauld Institute of Art. De titel van de originele Franse publicatie luidt *Mal d'archive. Une impression freudienne*.

Archive Fever is een tekst die in archiefwetenschappelijke literatuur vaak wordt aangehaald, al komen daarbij veelal enkele dezelfde (en mede hierdoor beroemd geworden) citaten voorbij:

⁸ Een illustratie hiervan in: Helena Pohlandt-McCormick, "I saw a nightmare...": Violence and the construction of memory (Soweto, June 16, 1976).

⁹ Verne Harris, *The Archival Sliver: Power, Memory, and Archives in South Africa*, 2002.

¹⁰ Theo Thomassen, *Een korte introductie in de archivistiek*, 1999, p.2.

¹¹ Verne Harris, *Jacques Derrida Meets Nelson Mandela: Archival Ethics at the Endgame*, 2003, p. 115.

¹² Idem, *Passion for archive*, 2018.

“There is no political power without control of the archive, if not of memory.”¹³

“The archivization produces as much as it records the event.”¹⁴

“The archivist produces more archive, and that is why the archive is never closed. It opens out of the future.”¹⁵

“Nothing is less reliable, nothing is less clear today than the word ‘archive.’”¹⁶

Daarnaast worden Derrida's behandeling van de Griekse en Latijnse etymologie van het woord archief en de ambigue titelverklaring van zijn studie geregeld genoemd. Belangrijke citaten en thema's. Voor mijn onderzoek is het noodzakelijk hierop dieper in te gaan en ook andere aspecten eruit te lichten, omdat deze toelichting behoeven en eerdergenoemde losse citaten een context nodig hebben om ze werkelijk goed te kunnen doorgronden. *Archive Fever* is namelijk geen gemakkelijk te doorgronden tekst.

In *Archive Fever* beziet Derrida het archief, op drie niveaus. Ten eerste als *concept*, waar het gaat om herinneren en vergeten en het samenspel hiertussen, ten tweede als *gebouw*, waar de magistraten, de zogeheten archons resideren, die, en dat is het derde niveau, de *archiefstukken* bewaken (of juist laten vergeten).¹⁷ Bij dit alles leunt Derrida zwaar op de psychoanalyse van de Moravisch-Oostenrijkse neuroloog Sigmund Freud.

Voor mijn analyse maak ik veelal gebruik van de vertaalde Engelse tekst, *Archive Fever*, zoals die in de meeste literatuur wordt aangehaald, hoewel de brontekst eigenlijk als uitgangspunt genomen zou moeten worden. Daarom doe ik soms een beroep op het Franse origineel *Mal d'Archive*, als ik van mening ben dat die in de betreffende passages helderder is. Verne Harris overigens stelt dat de Engelse vertaling *Archive Fever* een moeilijker tekst is dan *Mal d'Archive*.¹⁸

Derrida wordt beschouwd als grondlegger van het deconstructivisme, een manier van lezen van een tekst, waarbij gepoogd wordt vooronderstellingen die een tekst dragen, bloot te leggen. Binaire opposities zoals waarheid-leugen, kennis-onwetendheid, zien-blindheid, onthouden-vergeten etc. moeten daarbij losgelaten worden als tegenstellingen.¹⁹ In plaats daarvan zijn ze te beschouwen als elementen die zich juist uit elkaar ontvouwen.²⁰

Verwant hieraan is ook dat Derrida constateert dat het archief gespleten is en tegenstijdig. Harris noemt dat een van de belangrijkste conclusies in *Archive Fever*.²¹ Het begint al in de lexicale analyse van archief, waarin Derrida verklaart dat het “onophoudelijk elk atoom van ons lexicon verdelen” zal.²² Dit werkt vervolgens niet alleen door op conceptueel niveau, maar ook in praktijk. Gespletenheid geeft namelijk ruimte, voor bijvoorbeeld dat wat er eerst nog niet was, althans niet in figuurlijke zin, ruimte voor ‘de ander’. Daarom ook is die gespletenheid en tegenstrijdigheid in deze opvatting de kracht en de toekomst van het archief: het archief opent zich in de toekomst.

Archive Fever is zoals hiervoor al opgemerkt geen gemakkelijk te doorgronden tekst. Het is filosofisch van aard en nogal talig waarmee ik bedoel dat het taalgebruik een hele belangrijke functie of rol vervult, en dat zinnen en betekenissen dikwijls niet eenduidig zijn. Anderzijds is dat ook een aantrekkelijke kant omdat het daarmee kan aanzetten tot nadenken en filosoferen over het geschrevene, of misschien laat zich er zelfs een persoonlijke betekenis uit destilleren. Op mij geven sommige passages uit *Archive Fever* soms een vergelijkbare gevoel als literatuur, muziek of beeldende kunst dat kan bieden: van

¹³ Jacques Derrida, *Archive Fever*, 1995, p. 4.

¹⁴ Ibid., p. 17.

¹⁵ Ibid., p. 68.

¹⁶ Ibid., p. 90.

¹⁷ Ibid., p. 2.

¹⁸ Verne Harris, “Something Is Happening Here and You Don't Know What It Is”: Jacques Derrida Unplugged, 2007, p. 134.

¹⁹ Idem, *Seeing (in) Blindness: South Africa, Archives and Passion for Justice*, 2001, p. 11.

²⁰ Idem, *Hauntology, Archivy and Banditry: An Engagement with Derrida and Zapiro*, 2015, p. 21-22.

²¹ Idem, *A Shaft of Darkness: Derrida in the Archive*, 2007, p.44.

²² Jacques Derrida, *Archive Fever*, 1995, p. 1.

ontroering, waarbij het niet altijd helemaal duidelijk is waardoor dat precies gebeurt of wat er nu werkelijk aan de hand is.

Iemand voor wie dat laatste zeker geldt is Verne Harris die een grote bewondering heeft voor Derrida. Hij is sterk door hem beïnvloed en legt in vele artikelen Derrida's ideeën en opvattingen uit en past deze vervolgens toe op de Zuid-Afrikaanse archiefpraktijk, van tijdens de apartheid, de overgang naar de democratie in het land (en de functie en rol van de Waarheids- en Verzoeningscommissie daarbij) en de jaren hierop volgend.

1.3.4 De Freudiaanse theorie en het archief

Voor een goed begrip van *Archive Fever* is het essentieel eerst aandacht te besteden aan de Freudiaanse theorie zoals Derrida deze betreft op het archief en in zijn boek beschrijft. Daarbij zullen vooral die aspecten aan bod komen die voor het onderzoek en de achtergrond van deze scriptie van belang zijn, omdat het anders veel te breed gaat worden. Derrida gebruikt het (freudiaanse) geheugen als metafoor voor het archief. Zijn gedachtegang in *Archive Fever* staat onder invloed van c.q. wordt aangestuurd door de freudiaanse denkwijze en theorie én verwijst voortdurend naar sporen ('traces', een woord dat ook veelvuldig door Verne Harris wordt gebruikt) die achtergelaten worden (in het geheugen, in het archief). Hiermee verwijst Derrida meteen al naar het (freudiaanse) geheugen als metafoor voor het archief.

In meer uitgebreide zin mag gesteld worden dat het onbewuste als metafoor centraal staat, door Freud het Es genoemd.²³ Het Es, dat oorspronkelijk alle driftimpulsen omvat met een eigen dynamiek van vergeten, verdringen, verschuiven, vervormen, symboliseren, agressie en sublimeren.²⁴ Er gebeurt daar van alles, waar het bewustzijn, het Ik, niet altijd weet van of nauwelijks grip op heeft.

De sterke metafoor van het onbewuste/Es voor facetten binnen het archief, waar men in de praktijk aandacht voor moet hebben, en waarmee in de praktijk gewerkt kan worden is een belangrijk element in *Archive Fever*.

Met de titel *Archive Fever/Mal d'archive* verwijst Derrida naar het begrip 'doodsdrift'.²⁵ Freud doelt met doodsdrift op de conservatieve (of conserverende) tendens van elk organisme, om terug te keren naar een staat van onbezielde materie. Het is de poging om spanningen binnen het systeem van het 'psychische apparaat' te neutraliseren. Derrida hanteert voor de freudiaanse term 'doodsdrift' het begrip 'archive fever': de drift om te willen uitwissen, te vernietigen van wat ooit vastgelegd is in het archief, het document of het apparaat. Daartegenover stelt Derrida de 'archive drive' (bij Freud de levensdrift, Eros), de poging, het archief niet alleen in stand te houden, maar ook te vernieuwen en uit te breiden.

In *Mal d'archive* heeft 'mal' een duidelijk negatieve connotatie: slecht, kwaad, verkeerd, onwel, kwaal, ziekte, lijden en in de samenstelling 'mal de ...' duidt het een vorm van 'pijn' aan, in dit geval wellicht uit te breiden tot 'ziekte'. Het archief is dus (virtueel) ziek, het heeft koorts, het heeft pijn.

Het lijdt, zoals het psychische apparaat, het Es, het onbewuste, aan een immanente kwaal. Deze 'archieff-ziekte', mal d'archive, betekent een permanente agressieve en destructieve dreiging voor het archief. Deze dreiging is "... in-finite, it sweeps away the logic of finitude and the simple factual limits, (...), the spatio-temporal conditions of conservation".²⁶ Derrida noemt dit een misbruik ('abuse'), dat leidt/kan leiden tot een ethisch-politiek probleem. Derrida verwijst hiermee, vertaald naar alledag, dus naar alle vormen van gebruik en misbruik, die de archivaris/archont binnen het archiefsysteem kan uitoefenen.

Maar 'mal' betekent in de samenstelling 'être en mal de (quelque chose)' ook 'verlegen zijn om'.²⁷ Derrida licht dit toe: "être en mal d'archive peut signifier autre chose que souffrir d'un mal (...). C'est brûler d'une passion."²⁸ De Engelse vertaling gaat hierin mee, maar verzuimt, lijkt het, daarbij in te gaan op de consequentie die dat zou moeten hebben op de keuze voor het begrip 'fever' in de titelvertaling. Want 'fever' heeft naast de betekenis van 'koorts' (dat duidt op een 'ziekteverschijnsel'), ook de

²³ Sigmund Freud, *Werken*, 2006, p. 371-427.

²⁴ Ibid., p. 426.

²⁵ Jacques Derrida, *Archive Fever*, 1995 p. 12 e.v. / Jacques Derrida, *Mal d'Archive*, 1995, p. 27 e.v.

²⁶ Idem., *Archive Fever*, 1995, p. 19.

²⁷ C.R.C. Herckenrath, A Dory, *Wolters' woordenboek Frans/Nederlands*, 1988, p. 539.

²⁸ Jacques Derrida, *Mal d'Archive*, 1995, p. 142.

betekenis van ‘koortsachtige opwindings’, dat aanleunt tegen de betekenis die Derrida aan ‘mal’ geeft in ‘en mal de’. In de toelichting rept de vertaler hier jammer genoeg niet over.²⁹

De dubbelzinnigheid van ‘mal d’archive’ (“archieff-ziekte” en “verlangen naar het archief”) sluit evenwel goed aan bij de driftprocessen in het Es: doodsdrijf naast levensdrijf, en de onderlinge concurrentie van beide driften en hun lotgevallen. ‘Mal d’archive’ sluit derhalve beide betekenissen in zich: de kwaal én het verlangen.

De ondertitel *A Freudian Impression/Une impression freudienne* suggereert meerdere betekenissen. Zowel in het Frans als in het Engels betekent ‘impression’ druk, afdruk en indruk, maar ook gevoel; in het Nederlands indruk en stemming.

Derrida wijst op die meerduidigheid in de Preamble/Préambule en hij noemt drie betekenissen, of waarderings van het begrip ‘impression’, in relatie tot Freud:

- de handeling van de inscriptie, die een afdruk achterlaat;
- het formuleren/verwoorden van een denkbeeld omtrent ‘archief’ (waarvoor overigens een goed door Freud gedefinieerd concept ontbreekt);
- de indruk, het belang, de impact van de persoon Sigmund Freud op wereld en maatschappij.³⁰

De tweede ‘waardering’ vormt voor Derrida aanleiding tot de volgende stelling: de psychoanalyse stelt een nieuwe theorie van het archief voor, waarin begrippen als topologie en doodsdrijf een rol spelen, zonder welke er geen streven naar archivering of mogelijkheid tot archivering bestaat.³¹

Derrida verkent in deze passages dus ook het psychische archief, waarin processen plaatsvinden die niet onmiddellijk kenbaar zijn, maar die niettemin geduid kunnen worden.

Met ‘archive fever’ bedoelt Derrida dus niet alleen de doodsdrijf/destructie, maar ook een verlangen, een verlangen naar ordening, naast de wanorde die de destructiedrijf met zich meebrengt.³²

Daarnaast gaat hij in op de betekenis het Franse woord ‘trouble’, troebel, onduidelijk, duister, onzuiver, zoals in ‘de blik vertroebelen’.³³ Het Engels kent deze betekenis ook, maar in een verouderd gebruik; daarnaast heeft het Franse woord natuurlijk ook de betekenis die het in het Engels heeft (het ‘moeilijke’). Daarmee kan ‘archive fever’ dus ook, zoals Derrida hier aanstipt, geïnterpreteerd worden als ‘het getroebleerde archief’, zoals ook verhoudingen en zaken ‘getroebleerd’ kunnen zijn. Het archief is zowel reëel als virtueel, het vertoont kenmerken van zowel het materieel als het historisch geheugen, van de respectievelijk individuele, feitelijke waarheid en de collectieve, onbewuste waarheid (ook hier ontlenen aan freudiaanse begrippen).³⁴ Voorts zijn van belang twee waarheidsconcepten: de waarheid van de autoriteit (de apodictische uitspraak), naast het ‘objectieve’ waarheidsbewijs (het document, het onderzoek).

Dit alles maakt het concept “... archived in this word archive” troebel en onduidelijk.³⁵ Vandaar Derrida’s bekende uitspraak: “Nothing is less reliable, nothing is less clear today than the word ‘archive.’”³⁶

Deze paragraaf gaat wellicht diep in op de Freudiaanse theorie die voor Derrida essentieel is voor zijn definiëring van archief, voor het onderzoek is het relevant om te realiseren dat archief binnen deze opvatting dus een donkere en duistere kant heeft, die ook in de archontische macht die in de volgende paragraaf verder wordt uitgewerkt een rol speelt.

1.3.5 Machtsperspectief versus rechtvaardigheid

De oorsprong van mijn onderzoek is ontsproten uit de eerdergenoemde stelling “There is no political power without control of the archive, if not of memory.”³⁷ (“Nul pouvoir politique sans contrôle de

²⁹ Jacques Derrida, *Archive Fever*, 1995, p. 105-111.

³⁰ Jacques Derrida, *Archive Fever*, 1995, p. 25-31/ *Mal d’Archive*, 1995, p. 45-54.

³¹ Ibid., p. 29/ p. 52.

³² Ibid., p. 81/ p. 142.

³³ Jacques Derrida, *Archive Fever*, 1995, p. 91.

³⁴ Susan van Zyl, *Psychoanalysis and the Archive: Derrida’s Archive Fever*, 2002, p. 45-47.

³⁵ Jacques Derrida, *Archive Fever*, 1995, p. 91.

³⁶ Ibid., p. 90.

³⁷ Ibid., p. 4.

l'archive, sinon de la mémoire.”³⁸) In het artikel ‘Archons, Aliens and Angels: Power and Politics in the Archive’ neemt Verne Harris deze stelling bijvoorbeeld ook als uitgangspunt.

1.3.5.1 Etymologie

De etymologische verklaring voor het woord archief ligt in het Griekse *arkhē* (ἀρχή) dat zowel begin betekent als heerschappij. Hiermee draagt het volgens Derrida zowel het principe van de natuur of geschiedenis in zich als het principe van de wet (het gebod). Hierin ligt voor hem de directe relatie met de macht: de regerende en wetgevende autoriteit.

Derrida stelt dat we eigenlijk vergeten zijn waar de Griekse oorsprong van het woord archief voor staat, en dat dat niet toevallig is, aangezien dat juist ook is waar het archief zijn inziens voor staat: dingen (willen) vergeten. Het archief laat dingen onthouden en andere dingen vergeten en het gaat ook om het samenspel hiertussen. Hier spreekt ook een machtsperspectief uit, op een bewust en onbewust niveau.

Harris voegt een component toe aan herinneren en vergeten, namelijk verbeelding. Een archiefstuk is niet de weergave van een gebeurtenis, want die is uniek en niet reproduceerbaar, maar vormt die gebeurtenis.³⁹ Bovendien is een archiefstuk, als spoor, hoogstens een fragment van die gebeurtenis, en daarbij beschadigd en vervormd.⁴⁰ Het kan niet voor zichzelf spreken. Dat doen anderen (onder wie archivariissen) en daarmee vervalt automatisch elke objectiviteit; het is allemaal interpretatie.⁴¹

Daarom is verbeelding voor Harris zo belangrijk. Het maakt met herinneren en vergeten deel uit van een altijd onophoudelijk proces.⁴² Waarneming begint met herinneren en herinneren heeft te maken met onthouden en daarmee dus automatisch ook met vergeten. Hij koppelt dit aan de werkzaamheden van de TRC. Wie het verleden vergeet, vergeet dus ook de toekomst. Terwijl het archief altijd naar de toekomst toe werkt.⁴³

1.3.5.2 Van Oudheid naar heden

Archief (als instelling) is afkomstig van het Griekse *arkheion*, de plaats waar de *archons*, de magistraten, resideerden. De archonten waren de bewakers van de officiële documenten. Tegelijkertijd waren zij degenen die de archieven interpreteerden. Hierin valt archief dus duidelijk samen met bewaarplaats en met archiefstuk, en met de autoritaire functie.

De burgerij kon de stukken ook inzien, maar het was de staat die de documenten maakte, bewaarde en het gebruik ervan controleerde. De buitenstaanders (de *aliens*, onder wie slaven, vrouwen en buitenlanders) kregen geen toegang. Dit was de situatie bij de oude Grieken. In het nabije oosten (Mesopotamië, Egypte en Perzië) ging het toentertijd ook zo. In Europa kwam pas met de Franse revolutie en de nasleep daarvan het besef dat archieven er ook voor het volk waren en niet alleen voor de elite.

Vanaf de 19^e eeuw ontstaan in het Europese establishment steeds meer ‘public archives’-diensten en de openbare toegang daarvan. In de 20^e eeuw neemt dat nog meer toe, ook onder invloed van verantwoording, inspraak en vrijheid van informatie. Door kolonialisering en neo-kolonialisering breidt dit type archieven zich vanuit Europa uit over de wereld.

1.3.5.3 De archontische macht in drie aspecten: het machtsperspectief

In de Oudheid hadden de archonten macht als bewaarders van de stukken. In dat licht bezien lijkt de genoemde stelling van Derrida hout te snijden. Archieven hebben in de 21^e eeuw ogenschijnlijk deze macht en invloed natuurlijk niet meer. Toch ziet Harris op een andere manier dit patroon er nog terug. Archief is volgens hem namelijk meer dan de optelsom van archiefinstellingen en archivariissen, wat hij ‘het archief’ noemt is waar overal aanwezige informatie wordt weergegeven of vastgelegd, op wat voor manier dan ook.⁴⁴

³⁸ Jacques Derrida, *Mal d'Archive*, 1995, p. 15.

³⁹ Verne Harris, *A Shaft of Darkness: Derrida in the archive*, 2002, p.44.

⁴⁰ Idem, *The Archival Sliver: Power, Memory, and Archives in South Africa*, 2002, p. 65.

⁴¹ Idem, *A Shaft of Darkness: Derrida in the archive*, 2002, p.44.

⁴² Ibidem, p.47.

⁴³ Ibidem, p.51.

⁴⁴ Idem, *Archons*, 2010, p. 105.

De archontische macht als geheel noemt Derrida het almachtige-ander ('omnipotence-otherness') dat macht uitoefent via apparaten die controle over informatie, archiefstukken, taxonomieën en contexten omvatten.⁴⁵

Er zit hier zoals altijd bij Derrida en bij Harris weer een tegenstrijdige factor in. Kracht heeft twee kanten: het kan onderdrukken én het kan bevrijden. Een archief van een onderdrukker kan later het bewijs vormen waarmee de onderdrukker zich kan bevrijden. Derrida noemt het de 'archontic' versus de 'anarchontic'.⁴⁶

De macht van de archonten speelt tegenwoordig nog steeds een rol, zij het op andere terreinen dan in de Oudheid. Harris benoemt er feitelijk drie. Ten eerste stelt hij dat iedereen op zich toegang tot het archief heeft, maar dat in de praktijk de mate waarin die toegankelijkheid geldt geconstrueerd, bedacht en geprivilegieerd is. Bijvoorbeeld door fysieke, sociale, maatschappelijke of geografische omstandigheden. Bovendien hebben de machtigen in de maatschappij volgens Harris in zekere zin de geprivilegieerde mogelijkheid om (netwerken van) stukken te maken en/of daar toegang tot te hebben.⁴⁷ Toegankelijkheid is hiermee het eerste aspect waarin de archontische macht zich manifesteert.

Het tweede aspect waarin macht zich manifesteert zit in de structuur van het archief. Het archief is namelijk geconstrueerd -de archivaris stelt het op- en daarmee is archief dus een machtsfactor voor wie iets met de informatie erin wil doen. Het archief is alomtegenwoordig, van geopolitieke verspreiding van een staat, tot in de ziel van een persoon: het archief als de ultieme mogelijkheid van politiek.⁴⁸

In structuur speelt Derrida's begrip plaats van consignatie een belangrijke rol. Dat is de externe (of virtuele) locatie waar het spoor ('trace') naar verzonden wordt dat op een substraat (bijvoorbeeld een inscriptie of een e-mail) wordt vastgelegd. Ook dat is één van de taken van de archont.⁴⁹ Archief is in deze visie dus een plek, geen levend geheugen ('*psychic apparatus*').⁵⁰ Context maakt ook deel uit van de structuur en is dus ook onderdeel van de archontische macht. Volgens Derrida is er niets buiten de context. Stukken spreken nooit uit zichzelf, maar worden beschreven en archiefstukken dus ook, door archivariissen. Dit is dus ook een zogeheten "locus van macht", waarbij de beheerders van de classificatiesystemen het voor het zeggen hebben.⁵¹ Het archief is de wet die betekenissen en kenmerken bepaalt, de wet ook die contexten bepaalt aldus Harris en dat is dus ook macht. Archivariissen stellen volgens Harris dat context zo belangrijk is en dat zij daar goed in zijn, maar juist die context is politiek, de archont is de leverancier van die context en het archief is de plek van de archont, aldus Harris in lijn met en volgend uit de overwegingen van Derrida.

Harris noemt als machtsselement ook nog het oordelen, de handeling waarbij wordt bepaald of het spoor waardig is voor bescherming, behoud, classificatie en "de andere interventies die 'archief' worden genoemd".⁵² In mijn onderzoek noem ik dit aspect verwerving, omdat dat beter aansluit bij de archiefpraktijk en het om hetzelfde gaat. Verwerving is daarmee het derde aspect van archontische macht, als onderdeel van het (archief)apparaat.⁵³

Resumerend en analyserend is in drie aspecten het machtsperspectief van het archief volgens de opvattingen van Derrida en Harris waarneembaar; in:

1. toegankelijkheid;
2. structuur;
3. verwerving.

⁴⁵ Idem, *Insistering Derrida: Cixous, Deconstruction, and the Work of Archive*, 2017, p. 8.

⁴⁶ Jacques Derrida, *Archive Fever*, 1995, p. 11.

⁴⁷ Verne Harris, *Archons, Aliens and Angels: Power and Politics in the Archive*, 2010, p. 106.

⁴⁸ Idem, *Insistering Derrida: Cixous, Deconstruction, and the Work of Archive*, 2017, p. 9.

⁴⁹ Idem, *Seeing (in) blindness: South Africa, archives and passion for justice*, 2001, p. 7.

⁵⁰ Idem, *Archons, Aliens and Angels: Power and Politics in the Archive*, 2010, p. 105.

⁵¹ Idem, *Insistering Derrida: Cixous, Deconstruction, and the Work of Archive*, 2017, p. 8.

⁵² Ibidem, p. 9-10.

⁵³ Ibidem, p. 9-10.

1.3.5.4 Rechtvaardigheid in drie elementen die de archontische macht kunnen breken

Derrida meet in de deelname in en toegang tot archieven, de opstelling en interpretatie ervan de mate van democratisering.⁵⁴ Harris erkent dat de politieke macht van het archief in de praktijk niet zo is dat de staat het archief controleert. Archieven genieten namelijk een aanzienlijke professionele autonomie.⁵⁵ Desondanks kan democratisering, zo stelt hij, “de *arkhon* nooit volledig uit het *arkheion* verdrijven.”⁵⁶ Bovendien meent hij dat archieven, ook niet die in de publieke sector, zich zo centraal in het sociale geheugen bevinden als professionele beoefenaars graag willen doen geloven.⁵⁷ Die democratisering is volgens Harris iets wat altijd in beweging moet zijn, als het tenminste een goede democratie is. En voor die bewegingen is in zijn ogen activisme nodig. “Als we activisme opgeven, geven we democratie op.”⁵⁸

Dit activisme moet dus rechtvaardigheid in het archief brengen. Daarbij haalt Harris Nelson Mandela aan die het Nelson Mandela Centre of Memory and Dialogue zag als een plek om herinneringen en verhalen van de onderdrukten in terug te krijgen, met behulp van “the call of justice”.⁵⁹ Deze plek is nadrukkelijk geen *arkheion*, maar kent een veel bredere functie. Harris zag bijvoorbeeld in het Zuid-Afrikaanse District Six Museum ook een potentieel alternatief; een instelling die museum, archief, bibliotheek en gemeenschapscentrum verenigt.⁶⁰

Nadrukkelijk rekent Harris oral history tot archiefwaardig materiaal, een geschiedenis op zichzelf, waarbij naast het vertelde ook de functie van het vertellen betekenis heeft. Terwijl de academische geschiedenis juist voorkeur geeft aan andere vormen van geschiedenis.⁶¹

De activisten die gestalte moeten geven aan *de roep om rechtvaardigheid*, een oproep om het archief op een fundamentele wijze te openen voor vreemdelingen en buitenstaanders, noemt Harris de engelen, de ‘angels’. En ook wel bandieten of rovers (‘archive bandits’, ‘memory bandits’).⁶²

Harris past een deconstructivistische analyse toe (dus in taal, dat wil zeggen woorden, concepten, discoursen) hoe deze opening naar die vreemdeling/buitenstaander, de ‘ander’, toe gestalte moet krijgen. Deze ander zit eigenlijk al in het archief(stuk) (en in de oneindige reikwijdte van de context hierin), maar is onzichtbaar zolang mensen er blind voor zijn.

Het begint er dan dus mee het inzicht te verkrijgen dat de ander al aanwezig is, het gaat er om de ander te gaan zien. Dat is hiermee het eerste element dat rechtvaardigheid kan brengen in het archief.

De ‘ander’ zien vereist *close reading* van het archief. Dit is voor Harris in de eerste plaats het werk van de archivaris.⁶³ Daarmee is het mogelijk dat die ander dan ook daadwerkelijk zichtbaar wordt, zodat die dan tenslotte toegelaten kan worden. Dit laatste verloopt middels gastvrijheid, het tweede element om de archontische macht te weerstaan en rechtvaardigheid te brengen.

Deze gastvrijheid veronderstelt een noodzakelijke openstelling naar de ander, het onbekende, de buitengeslotene of gemarginaliseerde.

Dit proces maakt natuurlijk ook deel uit van het eerdergenoemde onbewuste in het archief. “The archival record, like all repositories of memory, is an extraordinary creation of remembering, forgetting, and imagining”.⁶⁴

Harris ziet in dat uiteindelijk deze gastvrijheid onhaalbaar is. Het is onmogelijk voor iedereen de deur open te stellen en alles en iedereen toe te laten. Bovendien is het een eindeloos proces, want uit elk verhaal zal zich weer een nieuw subverhaal ontfouten en daaruit weer een, zoals elke oppositie in Harris’ optiek zoals eerder opgemerkt geen tegenstelling is, maar iets waar zich iets anders uit ontfout. En er zijn ook praktische belemmeringen in alles archiveren: fysiek, logistiek of financieel. Derrida stelt

⁵⁴ Jacques Derrida, *Archive Fever*, 1995, p. 4.

⁵⁵ Verne Harris, *Claiming Less, Delivering More: A Critique of Positivist Formulations on Archives in South Africa*, 1997, p.138.

⁵⁶ Idem, *Archons, Aliens and Angels: Power and Politics in the Archive*, 2010, p. 104.

⁵⁷ Idem, *Claiming Less, Delivering More: A Critique of Positivist Formulations on Archives in South Africa*, 1997, p.138.

⁵⁸ Idem, *The Archive Is Politics*, 2007, p. 247.

⁵⁹ Idem, *Archons, Aliens and Angels: Power and Politics in the Archive*, 2010, p. 104.

⁶⁰ Idem, *Jacques Derrida Meets Nelson Mandela: Archival Ethics at the Endgame*, 2003, p.115.

⁶¹ Idem, *Claiming Less, Delivering More: A Critique of Positivist Formulations on Archives in South Africa*, 1997, p.139.

⁶² Idem, *Hauntology, Archivy and Banditry: An Engagement with Derrida and Zapiro*, 2015, p. 23.

⁶³ Idem, *Reaching for Hospitality*, 2007, p. 6.

⁶⁴ Idem, *The Archival Sliver: Power, Memory, and Archives in South Africa*, 2002, p. 85.

overigens dat zodra alles in het archief zit, dit vergeten kan worden (aangezien het namelijk al wordt bewaard).⁶⁵

Tegelijkertijd beschouwt Harris onbegrensde gastvrijheid niet als problematisch. Mensen verlangen volgens hem graag naar het onmogelijke.⁶⁶ Het gaat er voor hem om de ander te leren zien en de fundamentele gastvrijheid te hebben deze vervolgens toe te laten tot en in het archief. Hij ziet dit als passioneel werk,⁶⁷ in hoge mate verbonden ook met ethiek.⁶⁸ Dit kent een messiaanse connotatie, niet in religieuze zin, maar als iets goeds dat uit de toekomst komt. Zoals het archief zich, Derrida indachtig, ook opent in de toekomst.

Er zit desondanks een keerzijde aan deze theorie. Harris geeft in de eerste plaats aan dat hij zelf ook niet precies weet hoe die roep om rechtvaardigheid praktisch moet worden ingevuld. Hij vraagt zich af als iedereen gastvrij is in het archief, wie dan de gastheer is en wie de gast.⁶⁹ Op een abstract niveau speelt de problematische, troebele, aard van het archief en de archont, die zich volgens de ideeën van Derrida en Harris op een bepaald niveau altijd zullen blijven verzetten tegen de anarchontische krachten. Sterker nog, ook de anarchont zal last hebben van de gespletenheid en de sluwheid die het archief in zich draagt, met de vernietigende *archive fever* versus de scheppende *archive drive*.

Als oplossing hiervoor oppert Harris dat archivariissen verantwoording afleggen en dat wat in het archief wordt betwist en bediscussieerd, goed wordt bewaakt; maatstaven voor democratisering dus.⁷⁰

Verantwoording is het derde element in deze visie om de archontische macht te breken en rechtvaardigheid te brengen.

Kortom, het archief is een machtsinstrument, dat dominante verhalen produceert en reproduceert. En tegelijkertijd is het een subversieve ruimte, die gastvrij moet zijn voor weerstand en de verhalen van een ander die ergens rondspoken en die ook archiefwaardig zijn.⁷¹ De archivaris is geen onpartijdige bewaarder, maar een geheugenactivist die een politieke agenda volgt, dat wil zeggen voor of tegen het onderdrukkingssysteem.⁷² Waarbij hij ervoor moet waken een pion te worden in machts spelen en zich juist moet zien te openen voor de roep om gerechtigheid.⁷³ Dit is bepaald geen eenvoudige taak. Het archief in zichzelf is sluw, in vorming, structuur en gebruik.⁷⁴ En in de samenleving spelen altijd concurrerende belangen en perspectieven.⁷⁵ Bovendien gebruikt de elite het archief onbewust of bewust als instrument van macht. Zowel in repressieve staten als in vrije democratieën, bedrijven of instellingen. Daarmee is archiefwerk enerzijds politiek werk en anderzijds ethisch werk, vanwege de oproep voor rechtvaardigheid en waaruit gastvrijheid naar de ander volgt.

Resumerend en analyserend zijn er een aantal aspecten of thema's die door activistische inzet het machtsperspectief van het archief, volgens de opvattingen van Derrida en Harris, kunnen beïnvloeden en daarmee rechtvaardigheid brengen in het archief:

- a. de 'ander' zien;
- b. gastvrijheid;
- c. verantwoording.

1.3.6 Afsluitend

In de vorige subparagrafen heb ik de teksten van Derrida en Harris geanalyseerd en de achtergronden hiervan belicht. Dit alles vanuit het idee dat het machtsperspectief van dominante culturen een archiefcollectie beïnvloedt. Er zijn daarbij drie componenten naar voren gekomen die dit machtsperspectief ondersteunen: toegankelijkheid, structuur en verwerving.

⁶⁵ Jacques Derrida, *Archive Fever in South-Africa*, 2002.

⁶⁶ Verne Harris, *Reaching for Hospitality*, 2001, p. 6.

⁶⁷ Idem, *Seeing (in) blindness: South Africa, archives and passion for justice* 2001, p. 9.

⁶⁸ Idem, *Archons, Aliens and Angels: Power and Politics in the Archive*, 2010, p. 118.

⁶⁹ Idem, *Jacques Derrida Meets Nelson Mandela: Archival Ethics at the Endgame*, 2003, p.121.

⁷⁰ Idem, *Seeing (in) blindness: South Africa, archives and passion for justice*, 2001, p. 7.

⁷¹ Idem, *Insistering Derrida: Cixous, Deconstruction, and the Work of Archive*, 2017, p. 14.

⁷² Idem, *Jacques Derrida Meets Nelson Mandela: Archival Ethics at the Endgame*, 2003, p.120.

⁷³ Idem, *Seeing (in) blindness: South Africa, archives and passion for justice*, 2001, p. 8.

⁷⁴ Idem, *Insistering Derrida: Cixous, Deconstruction, and the Work of Archive*, 2017, p. 13.

⁷⁵ Idem, *The Archive Is Politics*, 2007, p. 247.

Hier tegenover staat dat dit machtsperspectief tegenwicht krijgt door rechtvaardigheid in het archief te brengen en dat kan gebeuren door de drie componenten: de ‘ander’ zien, gastvrijheid en verantwoording. In Paragraaf 1.5 wordt dit nader uitgewerkt tot het analytisch raamwerk dat wordt gekoppeld aan de casus van het onderzoek.

1.4 Onderzoeksvraag

Mijn onderzoeksvraag vloeit dus voort uit mijn persoonlijke belangstelling voor subculturen in het algemeen en daarmee ook voor de verhouding tussen dominante cultuur versus subculturen in het archiefwezen. Hierbij is mijn uitgangspunt de hypothese, zoals beschreven in paragraaf 1.1, dat deze dominante cultuur in hogere mate vertegenwoordigd lijkt in de (particuliere) archiefcollectie van het RHC Groninger Archieven. Blijkbaar zijn de dominante waarden en normen van de macht kenmerkend en bepalend voor de omgang (in beleid en/of uitvoerende werkzaamheden) van de Groninger Archieven met de samenleving. Dit gaat dan ten koste van archiefmateriaal van subculturen en gemarginaliseerden. De mechanismen onder dit machtsperspectief heb ik blootgelegd in mijn analyse van de literatuur die Jacques Derrida en Verne Harris over de macht van de archiefinstelling en het archief. Ik wil onderzoeken hoe deze mechanismen tot uitdrukking komen in een casus die betrekking heeft op de Groninger Archieven om vervolgens te onderzoeken hoe dergelijke mechanismen doorbroken kunnen worden en er meer rechtvaardigheid, conform de ideeën van Derrida en Harris, in de archiefcollectie van de Groninger Archieven gebracht kan worden.

In de eerste plaats wil ik in kaart brengen hoe de Groninger Archieven in de afgelopen periode zijn omgegaan met archieven van archiefvormers uit subculturen/ gemarginaliseerden in de Groninger samenleving en waarom ze op die manier handelen. Door daar inzicht in te hebben denk ik dat het mogelijk wordt een alternatief scenario te ontwikkelen en te bepalen wat nodig is om meer rechtvaardigheid in de archiefcollectie te brengen van de Groninger Archieven.

Het onderzoek betreft een casestudy aan de hand van archiefmateriaal van en over subculturen uit de jaren 60, 70, 80 en 90 van de vorige eeuw bij het RHC Groninger Archieven en het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis. Groninger Archieven staat hierbij centraal, als vertegenwoordiger van de dominante cultuur. Aangezien het IISG een instelling is die zich ook nadrukkelijk bezighoudt met gemarginaliseerden of onderdrukten in de samenleving, is het goed dit instituut als tegenhanger in mijn onderzoek mee te nemen, als voorbeeld om te zien hoe het eventueel anders kan. Ik ga er van uit dat het beleid van het IISG gekenmerkt wordt door een andere houding ten opzichte van de samenleving en de dominante waarden en normen van de macht dan een overheidsarchiefinstelling als de Groninger Archieven.

Mijn onderzoek bestaat dan uit drie elementen:

1. Een analyse maken welk archiefmateriaal in de collectie van de Groninger Archieven aanwezig is van subculturen uit de jaren 60, 70, 80 en 90 van de vorige eeuw: bijvoorbeeld provo, seksuele revolutie, anti-establishment; punkbeweging, krakers, anti-kernenergieactivisten, milieubeweging. Tevens zal ik met betrekking tot dezelfde periode onderzoeken welk archiefmateriaal van Groninger archiefvormers zich in de collectie van het IISG bevindt.

Hierbij zal ik van te voren vaststellen wat subculturen of gemarginaliseerden zijn in de context van een (overheids)archiefinstelling.

2. Medewerkers van de Groninger Archieven en het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis ondervragen die belast zijn met of verantwoordelijk zijn voor (of dat zijn geweest) de acquisitie, beschrijving en toegankelijkheid van archiefmateriaal, over hun werkzaamheden in relatie tot archieven van subculturen en gemarginaliseerden met als uitgangspunt de machtsmechanismen in het archief van Harris en Derrida.

Hieruit moet het antwoord op het eerste deel van mijn onderzoeksvraag volgen.

3. Vervolgens laat ik zien hoe ik persoonlijk denk over deze uitkomst. Daarbij doe ik een voorstel, gebaseerd op een door mij opgesteld analytische kader, voortvloeiend uit Derrida en Harris, dat de mechanismen van het machtspectief combineert met de elementen die rechtvaardigheid in het archief kunnen brengen, teneinde -om met Harris te spreken- meer rechtvaardigheid in de collectie van overheidsarchiefinstellingen te kunnen brengen.

Hieruit volgt het antwoord op het tweede deel van mijn vraag.

1.5 Toepassing uitkomst van de literatuuranalyse op de casus

In deze paragraaf werk ik de drie componenten uit van het machtspectief dat de archiefcollectie door dominante culturen beïnvloed wordt tot een analytisch raamwerk dat ik gebruik om de onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden. Ook de elementen die rechtvaardigheid brengen in het archief worden hierin meegenomen.

1.5.1. Kader

Er zijn twee aspecten verbonden aan mijn onderzoeksdoel, voortvloeiend uit de literatuur van Harris die weer is gebaseerd op Derrida: dat zijn de macht van het archief en de rechtvaardigheid voor het archief. Deze twee aspecten staan feitelijk tegenover elkaar, aangezien de macht verhindert dat er rechtvaardigheid plaatsvindt en rechtvaardigheid juist ervoor zorgt dat de macht wordt gebroken. Elk van deze twee aspecten bestaat volgens Harris weer uit drie elementen. Dat licht ik hieronder toe.

De elementen van de macht, het machtsmechanisme, van het archief, zoals ik die uit de literatuur van Harris (voortkomend uit die van Derrida) heb gedestilleerd, heb ik in subparagraaf 1.3.5.3 benoemd. Het gaat hier om:

1. toegankelijkheid;
2. structuur;
3. verwerving.

Voor mijn casus moet ik elk element in praktische zin toepasbaar maken voor de Groninger Archieven als overheidsarchiefinstelling en linken aan subculturen en gemarginaliseerden. Voor het eerste element, toegankelijkheid, betekent dat het voor mijn onderzoek bijvoorbeeld gaat om de toegankelijkheid van de archiefcollectie en de archiefinstelling (als gebouw of als instituut) voor subculturen en gemarginaliseerden. Bij structuur gaat het om hoe archieftoegangen worden opgesteld, de manier waarop de beschrijvingen van die toegangen zijn gemaakt en de context ervan.

Verwerving gaat over het acquireren van potentieel archief van subculturen en gemarginaliseerden (en de waardering ervan).

De elementen die, door activistische inzet, rechtvaardigheid in het archief kunnen brengen en daarmee het machtspectief breken, heb ik in subparagraaf 1.3.5.4 benoemd. Dit gaat om:

- a. de 'ander' zien;
- b. gastvrijheid;
- c. verantwoording.

Toegepast op mijn onderzoek gaat het er bij het element de 'ander' zien bijvoorbeeld om dat subculturen en gemarginaliseerden door de archivaris en de archiefinstelling worden gezien en herkend als potentiële (particuliere) archiefvormers. Met gastvrijheid gaat het om het toelaten van subculturen en gemarginaliseerden tot het archief (dat kan zowel de archiefcollectie betreffen als de instelling als gebouw). Bij verantwoording gaat het om het rekenschap afleggen waarom bepaalde archieven van subculturen en gemarginaliseerden wel of juist niet zijn opgenomen in de collectie.

1.5.2 Opzet

Om een antwoord te vinden op mijn onderzoeksvraag, ga ik een inventarisatie maken van de aanwezigheid van archiefmateriaal van subculturen en gemarginaliseerden in de particuliere archiefcollectie van het RHC Groninger Archieven en in de collectie van het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis. Hierbij wil ik ook gaan kijken naar de beschrijvingen van dit

archiefmateriaal, de toegankelijkheid en bijvoorbeeld de schenkingsovereenkomsten, om te bezien of er misschien opmerkingen of bepalingen zijn toegevoegd aan de standaardtekst van deze overeenkomsten. Dit descriptieve onderzoek, deels kwantitatief van aard, moet gaan zorgen voor een basis waarop ik specifiek in kan gaan bij mijn volgende onderzoeksmethode: het uitvoeren van kwalitatief onderzoek door het houden van interviews.

Voor deze onderzoeksmethode kies ik aangezien interviews toegang bieden tot wat er in de hoofden van mensen speelt en zit. Interviews zijn geschikt als het doel is om individuele visies, en/of gevoelens over iets te bevragen en diepte is vereist voor de antwoorden. Dat is hier het geval. Alison Jane Pickard stelt dat verbaal geïnterviewden meer en beter antwoord geven dan als ze een vragenlijst krijgen voorgeschiedeld.⁷⁶

Een vragenlijst lijkt me ook minder geschikt omdat de aard van theorie zich niet zonder uitgebreide toelichting laat omzetten in geschikte vragen en bovendien staat de theorie voor de ondervraagden mogelijk ook vrij ver af van de archiefpraktijk op de werkvloer. Bij interviews daarentegen is sprake van interactie tussen onderzoeker en geïnterviewde en daarin kan de theorie veel beter geduid worden met de praktijk.

Om goed in te kunnen gaan op juist de omgang van de ondervraagden met archiefvormers en archiefmateriaal van subculturen en gemarginaliseerden, in relatie tot respectievelijk het machtsperspectief en het brengen van rechtvaardigheid in het archief, is het van belang dit in de interviews specifiek aan de orde te stellen. Daarom heb ik de drie elementen die volgens Harris rechtvaardigheid in het archief bevorderen, de aandachtspunten waarin de archontische macht zich laat gelden, te weten: de ‘ander’ zien, gastvrijheid en verantwoording, gecombineerd met de machts-elementen toegankelijkheid, structuur en verwerving. Dit heeft geleid tot een soort van vragenlijst (zie ook paragraaf 1.5.3).

Deze lijst zou ik in de gesprekken van boven naar beneden kunnen afwerken, maar ik kies desondanks bewust voor een iets minder gestructureerde, meer verhalende, aanpak. Niet elke vraag is voor iedere ondervraagde relevant. De interviews zullen daarom semi-gestructureerd verlopen met een checklist waar alle relevante te bevragen onderwerpen (per geïnterviewde) in zitten.⁷⁷ De gesprekken zullen beginnen met enkele algemene inleidende vragen, over opleiding, archiefcarrière en achtergrond van de geïnterviewde. Inleidend zal ik een korte beschouwing geven over mijn scriptieonderwerp en de ontstaansgeschiedenis daarvan en een evenzo beknopte weergave van de theorie van Derrida en Harris over de mechanismen van het machtsperspectief en de elementen die rechtvaardigheid in het archief kunnen brengen.

Ik heb eerder op vergelijkbare manier onderzoek uitgevoerd, voor mijn stage bijvoorbeeld, en dat werkte naar tevredenheid op deze manier. Daarom lijkt me dit nu wederom de beste strategie.

De analyse van de interviews zal plaats vinden middels de constant vergelijkende methode, waarbij ik structuur in de verschillende interviews krijg door codering: open coderen, axiaal coderen en selectief coderen.⁷⁸ Na deze wijze van inductief onderzoek zal ik de uitkomsten hiervan in hoofdstuk 2 als een verhaal tonen, de meest voorkomende presentatie van een kwalitatieve analyse.⁷⁹

Voor mijn onderzoek wil ik in de eerste plaats mensen gaan interviewen die werkzaam zijn bij de Groninger Archieven en wier werkzaamheden (deels) gekoppeld kunnen worden aan de machts-elementen toegankelijkheid, structuur en verwerving. De keuze hierbij zal vallen op de vier leden van het verwervingsoverleg, omdat zij zich bezig houden met de acquisitie van archiefmateriaal. Dat geldt eveneens voor de collectiebeheerder Nieuwe media beeld en geluid en ook voor bibliothecaris die bovendien de acquisitie van documentatiemateriaal verzorgt, waar zich mogelijk stukken over subculturen in zouden (kunnen) bevinden. Verder wil ik mensen spreken die archieven beschrijven (inventariseerders) en die inventarislijsten en plaatsingslijsten controleren, omdat dit duidelijk over het thema structuur gaat. De twee leden van de directie en het hoofd Publieksactiviteiten wil ik met nadruk

⁷⁶ Alison Jane Pickard, *Research Methods in Information*, 2013, p. 205.

⁷⁷ Ibid, p. 200.

⁷⁸ Ibid, p. 270-272.

⁷⁹ Ibid, p. 274.

bevragen over het thema toegankelijkheid. Dan is er tot slot nog de coördinator Poparchief die ook geïnterviewd zal worden, omdat dit archief bij uitstek gaat over subculturen.

Een aantal van deze mensen overigens heeft meerdere functies of taken (zo maakt de directie deel uit van het verwervingsoverleg). In totaal betreft het negen personen die worden geïnterviewd.

Blijkt tijdens de interviews dat ik andere relevante medewerkers over het hoofd zie, dan zal ik met hen ook nog interviews willen afnemen.

Uiteindelijk denk ik hiermee voor de Groninger Archieven de juiste mensen te bevragen voor de thema's en elementen die voor mijn onderzoek van belang zijn.

Daarnaast wil ik de medewerker interviewen die bij het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis (IISG) in Amsterdam verantwoordelijk is voor de acquisitie van particuliere archieven in het algemeen.

De Groninger Archieven is een overheidsarchiefinstelling en daarmee als vertegenwoordiger van de dominante cultuur. Het IISG is dat niet en deze instelling richt zich ook nadrukkelijk op gemarginaliseerden of onderdrukten in de samenleving. Het lijkt me daarom goed dit instituut als tegenhanger in mijn onderzoek mee te nemen.

Ik ben me bewust van het feit dat ik als archivaris zelf deel uitmaak van het machtsperspectief dat Derrida en Harris noemen en waar (vooral) Harris tegen ageert. Als archivaris bij een regionaal overheidsarchief ben ik onderdeel van de machtsstructuur die hij beschrijft. Ik ben zeggend een *archont*. Als onderzoeker heb ik echter een andere rol en ik geloof niet dat dit problemen gaat opleveren. Dat blijkt naar mijn idee al uit het feit dat ik de afwezigheid van archiefvormers uit bepaalde subculturen heb geconstateerd en dat als ongewenst beschouw.

1.5.3. Vragenschema

In deze paragraaf worden de elementen die rechtvaardigheid in het archief brengen met vragen (gerelateerd aan subculturen/gemarginaliseerden) gekoppeld aan de thema's die de macht in het archief bepalen. Deze drie schema's vormen het fundament waarop de interviews plaatsvinden.

1.5.3.1 De 'ander' zien

1. Toegankelijkheid	
1.1 Collectie	<i>Op welke manier is er oog voor de 'ander' (zoals subculturen en gemarginaliseerden) in de archiefcollectie? (dwz hou je rekening met hen in specifieke behoeften, wensen, aanpassingen?)</i>
1.2 Gebouw	<i>Op welke manier is in het gebouw oog voor de 'ander' (zoals subculturen en gemarginaliseerden)? (dwz hou je rekening met hen, specifieke behoeften, wensen, aanpassingen?)</i>
2. Structuur	
2.1 Archivering	<i>Hoe is in de wijze van archivering/het opstellen van archieftoegangen oog voor de 'ander'? (dwz biedt het (bestaande) archiefvormersoverzicht of proces van archiveren ruimte aan/voor subculturen en gemarginaliseerden?)</i>
2.2 Beschrijving	<i>Hoe is in de wijze van beschrijvingen maken oog voor de 'ander'?</i>
3. Verwerving	
3.1 Verwerving	<i>Hoe is er oog voor de 'ander' (subculturen en gemarginaliseerden) als potentiële archiefvormer?</i>
3.2 Waardering	<i>Is er oog voor de 'ander' (subculturen en gemarginaliseerden) in het waarderen van archiefmateriaal? (dwz stel je hebt archief van een professor die ook een activistische kant had die niets te maken heeft met zijn professie, neem je dat ook mee?)</i>

1.5.3.2 Gastvrijheid

1. Toegankelijkheid	
1.1 Collectie	<i>Hoe laat je de subculturen en gemarginaliseerden toe in de collectie?(op de studiezaal, in depots)</i>
1.2 Gebouw	<i>Hoe laat je subculturen en gemarginaliseerden toe in het gebouw? (entree)</i>
2. Structuur	
2.1 Archivering	<i>Hoe worden subculturen en gemarginaliseerden toegelaten in het opstellen of structureren van archieftoegangen?</i>
2.2 Beschrijving	<i>Hoe worden subculturen en gemarginaliseerden toegelaten/ingezet om te beschrijven of om archiefbeschrijvingen aan te passen?</i>
3. Verwerving	
3.1 Verwerving	<i>In hoeverre kunnen subculturen en gemarginaliseerden een rol vervullen in het acquisitieproces?</i>
3.2 Waardering	<i>In hoeverre kunnen subculturen en gemarginaliseerden een rol vervullen in de selectie en waardering van archiefmateriaal.</i>

1.5.3.3 Verantwoording

1. Toegankelijkheid	
1.1 Collectie	<i>Op welke manier wordt verantwoording afgelegd met betrekking tot de toegankelijkheid van de collectie (in relatie tot subculturen en gemarginaliseerden)?</i>
1.2 Gebouw	<i>Op welke manier wordt verantwoording afgelegd met betrekking tot de toegankelijkheid/zichtbaarheid van het gebouw (in relatie tot subculturen en gemarginaliseerden)?</i>
2. Structuur	
2.1 Archivering	<i>Op welke manier wordt verantwoording afgelegd met betrekking tot het archiveringsproces (van archieven met betrekking tot subculturen en gemarginaliseerden).</i>
2.2 Beschrijving	<i>Op welke manier wordt verantwoording afgelegd met betrekking tot het beschrijven van archieftoegangen (van subculturen en gemarginaliseerden).</i>
3. Verwerving	
3.1 Verwerving	<i>Op welke manier wordt verantwoording afgelegd met betrekking tot het acquireren (van archieven van subculturen en gemarginaliseerden)?</i>
3.2 Waardering	<i>Op welke manier wordt verantwoording afgelegd met betrekking tot het waarderen en selecteren van archieven subculturen en gemarginaliseerden?</i>

Hoofdstuk 2 Case study

2.1 Over dit hoofdstuk

In hoofdstuk 1 is het analytisch kader vastgesteld van het machtspectief in het archief, aan de hand van theorie van Derrida en Harris. Daarnaast is de onderzoeksvraag geformuleerd. In dit hoofdstuk staat de case study centraal.

Voorafgaand worden enkele essentiële voorwaarden behandeld, voortvloeiend uit het analytisch kader en de onderzoeksvraag. Deze luiden:

- wat is de voor het onderzoek gehanteerde definitie van gemarginaliseerden en subculturen?
- wat zijn de indicatoren van de elementen van het machtspectief in het archief?
- hoe wordt de gehanteerde definitie van gemarginaliseerden en subculturen gekoppeld aan het vinden van archiefmateriaal ten behoeve van het onderzoek?

In de volgende subparagrafen volgen de antwoorden op deze vragen en wordt ook duidelijk hoe deze vragen zijn beantwoord. Daarna volgt een weerslag van het onderzoek in de paragrafen 2.6, 2.7 en 2.8. Dit is de feitelijke case study, die uit twee delen bestaat:

- 1) de aanwezigheid van subculturen en gemarginaliseerden als archiefvormers in de collectie van het Regionaal Historisch Centrum Groninger Archieven (hierna Groninger Archieven) en het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis (hierna IISG) te Amsterdam.⁸⁰
- 2) interviews met (oud-) medewerkers van de Groninger Archieven en het IISG over de wijze waarop archiefmateriaal van subculturen en gemarginaliseerden is verworven en toegankelijk gemaakt en over hun ideeën omtrent de aan- en/of afwezigheid van subculturen en gemarginaliseerden in de collectie en hoe om te gaan met deze groepen.

De volledige uitkomsten van dit onderzoek is in diverse bijlagen weergegeven. Paragraaf 2.9 geeft een bloemlezing weer van de indicatoren die zijn gekoppeld aan de uitkomsten van de case study. Het volledige overzicht hiervan wordt, omwille van de ruimte, ook weer in een bijlage gepresenteerd.

Paragraaf 2.10 biedt een korte reflectie op het resultaat, in beschrijvende en inventariserende zin. De analyse en conclusies komen aan bod in het slothoofdstuk.

2.2 Definitie en afbakening

Voorafgaand aan het onderzoek, is het goed eerst vast te stellen wat subculturen en gemarginaliseerden zijn. Het Van Dale woordenboek stelt:

- *subcultuur*: cultuur van een sociale, regionale, economische of etnische groep, met eigen kenmerken en van de officiële cultuur afwijkende normen.⁸¹
- *gemarginaliseerden (via marginaliseren)*:
 - 1) zij die in de marge van de samenleving zijn beland en
 - 2) zij die in maatschappelijk opzicht onbelangrijk worden geacht en daardoor veronachtzaamd en vergeten zijn (geraakt).⁸²

Ik kies bewust voor deze lexicale definitie en ga niet ook onderzoek doen naar begripsbepalingen in

⁸⁰ Ten aanzien van laatstgenoemde instelling gaat het daarbij alleen om archiefvormers of archiefmateriaal met een link naar de stad en/of provincie Groningen. Dit is namelijk relevant in relatie tot dat wat zich wel of niet bij de Groninger Archieven bevindt (waar die relatie met Groningen er in zekere zin altijd moet zijn, omdat de instelling zich hier primair op richt). Bovendien zou zonder deze beperking bij het IISG het onderzoek te omvangrijk worden.

Er is bij het IISG alleen via de website gezocht op archiefmateriaal en niet intern in het collectiebeheerssysteem of de verwervingsdossiers, omdat een bezoek aan het IISG vanwege coronabeperkingen in 2020 niet mogelijk was.

⁸¹ C.A. Boon, C.A. den, D. Geeraerts (red.), *Van Dale Groot woordenboek van de Nederlandse taal*, 2005, p. 3472.

⁸² Ibidem, p. 2083.

archivistische literatuur van subculturen, gemarginaliseerden of ondergewaardeerde groepen in archiefcollecties. In de eerste plaats omdat het woordenboek een duidelijke en breder gedragen⁸³ definitie geeft. In de tweede plaats zou anders dit onderzoek met nog een theoretische exercitie, bijvoorbeeld over zogeheten deviante actoren⁸⁴, na de theoretische verhandeling die over Derrida en Harris reeds is gegeven, te veel gaan uitdijen.

Ik geloof bovendien dat goed te werken valt met genoemde lexicale definitie. Met subculturen en/of gemarginaliseerden richt ik me voor dit onderzoek op groepen en/of mensen die bijvoorbeeld door of met hun opvattingen, gedrag, levenshouding, voorkeuren of afkomst, op een of andere manier een minderheid vormen en hierdoor mogelijk aan de rand van de samenleving vertoeven of daar geen deel van uitmaken, al dan niet uit eigen wil. Voorbeelden hiervan zijn krakers, voetbalhooligans, rechts-extremisten, drugsverslaafden, mensen met een migratieachtergrond, de lhbt-gemeenschap, veganisten, provo's, milieuactivisten, politieke partijen als PSP, CPN en PPR omdat daarbij ook veel activisten actief waren of mee werd samengewerkt. Vanuit emancipatoir oogpunt schaar ik ook vrouwengroepen, vrouwenverenigingen en feministen onder mijn onderzoeksobject. Voor een volledig overzicht van alle groepen/mensen en thema's die onder dit onderzoek vallen in de zoektocht naar subculturen en gemarginaliseerden, verwijs ik naar Bijlage I.

Het is onvermijdelijk dat er bij een dergelijke lijst een schemergebied bestaat waarbij getwist kan worden of iets of iemand wel of niet tot een subcultuur of gemarginaliseerde behoort. Desondanks beschouw ik dat niet als zodanig problematisch dat het mijn onderzoek schaadt, aangezien de lijst van Bijlage I van zodanige omvang is dat mijn onderzoek uitvoeren goed mogelijk is en ik de kans dat er veel gemarginaliseerden/subculturen onbedoeld buiten beeld zijn gebleven, terwijl daar wel archiefmateriaal van zou, zijn niet bijzonder groot acht. Dat geldt eveneens voor het omgekeerde: namen op de lijst die allesbehalve tot een subcultuur en/of gemarginaliseerde gerekend kunnen worden. Ik geloof niet op basis van de gehanteerde definities bij een eventuele discussie hierover het er zodanig veel zullen zijn dat die het onderzoek op een negatieve wijze kunnen beïnvloeden.

2.3 Indicatoren van het machtsmechanisme

In de eerste paragraaf van dit hoofdstuk is aangegeven dat vóór het daadwerkelijke onderzoek kan plaatsvinden, eerst vastgesteld moet worden wat de indicatoren zijn die bepalen hoe het machtsperspectief in de drie elementen, toegankelijkheid, structuur en verwerving, tot uting komt in relatie tot archiefmateriaal van subculturen en gemarginaliseerden. Het antwoord daarop wordt gegeven in deze paragraaf.

Deze indicatoren heb ik vastgesteld door bij elk van de drie machts-elementen te kijken op welke manieren de omgang van een subcultuur of gemarginaliseerde als archiefvormer dit betreffende element kunnen beïnvloeden. Het gaat dan bijvoorbeeld om toegankelijkheid van archiefmateriaal qua vindbaarheid, beschrijving (of beschrijvingsniveau) en openbaarheid en om toegankelijkheid van het gebouw van de archiefinstelling. Bij structuur moet gedacht worden aan de wijze van beschrijving en bij verwerving aan de wijze waarop archiefmateriaal wordt verworven en hoe archiefvormers in beeld komen. Deels vloeien deze indicatoren voort uit het huidige beleid en de werkprocessen van de

⁸³ Zie ook Annette Klosa, Dudenredaktion (Bibliographisches Institut), Anette Auberle, *Duden, Deutsches Universalwörterbuch*, 2001 en H. W. F. G. Fowler, Della Thompson et al., *The Concise Oxford Dictionary of Current English*, 1995:

Klosa, 2001:

- Subkultur, die – innerhalb eines Kulturbereichs, einer Gesellschaft bestehende, von einer bestimmten gesellschaftlichen, ethnischen o. ä. Gruppe getragene Kultur mit eigenen Normen u. Werten; waarbij onder Kultur (cultuur, van L. cultus) wordt begrepen:

1. Gesamtheit der geistigen, künstlerischen, gestaltenden Leistungen einer Gemeinschaft als Ausdruck menschlicher Höherentwicklung, met als onderafdeling voor cultuur Kunst u. Wissenschaft

2. Gesamtheit der von einer bestimmten Gemeinschaft auf einem bestimmten Gebiet während einer bestimmten Epoche geschaffenen, charakteristischen geistigen, künstlerischen, gestaltenden Leistungen

- marginalisieren – ins Abseits schieben, zu etw. Unwichtigem, Nebensächlichen machen

- marginal (van L. margo) – am Rande liegend; (sociologisch, psychologisch) in einer Grenzstellung befindlich, nicht fest einem bestimmten Bereich zu zu ordnen.

Fowler, 1995:

- subculture – a cultural group within a larger culture, often having beliefs or interests at variance with those of a larger culture; waarbij onder cultuur wordt begrepen:

1. the arts and other manifestations of human intellectual achievement regarded collectively

2. the customs, civilisation, and achievements of a particular time or people

- marginalize – make or treat as insignificant

- marginal – of or at the edge, not central; not significant or decisive.

⁸⁴ Zie Maaïke Lulofs, *'Sparren met spelbrekers. Deviantie als graadmeter voor een evenwichtige archiefcollectie'*, 2015.

Groninger Archieven met betrekking tot het verwerven, ontsluiten en toegankelijk maken van de collectie en de presentatie van de eigen instelling naar de Groninger samenleving. Als voormalig inventariseerder en publieksmedewerker en in mijn huidige functie als collectiebeheerder en medewerker studiezaal bij de Groninger Archieven ben ik goed bekend met de werkprocessen⁸⁵ en het beleid van de organisatie. Deze ‘voorkennis’ vergemakkelijkt enerzijds het bepalen van indicatoren, maar maakt anderzijds het onderbouwen ervan als ‘insider’ juist lastiger.

Soms heb ik om de indicatoren aan te scherpen ook hulp gehad aan en gebruik gemaakt van een fictief voorbeeld als archiefvormer c.q. archiefmateriaal: de politiek-radicalen krakers van het Wolters-Noordhoff Complex in Groningen en hun archief. Dit is een goed voorbeeld, omdat dit ontegenzeggelijk een subcultuur/gemarginaliseerde groep betreft, er archiefmateriaal van bestaat en een expositie van stukken van deze beweging een van de aanleidingen geweest is voor deze thesis. In het vorige hoofdstuk heb ik iets toegelicht over deze krakersgroep.

Er zijn overigens ook enkele indicatoren naar boven gekomen tijdens het onderzoek zelf naar de omgang met archiefmateriaal van subculturen/gemarginaliseerden.⁸⁶

Ik pretendeer niet dat de door mij vastgestelde indicatoren alle mogelijke zijn. Wel geloof ik met de 17 door mij gehanteerde indicatoren goed onderzoek uit te kunnen voeren en genoeg data te kunnen genereren om een antwoord te geven op de onderzoeksvraag.

2.3.1 Toegankelijkheid

2.3.1.1 Inleiding bij een archieftoegang

Een inleiding bij een archieftoegang is een indicator voor de toegankelijkheid van die toegang. Een inleiding biedt namelijk informatie over de archiefvormer (zoals geschiedenis, taken/werkzaamheden, betekenis), die voor een onderzoeker/raadpleger van het betreffende archief relevant kan zijn, en zorgt er daarmee voor dat deze raadpleger/onderzoeker weet waar dit archief over gaat en wie de archiefvormer is (geweest). Ook kan iemand die iets zoekt over bepaalde archiefvormers of een bepaald onderwerp op basis van een aanwezige inleiding bepalen of het betreffende archief hiervoor nuttig of bruikbaar is.

2.3.1.2 Plaatsingslijst/inventarislijst bij een archieftoegang

Een archieftoegang wordt ontsloten hetzij door een globale plaatsingslijst hetzij door een meer gedetailleerde inventarislijst. Een inventarislijst zorgt voor een betere toegankelijkheid van een toegang, aangezien hiermee zonder de stukken te hoeven raadplegen van meer archiefstukken (gedetailleerder) kan worden vastgesteld waar deze over gaan.

2.3.1.3 Metadata toegekend aan archiefmateriaal

Archiefmateriaal dat wordt voorzien van (gehyperlinkte) metadata, zoals trefwoorden, (persoons- of geografische) namen of SISO-codes, is beter vindbaar. Titels die op het eerste gezicht niet direct kunnen worden gelinkt aan een bepaald onderwerp, worden door de metadata bijvoorbeeld wel daarmee

⁸⁵ De werkprocessen van de Groninger Archieven zijn niet officieel vastgelegd of beschreven. In 2018 is een begin gemaakt in het kader van DUTO en de overgang van de Groninger Archieven naar digitaal werken. Om alle acquisitieprocessen binnen de afdeling Collectiebeheer (tegenwoordig Collectie) te beschrijven volgens het SIPOC-model (Supplier, Input, Process, Output, [System], Customer). Hiervan is vooralsnog alleen een concept aanwezig. De deelprocessen inventariseren en toegankelijk maken zijn hierbinnen niet meegenomen. Van de afdeling Publiek (voorheen Publieksactiviteiten) is niets vastgelegd in dezen.

In globale zin kan er over het verwerven, ontsluiten en toegankelijk maken van archiefmateriaal op basis van mijn persoonlijke ervaring het volgende worden opgemerkt: archiefmateriaal wordt op de een of andere manier verworven door de Groninger Archieven: actief of passief of een tussenvorm hiervan. Het bestaat doorgaans naast papieren, gedrukte of digitale archieven uit drukwerk, foto's, prentbriefkaarten, tekeningen, kranten, kaarten en audio-visueel materiaal. De materiële staat van het verworven archiefmateriaal wordt gecontroleerd en indien nodig geconserveerd of gerestaureerd. Daarna volgt inventarisatie (ordenen en beschrijven), verpakking, plaasing in het depot en online ontsluiting via het collectiebeheersysteem en de website van de Groninger Archieven. De ontsloten en toegankelijk gemaakte stukken kunnen vervolgens door geïnteresseerden/onderzoekers/bezoekers worden geraadpleegd op de studiezaal van de Groninger Archieven.

⁸⁶ Het gaat hier om de volgende indicatoren, die in volgende subparagrafen worden toegelicht: Registratie archiefmateriaal, Voorwaarden archiefvormer aangaande de beschrijving van archiefstukken, Prioritering ontsluiten verworven niet-geïntervalliseerde archieftoegangen, Verwerving door netwerk en Prioritering ontsluiten verworven niet-geïntervalliseerde archieftoegangen. Deze onderwerpen zijn in de afgenomen interviews ter sprake gekomen, waarbij ik constateerde dat zij als indicatoren op te vatten zijn (omdat zij bijvoorbeeld ook goed werken met het eerdergenoemde fictieve voorbeeld van de militante krakersgroep).

verbonden. Zoeken op deze metadata in de collectie draagt hiermee bij aan een betere toegankelijkheid van het betreffende archiefmateriaal. Toegekende metadata zijn dus een indicator.

2.3.1.4 Gebouw/uitstraling van de archiefinstelling

Een archiefinstelling die zich laagdrempelig en expliciet voor alle inwoners van de samenleving presenteert is toegankelijker dan een archiefinstelling die zich alleen presenteert als of alleen de uitstraling heeft van een (semi-)overheidsinstelling.

2.3.1.5 Legitimatie bezoekers archiefinstelling

Een legitimatieplicht voor bezoekers om stukken in te zien (dan wel de studiezaal te mogen betreden) kan drempelverhogend werken voor mensen die zich vanwege een bepaalde persoonlijke overtuiging niet willen of kunnen legitimeren, maar wel de archiefinstelling willen bezoeken. Geen legitimatieplicht kan hierbij drempelverlagend werken en de toegankelijkheid van de collectie bevorderen. Legitimatie is daarmee in dit verband een indicator.

2.3.1.6 Registratie archiefmateriaal

Goede plaatsregistratie van archiefmateriaal bevordert de toegankelijkheid: het is namelijk vindbaar (in het depot). Een goede of betere registratie zorgt voor betere toegankelijkheid. Registratie is daarmee in dit verband een indicator.

2.3.1.7 Verwante termen of archieftoegangen presenteren via zoeken op de website

Bij het zoeken op de website van de archiefinstelling naar archiefvormers en/of naar archief(materiaal) zorgt het aanbieden van verwante termen, verwante archiefvormers of verwant archiefmateriaal ervoor dat degene die zoekt meer vindt waar hij of zij naar op zoek is. Daarmee wordt de toegankelijkheid van de collectie dus vergroot en is dit een indicator.

2.3.1.8 Voorwaarden van de archiefvormer inzake de openbaarheidsbeperking of uitlening archivalia

Een archiefvormer heeft misschien eigen en van de standaardovereenkomst van de archiefinstelling afwijkende wensen met betrekking tot voorwaarden over inzage of uitlening van archivalia. Indien de archiefinstelling bereid is de archiefvormer hierin tegmoet te komen, vergroot dit in potentie de kans dat archiefvormers met speciale wensen aangaande de omgang met hun archiefmateriaal dit aan een archiefinstelling willen overdragen. Dit bevordert de toegankelijkheid van (in potentie anders mogelijk niet aanwezig) archiefmateriaal en is daarmee een indicator in dit verband.

2.3.2 Structuur

2.3.2.1 Correcte beschrijving archiefmateriaal

Een correcte beschrijving van archiefmateriaal zorgt ervoor dat er geen informatie niet beschikbaar is die verbonden is met het betreffende archiefmateriaal. Het ligt voor de hand te stellen dat archiefmateriaal goed beschreven is, maar vanuit het machtsperspectief gedacht kan een archiefinstelling er juist ook baat bij hebben bepaalde informatie niet te beschrijven of verhullend te beschrijven. In die zin is een correcte beschrijving dus een indicator.

2.3.2.2 Beschrijving door archiefvormer

Een archiefvormer die zelf in staat gesteld wordt het archiefmateriaal te beschrijven (en ook indien van toepassing de inleiding daarbij), zal ervoor zorgen dat de informatie klopt en vooral dat aspecten die wezenlijk zijn voor de betreffende archiefvormer helder aan bod komen. Hiermee is overigens niet gezegd is dat het omgekeerde het geval is als een archivaris van de archiefinstelling dit doet. Toch kan er, zeker in het geval van archiefvormers met een subculturele of gemarginaliseerde achtergrond, een bepaalde kennisachterstand zijn bij een aan de archiefinstelling verbonden archivaris. De optie dat een archiefvormer zelf het eigen archiefmateriaal beschrijven kan is daarom een indicator in dit verband.

2.3.2.3 Voorwaarden archiefvormer aangaande de beschrijving van archiefstukken

Een archiefvormer kent mogelijk specifieke aspecten, bijvoorbeeld in taalgebruik c.q. jargon, die wezenlijk bij de archiefvormer horen, maar die niet deel uitmaken van de standaardarchiefbeschrijving. Als de archiefinstelling in weerwil van deze afwijking toch de archiefvormer ruimte geeft hiervoor in de beschrijving van stukken, is dit een indicator, aangezien de archiefinstelling hiermee haar machtspositie (“je houdt je aan de standaardregels van archiefbeschrijvingen”) niet uitspeelt.

2.3.2.4 Naam archivaris bekend

Als de naam van de archivaris die archiefmateriaal heeft beschreven bekend is, is het mogelijk (tot op zekere hoogte) om achteraf bij deze persoon informatie in te winnen over de wijze van archiveren (zoals keuzes die zijn gemaakt in de beschrijving of in de selectie van archiefstukken). Hiermee is dit een indicator. Als de archivaris namelijk onbekend is en er zijn bijvoorbeeld evident fouten gemaakt in of onduidelijkheden ontstaan over archiefmateriaal, is het lastig daar iemand op aan te spreken. In zekere zin kan de archiefinstelling zich achter die anonimiteit verschuilen.

2.3.2.5 Prioritering ontsluiten verworven niet-geïnterpreteerde archieftoegangen

Op welke gronden bepaalt de archiefinstelling welk archiefmateriaal (in een bepaalde volgorde) wordt ontsloten? Wordt er voorrang gegeven aan bepaalde archiefvormers en waarom gaat dat zo? Deze prioritering is een indicator, omdat de archiefinstelling hier een volgorde in bepaalt en dus macht over uitoefent.

2.3.3 Verwerving

2.3.3.1 Actieve verwerving

De archiefinstelling gaat actief op zoek naar/verwerft archief, bijvoorbeeld van subculturen/gemarginaliseerden.

2.3.3.2 Passieve verwerving

De archiefinstelling verwerft passief, alleen doordat archiefvormers zelf archiefmateriaal aanbieden.

2.3.3.3 Verwerving door netwerk

Archiefmateriaal komt tot de archiefinstelling door een netwerk van de archiefinstelling (mogelijk gecreëerd door de instelling zelf) of door een ander, breder netwerk waar medewerkers van de archiefinstelling deel van uitmaken.

2.3.3.4 Beperkingen aan verwerving

Stelt de archiefinstelling beperkingen aan bepaalde archiefvormers of bepaalde soorten (zoals thematisch vergelijkbare) archieftoegangen? Worden bepaalde archiefvormers uitgesloten van verwerving?

2.4 Groninger Archieven

2.4.1 Algemeen

RHC Groninger Archieven is in 2002 ontstaan uit een fusie van het Gemeentearchief Groningen en het Rijksarchief Groningen. Mijn casus richt zich op particuliere archiefvormers en daarbinnen specifiek op die van gemarginaliseerden en subculturen in de archiefcollectie van de Groninger Archieven.⁸⁷ Particulier archiefmateriaal bestaat bijvoorbeeld uit archieven van bedrijven, kerkgenootschappen, verenigingen (op het gebied van bijvoorbeeld sport, theater, muziek, studenten), landbouworganisaties, families & personen en huizen & borgen.

⁸⁷ Vanzelfsprekend kunnen in overheidsarchieven ook gemarginaliseerden en subculturen aan de orde komen, bijvoorbeeld in gemeentelijke beleidsstukken over gekraakte panden of migranten. Dit valt echter buiten mijn casus, die zich puur richt op archieven van gemarginaliseerden en subculturen zelf.

Particulier archiefmateriaal kan op initiatief van de archiefvormer in de collectie van de Groninger Archieven zijn opgenomen of op initiatief van derden of de archiefinstelling zelf.⁸⁸ Bij de overdracht naar de archiefinstelling wordt een overeenkomst, een contract of akte opgesteld met de archiefvormer (tenzij die archiefvormer niet meer bestaat) of met een derde (bijvoorbeeld een nabestaande of rechtsoptvolger).⁸⁹ Deze administratie maakt deel uit van het zogeheten verwervingsdossier of objectdossier. Hier kan ook correspondentie tussen archiefinstelling en archiefvormer deel van uit maken, alsmede bijvoorbeeld interne notities van de archiefinstelling.

2.4.2 Ontsluiting van archiefmateriaal

De collectie van de Groninger Archieven bestaat uit papieren archieven (dat wil zeggen handgeschreven of getypt materiaal of eigentijds digitaal equivalent hiervan) en daarnaast boeken, tijdschriften, kranten, kaarten, tekeningen, prenten, prentbriefkaarten, foto's, negatieven, affiches, films, video's en geluidsopnamen. Dit is onderverdeeld in onder meer de volgende archiefsoorten: archieftoegangen, bibliotheek, kaarten en tekeningen, foto's en prentbriefkaarten, affiches, films en filmfragmenten.

Een geïnventariseerd archief wordt bij de Groninger Archieven toegankelijk gemaakt door een inventarislijst of een plaatsingslijst. Een inventarislijst is gedetailleerder en uitgebreider (en kost dus meer tijd en moeite om te maken). De archieftoegang kan voorzien zijn van een inleiding, die bijvoorbeeld informatie biedt over de geschiedenis van de archiefvormer, eventuele openbaarheidsbeperkingen en de totstandkoming van de toegang. De naam van de inventariseerder staat soms ook bij de beschrijving vermeld. Dit hoeft niet een medewerker van het archief te zijn, dit kan ook door de archiefvormer zelf zijn verzorgd. In sommige gevallen vraagt de Groninger Archieven (of een voorganger) geld voor het inventariseren van particulier archief. Dat is bijvoorbeeld het geval als verondersteld wordt dat de archiefvormer in staat is hiervoor te betalen. Het kan ook zijn dat de archiefvormer zelf iemand inhuurt om te inventariseren of (onder begeleiding van de archiefinstelling) zelf inventariseert.

Het overige deel van de archiefcollectie omvat de bibliotheek: boeken en tijdschriften. Zij worden volgens de regels van het titelbeschrijven in het bibliotheekwezen ontsloten. Beeld- en geluidmateriaal wordt op een vergelijkbare manier beschreven.

2.5 Trefwoorden en namen

Om via de website van de Groninger Archieven zodanig in de beschrijvingen van archieftoegangen en andere archiefsoorten te zoeken dat de kans om hier treffers die betrekking hebben op subculturen of gemarginaliseerden het grootst is, is een uitgebreide lijst van namen en trefwoorden opgesteld (zie hiervoor Bijlage I). Deze lijst is enerzijds gebaseerd op lemma's, zoals kraakpand, kraker, gastarbeider, activist, drugsverslaving, milieuvervuiling, homoseksualiteit, allochtoon. Dit zijn trefwoorden die, zoals in paragraaf 2.2 is toegelicht, voortvloeien uit de operationalisering van de definitie van subcultuur en gemarginaliseerden in mijn onderzoek. Anderzijds zijn hiervoor namen gebruikt die specifiek te maken hebben met Groningen (zoals zoutkoepel, munitietrein, Kees van der

⁸⁸ Er is het interne stuk *Verwervingsprofiel van RHC Groninger Archieven met betrekking tot niet-overheidsarchieven* en in het huidige beleidsplan *Vergezicht, Beleidsplan 2017 – 2021 RHC Groninger Archieven* staat op pagina 11 over particulier archiefmateriaal: "Op basis van een acquisitieprofiel wordt de verwerving van deze archieven bepaald. Het grote aanbod van particuliere archieven en de beperkte middelen dwingen ons wel om voortdurend keuzes te maken. Gelukkig zijn veel eigenaren bereid om zelf de kosten van de archiefbewerking te dragen. Er moet actief beleid worden ontwikkeld met als doel om een goede balans te vinden in de collectie particuliere archieven. Dit onderzoek dient te gebeuren op basis van het huidige archievenoverzicht. Het acquireren van particuliere archieven blijft een belangrijke taak."

⁸⁹ Hierin kunnen bepaalde voorwaarden worden opgenomen met betrekking tot de openbaarheid van archiefstukken, de uitlening van materiaal of andere voorwaarden. Een standaardschenkingsovereenkomst van de Groninger Archieven stelt: "Groninger Archieven (ontvanger) verplicht zich de archiefbescheiden in goede staat te bewaren. Ontvanger heeft recht op aanvullingen. Schenker heeft recht op raadpleging en op verzoek kan aan schenker archiefbescheiden worden uitgeleend. Schenker draagt materiaal onvoorwaardelijk en om niet over aan ontvanger. Intellectueel eigendom die op materiaal kan gelden draagt schenker over aan ontvanger. Schenker kan als materiaal om enige reden niet meer in aanmerking komt voor conservering naar eigen goeddunken handelen met materiaal, rekening houdende met bestaande rechten en plichten van schenker."

Een standaardovereenkomst van bewaring spreekt van een bewaringgever en bewaringnemer (in plaats van schenker en ontvanger) en: bewaargeving en bewaarneming geschiedt op kosten van bewaringnemer, voor periode van 10 jaar die telkens met 5 jaar wordt verlengd tenzij een van de partijen de bewaarneming schriftelijk opzegt. Het eigendom blijft bij de bewaringgever, bewaringgever heeft recht op raadpleging en gebruik en uitleningsmogelijkheid. De bewaringnemer zorgt voor goede staat van bewaring overeenkomstig de Archiefwet 1995 voor het beheer van overheidsarchieven bepaalde.

Over openbaarheidsbeperkingen is het volgende standaard: vanwege privacy gevoeligheden geldt (soms) een openbaarheidsbeperking van 75, soms 50 jaar, of een toekomstig kalenderjaar, op sommige archiefstukken, die kan worden opgeheven (na goedkeuring).

Hoef of Eite Homan). Voor deze laatste categorie is tevens gebruik gemaakt van enkele specifieke bronnen zoals het artikel ‘Hoe de sixties zich ontplooiën in Stad en Ommeland’, van Marco Otten en de boeken *Dossier 60 70 Popmuziek Groningen* en *Nothing Going on in the City* van Koen van Krimpen. Dat geldt ook voor boeken die Kees van der Hoef heeft gepubliceerd over de jaren 60 in Groningen en *Palet van Groningen* door Frans Westra. Tevens is de *Nieuwe Groninger Encyclopedie* (red. P. Brood) en *Stad van het Noorden. Groningen in de twintigste eeuw* door M. Duijvendak en B. de Vries bruikbare literatuur geweest. De zoekopdracht naar Groninger archiefvormers of Groninger collectie bij het IISG heeft ook geleid tot namen die nuttig bleken.

Tijdens het zoeken zijn met bepaalde treffers ook weer andere namen of trefwoorden gevonden die vervolgens zijn gebruikt.

Daarnaast is op de website van de Groninger Archieven gezocht met behulp van zogeheten wildcards of jokers, vooral *, om meervouden of achtervoegsels te vinden. Soms is doelbewust gezocht naar verschrijvingen in toegangen of beschrijvingen waarvan eerder is geconstateerd of verondersteld dat ze gemaakt (kunnen) zijn: zoals *Wolters-Noordhof* in plaats van *Wolters-Noordhoff*. Dit alles heeft geleid tot een lijst van trefwoorden en namen die in Bijlage I is weergegeven.

2.6 Resultaten in archiefmateriaal Groninger Archieven

Nu duidelijk is afgebakend wat de gehanteerde definitie van subculturen en gemarginaliseerden voor dit onderzoek is én met welke namen en trefwoorden in dit kader naar archiefmateriaal in de collectie van de Groninger Archieven gezocht wordt, kunnen de resultaten hiervan gepresenteerd worden. Er wordt hierbij, onderverdeeld in subparagrafen, onderscheid gemaakt in archieftoegangen, documentatiemateriaal, bibliotheektoegangen, affiches, bewegend beeld en stilstaand beeld. Dit volgt de indeling van de collectie die de Groninger Archieven zelf hanteert. Ook komt het Poparchief in deze paragraaf aan bod, een project(organisatie) binnen de Groninger Archieven dat linkt aan het thema van het onderzoek. Het volledige corpus van gevonden archiefmateriaal is weergegeven in de Bijlagen II, III en IV.

2.6.1 Archieftoegangen en beleid voormalig Gemeentearchief Groningen

Deze subparagraaf biedt naast aandacht voor de resultaten in de archieftoegangen nog twee subparagrafen met enige achtergrondinformatie over wat is gevonden bij de archieftoegangen in relatie tot het beleid van het Gemeentearchief Groningen.

2.6.1.1 Archieftoegangen

Voor het onderzoek naar archieftoegangen is gebruik gemaakt van het zogeheten *Archievenoverzicht op archiefvormende instanties/personen* van RHC Groninger Archieven, d.d. dinsdag 7 januari 2020.⁹⁰ Dit overzicht is in 18 hoofdstukken verdeeld.

Bijlage II biedt, onder A, een overzicht van archieftoegangen die (mogelijk) archiefvormers betreffen van een subculturele of gemarginaliseerde aard. Deze selectie is, zoals eerder opgemerkt, gebaseerd op de definitie zoals het Van Dalewoordenboek die geeft en de operationalisering daarvan zoals die in paragraaf 2.2 is toegelicht. Ook staan onder A archieftoegangen, waarvan ik vanwege kennis die ik zelf heb aangaande bepaalde archiefvormers (zoals personen), weet dat ze (deels) geassocieerd kunnen worden met gemarginaliseerden of subculturen, terwijl dat uit de naam (of het (sub)hoofdstuk) niet per definitie helder is. Deze zijn gemarkeerd met een asterisk.

De archieftoegangen zijn vervolgens alle bekeken op een drietal indicatoren, die bij de Groninger Archieven standaard verbonden zijn aan toegangen:

- ontsluiting middels een inventarislijst of een plaatsingslijst;
- de aanwezigheid van een inleiding;
- de vermelding van de inventariseerder.

Ook is per archieftoegang gekeken naar het bijbehorende verwervings- of objectdossier. Deze dossiers kunnen namelijk informatie bevatten over indicatoren die te maken hebben met de verwerving, structuur of toegankelijkheid. Alle relevante informatie hieromtrent staat weergegeven in Bijlage II.

⁹⁰ Dit laatste is van belang te melden, omdat dit archiefvormersoverzicht geregeld wordt aangevuld met nieuwe archieftoegangen. Het is dus een momentopname.

Genoemde verwervingsdossiers zijn terug te vinden in het archief van het Gemeentearchief Groningen en het Rijksarchief Groningen, respectievelijk toegang 2584 Gemeentearchief van Groningen (4) 1987 – 2001 en toegang 2140 Rijksarchivaris provincie Groningen (semi-statistisch deel) (RAG), 1837-2001. Groninger Archieven heeft een eigen projectadministratie, met zogeheten objectdossiers, die in het eigen documentmanagementsysteem JOIN zijn ingevoerd. Informatie over de verwerving dient hierin te worden opgenomen. Deze dossiers zijn (deels) in geprinte vorm te raadplegen in een kast op een kantoor van de Groninger Archieven. Er bestaat (vooralsnog) geen archieftoegang op deze dossiers.

In het pre-digitale tijdperk was het archiefvormersoverzicht, een papieren klapper, het startpunt om te kijken of te zoeken naar bepaalde archieftoegangen. Als de naam van de archiefvormer (dan wel de door een archivaris toegekende naam van de archieftoegang van een archiefvormer) niet duidelijk maakt wat de functie of aard van de archiefvormer is, is het noodzakelijk de toegang te gaan raadplegen, feitelijk door deze handmatig door te bladeren. Dit heeft dus direct te maken met het aspect toegankelijkheid in het machtsperspectief van het archief in de opvattingen van Derrida en Harris.

Tegenwoordig zijn de beschikbare archieftoegangen via de website en via terminals op de studiezaal van de Groninger Archieven digitaal doorzoekbaar. Dit bevordert vergeleken met de tijd van het niet-digitaal kunnen doorzoeken op bijvoorbeeld bepaalde trefwoorden of namen in de beschreven archieftoegang, de toegankelijkheid in hoge mate. Het is mogelijk door het intikken van een trefwoord of naam veel gericht en sneller in de collectie te zoeken.

De zoekopdrachten hebben alle plaatsgevonden tussen 1 mei en 1 juli 2020.⁹¹

Het overzicht met subculturen of gemarginaliseerden onder A in Bijlage II zal niet volledig zijn. Zo kunnen onder Personen, maar ook onder andere hoofdstukken relevante archieftoegangen zitten die op basis van de naam over het hoofd gezien worden. Andersom is ook mogelijk, dat er juist te breed is geselecteerd. In het streven om zo volledig mogelijk te zijn, is het noodzakelijk nog een keer door het archiefvormersoverzicht te gaan, door te zoeken op specifieke trefwoorden of namen via de website van de Groninger Archieven: www.groningerarchieven.nl.

Bijlage II biedt, onder B, archiefvormers die door zoeken op de website met namen en trefwoorden van Bijlage I zijn gevonden. In paragraaf 2.2 is de opzet van deze lijst reeds toegelicht.

Een derde en laatste zoektocht naar archieftoegangen van gemarginaliseerden en/of subculturen is gedaan in de projectadministratie van de Groninger Archieven. Dit betreft archiefmateriaal dat in bewerking is, wat eigenlijk betekent dat het is binnengebracht en in de intakeruimte of een intake depot staat te wachten op verwerking. Dit is een aanzienlijke werkvoorraad van 1.379 projecten (variërend van een foto of een archiefstuk, tot materiaal dat meters archiefdozen beslaat). Een uitdraai van deze lijst van 1 februari 2020⁹² is gebruikt om te zoeken naar dossiers van gemarginaliseerden of subculturen. Bijlage II biedt, onder C, 16 archiefvormers die uit deze projectadministratie zijn gehaald, omdat de naam c.q. omschrijving van het archiefmateriaal wees op een subcultuur/gemarginaliseerde als archiefvormer. Hierbij heeft dezelfde werkwijze plaatsgevonden als die waarmee de archieftoegangen die onder B in Bijlage II zijn weergegeven, gevonden zijn.

Mogelijk bevindt zich in deze werkvoorraad nog meer materiaal dat onder mijn onderzoeksdoel valt bijvoorbeeld bij persoonsarchieven, waarbij alleen de naam staat vermeld van de archiefvormer en verder niet duidelijk is wie of wat deze persoon was of heeft gearchiveerd.

Hier is gekeken of er iets over de verwerving van het materiaal gezegd kan worden en eventuele bijzondere voorwaarden inzake openbaarheid of beschrijving van het materiaal. Deze informatie kan zowel in de projectadministratie als in reeds aangemaakte objectdossiers zijn weergegeven. Voor de rest is dit materiaal nog onbewerkt: er zijn geen inleidingen.

Bijlage II geeft alle archieftoegangen weer die gevonden zijn in relatie tot dit onderzoek. Het betreft 85 archieftoegangen: 63 toegangen onder A en 22 toegangen onder B (waarvan 6 via de verzameltoegang Personen en 4 via Verzamelingen).

⁹¹ Dit is derhalve eveneens een momentopname.

⁹² Wederom betreft dit een momentopname.

Daarnaast zijn er nog 16 projecten onder C, de werkvoorraad gevonden.

Indien niets in Bijlage II is opgemerkt over de verwerving betekent dat het niet duidelijk is of dit op initiatief van de archiefinstelling, de archiefvormer of derden is gebeurd.

De meeste verwervingsdossiers zowel van het voormalige Gemeentearchief en Rijksarchief als van RHC Groninger Archieven zijn onvolledig. Veel overeenkomsten ontbreken en uit de context (correspondentie of de inleiding bij de toegang) blijkt vaak dat er meer stukken zouden moeten zijn, waaronder correspondentie tussen archiefvormer en archiefinstelling of ondertekende overeenkomsten.

2.6.1.2 Scout Gemeentearchief Groningen

In Bijlage II blijkt dat uit de verwervingsdossiers valt op te maken dat de toegangen 1316, Bewonerscomité van de poli in het oude Rooms-Katholieke Ziekenhuis 1973, 1977-198 en 1430 Anti-Atoom Platform, 1976 – 1985 via een ‘scout’ in de collectie van het Gemeentearchief Groningen is opgenomen. Dat vraagt om meer achtergrondinformatie: waarom en hoe is dat bijvoorbeeld gebeurd?

De persoon in kwestie, Jelle Hagen, is voor dit onderzoek achterhaald. Hij laat weten⁹³ dat hij begin jaren 80 na zijn vervangende dienstplicht als vrijwilliger werkte bij het toenmalige Rijksarchief Drenthe. Hij was in die jaren betrokken bij bewegingen tegen kernwapens, kernenergie en woningnood en woonde in een kraakpand te Groningen. Als historicus was hij zich bewust dat na verloop van een aantal jaren belangstelling zou komen voor de sociale bewegingen waarin hij actief was, terwijl deze groepen zelf niet of nauwelijks belang hechtten aan archiefvorming. Daarom is Hagen zich zelf actief gaan inzetten om voor het Rijksarchief Drenthe lokale actiearchieven te verwerven, waarbij hij 15 archieven wist te acquireren. Vervolgens wilde hij hetzelfde gaan doen voor het Gemeentearchief Groningen. Daarom heeft hij in 1984 contact gezocht met toenmalig gemeentearchivaris Jan van den Broek. Het Gemeentearchief gaf hem de vrije hand en in de loop van de daaropvolgende jaren heeft hij een aantal archieven kunnen verwerven voor het Gemeentearchief Groningen. Omstreeks 1988 heeft hij zijn werkzaamheden voor beide archiefinstellingen gestaakt omdat andere onderwerpen zijn aandacht vroegen. Bovendien, stelt Hagen, was het actiewezen in die tijd over zijn hoogtepunt heen.

Jan van den Broek herinnert zich weinig van het project met Jelle Hagen.⁹⁴ Wel meent hij dat ook geprobeerd is contact te leggen met de krakers van het Oude Politiebureau en het Wolters-Noordhoff Complex en dat het Gemeentearchief Groningen daarbij op argwaan stuitte, als gemeentelijke instelling. Eenzelfde argwaan viel het Gemeentearchief volgens Van den Broek ten deel in pogingen om contact te leggen met wijkraden en buurtcomité's. Piet Woltjer, medewerker van het Gemeentearchief was voordien op de afdeling Onderwijs van de gemeentelijke secretarie werkzaam geweest. Hierdoor beschikte hij over een netwerk zowel in de buurten als onder collega-gemeenteambtenaren.

Van den Broek herinnert zich ook dat in diezelfde periode, tweede helft van de jaren 80, geprobeerd is in contact te komen met mensen met een migratieachtergrond, om de archiefcollectie zoals dat tegenwoordig heet ‘inclusief’ en ‘divers’ te maken.

2.6.1.3 Beleidsplannen en jaarverslagen Gemeentearchief Groningen

Uit de reactie van de voormalig gemeentearchivaris in de vorige subparagraaf blijkt dat het Gemeentearchief Groningen zich in de jaren 80 van de vorige eeuw actief heeft ingespannen om archieven van bepaalde subculturen of gemarginaliseerden binnen te halen. Ook in een van de afgenomen interviews voor het onderzoek werd in dit verband de naam van medewerker P.H.J. (Piet) Woltjer uit die tijd genoemd.⁹⁵

In enkele beleidsstukken van het Gemeentearchief zijn hiervan sporen terug te vinden. Zo vermeldt het beleidsplan 1979-1983 van de gemeente Groningen dat het Gemeentearchief (op dat moment een gemeentelijke dienst) oproept alle verenigingen en instellingen die door de gemeente gesubsidieerd worden hun archieven in het Gemeentearchief te deponeren.⁹⁶

⁹³ E-mail Jelle Hagen, d.d. 29 juni 2020.

⁹⁴ E-mail Jan van den Broek d.d. 26 juni 2020.

⁹⁵ Interview Henk van der Meer, collectiebeheerder archiefbewerking RHC Groninger Archieven, 26 juni 2019.

⁹⁶ RHC GrA, toegangsnr. 1336 Gemeentearchief Groningen (1), 1910 – 1994, inv. nr 52. Beleidsplannen 1979-1983.

Het jaarverslag 1988 van het Gemeentearchief meldt: “Gedurende het verslagjaar zijn organisaties van ethnische en culturele minderheden in de stad benaderd met een schrijven, dat de aandacht vestigt op het belang van het archiefmateriaal van deze instellingen en de mogelijkheid om de oudere administratie aan het gemeentearchief in bewaring te geven”.⁹⁷ Een dergelijke brief, weliswaar van een jaar later, gedateerd 22 november 1989 is bewaard gebleven.⁹⁸

Er zijn door het Gemeentearchief instellingen aangeschreven -veelal door eerdergenoemde P.H.J. Woltjer, in naam van de gemeentearchivaris- die zich richtten op culturele minderheden, vrouwenemancipatie, alsmede stadspolitieke partijen, ethnische groepen, wijkraden, bedrijven (voor bedrijfsarchieven), comités die zich verzetten tegen woonlasten en zich inzetten voor huurbescherming. Ook Fré Meis, voorman van de Communistische Partij van Nederland (CPN) in (de provincie) Groningen ontving een dergelijke brief.⁹⁹

Van een aantal instellingen die zijn aangeschreven zijn ook daadwerkelijk archieven verworven die vaak ook zijn bewerkt door P.H.J. Woltjer.

Een brief uit 10 mei 1988 haakt in op het in 1990 950-jarig bestaan van de stad Groningen, waarin wordt aangekondigd dat hierbij aandacht zal uitgaan naar “diverse buitenlanders en minderheidsgroepen en hun organisaties in de stad Groningen; daarvan zal eventueel een tentoonstelling worden gewijd.”¹⁰⁰ Daarvoor moeten archieven en documenten van deze instellingen worden verzameld.

In stafverslagen uit deze periode is over beleid op dit gebied niets terug te vinden, al lijken deze verslagen onvolledig te zijn.¹⁰¹

2.6.2 Documentatiemateriaal

De resultaten van zoeken op de website naar documentatiemateriaal in de toegang 1774 Bibliotheek Gra Documentatiemateriaal (waarbij Gra staat voor Groninger Archieven) staan in Bijlage III. In aanvulling op de trefwoordenlijst (Bijlage I) is hierbij ook gezocht met woorden of woordcombinaties als ‘stop’, ‘geen’, ‘weg met’, ‘moet’, ‘blijf’, ‘blijven’, ‘handen af’, ‘steun(groep)’, ‘vrij’. Dit zijn namelijk typisch omschrijvingen die kunnen horen bij een actie of actiegroep, die als subcultuur of gemarginaliseerde tot mijn onderzoeksgebied horen en waarvan voor de hand zou liggen dat documentatiemateriaal zoals flyers of informatie zich in deze toegang bevindt.

Alle gevonden inventarisnummers, 181 mappen, zijn bekeken op inhoud. Over 26 hiervan valt in relatie

⁹⁷ RHC GrA, toegangsnr. 1336 Gemeentearchief Groningen (1), 1910 – 1994, inv. nr 5, Jaarverslagen Gemeentearchief Groningen. 1978, 1980-1988.

⁹⁸ Zie RHC GrA, toegangsnr. 1336 Gemeentearchief Groningen (1), 1910 – 1994, inv. nr 130, Acquisitie van archieven (algemeen) 4 januari 1939 – 15 januari 1991. Hierin staat:

“Een van de belangrijkste taken van het Groningse gemeentearchief is om toekomstige generaties in staat te stellen zich een beeld te vormen van voorbije tijden. Hiervoor is het bewaren van administraties en ander archiefmateriaal een vereiste. De laatste jaren wordt er steeds vaker op gewezen dat voor een ‘volledig’ beeld van een bepaalde periode beslist niet kan worden volstaan met de archieven van de overheid. Niet alleen de bezigheden en gebruiken van ambtelijke diensten en bedrijven, maar ook of juist de werkzaamheden, opvattingen en doelstellingen van de diverse particuliere instellingen en organisaties tekenen het tijdsbeeld.

Het stadsarchief van Groningen heeft om die redenen reeds meer dan 400 archieven van bedrijven, kerken, politieke partijen en andere particuliere instellingen in bewaring genomen,

Mocht u het met ons van belang achten, dat voor de toekomst ook van uw werk, ideeën en gedachte-goed de schriftelijke neerslag in de (oude) archiefstukken bewaard blijft, dan is het waarschijnlijk de moeite waard daarvoor gebruik te maken van de diensten van het stadsarchief.

Daarbij kan in aanmerking worden genomen, dat:

1. Uw archief volledig eigendom kan blijven, terwijl het voor u kosteloos wordt geordend en geplaatst in brand- en inbraakveilige ruimten.
2. De openbaarheid van uw archief overeenkomstig uw wensen en volgens een op te maken akte of tot een bepaald jaar uitgesloten kan worden (Ook kan vastgelegd worden dat voorlopig alleen uw bestuur of leiding schriftelijke machtiging tot inzage mag verstrekken.)
3. De bewaring niet alleen de toekomstige geschiedschrijving zal dienen, maar u zelf ook zal verzekeren van de mogelijkheid te allen tijde over uw veilig bewaard archief te beschikken. (Gegevens of informatie voor bijvoorbeeld jubilea blijven ook in een verdere toekomst te allen tijde voorhanden; verhuizing, brand, bestuurswisseling, persoonlijke omstandigheden of een reorganisatie kunnen daarin geen verandering meer brengen).

Wij zouden het op prijs stellen wanneer u zou willen nagaan of het stadsarchief u behulpzaam kan zijn bij het bewaren en beveiligen van niet meer gebruikte archiefstukken van uw instelling.”

⁹⁹ RHC GrA, toegangsnr. 1336 Gemeentearchief Groningen (1), 1910 – 1994, inv. nr 130, Acquisitie van archieven (algemeen) 4 januari 1939 – 15 januari 1991.

¹⁰⁰ RHC GrA, toegangsnr. 1336 Gemeentearchief Groningen (1), 1910 – 1994, inv. nr 130, Acquisitie van archieven (algemeen) 4 januari 1939 – 15 januari 1991.

¹⁰¹ RHC GrA, toegangsnr. 1336 Gemeentearchief Groningen (1), 1910 – 1994, inv. nr 24, Verslagen van stafbesprekingen 18 maart 1969-15 november 1990.

tot twee indicatoren iets op te merken: Metadata toegekend aan archiefmateriaal en Correcte beschrijving archiefmateriaal. Zie voor deze bijzonderheden in relatie tot deze indicatoren Bijlage VII. Toegang 1774 bestaat in totaal uit 6.500 inventarisnummers. Mogelijk zijn er dus enkele relevante over het hoofd gezien. Dat maakt vermoedelijk voor de analyse en conclusie niet veel uit, omdat het er niet om gaat alles te vinden, maar te kijken hoe ermee is omgegaan, in algemene zin in relatie tot subculturen en gemarginaliseerden. 181 treffers geven daarbij zeker een beeld.

2.6.3 Overige Bibliotheektoegangen

Met de trefwoordenlijst van Bijlage I is in de bibliotheektoegangen van de Groninger Archieven gezocht naar titels van boeken en publicaties en kranten en periodieken die gelinkt kunnen worden aan gemarginaliseerden en subculturen. Er zijn in totaal 253 titels/publicaties gevonden. Deze zijn weergegeven in Bijlage IV.

Mogelijk zijn er meer titels die behoren tot het onderzoeksobject dan de gevonden 253. Niet altijd is namelijk uit de omschrijving duidelijk of het om gemarginaliseerden/subculturen gaat. Het doel van dit onderzoek is echter niet te kijken hoeveel er is, maar hoe de omgang ermee is. 253 titels geven daarbij zeker een beeld.

Er ligt hier in de aard van dit archiefmateriaal (boektitels) een specifieke relatie met enkele geformuleerde indicatoren van het machtsmechanisme:

- Metadata toegekend aan archiefmateriaal;
- Registratie archiefmateriaal;
- Correctie beschrijving archiefmateriaal.

Aan inventarisnummers in bibliotheektoegangen kunnen metadata toegekend worden, zoals trefwoorden, auteurs, geografische namen en SISO-codes. Deze metadata werken op de website van de Groninger Archieven als hyperlinks, waarmee overige titels waaraan deze metadata zijn toegekend eenvoudig gevonden kunnen worden. Een samenvatting, commentaar of een andere annotatie valt bijvoorbeeld onder de indicator Correcte beschrijving archiefmateriaal.

Bij de bibliotheektoegangen blijkt het lastig te achterhalen op welke manier de titels zijn verworven. Dat is in het verleden nooit systematisch bijgehouden. Sinds 2006 wordt van een titel (intern) bijgehouden of het om een schenking of een (betaalde) aanwinst gaat. Hoe de verwerving heeft plaatsgevonden, bijvoorbeeld op eigen initiatief van de auteur of op initiatief van de Groninger Archieven, is nergens terug te lezen.

Sommige titels komen dubbel voor in de bibliotheektoegangen (bijvoorbeeld in die van het voormalige Rijksarchief en het voormalige Gemeentearchief). Deze zijn slechts een keer opgevoerd in Bijlage IV, tenzij ze verschillend zijn ontsloten en dat aanleiding geeft voor een vermelding.

Het voert gezien de omvang van dit hoofdstuk te ver om alle 253 titels in dit hoofdstuk apart te behandelen. Een eenduidig patroon in bijvoorbeeld metadatering of annotatie is bovendien niet waarneembaar. Eerder lijkt een niet-consequente toepassing hiervan het geval.

2.6.4 Affiches

Affiches zijn bij uitstek uitingen waarmee gemarginaliseerden of subculturen zich kunnen uiten, denk aan actieposters of overige bekendmakingen. De Groninger Archieven hebben vier archieftoegangen met affiches, relevant voor dit onderzoek: toegang 2353 Verzameling affiches RAG (Rijksarchief Groningen) bevat slechts 130 affiches, die geen van alle betrekking hebben op subculturen of gemarginaliseerden.

De toegangen 2442 Verzameling affiches Gemeentearchief Groningen en toegang 2397 Affiches (GRA) zijn niet ontsloten en evenmin (intern) doorzoekbaar. Er is nooit tijd voor (geweest) en het toenmalige Hoofd Verzamelingen verantwoordelijk voor de collectie van het Gemeentearchief verleende er geen prioriteit aan.¹⁰² Er zijn enkele mappen met affiches doorgebladerd en daarin zijn politieke affiches aangetroffen die binnen de scope van dit onderzoek vallen. Bijvoorbeeld over de manifestatie ‘Demp

¹⁰² Mededeling Mirjam de Jonge, collectiebeheerder Beeldcollecties RHC Groninger Archieven, d.d. 3 juni 2020.

Overdiep', in 1982, een tribunaal van krakers jegens de toenmalige president van de Groninger rechtbank mr. G. Overdiep. Toegang 1291, Praktische kraakgroep Groningen, ofwel stichting Geus, 1978-1984, inventarisnummer 54 kent verwante affiches.

De vierde relevante toegang is 2349 Affiches verzameling Poparchief. Het Poparchief Groningen komt verderop in dit hoofdstuk aan orde.

In het interview met de bibliothecaris (zie Bijlage VI) wordt gesproken over een affiche uit 2018 van anti-windmolenactivisten. De Collectiebeheerder Beeldcollecties betreurt het ontbreken van de eerdergenoemde Veenkoloniale anti-windmolenposter in de collectie van de Groninger Archieven. Normaliter zou ze daar achteraan gaan. In dit geval heeft ze er niet aan gedacht.¹⁰³ Met ander controversieel materiaal in het verleden verliep de acquisitie moeizaam. De zogeheten en omstreden Plasseksposter uit 1997 van het Groninger Museum zou drie keer zijn opgestuurd en is slechts een keer ontvangen. Een verkiezingsaffiche van de Centrumdemocraten zou door de gemeente worden opgestuurd aan het Gemeentearchief en is nooit binnengekomen. Ze vermoedt hier geen opzet, maar vond het opvallend.¹⁰⁴

2.6.5 Bewegend beeld

De website www.filmbankgroningen.nl toont een collectie film- en videomateriaal van de afdeling Bewegend Beeld van Nieuwe Media Beeld en Geluid (voorheen het Gronings AudioVisueel Archief (GAVA)) van de Groninger Archieven. Dit materiaal maakt deel uit van toegang 2209 Catalogus van audiovisueel materiaal, waarin meer materiaal te vinden is, dat vanwege rechten-, schenkings- of privacykwesties niet openbaar te vinden is. Het kan ook zijn dat het nog niet beschreven is. Dit materiaal kan alleen intern in het collectiebeheerssysteem van de Groninger Archieven, MaisFlexis, gevonden worden. Onderzoekers en bezoekers kunnen op verzoek wel inzage krijgen in deze catalogus en/of de bijbehorende beelden.

Er zijn duizenden AV-nummers in deze catalogus te vinden. Het is buitengewoon veel werk om al deze gegevens uit de catalogus te transponeren naar een tekstbestand. Dat voert te ver voor dit onderzoek, zeker omdat de films doorgaans zijn beschreven in fragmenten (van soms enkele seconden). Dat levert veel treffers op, bijvoorbeeld van demonstraties, acties, kraakpanden of popconcerten om enkele trefwoorden te noemen die met subculturen of gemarginaliseerden te maken hebben.

Relatief veel films in de collectie zijn van de lokale en de regionale nieuwszender en daarin zijn beelden te zien van subculturen of gemarginaliseerden. Het gaat om dit onderzoek evenwel om beeldmateriaal van filmmakers die tot subculturen of gemarginaliseerden behoren. Dat betekent dat ook een filmmaker die bijvoorbeeld het leven in zijn of haar dorp in een bepaald jaar heeft gefilmd, met Sinterklaasbezoek, sneeuwpret, een Palmpasenopectocht, een dorpsfeest en een demonstratie tegen de munitietrein, feitelijk niet tot het onderzoeksobject behoort.

Beschrijvingen worden doorgaans gemaakt door medewerkers en vrijwilligers of stagiairs, op basis van metadata of gesprekken met de filmers/makers/schenkers. De database kent ook velden voor Trefwoorden GTAA en voor Thema, die als hyperlinks kunnen worden weergegeven op de website.

Van geschonken filmmateriaal worden contracten opgesteld, die overwegend als papieren dossiers worden bewaard. Deze zijn voor dit onderzoek niet geraadpleegd.

Bijlage VII biedt meer gegevens over de herkomst van materiaal van een aantal filmmakers.

2.6.6 Stilstaand beeld

De website www.beeldbankgroningen.nl toont onder meer fotomateriaal van de afdeling Stilstaand Beeld van Nieuwe Media Beeld en Geluid van de Groninger Archieven, afkomstig uit een aantal toegangen met fotomateriaal. Daarnaast is er nog meer stilstaand beeld of beschrijvingen daarvan dat vanwege rechtenkwesties of omdat het niet beschreven of goed ontsloten is, voor de buitenwereld niet beschikbaar is. Deze bevinden zich archieftoegangen waarin vooral naaste medewerkers van de

¹⁰³ E-mail Mirjam de Jonge, collectiebeheerder Beeldcollecties RHC Groninger Archieven, 16 september 2020.

¹⁰⁴ E-mail Mirjam de Jonge, collectiebeheerder Beeldcollecties RHC Groninger Archieven, 16 september 2020.

Groninger Archieven hun weg goed weten te vinden.

Het is lastig gebleken om binnen de wijze van presenteren fotomateriaal van gemarginaliseerden en/of subculturen te vinden. Er zijn natuurlijk foto's van migranten, demonstraties of krakers, alleen zijn dit doorgaans foto's van persbureaus, fotodiensten of (semi)-professionele fotografen. Dat valt buiten de scope van dit onderzoek, omdat het niet van gemarginaliseerden en/of subculturen zelf afkomstig is.

Beschrijvingen vinden doorgaans plaats door medewerkers en vrijwilligers, op basis van metadata of gesprekken met de fotografen/schenkers. De verwerving van dit archiefmateriaal is -vooral bij niet-recent materiaal- niet goed bijgehouden.

De online beeldbank vult trefwoorden/zoektermen aan als die worden ingetikt.

2.6.7 Poparchief

Het Poparchief Groningen is een project van de Groninger Archieven gestart in 2006, met een eigen website: ww.poparchiefgroningen.nl. Intern wordt de collectie in toegang 2410 Aanwinsten poparchief bijgehouden.

Het Poparchief is feitelijk een en al subcultuur. Daarom worden er in een bijlage geen voorbeelden van archiefmateriaal gegeven uit de collectie. Het Poparchief is verweven met allerlei andere onderdelen van de Groninger Archieven als organisatie: beeld, geluid, papieren archief en de bibliotheek.

De centrale gedachte van het Poparchief is: Popmuziek is een belangrijke identiteitsdrager voor de generatie van na de Tweede Wereldoorlog. Veel mensen identificeren zich met popcultuur. De Groninger Archieven had een enorme kennisachterstand op het gebied van popcultuur. Het is vervolgens opgezet om groepen zelf te benaderen om mee te werken aan het/hun archief. De Groninger Archieven faciliteren voor de objecten (het bewaren van vluchtig materiaal zoals flyers en cassettes), terwijl de context daarvan wordt gegeven vanuit de groep zelf. Het gaat er dan om contacten met die groepen te krijgen.¹⁰⁵ Dat lijkt te zijn gelukt¹⁰⁶ en het Poparchief functioneert inmiddels goed door de netwerken die het onderhoudt: mensen die archiefmateriaal brengen, zij hebben reeds een lijntje lopen met de Groninger Archieven. Een netwerk opbouwen, het via-via-aspect en bekend zijn is hier van groot belang.¹⁰⁷ Het versterkt zichzelf ook door de informatie die het biedt: mensen geven hierop eenvoudigweg aanvullingen.

Vrijwilligers beschrijven materiaal in het collectiebeheersysteem, de eigen website van het Poparchief en de eigen Facebookpagina.

2.7 Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis

Naast archiefmateriaal in de collectie van de Groninger Archieven, is voor de case study ook gekeken naar de collectie van het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis (IISG) in Amsterdam. Hiervoor is gekozen vanwege de achtergrond en reikwijdte van dit instituut.

2.7.1 Instituut

Het IISG verzamelt archieven en data over sociale bewegingen, werk en arbeidsverhoudingen wereldwijd. Het betreft (politiek) gevoelige collecties waarmee het de wetenschap en de samenleving op wereldschaal wil dienen en betrouwbare informatie en inzichten biedt over de (lange termijn) oorsprong, effecten en gevolgen van sociale ongelijkheid. "Door het erfgoed van vaak onderdrukte sociale bewegingen veilig te stellen, dient het instituut bovendien de kwaliteit van het geheugen van de wereld."¹⁰⁸

Via de website www.iisg.amsterdam/nl is gezocht op 'Groningen', 'Groninger', 'Groningse' en op de namen van alle gemeenten in de provincie Groningen van 1970 en later, om zo de kans te vergroten ook lokaal materiaal te vinden. Op deze manier is gezocht naar archiefvormers en archiefmateriaal uit dezelfde periode en uit hetzelfde gebied als bij het zoeken in de collectie van de Groninger Archieven.

¹⁰⁵ Interview Harry Romijn, adjunct-directeur, hoofd Collectie RHC Groninger Archieven, 28 juni 2019.

¹⁰⁶ Zie het interview met Gert Plas over het Poparchief in Bijlage VI.

¹⁰⁷ Interview Harry Romijn, adjunct-directeur, hoofd Collectie RHC Groninger Archieven, 28 juni 2019.

¹⁰⁸ Bron: <https://iisg.amsterdam/nl/missie>.

De zoekactie bij het IISG is uitgevoerd op 6 mei 2020.¹⁰⁹

2.7.2 Materiaal met Groninger link in de collectie IISG

In Bijlage V zijn archieven en collecties met Groninger links in de collectie van het IISG weergegeven. Daarbij is gekeken naar de verwerving van dit materiaal en voorwaarden van inzage. Niet naar inleiding en beschrijving zoals dat bij de Groninger Archieven is gedaan, omdat het IISG vanwege de missie van de instelling automatisch aandacht heeft voor subculturen en gemarginaliseerden. Verwacht mag worden dat bij deze instelling daarom minder of misschien wel geen sprake is van archontische krachten ten nadele van deze groepen.

2.8 Interviews

Met 9 medewerkers van de Groninger Archieven en een van het IISG zijn interviews afgenomen.¹¹⁰ Voor deze mensen is gekozen omdat zij verantwoordelijk zijn en/of zich bezighouden of hebben gehouden met de verwerving en beschrijving van archiefmateriaal, de toegang en toegankelijkheid van het gebouw en de omgang met publiek. In deze gesprekken stond het analytisch kader van het machtsperspectief in het archief centraal en de indicatoren van de elementen hiervan.

De weergave van deze interviews is te lezen in Bijlage VI.

2.9 Bloemlezing gevonden archiefmateriaal en interviews gekoppeld aan de indicatoren

In deze paragraaf zijn bij alle geïdentificeerde indicatoren zoals die paragraaf 2.3 zijn geformuleerd een of soms enkele, sprekende voorbeelden gegeven uit het onderzochte archiefmateriaal. Dit materiaal is in de bijlagen II, III, IV, V en VI volledig weergegeven.

Deze paragraaf is dus een bloemlezing, die laat zien op wat voor manier het gevonden corpus voldoet aan de indicatoren. Alle aan de indicatoren gekoppelde voorbeelden uit het onderzoek, dat wil zeggen uit het onderzochte archiefmateriaal en de gehouden interviews, zijn onderverdeeld per indicator terug te vinden in Bijlage VII.

2.9.1 Uitleg

De bloemlezing is verdeeld in drie subparagrafen: Groninger Archieven, IISG en interviews. Niet alle indicatoren zijn telkens genoemd en dat komt dan omdat er in die gevallen niets is gevonden.

Er worden telkens voorbeelden geven per indicator, per archiefcategorie, waarmee wordt bedoeld: archieftoegang, documentatiemateriaal, overige bibliotheektoegangen, bewegend beeld, stilstaand beeld en affiches. Het kan ook zijn dat bij de indicator een opmerking wordt gemaakt afkomstig uit de gehouden interviews.

Soms zijn er meer treffers gevonden per indicator. Voor een volledig overzicht van alle aan indicatoren verbonden data uit het corpus wordt verwezen naar Bijlage VII.

2.9.1.1 Indicatoren archiefmateriaal Groninger Archieven

2.9.1.1.1 Toegankelijkheid

2.9.1.1.1.1 Inleiding bij een archieftoegang

- 66 toegangen zijn voorzien van een inleiding (waarvan 17 met slechts enkele regels tekst). 19

¹⁰⁹ Dit is derhalve een momentopname.

¹¹⁰ Interviews zijn gehouden met de volgende medewerkers van de Groninger Archieven: René Duursma, collectiebeheerder Nieuwe media, beeld en geluid; Eddy de Jonge, directeur, hoofd Publiek; Jona van Keulen, hoofd Publieksactiviteiten, Rijksarchivaris Groningen; Henk van der Meer, collectiebeheerder archiefbewerking; Gert Plas, coördinator Poparchief; Harry Romijn, adjunct-directeur, hoofd Collectie; Cees Tromp, collectiebeheerder inventarisatie archieven; Margreet Visch, collectiebeheerder particuliere archieven en Johan Waterborg, bibliothecaris.

Van het IISG is gesproken met Frank de Jong, curator Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis.

Daarnaast zijn er enkele korte aanvullende gesprekken geweest en/of e-mailverkeer met de volgende medewerkers van de Groninger Archieven: Albert Beuse, hoofd Studiezaal, Gemeentearchivaris Groningen; JaapJan Hoogstins, collectiebeheerder applicaties; Mirjam de Jonge, collectiebeheerder Beeldcollecties, Marij Kloosterhof, collectiebeheerder Beeld en geluid en Beeldcollecties, Fredderiekje de Jongh, collectiebeheerder & privacymedewerker en Karel Renders, archiefinspecteur en implementatiemanager e-Depot. Desgewenst zijn uitgebreidere verslagen van de interviews of opgenomen gesprekken zelf opvraagbaar.

toegangen kennen geen inleiding.

- Toegang 1420, Stichting Dak, 1977 – 1986

De gemeentearchivaris stelt in een brief aan de stichting: "Een volledig archief van uw stichting kan toekomstige onderzoekers zeker iets vertellen over de aanpak en hulp ten aanzien van drugsproblemen in Groningen. Daarvoor zijn wij u zeer erkentelijk".¹¹¹ De toegang ontbeert desondanks een inleiding die iets over de archiefvormer en het werk van de stichting vermeldt.

2.9.1.1.1.2 Plaatsingslijst/inventarislijst bij een archieftoegang

- 42 toegangen zijn ontsloten met een plaatsingslijst en 43 met een inventarislijst (2 met een catalogus).

2.9.1.1.1.3 Metadata toegekend aan archiefmateriaal

- Toegang 1774 Bibliotheek GRA Documentatiemateriaal, inv. nr. 411 café de Del

Dit café is een vrouwencafé, zo blijkt bij het inzien van de map.

Opmerking: toegekende metadata, zoals *vrouwencafé*, had de aard van het café en inventarisnummer duidelijker gemaakt.

- Toegang 1769 Bibliotheek GAG Boeken, inventarisnummer 15187.1992: Titel: Een levend WNC, 1985-1990 Jaar: 1992 Titel publicatie: Van boerenerf tot bibliotheek Geografische namen: Groningen (Centrum), Oude Boteringestraat SISO-code: 303.82: wonen; leefbaarheid; 314.7: huisvesting van speciale groepen > arbeidershuisvesting; bejaardenhuisvesting; jongerenhuisvesting; onzelfstandigenhuisvesting; gehandicaptenhuisvesting; woongroepen

Opmerking: Hier ontbreekt SISO-code: 314.9: volkshuisvesting: overige onderwerpen (kraken van panden; commune's; alternatieve woonvormen; woonboten = woonschepen; krotten). De titel betreft een hoofdstuk in een biografie over de (deels gesloopte) gebouwen, die een tijd tot het kraakpand Wolters-Noordhoff Complex behoorden, geschreven door de voormalige bewoners van dit complex. SISO-code 314.9 is wel toegekend aan een aantal andere boeken over kraakpanden en kraken.

2.9.1.1.1.4 Registratie archiefmateriaal

- 67 toegangen hebben een verwervings- of objectdossier, 18 niet. Van de 67 toegangen met een verwervingsdossier kennen 18 een overeenkomst/akte met de archiefvormer over het archiefmateriaal, waarvan 13 schenkingsovereenkomsten en 5 opnemings + bewaringsovereenkomsten.

Uit drie verwervingsdossiers blijkt (bv. uit correspondentie) dat er een dergelijke overeenkomst is opgesteld, maar deze ontbreekt in het betreffende dossier.

In niet alle gevallen is een dergelijk overeenkomst noodzakelijk, bijvoorbeeld omdat de archiefvormer is opgeheven.

- Bij toeval is tijdens het onderzoek gestuit op een periodiek dat *De Sicht* heet, met als ondertitel 'gratis, Gronings en autonoom adrietje', over de jaren 1984, 1985 en 1986. Dit periodiek is gezien de artikelen duidelijk gelieerd aan de kraakbeweging. Het zijn losse blaadjes in drie mappen gebonden door de boekbinderij van het Gemeentearchief. Een inventarisnummer ontbreekt evenwel en in de catalogus of bibliotheek is het evenmin te vinden.

2.9.1.1.1.5 Verwante termen of archieftoegangen presenteren via zoeken op de website

- Groninger Archieven geeft geen verwante termen of archieftoegangen op de eigen website, wel op die van de Beeldbank en de Filmbank.

2.9.1.1.1.6 Voorwaarden van de archiefvormer inzake de openbaarheidsbeperking of uitlening archivalia

- In het interview met het Hoofd Publiekasactiviteiten voor dit onderzoek¹¹² kwam het volgende archief ter sprake: toegang 1899 District Noord van het FNV, is niet direct het archief van een subcultuur of gemarginaliseerde. Het kent een bijzondere clausule in de Overeenkomst van opname en Bewaring uit 1995 die het Rijksarchief heeft gesloten met de archiefvormer: "Wanneer naar de mening van het district Noord van de FNV de democratische rechtsorde in ernstige mate in gevaar komt met gevolgen

¹¹¹ RHC GrA, toegangsnr. 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 613, #397 Archief van de Stichting DAK (drugs, hulpverlening).

¹¹² Interview Jona van Keulen, hoofd Publiekasactiviteiten, Rijksarchivaris RHC Groninger Archieven, d.d. 18 juli 2019.

voor het beleid ten aanzien van de Rijksarchiefbewaarplaatsen, heeft de FNV het recht met terzijdestelling van het in deze overeenkomst bepaalde een nadere beslissing te nemen over het beheer van het in bewaring gegeven archief.”¹¹³

2.9.1.1.2 Structuur

2.9.1.1.2.1 Correcte beschrijving archiefmateriaal

- Toegang 1291, Praktische kraakgroep Groningen, ofwel stichting Geus, 1978-1984

Het archief kent een verzamelbeschrijving Bekendmakingen in pamfletvorm. Een aantal inventarisnummers hierin zijn als volgt omschreven:

- inv. nr. 54 inzake de president van de Groninger rechtbank;
- inv. nr. 63 inzake culturele manifestaties in het gebouw Radesingel 27;
- inv. nr. 64 inzake culturele manifestaties in het gebouw Oosterstraat 44.

Opmerking: Met ‘Bekendmakingen in pamfletvorm’ worden affiches bedoeld en dat had beter ook als zodanig kunnen worden beschreven. De drie genoemde inventarisnummers zijn verhullend beschreven. Zo heeft inv. nr. 54 betrekking op Groninger krakers die de toenmalige president van de Groninger rechtbank mr. G. Overdiep bepaalde uitspraken over kraken kwalijk namen en onder de titel ‘Demp Overdiep’ hun ongenoegen over hem kenbaar maakten.¹¹⁴ Demp Overdiep is ook wat op de affiches staat, een in die tijd bekende slogan, zeker in krakerskringen. Inv. nr. 54 noemt als adres Radesingel 27, daar zat in de jaren 80 het bekende Groninger kraakpand Radolala. Met deze naam had het inventarisnummer veel meer zeggingskracht gehad. Over inv. nr. 64 kan opgemerkt worden dat Oosterstraat 44 in Groningen het adres is van toenmalige jongerencentrum VERA. Deze naam had ook beter genoemd kunnen worden in de beschrijving.

- Toegang 1774 Bibliotheek GRA Documentatiemateriaal, inv. nr. 3677 Wolters-Noordhoff Complex (kraken) (kraakgroep).

Opmerking: In de map bevindt zich een affiche *Deze rechtsorde is de onze niet* met de oproep dat het WNC (Wolters-Noordhoff Complex) moet blijven en ‘Omdat we ondanks de verschillen toch samen verder willen’, een WNC infonieuwsbrief uit december 1990, die een evaluatie van de krakers is van de ontruiming van het kraakpand en een oriëntatie op de toekomst. Deze nieuwsbrief is ook op te vatten als een publicatie die niet had misstaan als zelfstandige titel in een (andere) bibliotheektoegang.

2.9.1.1.2.2 Beschrijving door archiefvormer

- Toegang 2443 Vereniging Ekologisch Wonen Groningen, 1990 – 1996

De vereniging heeft zelf het eigen archiefmateriaal bewerkt en van een inleiding voorzien.¹¹⁵

2.9.1.1.2.3 Naam archivaris bekend

- 74 (van de 87) archieftoegangen vermelden de naam van de inventariseerder. Bij 13 is dat niet het geval. Het is niet altijd duidelijk of die persoon een medewerker van de Groninger Archieven (of voorgangers) is of van de archiefvormer zelf.

2.9.1.1.2.4 Prioritering ontsluiten verworven niet-geïnterpreteerde archieftoegangen

- Archieven uit de zogeheten werkvoorraad worden toegewezen aan archivariissen. Er zijn inventariseerders die doorgaans werken aan kleinere archieven. Die krijgen dan een klein archief toegewezen om te bewerken. Er zijn een paar archieven waar een zekere prioriteit aan is toegekend, omdat er bijvoorbeeld vraag naar is door onderzoekers of bezoekers. Een voorbeeld hiervan is het omvangrijke archief van de 19^e eeuwse industrieel W.A. Scholten. Dit archief wordt momenteel ontsloten.

Systematisch of met een bepaald beeld voor ogen wordt er niet aan deze werkvoorraad gewerkt.

Jarenlang is er geen aandacht besteed aan deze werkvoorraad, die steeds omvangrijker wordt, aangezien er meer particulier archief binnenkomt dan er verwerkt kan worden. Dit is een formatieprobleem. In

¹¹³ RHC GrA, toegangsnr. 2140, Rijksarchivaris provincie Groningen, inv. nr. 931, FNV-district Noord.

¹¹⁴ Nieuwsblad van het Noorden, 29-04-1982, Krakers 'dagvaarders' president rechtbank.

¹¹⁵ RHC GrA, objectdossier 1163.

2020 heeft het nieuwe hoofd van de afdeling Collectie het plan opgevat met deze werkvoorraad aan de gang te gaan. Er moet een inventarisatie plaatsvinden welke projecten van de lijst reeds zijn afgerond, want er staan ook (zo goed als) afgeronde projecten tussen. Ook is het plan om een nieuwe systematiek te ontwerpen voor de mate van diepteontsluiting van archieven uit deze collectie, om de werkvoorraad, feitelijk een werkachterstand, weg te werken. Tot slot moet dan bepaald worden welke archieven met voorrang uit deze werkvoorraad ontsloten gaan worden. Hier zijn nu nog geen criteria voor vastgelegd. In het kader van dit onderzoek is het natuurlijk interessant hoe er gekeken wordt naar (de geselecteerde) archieven van subculturen en gemarginaliseerden uit de voorraad. Hier is op moment van schrijven aan dit onderzoek nog niets over bekend.

2.9.1.1.3 Verwerving

2.9.1.1.3.1 Actieve verwerving

- Toegangen 1316, Bewonerscomité van de poli in het oude Rooms-Katholieke Ziekenhuis 1973, 1977-1987 en Toegang 1430 Anti-Atoom Platform, 1976 – 1985 zijn verworven met behulp van Jelle Hagen, een vrijwillige ‘scout’ van het Gemeentearchief, die op eigen initiatief actie-archieven en ander materiaal van grote sociale bewegingen probeerde te acquireren voor het Gemeentearchief.¹¹⁶

2.9.1.1.3.2 Verwerving door netwerk

- Bewegend Beeld: - Jongerencentrum Simplon in Groningen maakte zelf concertposters en legde in de jaren 80 en 90 de eigen popconcerten vast op video. Die zijn door een oud-medewerker thuis opgeslagen. Deze medewerker kende een medewerker van het GAVA en zo kwam het daar terecht. Het GAVA benaderde vervolgens poppodium VERA in Groningen, in de veronderstelling dat zich daar mogelijk eveneens posters en eigen registraties van concerten zouden kunnen bevinden. Dit bleek het geval en zo is dit materiaal alsmede de Vera-kranten in de collectie van de Groninger Archieven terechtgekomen.¹¹⁷

2.9.1.2 Indicatoren archiefmateriaal IISG

2.9.1.2.1 Toegankelijkheid

2.9.1.2.1.1 Voorwaarden van de archiefvormer inzake de openbaarheidsbeperking of uitlening archivalia

- ARCH00356, Collectie CPN. Distrikt Groningen, (1965) 1967 – 1992

Raadpleging: beperkt. Vrij te raadplegen met uitzondering van de inv.nrs. 118 en 221. Voor deze stukken is toestemming nodig van de Stichting tot beheer van de archieven van de CPN. Zie het Reglement van deze Stichting.

2.9.1.2.2 Structuur

2.9.1.2.2.1 Voorwaarden archiefvormer aangaande de beschrijving van archiefstukken

- ARCH04673, Archief kraken Groningen, 1979-2015

Verwerving: via het staatsarchief. In mei 2000 is het archief ondergebracht op het Internationaal Instituut voor Sociale geschiedenis.¹¹⁸

In doos 001 Map 4.1 van dit archief staat in de beschrijving ‘bajes’ in plaats van gevangenis.

¹¹⁶ RHC GrA, toegangsnr. 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 636, #423 Archief van het bewonerscomité, van de poli in het oude Rooms Katholieke Ziekenhuis (1973) 1979-1987.

¹¹⁷ Mededeling René Duursma, collectiebeheerder Beeld en Geluid RHC Groninger Archieven, 11 september 2020.

¹¹⁸ E-mail: Frank de Jong, curator Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, 16 en 23 september 2020.

2.9.1.2.3 Verwerving

2.9.1.2.3.1 Passieve verwerving

- COLL00087, Audiocassettecollectie Kraakbeweging Groningen, 1984 – 1991
- Verwerving: Anoniem in juni 2012 aan het IISG verzonden t.a.v. het Staatsarchief.

2.9.1.3 Indicatoren uit interviews

2.9.1.3.1 Toegankelijkheid

2.9.1.3.1.1 Gebouw/uitstraling van de archiefinstelling

- Het Hoofd Publieksactiviteiten constateert dat de Groninger Archieven voor iedereen open staat. Desondanks zijn er barrières, die zijn er, stelt ze van oudsher geweest, bijvoorbeeld omdat archiefstukken intrinsiek drempelig zijn: lastig te lezen en soms lastig te doorgronden, en hoewel minder dan vroeger nog steeds aanwezig: “We zijn nou eenmaal meer gericht op Helpman dan op de Oosterpark.” Het probleem ligt voor haar elders: er is te weinig bereik. De gemeente wil geen richtingbordjes plaatsen voor de Groninger Archieven. Daarnaast zijn de slagboom en bordjes met verboden toegang voor onbevoegden bij het plein waar de Groninger Archieven met andere instellingen aan ligt niet uitnodigend.
- Op de entreegevel van de Groninger Archieven prijken afbeeldingen van mensen uit de Groninger canon. Dat zou anders kunnen, met krakers, rockmuzikanten en migranten vindt de directeur.¹¹⁹

2.9.1.3.1.2 Legitimatie bezoekers archiefinstelling

- Het IISG kent geen legitimatieplicht meer. Mensen kunnen hier mee knoeien of materiaal aan derden laten zien. Het IISG bewaart geen staatsgeheimen.¹²⁰

2.9.1.3.1.3 Verwante termen of archieftoegangen presenteren via zoeken op de website

- De website van het IISG geeft verwante termen bij een zoekopdracht. Dat maakt de collectie toegankelijk en laagdrempelig.¹²¹

2.9.1.3.2 Structuur

2.9.1.3.2.1 Correcte beschrijving archiefmateriaal

- De WNC-nieuwsbrief uit toegang 1774 had de toenmalig bibliothecaris van het Gemeentearchief zelf als bibliotheektitel kunnen opnemen (ze herkent haar eigen handschrift in het met potlood genoteerde inboeknummer op de nieuwsbrief). Zeker met de kennis van nu. Waarom dat toen niet is gebeurd weet ze niet.¹²² De bibliothecaris zou de nieuwsbrief ook separaat als titel beschrijven als deze nu verworven zou worden.

2.9.1.3.2.2 Beschrijving door archiefvormer

- Bij het IISG geldt in principe de regel dat de archiefvormer bepaalt hoe dingen gaan, hoe het eruit ziet, hoe deze het aanlevert. Archief voor deze instellingen is vaak alleen de toegang tot de harde schijf met materiaal. Dat zit doorgaans in een bepaalde mappenstructuur. De curator stelt: “als het voor de archiefvormer goed werkt, dan werkt het voor ons ook goed.”¹²³

¹¹⁹ Interview Eddy de Jonge, directeur, hoofd Publiek, RHC Groninger Archieven, 3 juli 2019.

¹²⁰ Interview Frank de Jong, curator Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, 16 mei 2019.

¹²¹ Interview Frank de Jong, curator Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, 16 mei 2019.

¹²² Interview Margreet Visch, collectiebeheerder particuliere archieven RHC Groninger Archieven, 24 juni 2019.

¹²³ Interview Frank de Jong, curator Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, 16 mei 2019.

2.9.1.3.2.3 Voorwaarden archiefvormer aangaande de beschrijving van archiefstukken

- Beschrijvingen kunnen op verzoek worden aangepast. Dat is bijvoorbeeld bij het archief van COC gedaan, zodat niemand meer traceerbaar was.¹²⁴ Een omschrijving als ‘bajes’ voor gevangenis mag in principe ook, als is dan een koppeling aan het trefwoord gevangenis te prefereren voor de terugvindbaarheid.¹²⁵

2.9.1.3.2.4 Prioritering ontsluiten verworven niet-geïnventariseerde archieftoegangen

- Bij het IISG zijn Ongeordende/ongeïnventariseerde archieven voor publiek ook in te zien op verzoek. Deze zijn altijd al wel vermeld in het zoekstelsel.¹²⁶

2.9.1.3.3 Verwerving

2.9.1.3.3.1 Actieve verwerving

- In de Veenkoloniën zijn in 2018 posters en flyers verspreid van actievoerders die zich verzetten tegen de plaatsing van windmolens in het gebied. Hierop is een Gedeputeerde afgebeeld als een nazi-kampbeul. De bibliothecaris erkent dat dergelijk materiaal in toegang 1774 past, maar desondanks ontbreekt in de collectie. Hij heeft er niet bij stilgestaan dat dit archiefwaardig materiaal zou kunnen zijn. Misschien onterecht constateert hij zelf. Hij zou niet goed weten hoe hij hieraan zou moeten komen. In dergelijke gevallen kan het behulpzaam zijn indien er iemand is die het kan bezorgen.¹²⁷

- De curator van het IISG gaat actief op zoek naar archieven van organisaties of personen als aanvulling op de IISG- collectie. Hij doet dat sinds 2005 en hierdoor weten veel mensen wat hij doet en krijgt hij veel aangeboden.¹²⁸

2.9.1.3.3.2 Passieve verwerving

- De verwerving is niet (pro-)actief en dat komt door tijdgebrek.¹²⁹

2.9.1.3.3.3 Verwerving door netwerk

Bij de afdeling Bewegend Beeld van Nieuwe Media Beeld en Geluid (NMBG), van de Groninger Archieven komt materiaal binnen door gesprekken binnen of vanuit het eigen netwerk of materiaal dat door derden wordt aangeboden. Dat netwerk is ontstaan door open dagen waar het toenmalige Gronings AudioVisueel Archief (GAVA, inmiddels opgegaan in NMBG) zich presenteerde of op braderieën in de provincie. Zo belandde GAVA bij diverse filmclubs en kwam op steeds meer relevante plekken en bij (amateur)filmmakers. Zo is contact gelegd met poppodium VERA waar concerttapes lagen. Gaandeweg raakt het netwerk zo groter en zien meer mensen het belang in van (het bewaren van) audiovisueel materiaal. Dat netwerk zit in de hele provincie en is zo groot dat er eigenlijk niet meer naar filmmateriaal hoeft te worden rondgevraagd. Het gaat eigenlijk vanzelf.¹³⁰

- Het Poparchief Groningen werkt vanuit een netwerk en een kleine groep vrijwilligers vult de informatie vanuit dat netwerk aan. Mensen kunnen ook reageren op iets wat ze zien op de website of de Facebookpagina van het Poparchief.¹³¹ Sommige muziekgenres zijn slecht vertegenwoordigd: techno, dance, hiphop en jazz bijvoorbeeld. Hiervoor wil de coördinator Poparchief via de (welzijn-cultuur)stichting Urban House proberen toegang tot te krijgen c.q. een nieuw netwerk opbouwen/laten ontstaan. Er komt door het Poparchief ook andersoortig, meer klassiek/traditioneel archiefmateriaal binnen door contacten met poparchief. Mensen met wie contact is verkregen, in eerste instantie voor het poparchief, blijken dan ook ander potentieel interessant archiefmateriaal te bezitten of kennen iemand die dat heeft.

¹²⁴ Interview Margreet Visch, collectiebeheerder particuliere archieven RHC Groninger Archieven, 24 juni 2019 en Henk van der Meer collectiebeheerder archiefbewerking RHC Groninger Archieven 26 juni 2019.

¹²⁵ Interview Margreet Visch, collectiebeheerder particuliere archieven RHC Groninger Archieven, 24 juni 2019.

¹²⁶ Interview Frank de Jong, curator Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, 16 mei 2019.

¹²⁷ Interview Johan Waterborg, bibliothecaris RHC Groninger Archieven, 28 juni 2019.

¹²⁸ Interview Frank de Jong, curator Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, 16 mei 2019.

¹²⁹ Interview Margreet Visch, collectiebeheerder particuliere archieven RHC Groninger Archieven, 24 juni 2019.

¹³⁰ Interview René Duursma, collectiebeheerder Beeld en Geluid, RHC Groninger Archieven, 1 juli 2019.

¹³¹ Interview Gert Plas, coördinator Poparchief.Groningen, 1 juli 2019.

2.9.1.3.3.4 Beperkingen aan verwerving

Het verwervingsoverleg staat open voor acceptatie van alle particuliere archieven die een toevoeging zijn voor informatie over de Groninger samenleving.¹³²

2.10 Afsluitend

In dit hoofdstuk is de definitie vastgesteld van subcultuur en gemarginaliseerde zoals die voor het onderzoek is gebruikt. Op basis daarvan en op basis van externe specifiek op Groningen gerichte bronnen is een zoeklijst opgesteld, waarmee naar relevant archiefmateriaal is gezocht in de collectie van de Groninger Archieven.

Vervolgens zijn aan de hand van het analytisch kader dat in Hoofdstuk 1 is bepaald, indicatoren opgesteld. Hierbij is gekeken in hoeverre het gevonden materiaal daar op van toepassing is c.q. bij aansluit. Daarnaast zijn er interviews gehouden waarin ook weer de elementen van machtspectief en de indicatoren aan de orde zijn gekomen.

Dit heeft een corpus opgeleverd waarvan een bloemlezing in dit hoofdstuk is weergegeven.

Het blijkt dat alle indicatoren van toepassing zijn op het corpus. De een meer of in grotere mate dan de ander. In het volgende hoofdstuk zal hier een analyse van worden gegeven, die vervolgens leidt tot de conclusie en het antwoord op het eerste deel van de onderzoeksvraag.

¹³² Interview Eddy de Jonge, directeur, hoofd Publiek, RHC Groninger Archieven, 3 juli 2019.

Hoofdstuk 3 Analyse & Conclusie

3.1 Resumé Hoofdstukken 1 & 2

Twee aspecten voortvloeiend uit de literatuur van Verne Harris, gebaseerd op overwegingen van Jacques Derrida, zijn van belang in mijn onderzoek:

- het machtsmechanisme van het archief;
- de rechtvaardigheid voor het archief.

Het machtsmechanisme bestaat uit drie elementen:

- toegankelijkheid;
- structuur;
- verwerving.

Rechtvaardigheid voor het archief wordt door activistische inzet gebracht door drie elementen:

- de 'ander' zien;
- gastvrijheid;
- verantwoording.

De onderzoeksvraag bij dit theoretisch kader luidt: in de eerste plaats in kaart brengen hoe de Groninger Archieven in de afgelopen periode is omgegaan met archieven van archiefvormers uit subculturen/ gemarginaliseerden in de Groninger samenleving en waarom ze op die manier handelen. Door daar inzicht in te hebben wordt het in de tweede plaats mogelijk een alternatief scenario te ontwikkelen en te bepalen wat nodig is om meer rechtvaardigheid in de archiefcollectie te brengen van de Groninger Archieven.

In het vorige hoofdstuk is de definitie van subculturen en gemarginaliseerden geformuleerd zoals die voor dit onderzoek is gehanteerd, waarmee vervolgens het te onderzoeken archiefmateriaal is afgebakend. Ook zijn daarbij de indicatoren bepaald die bij het analytisch kader van het machtsperspectief horen. Deze zijn in de uitgevoerde case study bekeken in relatie tot het gevonden archiefmateriaal en op dezelfde wijze zijn de indicatoren ook in verband gebracht met de uitkomsten van de gehouden interviews.

3.2 Over dit hoofdstuk

In dit hoofdstuk worden de aan de indicatoren gekoppelde uitkomsten van het corpus en de interviews, geanalyseerd, in een onderverdeling per machts-element. Dit leidt in paragraaf 3.5 Conclusie tot een antwoord op het eerste deel van de onderzoeksvraag. Het antwoord op het tweede deel van de onderzoeksvraag volgt separaat in Hoofdstuk 4.

3.3 Bloemlezing analyse

Deze paragraaf biedt een bloemlezing van de analyse van het beschouwde archiefmateriaal en de interviews aan de hand van de indicatoren, onderverdeeld per machts-element. De bloemlezing presenteert alleen die uitkomsten waar in relatie tot de onderzoeksvraag iets relevant is over op te merken valt. De complete analyse is weergegeven in Bijlage VIII.

3.3.1 Toegankelijkheid

3.3.1.1 Inleiding bij een archieftoegang

Ruim de helft van de onderzochte archieftoegangen kent een inleiding die relevante (achtergrond)informatie biedt over de archieftoegang en de archiefvormer. Dat is een score die niet lijkt af te wijken van inleidingen bij het totaal aantal archieftoegangen, voor zover dat is in te schatten. De archontische kracht die specifiek archieven van subculturen en gemarginaliseerden een inleiding onthoudt lijkt er niet te zijn.

Soms is het evenwel opvallend dat een bepaalde onderzochte toegang geen inleiding kent, zoals bij toegang 1291 Praktische kraakgroep Groningen. Het belang van dit soort archieven werd door het

toenmalige Gemeentearchief Groningen onderkend. Dat blijkt bijvoorbeeld omdat er gebruik is gemaakt van ‘scout’ Jelle Hagen. Het ligt dan voor de hand dat een ontsloten archief van een kraakgroep ook een goede inleiding krijgt. Dat is niet gebeurd.

Een vergelijkbaar geval is toegang 1420, Stichting Dak. Het belang van de archiefvormer wordt ook hier onderkend, in een brief aan de stichting, maar de toegang zelf krijgt desondanks geen inleiding. Het ontbreken van een inleiding kan uitgelegd worden als een indicatie voor archontische kracht van de archiefinstelling om bepaalde informatie (in dit geval over krakers of drugshulpverlening) niet te verspreiden. Strijdig hiermee is dat er anderzijds juist moeite lijkt te worden gedaan deze archieven wél te verwerven.

3.3.1.2 Plaatsingslijst/inventarislijst bij een archieftoegang

Ongeveer de helft van de 85 onderzochte archieftoegangen kent een plaatsingslijst, de overige een inventarislijst. Dit wijkt weinig af van de overige archieftoegangen die niet tot subculturen en/of gemarginaliseerden behoren.¹³³ Daarom lijkt een archontische kracht die ervoor zorgt dat archieven van subculturen en gemarginaliseerden overwegend met een minder uitgebreide plaatsingslijst worden ontsloten, hier ten aanzien van het onderzochte archiefmateriaal geen rol te spelen.

3.3.1.3 Metadata toegekend aan archiefmateriaal

Metadata worden niet toegekend aan archieftoegangen, soms (zij het niet frequent) wel aan documentatiemateriaal, alleen weer niet binnen het onderzochte archiefmateriaal, terwijl dat daar juist wel soms voor een betere toegankelijkheid zou zorgen. Metadata worden eveneens toegekend aan de overige bibliotheektoegangen, maar inconsequent en onvolledig.

Voor Bewegend Beeld kent het collectiebeheerssysteem MaisFlexis het beschrijvingsveld *Trefwoorden GTAA*, waarmee de collectie beter kan worden ontsloten.

Het ontbreken van metadata bij het onderzochte documentatiemateriaal kan uitgelegd worden als een indicatie voor archontische kracht van de archiefinstelling om documentatie over subculturen/gemarginaliseerden bewust weinig toegankelijk te houden. Dit wordt weer tenietgedaan door de opmerkingen van de bibliothecaris die het belang van deze toegang erkent, maar ook stelt dat het nooit de speerpunt van de bibliotheekcollectie is geweest en hiermee indirect aangeeft dat deze collectie niet optimaal ontsloten is; eigenlijk voor geen enkele archiefvormer dus.

3.3.1.4 Gebouw/uitstraling van de archiefinstelling

Geïnterviewden geven aan dat de Groninger Archieven open staat voor iedereen, maar dat de praktijk weerbarstiger is. Het is niet een gebouw waar iemand bij toeval komt, daarvoor ligt het te afgelegen en op een weinig uitnodigende plek. Het wordt in de binnenstad op wegwijsborden evenmin aangegeven.¹³⁴ De gevel biedt een weergave van personen uit het boek *Canon van Groningen*, waar subculturen en gemarginaliseerden bijvoorbeeld geen deel van uit maken. De archontische macht is zodanig dat alleen zij die het echt willen, de archiefinstelling vinden, die daarbij mogelijk niet uitstraalt er voor iedereen te zijn. Dit laatste lijkt overigens niet per se intentioneel te zijn. Desgevraagd meldt de directeur namelijk te willen nadenken of op die gevel ook ruimte kan komen voor anderen. Dit biedt dus tegenwicht aan de archontische macht in dit verband.

¹³³ Zo levert zoeken op *plaatsingslijst* op www.groningerarchieven.nl 1379 meldingen op en *inventaris(lijst)* 1650. Er bevinden zich in totaal plusminus 3215 archieftoegangen in de collectie van RHC Groninger Archieven, al zijn die niet alle online te vinden, omdat ze bijvoorbeeld (nog of weer) in bewerking zijn.

¹³⁴ Volgens het Hoofd Publieksactiviteiten is bij de gemeente, blijkbaar tevergeefs, verzocht of de Groninger Archieven ook op deze borden kon worden vermeld.

Deze kwestie is door mij nog eens voorgelegd aan de burgemeester en verantwoordelijk wethouder tijdens de kennismakingsronde van het informeel overleg Ondernemingsraad RHC Groninger Archieven met bestuur RHC Groninger Archieven (met burgemeester K. Schuiling en wethouder P. De Rook), d.d. 18 december 2019. De wethouder verklaarde hierbij dat deze borden voor toeristische doeleinden bedoeld zijn. Blijkbaar wordt Groninger Archieven niet als zodanig ingeschat. Terwijl studiezaalmedewerkers weten dat er wel degelijk mensen de archiefinstelling bezoeken die als ze op vakantie zijn in Groningen en passant de Groninger Archieven bezoeken om bijvoorbeeld iets over voorouders te willen weten. Bovendien staan op genoemde wegwijsborden ook het Academiegebouw, de Nieuwe Kerk of het Provinciehuis. Weliswaar zijn dat oude gebouwen met een bepaalde bijbehorende uitstraling, maar geen toeristische trekpleisters.

3.3.1.5 Legitimatie bezoekers archiefinstelling

Bezoekers die op de studiezaal archiefmateriaal willen raadplegen hebben voor deze toegang een archiefpas nodig waarvoor ze zich dienen te legitimeren.

Desondanks heeft het hoofd Studiezaal voor twee mensen hierbij een uitzondering gemaakt: een jarenlang terugkerende onderzoeker die zich op basis van zijn religieuze overtuiging niet wil legitimeren en een in de stad Groningen bekende, niet onder haar eigen naam opererende, activiste, die zich niet officieel bekend wil maken. Van beiden is een zogeheten Akte van bekendheid opgesteld, waarna ze een archiefpas ontvingen. Uit de legitimatieplicht spreekt archontische macht, omdat de archiefinstelling eist dat iedereen zich legitimeert die de studiezaal wil betreden. In de praktijk blijkt hier echter stilzwijgend van te kunnen worden afgeweken; juist ten faveure van de gemarginaliseerde.

3.3.1.6 Registratie archiefmateriaal

67 van de 85 toegangen hebben een verwervings- of objectdossier. Deze dossiers zijn over het algemeen verre van compleet, vele ontberen een overeenkomst/akte met de archiefvormer en over de wijze waarop het archiefmateriaal bij de archiefinstelling terecht is gekomen, is bijna niets terug te vinden.

Het lijkt er overigens niet op dat dit puur is voorbehouden aan archieven van subculturen en gemarginaliseerden.¹³⁵ De archivering van de eigen (werk)organisatie van het Gemeentearchief Groningen, het Rijksarchief Groningen en RHC Groninger Archieven is onvolledig. Dat is in eerder onderzoek ook al vastgesteld.¹³⁶

Dat de archivering van de taken van de eigen organisatie niet goed op orde is heeft wel geleid tot een bijzondere aanpassing van de beschrijving van een archiefstuk. Bij een plakboek uit de Provo-tijd wordt de naam van de mogelijke eigenaar namelijk niet meer publiekelijk vermeld.¹³⁷ Dit is aangepast uit angst dat deze persoon mogelijk het stuk terug zou kunnen vragen. Hieruit blijkt dat de Groninger Archieven dit archiefstuk over subcultuur belangrijk vindt en haar archontische macht aanwendt om het risico te verkleinen het stuk af te moeten staan. Hier wordt de archontische macht dus ingezet op een tegengestelde wijze aan de theorie van Derrida en Harris.

Onvolledige verwervingsdossiers zijn mede de oorzaak dat archieftoegang 2584 Gemeentearchief van Groningen niet voor publiek is in te zien.¹³⁸

Bij toeval is het stad-Groninger krakersperiodiek *De Sicht* aangetroffen in het bibliotheekdepot. Het stond nergens vermeld in een database en kende toegangsnummer noch inventarisnummer. Vanuit het machtsperspectief zou gesteld kunnen worden dat de archiefinstelling een dergelijk subversief periodiek bewust wegstopt in de collectie. Bij navraag blijkt dat de bibliothecaris vermoedt dat dit materiaal bij een digitale conversie abusievelijk uit het collectiebeheerssysteem is weggevalen. Dat is bij meer titels gebeurd, ook van niet-gemarginaliseerden.

3.3.1.7 Voorwaarden van de archiefvormer inzake de openbaarheidsbeperking of uitlening archivalia

In enkele verwervingsdossiers van archieftoegangen zijn extra voorwaarden en afspraken terug te vinden over bijvoorbeeld inzage in en gebruikmaking van de stukken. Het lijkt erop dat een archiefvormer desgewenst van de gangbare overeenkomst/akte afwijkende bepalingen kan eisen en de Groninger Archieven (of voorgangers) hierin meegaat. Hier is de archontische kracht om geijkte

¹³⁵ Zo zijn bij een steekproef, uitgevoerd op 22 oktober 2020, uit 3 archiefdozen met de inv. nrs. 628 tot en met 668 uit Archieftoegang 2584 Gemeentearchief van Groningen (4) 1987-2001 30 acquisitiedossiers van particuliere archieven die niet tot subculturen en/of gemarginaliseerden kunnen worden gerekend gecontroleerd op de aanwezigheid van een akte van overbrenging of schenking. Van deze 30 bevatten er 11 een dergelijke akte.

¹³⁶ Zie: Sebastiaan Vos, *“Is dat zo? Gaan we op 1 juli over op digitaal werken?” Op weg naar duurzame toegankelijkheid bij de Groninger Archieven*, 2018.

¹³⁷ RHC GrA, toegangsnr. 1501 Verzameling losse stukken Gemeentearchief Groningen (1), 1206 - 1980, inv. nrs. 247.1 en 247.1, Plakboek betreffende de Provo-tijd in Groningen, ca. 1966, 1968.

¹³⁸ De reden hiervoor is volgens voormalig Collectiebeheerder JaapJan Hoogstins de onvolledige staat van veel van deze dossiers, waardoor niet (meer) vastgesteld kan worden of sommige archieven daadwerkelijk geschonken zijn. Zo is er in het verleden een familiearchief door een lid van de betreffende familie opgeëist, en dat kon omdat niet duidelijk was hoe het in de collectie van de Groninger Archieven (en daarvoor het Gemeentearchief Groningen) was terechtgekomen. Het was een waardevol archief dat vervolgens door de familie is geveild. De koper was de in de haast opgerichte stichting Vrienden van de Groninger Archieven die het archief daarna schonk aan de Groninger Archieven.

openbaarheidsbeperkingen op te leggen of de uitlening van archivalia te bepalen dus niet dogmatisch en lijkt deze ook geen onderscheid te maken in subculturen/gemarginaliseerden en anderen.

3.3.2 Structuur

3.3.2.1 Correcte beschrijving archiefmateriaal

Niet alle inventarisnummers van archieftoegangen zijn gecontroleerd op inhoudelijke beschrijving; omwille van de omvang van het onderzoek is dit nagelaten.

Er zijn een aantal beschrijvingen waarin informatie niet klopt of onvolledig is en die daarmee zijn te kwalificeren als voorbeelden waarin de archontische macht zich laat gelden ten koste van subculturen en gemarginaliseerden.

Zo zijn in toegang 1291 *Praktische kraakgroep Groningen* enkele affiches inhoudelijk matig beschreven.

Affiches in het algemeen zijn niet beschreven en slecht ontsloten.

Een aantal inventarisnummers in toegang 1774 Documentatiemateriaal geeft zodanig weinig informatie dat de inhoud feitelijk niet duidelijk is of de lading niet dekt. Er zijn inventarisnummers die (zoveel) materiaal bevatten waardoor/waarvoor de term Documentatiemateriaal eigenlijk niet (meer) past (zoals bij *Aagrunol*, *CPN*, *Wolters-Noordhoff Complex* (kraken), *Driftige publicaties*). Er zijn inventarisnummers die materiaal bevatten dat onder een ander nummer zou moeten zitten (zo bevat *KOG* ook materiaal over *WNC* (Wolters-Noordhoff Complex)). Het kan overigens zo zijn dat een bezoeker meerdere mappen heeft bekeken en dat daarbij onbedoeld documentatie verwisseld is geraakt. De *WNC*-nieuwsbrief had in de bibliotheekcollectie als boektitel moeten worden opgenomen, geeft de toenmalig bibliothecaris aan die het indertijd zelf heeft verwerkt (ze herkent haar handschrift). Ze begrijpt niet waarom dit zo is gegaan. Ook dit past in de theorie van Derrida.¹³⁹ Anderzijds komt het in algemene zin vaker voor dat een beschrijving niet voldoet¹⁴⁰ en is het lastig om vast te stellen of er met subculturen en gemarginaliseerden anders wordt omgegaan dan met de rest van het particulier archiefmateriaal.

3.3.2.2 Voorwaarden archiefvormer aangaande de beschrijving van archiefstukken

Archiefvormers kunnen aanpassingen voorstellen in de beschrijving van archiefstukken. Dat gebeurt soms als hier om gevraagd wordt. Hier beweegt de Groninger Archieven als archontische macht dus desgevraagd mee met de archiefvormer.

3.3.2.3 Prioritering ontsluiten verworven niet-geïnteriseerde archieftoegangen

Momenteel wordt nagedacht over het wegwerken van de omvangrijke archiefvoorraad. Hier zal dan ook een bepaalde prioritering aan moeten worden toegekend. Op dit moment kan daar nog niets over worden gezegd.

3.3.3 Verwerving

3.3.3.1 Actieve verwerving

Incidenteel zijn actief archieftoegangen verworven in het verleden, zoals bij het Gemeentearchief middels een scout en via beleid. Door slechte archivering valt weinig te zeggen over de effectiviteit hiervan. Het huidige verwervingsbeleid van de organisatie is niet actief en daarom is hier geen tijd en geld voor beschikbaar zoals in de interviews is gesteld, al wordt het belang van actieve inzet om gaten in de collectie aan te vullen ingezien.

Bibliotheektitels worden feitelijk actief verworven.

¹³⁹ Naast de elementen van macht en rechtvaardigheid speelt in de archieftheorie van Derrida en Harris, het onbewuste ook een belangrijke rol, middels de *archive fever*, die wil uitwissen en vernietigen versus de *archive drive*, die juist archief in stand wil houden en vernieuwen en uitbreiden. Kortom, het vergeten versus het onthouden. Dit lijkt lastig te onderzoeken, omdat het een psychisch proces is, waarvoor eveneens psychologisch of psychiatrisch onderzoek nodig is dat te ver voert voor mijn eigen casus.

¹⁴⁰ Raadplegers van archiefmateriaal, onderzoekers of archivariissen, stellen soms fouten in beschrijvingen van archiefmateriaal vast. Deze worden dan doorgegeven en ik pas die dan als collectiebeheerder archiefbewerking aan.

De afdeling Bewegend Beeld verwerft eigenlijk uitsluitend via een opgebouwd netwerk en dat geldt ook voor het Poparchief. Hierbij speelt duidelijk niet een archontische kracht die materiaal wel of niet opneemt, maar is een netwerk opgebouwd dat zorgt voor aanwas. Dat wordt ook bewust zo gesteld: het gaat er om te investeren in netwerken en vertrouwenspersonen.¹⁴¹

3.3.3.2 Passieve verwerving

Eigenlijk wordt al het papieren archiefmateriaal passief verworven.

3.4 Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis te Amsterdam

Het IISG is een instelling, die duidelijk open, meegaand en laagdrempelig is naar bezoekers en archiefvormers. Dat is logisch gezien de missie van dit instituut. Het wordt ook niet gezien als een overheidsarchiefinstelling, al is dat niet helemaal terecht.¹⁴² Er lijkt feitelijk geen sprake van een archontische macht die een negatieve invloed heeft op archiefvormers of archiefmateriaal. Dat blijkt ook uit de, per machtsmoment samengevoegde voorbeelden (om verbodkelijk tegen te gaan) in de volgende subparagrafen.

3.4.1 Toegankelijkheid

Bezoekers hoeven zich niet (meer) te legitimeren als ze archiefmateriaal willen inzien. Het IISG is hiermee bewust laagdrempelig en toegankelijk voor mensen die zich niet willen of kunnen legitimeren. De website www.iisg.nl geeft verwante termen en archieven/collecties bij het zoeken. Archiefvormers kunnen eisen stellen inzake openbaarheid en uitlening van het materiaal.

3.4.2 Structuur

De archiefvormer kan veelal zelf materiaal beschrijven en structureren, onder het motto: als het voor de archiefvormer werkt, dan ongetwijfeld ook voor anderen.

Archiefvormers kunnen hun eigen stempel drukken op de beschrijving van stukken. Zo wordt in een krakersarchief het woord ‘bajes’ gebruikt en niet het meer voor de hand liggende ‘gevangenis’.

3.4.3 Verwerving

Er wordt structureel actief archiefmateriaal verworven, waarbij bovendien netwerken ontstaan.

3.5 Conclusie

Uit paragraaf 3.3 en de subparagrafen valt het antwoord te herleiden op het eerste deel van de onderzoeksvraag: hoe is de omgang van de de Groninger Archieven met archieven van archiefvormers uit subculturen/gemarginaliseerden in de Groninger samenleving en waarom is op die manier gehandeld?

Er kan geconcludeerd worden dat er bij de Groninger Archieven geen sprake is van een systematische en geïnstitutionaliseerde negatieve omgang met archieven van subculturen of gemarginaliseerden en hun archiefvormers. Noch het officiële acquisitiebeleid, in het acquisitieprofiel en het huidige beleidsplan, noch de omgang daarmee van betrokken individuele medewerkers binnen de Groninger Archieven wijst daarop.

In een aantal gevallen spelen archontische krachten desondanks een rol ten nadele van archiefmateriaal van subculturen en gemarginaliseerden en in die zin gelden de machtsopvattingen van Derrida en Harris ook voor de Groninger Archieven. Zo is er archiefmateriaal dat matig beschreven en/of toegelicht is en zorgt het ontbreken van metadata soms voor een slechte ontsluiting. Ook lijkt in enkele gevallen archiefmateriaal in zekere zin weggestopt en daarmee slecht vindbaar te zijn in de collectie.

Toch zijn hier meteen kanttekeningen bij te plaatsen. Zo lijkt het goed mogelijk dat dezelfde archontische krachten eveneens gelden voor de overige particuliere archieven. Het gaat dan bijvoorbeeld om de aan- of afwezigheid van een inleiding bij een archieftoegang of de verdeling

¹⁴¹ Interview Harry Romijn, adjunct-directeur, hoofd Collectie RHC Groninger Archieven, 28 juni 2019.

¹⁴² Het IISG maakt deel uit van de KNAW en is daarmee gelieerd aan de overheid.

plaatsingslijst/inventarislijst. Bovendien blijkt uit de interviews dat medewerkers die verantwoordelijk zijn (geweest) voor een onjuiste beschrijving of depotplaatsing van archiefmateriaal, dit achteraf gezien niet goed kunnen begrijpen, noch kunnen verklaren en het niet toeschrijven aan een intentionele benadeling van subculturen. Dit antwoord is ook interessant om te bezien in het licht van de kracht van het onbewuste, waar Derrida ook veel belang aan hecht.¹⁴³

De archontische macht kan in een enkel geval juist ten faveure van subculturen of gemarginaliseerden werken, bijvoorbeeld bij het incidentele afwijken van de legitimatieplicht voor het verkrijgen van een archiefpas of bij het bepalen van openbaarheids- c.q. inzagebeperkingen.

De verwerving van archiefmateriaal verloopt in algemene zin overwegend passief; incidenteel wordt actief verworven, soms speelt toeval een rol bij verwerving.

Het belang van archieven van subculturen en gemarginaliseerden wordt weliswaar onderkend, maar tijd- en geldgebrek zorgen ervoor dat hier weinig mee wordt gedaan. Actieve verwerving van archiefmateriaal is geen standaardbeleid. Ook wordt geconstateerd door medewerkers dat, zeker het actief op zoek gaan naar archiefmateriaal, een wezenlijk andere werkwijze en instelling vereist die nu ontbreekt en die dan beleidsmatig ook zou moeten worden geïnstitutionaliseerd.

Tegelijkertijd hanteren binnen de Groninger Archieven de afdelingen Bewegend Beeld en Poparchief juist wél een actieve werkwijze bij de verwerving van materiaal, waarbij vergelijkbaar met hoe het IISG te werk gaat, bewust netwerken worden aangelegd om archiefmateriaal te verzamelen. Hiermee is meteen ook het enige significante verschil aangegeven tussen hoe de Groninger Archieven (behalve dus Bewegend Beeld en Poparchief) en het IISG (geschreven/gedrukt/digitaal afgedrukt) archiefmateriaal verwerven.

Ook kan worden opgemerkt dat de toegankelijkheid van de Groninger Archieven niet optimaal is: de uitgesproken intentie er voor iedere Groninger te zijn wordt onvoldoende gerealiseerd; de locatie is excentrisch en de aankleding van het gebouw is niet uitnodigend voor gemarginaliseerden en subculturen.

De verklaring van de wijze van omgang met subculturen en gemarginaliseerden ligt -voor zover deze verklaard kan worden- in de overwegend niet-actieve verwerving van archiefmateriaal, het zich onvoldoende richten op alle Groningers en de niet optimale toegankelijkheid van de Groninger Archieven.

Tot slot is het bij dit alles van belang te melden, dat veel informatie over verwerving van materiaal of omgang met archiefvormers niet goed gecontroleerd kon worden omdat de archivering hiervan onvolledig is.

¹⁴³ op. cit. (noot 139).

Hoofdstuk 4 Rechtvaardigheid in het archief

4.1 Over dit hoofdstuk

Voortbouwend op de in het vorige hoofdstuk geformuleerde conclusie over de omgang met archieven van subculturen en gemarginaliseerden, bevat dit hoofdstuk aanbevelingen hoe de Groninger Archieven hiermee (en in meer algemene zin met particuliere archieven) anders om kan gaan. Uitgangspunt daarbij zijn de drie elementen die volgens Verne Harris rechtvaardigheid in het archief kunnen brengen: de ander zien, gastvrijheid en verantwoording. Deze elementen zijn eerder al in subparagraaf 1.3.5.4 vastgesteld.

Deze elementen worden nu per subparagraaf behandeld in relatie tot de Groninger Archieven en daarbij voorzien van een praktische toepassing, die zoveel mogelijk gekoppeld is aan de bestaande werkprocessen van de Groninger Archieven. Hierbij wordt niet uit het oog verloren dat de keuze van dit perspectief tot gevolg kan hebben dat de archiefinstelling zelf denkt rechtvaardigheid te brengen, terwijl het tegelijkertijd (sommige) anderen juist niet ziet, dan wel dat de archiefinstelling zodanig handelt dat anderen zich juist niet welkom voelen. Daarom is ook een blik van buitenaf voor rechtvaardigheid noodzakelijk.

De slotparagraaf biedt een alternatief scenario voor de Groninger Archieven, met praktische aanbevelingen in relatie tot de uitkomsten van de analyse van het onderzoek en met een voorstel voor ander beleid dat moet zorgen voor meer rechtvaardigheid. Dit voorstel is daarmee tegelijkertijd het antwoord op het tweede deel van de onderzoeksvraag. Het kent een beleidsmatig karakter en staat daarmee derhalve enigszins los van de logischerwijs onderzoekende invalshoek van een masterscriptie, maar past daarentegen wel weer bij de activistische en op de praktijk gerichte opvattingen van Verne Harris.

4.2 De ander zien

De ander zien is misschien het meest ingewikkelde element van rechtvaardigheid, aangezien het onmogelijk is te bepalen wanneer werkelijk alle anderen worden gezien. Er bestaat altijd de kans dat er ergens nog iemand ongezien blijft, in heden én verleden. Bovendien zullen er ook altijd nieuwe anderen bij blijven komen.

Uit de analyse in het vorige hoofdstuk blijkt dat binnen de Groninger Archieven, de ander, waaronder zeker de gemarginaliseerde verstaan moet worden, onvoldoende gezien en bereikt wordt. In het beeld en de uitingen van de Groninger Archieven is deze slecht vertegenwoordigd.

Het begint er dan derhalve mee om anderen te zoeken. Dit is sowieso voor de Groninger Archieven een novum: actief op zoek gaan en niet passief afwachten zoals nu met het verwerven van archieftoegangen overwegend gebeurt. Deze nieuwe manier van denken en werken zet mogelijk een bewustzijnsverandering in gang, waarbij mogelijk ook weer nieuwe inzichten zullen ontstaan en er meer ‘anderen’ kunnen worden gezien. De lijst met trefwoorden en namen van Bijlage I kan hierbij uitstekend als uitgangspunt dienen. Weliswaar is deze toegespitst op subculturen en gemarginaliseerden, toch is dit als startpunt geschikt, omdat hier uiteindelijk veel zogeheten anderen onder zullen vallen.

Deze lijst kan intern in het verwervingsoverleg als uitgangspunt genomen worden. Het is ook goed om bij het gaan zien van de ander, meer medewerkers te betrekken: bijvoorbeeld van het Poparchief en Nieuwe Media Bewegend Beeld, aangezien zij, zo blijkt uit de case study, al ervaring hebben met het werken en opzetten van een netwerk en daarmee dus ook met het actief benaderen van potentiële archiefvormers. Vanuit de afdeling Publieksactiviteiten wordt meegewerkt aan het project Mapping Slavery, dat het slavernijverleden van Groningen in kaart brengt. Verondersteld mag worden dat de medewerkers aan dit project ook oog hebben voor de ander. Er zou daarnaast intern gezocht kunnen worden naar medewerkers die mee willen denken over en meewerken aan het gaan zien van de ander. Dat moet dan in ieder geval ook middels een oproep via het intranet van de Groninger Archieven, om zo iedereen te kunnen bereiken, ook mensen die anders misschien (onbedoeld) over het hoofd worden gezien.

Een ander aspect is het lokale en regionale nieuws volgen: niet alleen in vertrouwde media, maar zeker

ook op sociale media, met het uitgangspunt dat in feite iedereen die hierin figureert een archiefvormer zou kunnen zijn, een potentiële ander zogezegd, en hierom benaderd kan worden.

Om niet alleen het eigen perspectief te hanteren en daarbij mogelijk ongemerkt ‘anderen’ over het hoofd te zien, is een externe blik belangrijk: door bijvoorbeeld contact te leggen met andere instellingen. Voor de hand ligt, gezien ook dit onderzoek, het IISG. Daarnaast zijn er andere instellingen die kunnen helpen met een externe blik de ander te zien en vermoedelijk vanwege hun achtergrond ook op een andere manier kunnen leren kijken of kunnen adviseren hoe anderen te benaderen:

- The Black Archives, historisch archief en cultureel centrum dat opereert vanuit zwarte en andere perspectieven, in Amsterdam;
- Atria, kennisinstituut voor emancipatie en vrouwengeschiedenis, in Amsterdam;
- IHLIA LGBTI Heritage, erfgoedorganisatie op het gebied van lhbt in Nederland, gesitueerd in Amsterdam.¹⁴⁴

Daarnaast zijn er activistische Facebookgroepen waarmee contact kan worden gelegd, evenals met mensen die hierop reacties posten. Op deze manier kan een netwerk worden opgebouwd van (potentiële) archiefvormers. Ook andere overheidsarchiefinstellingen in Nederland en het online landelijke platform Kennisnetwerk Informatie en Archief bieden mogelijkheden om mee te sparren of kennis en ervaringen te delen.

De Groninger Archieven kan tot slot zelf naar buiten treden, via traditionele én nieuwe media; mensen oproepen om mee samen te werken en om mee te denken over wie er in de Groninger archiefcollectie thuishoort die daarin nu nog ontbreekt.

Bij dit alles is het belangrijk te laten zien wat archiefwaardig materiaal is. Mijn ervaring (bijvoorbeeld als studiezaalmedewerker en daarvoor als projectmedewerker bij het audiovisueel archief) is dat mensen vaak bescheiden zijn en soms de archiefpotentie van hun eigen materiaal onvoldoende inzien. In het verlengde daarvan (en zoals Harris ook stelt) zijn ook verhalen (van de ander) archiefwaardig. Hier zou de Groninger Archieven zich ook op kunnen richten, zeker daar waar van bepaalde groepen geen op schrift gesteld/gedrukt of geprint archiefmateriaal bestaat, maar wel een verhaal dat alleen in hoofden van mensen figureert. Dit zou middels oral history-projecten moeten worden vastgelegd.

Harris stelt dat het bij de ander zien ook gaat om manieren te bedenken hoe dat wat ontoegankelijk is toch toegankelijk wordt.¹⁴⁵ Dat betekent dus ook dat er aandacht moet komen voor de bestaande archiefcollectie en de ontsluiting hiervan. Dat wat in archiefmateriaal niet letterlijk of indirect wordt benoemd moet ook in een beschrijving worden opgenomen. Het gaat er dan om naar de bestaande collectie op een andere manier anders te kijken. Dit kan interessante resultaten opleveren.¹⁴⁶ De Groninger Archieven zou hiervoor binnen de eigen zogeheten Maak Geschiedenis publieksprojecten, die met behulp van derden de collectie ontsluit, een apart project kunnen opzetten.

Uiteindelijk zou ook het personeelsbestand van de Groninger Archieven op een bepaalde manier een representatie moeten worden van de groepen die de instelling als archiefvormer wil aanspreken, zodat niet alleen in collectie en presentatie, maar ook in medewerkersbestand de ander zichtbaar is. Dit zal dan automatisch ook een positieve weerklank vinden in het volgende element dat rechtvaardigheid kan brengen: gastvrijheid: wie ‘eigen’ mensen ergens ziet, voelt zich daar sneller thuis.

¹⁴⁴ Op 14 januari 2020 heeft overigens reeds een informerende bijeenkomst plaatsgevonden bij de Groninger Archieven op initiatief van het IHLIA met als onderwerp *Queering the Collections in de Groninger Archieven*.

¹⁴⁵ Verne Harris, *Contesting Remembering and Forgetting: The Archive of South Africa's Truth and Reconciliation Commission*, 2007, p. 298.

¹⁴⁶ Michiel Teeuw, interdisciplinair activistisch kunstenaar in Groningen, heeft bijvoorbeeld in 2020 onderzoek naar gedaan naar silences/gaps/missing data in archieven en het gebrek aan representatie van marginale identiteiten en groepen en de effecten hiervan. Zijn onderzoek richtte zich uiteindelijk op sodomie en de vervolging van sodomieten in Groningen. Hierbij boekte hij vooral pas voortgang op het moment dat hij erop werd gewezen op sodomie te moeten zoeken in de collectie in plaats van bijvoorbeeld op homoseksualiteit en aanverwante eigentijdse termen.

4.3 Gastvrijheid

Harris stelt dat de archivaris een eindeloze passie moet hebben voor gastvrijheid en voor de verhalen van de ander.¹⁴⁷ Deze definitie impliceert dat mensen die elkaars vijand zijn, kunnen samenkomen in een ruimte, waar ze naar elkaar luisteren en zich veilig genoeg voelen het onzegbare te zeggen, zonder daarbij gehinderd te worden door bestaande hiërarchische lijnen en machtsstructuren.

De Groninger Archieven stelt er voor iedereen te zijn. Uit de case study is naar voren gekomen dat over het algemeen vooral hoger opgeleide oudere witte mannen de instelling bezoeken. Bovendien staat het gebouw niet op een plek waar iemand gemakkelijk bij toeval komt. Ook naar buiten toe presenteert de instelling zich niet op een brede wijze die overeenstemt met de uitgesproken intentie er voor iedere Groninger te zijn. Er worden dus vele (groepen) mensen niet bereikt en daar wordt ook niet actief een poging toe ondernomen. De vraag is hoe dit te veranderen.

Harris definieert met gastvrijheid een in potentie dystopische samenkomst waarbij desondanks iedereen aandacht heeft voor elkaar. Dit is ongetwijfeld ingegeven door zijn Zuid-Afrikaanse achtergrond en de activiteiten van de Zuid-Afrikaanse waarheidscommissie. Het lijkt ver af te staan van de situatie waarin de Groninger Archieven zich bevindt. Wat van Harris kan worden overgenomen is het organiseren van samenkomsten. Door mensen of groepen uit te nodigen die niet tot de vaste bezoekers of *inner circle* van de archiefinstelling behoren. Bij dergelijke samenkomsten kan de Groninger Archieven zich presenteren: vertellen wat het doet, waar het voor wil staan en middels rondleidingen in het gebouw laten zien hoe dat eruitziet. Het is mijns inziens belangrijk hierbij niet alleen in woord en gebaar, maar ook in beeld gastvrij te zijn: in afbeeldingen op de gevel en in de entreehal en in zogeheten *mailings*. Deze samenkomsten kunnen overigens ook digitale bijeenkomsten zijn. De coronacrisis van 2020 heeft in het algemeen voor een enorme digitale opkomst van vergaderingen en overige activiteiten gezorgd, ook bij de Groninger Archieven.¹⁴⁸

4.4 Verantwoording

Harris stelt dat de archivaris aandacht moet hebben voor context en her-contextualisering en verantwoording afleggen voor wat wel en niet bewaard wordt of beschreven.¹⁴⁹

De Groninger Archieven publiceert een jaarverslag, afgezien daarvan wordt er weinig verantwoording afgelegd voor specifieke activiteiten en handelingen, zo blijkt ook uit de case study. In het kader van dit onderzoek pleit ik daarom voor een jaarlijkse verantwoording hoe de Groninger Archieven gastvrij denkt te zijn geweest en de ander heeft gemeend te zien. Plus wat daarbij niet goed is gelukt en de redenen daarvan.

Ook verslagen van het verwervingsoverleg -die er nu wel zijn, maar slecht toegankelijk- moeten openbaar worden, met daarbij een vermelding van welk archiefmateriaal is afgewezen en vooral waarom dat is gebeurd.

Verantwoording afleggen over de prioritering van de inventarisatiewerkzaamheden (inzake de werkvoorraad) en de gemaakte keuzes daarbij zijn ook belangrijk. Dat geldt ook voor de namen van de archivariissen die zich hebben beziggehouden met verwerving en ontsluiting van materiaal, zodat er bij hen altijd eventueel nog navraag kan worden gedaan.

Dit alles zal mogelijk bijdragen aan een rechtvaardiger archief omdat duidelijk wordt wat de Groninger Archieven heeft gedaan om er voor alle Groningers te zijn en daar desgewenst op kan worden aangesproken.

4.5 Alternatief scenario

Op basis van de overwegingen en aanbevelingen uit de voorgaande paragrafen in dit hoofdstuk biedt deze paragraaf een alternatief scenario voor de Groninger Archieven, voortvloeiend ook uit de conclusie in het vorige hoofdstuk. Het geeft daarmee antwoord op het tweede deel van de onderzoeksvraag, het ontwikkelen van een alternatief scenario en het bepalen wat nodig is om meer rechtvaardigheid in de archiefcollectie te brengen van de Groninger Archieven.

Het alternatief scenario bestaat uit twee onderdelen. Ten eerste door met een andere blik te kijken naar

¹⁴⁷ Verne Harris, *Ethics and the Archive: "An Incessant Movement of Recontextualisation"*, 2011, p. 360-361.

¹⁴⁸ Zo heeft de Groninger Archieven de Maand van de Groninger Geschiedenis georganiseerd, in oktober 2020, met onder meer een digitaal symposium (webinar) en met digitale lezingen op verschillende locaties in de provincie en digitale rondleidingen door depots van de Groninger Archieven.

¹⁴⁹ Verne Harris, *Ethics and the Archive: "An Incessant Movement of Recontextualisation"*, 2011, p. 360-361.

de bestaande collectie. Dit resulteert in een aantal praktische aanbevelingen. Ten tweede door op een andere manier van werken tot een rechtvaardiger collectie te komen. Dit moet resulteren in een ander beleid, waardoor de Groninger Archieven een gastvrije archiefinstelling wordt die oog heeft voor iedereen en waar iedereen zich gezien voelt en die verantwoording aflegt voor wat het doet en niet doet. Deze paragraaf is eigenlijk meer adviserend en essayistisch van aard en er zijn dan ook veel overeenkomsten met het Projectplan acquisitie particuliere archieven 2021-2024 dat ik in 2020 op eigen initiatief, tijdens het werken aan deze thesis, voor het nieuwe beleidsplan van de Groninger Archieven heb geschreven en dat, hoewel niet één op één is overgenomen in dat beleidsplan, door de directie wel enthousiast is ontvangen.¹⁵⁰

4.5.1 Praktische aanbevelingen

Op basis van de uitkomsten van de case study zijn de volgende veranderingen of aanpassingen belangrijk om tot een betere omgang met archieven van subculturen en gemarginaliseerden (en en passant ook die van andere particuliere archieven) te komen:

- stel inleidingen op bij archieftoegangen die deze nog ontberen.
- geef archiefmateriaal metadata: in ieder geval toegang 1774 Documentatiemateriaal en zorg dat het consequenter gebeurt in de overige bibliotheektoegangen.
- pas foutieve of onduidelijke beschrijvingen in archieftoegangen aan.
- ontsluit de affiches van het Gemeentearchief Groningen. Dit kan via een nieuw velehandenproject binnen MaakGeschiedenis.
- geef verwante termen en alternatieven voor het zoeken naar archieftoegangen op de website van de Groninger Archieven.
- zorg voor een inclusievere presentatie van de Groninger Archieven: op de gevel, in uitingen op sociale media, nieuwsbrieven en promotiemateriaal, door afbeeldingen te gebruiken waarop ook subculturen en gemarginaliseerden figureren.
- maak (titels of omschrijvingen van) binnengekomen en onverwerkt archiefmateriaal (de werkvoorraad) zichtbaar/opvraagbaar via de website van de Groninger Archieven.
- stel prioriteiten vast om de bestaande werkvoorraad aan te pakken.
- zorg voor een goede (betere) archivering van de werkzaamheden van de eigen organisatie.
- probeer als Groninger Archieven een vermelding te krijgen op de gemeentelijke wegwijsborden in het stadscentrum.¹⁵¹
- begin een MaakGeschiedenisproject om dat wat in archieftoegangen niet letterlijk of slechts indirect wordt benoemd met metadata of trefwoorden te *taggen* op de website.

4.5.2 Ander beleid

Daarnaast is nieuw beleid vereist om meer rechtvaardigheid in de Groninger Archieven te brengen:

- in de eerste plaats moet er op een andere manier particulier archiefmateriaal verworven gaan worden: actief en explicieter dan het aanstaande Beleidsplan verkondigt.¹⁵² Stel lijsten op van *de ander* op basis van Bijlage I, met leden van het verwervingsoverleg, benader hiervoor overige medewerkers en mensen van het Poparchief en Bewegend beeld.

Probeer met de gevonden anderen in contact te komen, op vergelijkbare wijze als het IISG dat (met succes) doet. Toon hun wat de Groninger Archieven doet en wat de mogelijkheden voor archivering zijn. Zorg op deze manier voor netwerken, zoals het Poparchief en Bewegend Beeld die ook hebben ontwikkeld en ontwikkelen.

Veranker dit beleid in de organisatie en geef niet (zoals voorheen) meteen op bij mislukkingen.

- onderhoud, om de ander te (leren) zien en te bereiken, contact met het IISG, The Black Archives, Atria en IHLIA LGBTI Heritage. Dat kan ook met andere overheidsarchiefinstellingen. Zo kent het Haags

¹⁵⁰ Dit projectplan is als Bijlage IX opgenomen bij deze thesis.

¹⁵¹ Mogelijk biedt het geplande Museum aan de A, voor de geschiedenis van de stad Groningen en de zogeheten Ommelanden, waar de Groninger Archieven een samenwerking mee aangaat hiervoor een kans. Momenteel heet dit museum nog Noordelijk Scheepvaartmuseum en staat het als zodanig op de betreffende wegwijsborden aangegeven. Hier moet dus op termijn een aanpassing voor volgen.

¹⁵² In *Van, voor en door het publiek Beleidsplan RHC Groninger Archieven 2021-2024* staat op pagina 9 over particulier archiefmateriaal: "We gaan actiever en op een nieuwe manier particuliere archieven verwerven. Tot nu toe reageerden wij vooral op aanbod van het publiek. Na beoordeling door de interne verwervingscommissie werd archief wel of niet geaccepteerd. We gaan op een meer proactieve wijze verwerven. Dit gebeurt onder andere via het Webarchief Groningen."

Gemeentearchief momenteel het project *Thuis in het archief*.¹⁵³ Het platform Particuliere archieven van het Kennisnetwerk Informatie en Archief kan eveneens nuttig zijn om ervaringen op te doen en kennis te delen of te verkrijgen.

- benader (activistische) Facebookgroepen en Twitteraccounts om contacten te leggen die leiden tot archiefmateriaal.¹⁵⁴
- presenteer de Groninger Archieven via sociale media met korte films, bijvoorbeeld specifiek gericht op subculturen en/of andere doelgroepen.
- geef rondleidingen voor nieuwe doelgroepen om te laten zien wat de Groninger Archieven doet, zoals dat bij Bewegend Beeld nu het geval is.
- verantwoord de werkwijze, leg vast wat wordt aangenomen en afgewezen en motiveer dat. Publiceer verslagen van ververvingsoverleggen.
- als van potentiële archiefvormers geen (papieren of digitaal) archiefmateriaal te vinden is, leg dan hun verhalen vast middels oral history-projecten.
- stop met de identificatieplicht voor studiezaalbezoekers (in ieder geval bij het aanvragen van particulier archiefmateriaal waarvoor geen openbaarheidsbeperking geldt).
- zorg voor inclusiever medewerkersbestand waar 'de ander' zich ook in herkennen kan.

Het is niet noodzakelijk om in een jaar alle vastgestelde aspecten van gastvrijheid te realiseren. Dat kan ook via geleidelijke weg, een langetermijnproject. Zoals ook het netwerk bij de afdeling Bewegend Beeld in de loop der tijd is ontstaan.

¹⁵³ Hierbinnen gaat de archiefinstelling op zoek naar verhalen en archieven vanaf de jaren zestig, waarbij de ervaringen van Hagenaars die deze veranderingen hebben meegemaakt centraal staan en waarbij ook expliciet contact gezocht wordt met inwoners met een migratieachtergrond, culturele organisaties, personen die betrokken waren of zijn bij LHBTIQ+-emancipatie en personen met een beperking.

¹⁵⁴ Relatief eenvoudig zijn Facebookpagina's te vinden, waarbij het algoritme van Facebook telkens ook weer nieuwe presenteert. Een selectie: *Decolonize Groningen*, *Activism in Groningen*, *Stralingsbewust Groningen*, *Viruswaarheid Groningen*, *Groningen in opstand*, *Houd Groningen overeind*, *Tegenwind N33*, *Oosterkraak*, *Queer Pride Groningen*, *The Groningen Feminist Network Book Club*, *My Local Friend Groningen*, *Extinction Rebellion Groningen*, *Code Rood Groningen*, *Boekhandel Rosa* of *Alternative Groningen Tour*.

Hoofdstuk 5 Reflectie

Met veel plezier heb ik aan dit onderzoek gewerkt. Vanwege mijn intrinsieke belangstelling voor bepaalde subculturen en het lezen van *Archive Fever*, met de prachtige gelaagde en niet-eenduidige taligheid van Jacques Derrida, waar Verne Harris vervolgens helder activistische opvattingen uit destilleert. Diens opvattingen sluiten in zekere zin aan bij mijn eigen ideeën hoe een overheidsarchiefinstelling moet opereren: actief zoeken naar particulier archiefmateriaal en daarbij zelf desnoods ook actief verhalen vastleggen en ontsluiten.

Met Derrida en Harris geloof ik in de macht en partijdigheid van archiefinstellingen en archivariissen, die zich in onvrije samenlevingen bijvoorbeeld duidelijk manifesteert. Daar geeft Harris uit de recente Zuid-Afrikaanse geschiedenis duidelijk voorbeelden van. Ik denk dat archontische macht zich ook in mijn werkomgeving manifesteert, zij het meer onbewust. Niet zozeer onbewust in lijn met de doodsdrijf (waar ik als idee zeker niet ongevoelig voor ben), maar eerder uit onnadenkendheid of onbekendheid met onderwerpen en uit moeilijker bloot te leggen factoren zoals ingesleten overtuigingen, dat wat epistemologisch valide en als vanzelfsprekend wordt beschouwd of beroeps cultuur. Bovendien zijn de archontische krachten in Groningen ook niet alleen gericht tegen subculturen en gemarginaliseerden. Met een serieus uitgevoerde *call for justice* kan hier mijns inziens uitstekend tegenwicht aan worden geboden.

Harris is activistisch ingesteld en in zekere zin ook praktisch, maar anderzijds draaft hij, vind ik, soms door, bijvoorbeeld in ideeën over eindeloze (en onbereikbare) gastvrijheid. Vanuit wetenschappelijk-theoretisch oogpunt kan ik dat billijken, vanuit praktisch oogpunt is het onrealistisch, zoals archiefwetenschappelijke theorieën naar mijn idee wel vaker niet goed aansluiten bij de praktijk van een archiefinstelling.

Harris' archieftheorie heeft deels ook een filosofische inslag, als een klassiek Socratisch gesprek met antwoorden die altijd weer vragen opleveren waar antwoorden op komen etc. Interessant als gedachtenoefening, maar ik hecht dus meer waarde aan praktische invulling.

Terugkijkend denk ik dat zich mogelijk meer archiefmateriaal van subculturen en gemarginaliseerden in de collectie van de Groninger Archieven bevindt dan ik voorafgaand aan het onderzoek dacht. Desondanks valt er nog van alles te verwerven (en te verbeteren). Dat materiaal van het Wolters-Noordhoff Complex bijvoorbeeld, dat de Groninger Archieven al eens tevergeefs geprobeerd heeft te verkrijgen. Ik wil hiertoe zeker nogmaals een poging gaan wagen, desnoods met deze scriptie in de hand.

Wat mij tevreden stemt is dat de 'ander zien' ook op een andere manier in het onderzoek naar boven is gekomen. Namelijk als 'ander' in de eigen organisatie: de werkprocessen van het Poparchief Groningen en NMBG Bewegend Beeld zijn voor mij een voorbeeld voor de rest van de organisatie waar het gaat om de wijze van verwerving van particulier archiefmateriaal. Het zou mooi zijn als de werkwijze van deze afdelingen van de Groninger Archieven, die door de *old skool* archivariissen niet altijd even serieus zijn genomen -al is dat inmiddels eigenlijk wel verleden tijd- het voortouw krijgt bij de rest van de organisatie. Dat doet me extra goed omdat ik zowel Poparchief als de afdeling Bewegend Beeld een warm hart toedraag, vanwege mijn affiniteit met (pop)muziek, mijn werkzame verleden bij het Gronings AudioVisueel Archief en de sympathieke mensen die bij beide afdelingen werken en die misschien wel veel meer archivaris zijn dan ze zelf soms denken.

Tot slot realiseer ik me dat het alternatief scenario bij elkaar een enorme inspanning en beleidswijziging omvat, die formatie vereist, tijd en ruimte en ook wel een verandering in missie van de organisatie.¹⁵⁵ Ik hoop dat de directie van de Groninger Archieven zich wil inspannen voor de archieven (en verhalen)

¹⁵⁵ De Groninger Archieven heeft geen wettelijke taak voor het opnemen, bewaren en toegankelijk maken van particuliere archieven zoals met overheidsarchieven wel het geval is. Mogelijk zorgt de Archiefwet 2021 voor meer aandacht voor particulier archiefmateriaal. Misschien kan het bestuur van de Groninger Archieven zich uitspreken over het belang van het bewaren en ontsluiten van particulier archiefmateriaal, om de verwerving, opnemings, bewaring en ontsluiting hiervan op deze wijze beter te verankeren in de missie van de organisatie.

van subculturen en gemarginaliseerden die zich nu nog bij particulieren of in hoofden van mensen bevinden. Ik zal hun deze scriptie onder de aandacht brengen.

Hoofdstuk 6 Literatuur en bronnen

6.1 Literatuur

- Boon, C.A. den, D. Geeraerts (red), *Van Dale Groot woordenboek van de Nederlandse taal*, 2005.
- Broekhuizen, P.H. e.a. (red.), *Van boerenerf tot bibliotheek. Historisch, bouwhistorisch en archeologisch onderzoek van het voormalig Wolters-Noordhoff-Complex te Groningen*, 1992.
- Brood, P., A.H. Huussen en J. van der Kooi et al., *Nieuwe Groninger encyclopedie*, 1999.
- Cook, Terry, 'Archival Music: Verne Harris and the Cracks of Memory', in: Verne Harris e.a., *Archives and Justice*, p. ix-xxviii.
- Derrida, Jacques, *Mal d'Archive. Une impression freudienne*, 1995.
- Derrida, Jacques, *Archive Fever. A Freudian Impression*, 1995.
- Derrida, Jacques, 'Archive Fever in South Africa', in: Carolyn Hamilton et al, *Refiguring the Archive*, p. 38-80.
- Duijvendak, Maarten & Bart de Vries (red.), *Stad van het Noorden. Groningen in de twintigste eeuw*, 2003.
- Fowler, H. W., F. G. Fowler, Della Thompson et al., *The Concise Oxford Dictionary of Current English*, 1995.
- Freud, Sigmund, *Werken*, 2006.
- Gemeente Groningen, *Integraal beleidsplan 1979 – 1983 Gemeente Groningen*, 1978.
- Hamilton, Carolyn, et al. (eds.), *Refiguring the Archive* (David Philip, Cape Town), 2002.
- Harris, Verne, 'Seeing (in) Blindness: South Africa, Archives and Passion for Justice', in: *Archifacts* 2001, p. 1-13.
- Harris, Verne, 'The Archival Sliver: Power, Memory, and Archives in South Africa', in: *Archival Science* 2, 2002, p. 63–86.
- Harris, Verne e.a., *Archives and Justice: A South African Perspective*, 2007.
- Harris, Verne, 'Claiming Less, Delivering More: A Critique of Positivist Formulations on Archives in South Africa', in: *Archivaria* 44 (January), 1997, p. 132-141.
- Harris, Verne, 'Jacques Derrida Meets Nelson Mandela: Archival Ethics at the Endgame', in: *Archival Science* 11,1, 2003, p. 113–124.
- Harris, Verne, 'Concerned with the Writings of Others: Archival Canons, Discourses, and Voices', in: *Journal of the Society of Archivists*, 25:2, 2004, p. 211-220.
- Harris, Verne, 'Contesting Remembering and Forgetting: The Archive of South Africa's Truth and Reconciliation Commission', in: *Archives and Justice: A South African Perspective*, 2007, p. 289-304.
- Harris, Verne, '"They should have destroyed more": The Destruction of Public Records by the South African State in the Final Years of Apartheid, 1990–1994', in: Verne Harris e.a., *Archives and Justice: A South African Perspective*, 2007, p. 305-336.
- Harris, Verne, 'The Archive Is Politics', in: Verne Harris e.a., *Archives and Justice: A South African Perspective*, 2007, p. 239-252.
- Harris, Verne, 'Reaching for Hospitality', in: Verne Harris e.a., *Archives and Justice: A South African Perspective*, 2007, p. 1-6.
- Harris, Verne, 'Postmodernism and Archival Appraisal: Seven Theses', in: Verne Harris e.a., *Archives and Justice: A South African Perspective*, 2007, p. 101-106.
- Harris, Verne, 'On (Archival) Odyssey(s)', in: Verne Harris e.a., *Archives and Justice: A South African Perspective*, 2007, p. 1-13.
- Harris, Verne, 'A Shaft of Darkness: Derrida in the Archive', in: Verne Harris e.a., *Archives and Justice: A South African Perspective*, 2007, p. 39-51.
- Harris, Verne, '"Something Is Happening Here and You Don't Know What It Is": Jacques Derrida Unplugged', in: Verne Harris e.a., *Archives and Justice: A South African Perspective*, 2007, p. 131-142.
- Harris, Verne, 'Archons, Aliens and Angels: Power and Politics in the Archive', in: Jennie Hill (ed.), *The Future of Archives and Recordkeeping: A Reader* (Facet Publishing, London), 2010, p. 103-122.

- Harris, Verne, 'Ethics and the Archive: "An Incessant Movement of Recontextualisation"', in Terry Cook (ed), *Controlling the Past: Documenting Society and Institutions* (Society of American Archivists), Chicago, 2011, p. 345-362.
- Harris, Verne, 'Hauntology, Archivy and Banditry: An Engagement with Derrida and Zapiro', in: *Critical Arts* 29, sup1, 2015, p. 13-27.
- Harris, Verne, "Insistering Derrida: Cixous, Deconstruction and the Work of Archive", in: *Journal of Critical Library and Information Studies* 2, 2017, p.1-19.
- Harris, Verne, 'Passion for archive', in: *Archives and Manuscripts* 46:2, 2018, p. 193-199.
- Herckenrath, C.R.C., A Dory, *Wolters' woordenboek Frans/Nederlands*, 1988.
- Hoef, Kees van der, *Groot Groninger gedenkboek der jaren 60*, 1971.
- Hoef, Kees van der, *Groningen pretstad almanak*, 1978.
- Jeurgens, K.J.P.F.M., A.C.V.M. Bongenaar en M.C. Windhorst (eindred.), *Gewaardeerd verleden. Bouwstenen voor een nieuwe waarderingsmethodiek voor archieven*, 2007.
- Jimerson, Randall J. (ed.), *Archives Power: Memory, Accountability, and Social Justice*, 2009.
- Klosa, Annette, Dudenredaktion (Bibliographisches Institut), Anette Auberle, *Duden, Deutsches Universalwörterbuch*, 2001.
- Krimpen, Koen van, *Dossier popmuziek Groningen, '60-'70*, 1983.
- Krimpen, Koen van, *Nothing going on in the city : 40 jaar popmuziek in Groningen*, 2003.
- Lulofs, Maaike, 'Sparren met spelbrekers. Deviantie als graadmeter voor een evenwichtige archiefcollectie', in: *Schetsboek Documenteren van de samenleving : de rollen van een archivaris : denken en doen*, Els van den Bent, Liane van der Linden, Theo Thomassen (red.), 2015, p. 47-57.
- N.N., *Omdat we ondanks de verschillen toch samen verder willen*, 1990 (in: Groninger Archieven (GrA, Toegang (Tg) 1774 (Bibliotheek GRA Documentatiemateriaal), inv. nr. 3677 'Wolters-Noordhoff Complex (kraken) (kraakgroep)' .)
- N.N., 'Een levend WNC, 1985-1990 / een aantal bewonersters en gebruikersters', in: P.H. Broekhuizen, *Van boerenerf tot bibliotheek*, 1992, p. 65-85.
- Otten, Marko, "Pretstad Groningen': hoe de sixties zich ontplooiden in Stad en Ommeland' in:", Catrien Santing, Erwin Karel, Daniël Broersma [et al.], in: Catrien Santing, Erwin Karel, Daniël Broersma (red.) (et al.), *Historisch Jaarboek Groningen 2019*, p. 76-95.
- Pickard, Alison Jane, *Research Methods in Information*, 2013.
- Pohlandt-McCormick, Helena, "'I saw a nightmare...': Violence and the construction of memory (Soweto, June 16, 1976)", in *History and Theory* 39 (December 2000) p. 23-44.
- RHC Groninger Archieven, *Vergezicht, Beleidsplan 2017 – 2021 RHC Groninger Archieven*, 2016.
- RHC Groninger Archieven, *Van, voor en door het publiek, Beleidsplan RHC Groninger Archieven 2021-2024*, 2020.
- RHC Groninger Archieven, *Archievenoverzicht op archiefvormende instanties / personen*, zj.
- RHC Groninger Archieven, *Informatie over de overdracht van overheids- of particuliere archieven naar het RHC Groninger Archieven*, z.j.
- RHC Groninger Archieven, *Verwervingsprofiel van RHC Groninger Archieven met betrekking tot niet-overheidsarchieven*, zj.
- Thomassen, Theo, *Een korte introductie in de archivistiek*, 1999.
- Thomassen, Theo, *Archiefwetenschap, erfgoed en politisering (oratie)*, 2010.
- Vos, Sebastiaan, "Is dat zo? Gaan we op 1 juli over op digitaal werken?" *Op weg naar duurzame toegankelijkheid bij de Groninger Archieven*, stageverslag duale master Archival and Information Studies UvA, 2018.
- Westra, Frans, *Palet van Groningen : geschiedenis, kunst en cultuur van de stad*, 2016.
- Ziegler, K. en W. Sontheimer (red.), *Der Kleine Pauly . Lexicon der Antike*, 1963-1976.
- Zyl, Susan van, 'Psychoanalysis and the Archive: Derrida's Archive Fever', in: Carolyn Hamilton et al, *Refiguring the Archive*, 2002, p. 39-59.

6.2 Websites

<https://atria.nl>
<https://kia.pleio.nl/>
www.amsterdam.nl/stadsarchief
www.archivesportaleurope.net

www.beeldbankgroningen.nl
www.facebook.com
www.filmbankgroningen.nl
www.groningerarchieven.nl
www.haagsgemeentearchief.nl
www.ihlia.nl
www.iisg.nl
<https://mappingslavery.nl/kaarten/nl-reg/groningen/groningen/>
www.poparchiefgroningen.nl
www.theblackarchives.nl

6.3 Bronnen

- RHC Groninger Archieven (GrA), Toegang (Tg) 1336 Gemeentearchief Groningen (1), 1910 – 1994, inv. nr 5, Jaarverslagen Gemeentearchief Groningen 1978, 1980-1988.
- GrA, Tg 1336 Gemeentearchief Groningen (1), 1910 – 1994, inv. nr 24, Verslagen van stafbesprekingen 18 maart 1969-15 november 1990.
- GrA, Tg 1336 Gemeentearchief Groningen (1), 1910 – 1994, inv. nr 52. Beleidsplannen 1979-1983.
- GrA, Tg 1336 Gemeentearchief Groningen (1), 1910 – 1994, inv. nr 130, Acquisitie van archieven (algemeen) 4 januari 1939 – 15 januari 1991.
- GrA, Tg 1501 Verzameling losse stukken Gemeentearchief Groningen (1), 1206 - 1980 , inv. nrs. 247.1 en 247.1, Plakboek betreffende de Provo-tijd in Groningen, ca. 1966, 1968.
- GrA, Tg 1774 (Bibliotheek GRA Documentatiemateriaal), inv. nr. 3677 ‘Wolters-Noordhoff Complex (kraken) (kraakgroep)’.
- GrA, Tg 2140, Rijksarchivaris provincie Groningen, inv. nr. 931, FNV-district Noord.
- GrA, Tg 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 613, #397 Archief van de Stichting DAK (drugs, hulpverlening).
- GrA, Tg 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 636, #423 Archief van het bewonerscomit, van de poli in het oude Rooms Katholieke Ziekenhuis (1973) 1979-1987.
- GrA, objectdossier 1163.

- ‘De Groninger krakers aan het woord: ‘Verzet met geweld is soms acceptabel’’, in: *Nieuwsblad van het Noorden*, 29 juni 1990.
- ‘Krakers 'dagvaarden' president rechtbank.’, in: *Nieuwsblad van het Noorden*, 29 april 1982.

Bijlage I Trefwoorden en namen

Deze bijlage biedt de lijst van namen en trefwoorden die is gebruikt om via de website/het zoekstelsel van de Groninger Archieven te zoeken naar subculturen en/of gemarginaliseerden in de archiefcollectie. Er is gezocht met jokers: de * achter een woord betekent dat ook op alle letters direct volgend op dat betreffende woord automatisch is gezocht.

Soms is ook gezocht op combinaties van woorden. Dit is in de lijst aangegeven.

AAgrunol	aardbeving*	abortus*
actie*	actiecomité (+ aktie....)	actiegroep*
actiekomité	activis*	Adam Appel (Adje)
adoptie*	afkick* / afkik*	afval*
Alderkamp (Hans)	allochto*	alternati*
alto*	Ambon*	anarch*
Angol*	anti*	Antill*
antimilit*	apartheid	Huize Apollo
arrestant*	atoom*	axie*
beat*	bhagwan*	bio-industr*
bioindustri*	biologies*	biologis*
blokkade*	boedd*	boekhandel rosa
bomenridders	bootvluchteling*	boycot* / boykot*
breakdance*	Buissink	buitenparlementair*
Cambodja	CentrumDemocraten/ Centrum Democraten CD	centrumpartij / CP
Chappaqua	chemisch afval	Chil*
Code rood	coffee*	comité (komit*)
commune*	concerthal*	concertzaal (De Jong) (Apollo)
D.D.R.	daklo*	daklo*
DDR	De Kroeg	demonstrant*
demonstratie*	Derde Wereld*	Dielemans
dienstweiger*	dierproeven*	Dikke Trui
discrimin*	dissident*	Dollard (+ behoud*, red*, bedreig*, inpolder*, bedijk*)
Drift*	drug*	drugsver*
ecologi*	Eems (+ behoud*, red*, bedreig*, inpolder*, bedijk*)	Eite Homan
ekologi*	El Salvador	emancipat*
erkazet	etni*	extreem*
extreemrechts*	extremis*	fascis*
feminis*	flikker*	gabber*
gastarbeider*	gaswinning*	gearresteerd*
geheelonthoud*	gekraakt*	geradica*
glasfabriek	graffit*	Grand Theatre
Greenpeace	handicap* (gehandicapt*)	happening*
hardcore*	harddrug*	hard-drug*
hash*	hasj*	Jan Hekert
heksensabbat* (hexen*)	Henry Hes	hindoe*
hiphop*	hippie*	Kees van der Hoef
homo*	homob*	homof*
homose*	honger*	hooligan*
house*	ikv	imbeclel*

INLIA	islam*	itali*
Jasmijn	jeugdso*	joegosla*
jongerencentrum	jongerensentrum	Kalkar
(Ro*) Kauffman	kernafval*	kerncentrale
kernenergie*	Kikkert	komit*
kommunikaatsie*	koncert*	konsert*
kraak*	kraker*	Krottje
kruisraket*	kruitfabriek	kulture*
Lauwers* (+ behoud*, red*, bedreig*, inpolder*, bedijk*)	lesbi*	Lesbus
LGBT	links* linx*	linx*
Luca	Lucky Star	ludiek*
Lygeia (Ligeia, Legeia)	marokk*	Mazzo
Melle Siepel	metal* (+ heavy)	migrant*
milieu*	milieubeweging*	milieudefensie
Milieudefensie	milieufederatie	milieuproble*
militar*	militarist*	minderhed*
moluk	Molukker*	moslim*
moskee*	munitie*	muurschilder*
N.V. Ondermeining	natuurbescher*	natuurbeweging*
natuurvoeding*	NAVO	n-bom
Nederland-Zuid-Afrika	neonazi*	neutronenbom
Nicaragua	nucleair*	NVSH
o.r.k.z	Occupy	oefenterrein*
onafhankelijk*	ontruim*	ordeverstoring*
orkz	overdiep (+ demp)	pacifis*
Palestina	pamphlet*	Paranoiashop
Pinox	pizzeria	Plopatou
politiebur* (+ oude)	pop*	Popburo
popconcert*	poppodi*	potten
praat-in	pret*	Pretplace
Pretstad	prostit*	protest*
Provadya*	provo*	punk*
punx*	r.k.z.	racis*
radica*	radika*	radioacti*
Radolala	raketbom*	randgroep*
randgroepjongeren	rapformatie*	rapgroep*
rapper*	rechts*	reform*
rkz	rock*	Rockcity
Rockstad	Roel van Duijn (Duyn)	roma
rosse buurt	Ruimte Opsporingsdienst	Salmonella
Savante	Scandal	schietterrein*
sentrum	Sex en Oproer	Siep Postema
Simplon	sinti	Sit-in
Sjoerd Punter	ska*	skate*
skinhead*	smeerpipj*	softdrug*
soft-drug*	solidari*	sovjet*
staking*	stichting DAK	Stichting De Werkplaats
straathoek*	Straathoekwerk	straatprosti*
straling*	stuf*	supporter*
surina*	tegencultuur	tegenwind
Thai Binh	Thom Jaspers	thuislo*
tippel*	Tougan	Tour 66

transgend*	travestie*	trefcentrum / trefsentrum
Troglod*	Troglodyte	Tuin stichting
Jan Tuin Centrum	turkije	turks*
Tykes	ultra*	V.E.R.A.
veganisti*	vegetari*	VERA
Verontreiniging	verzet tegen	Viadukt
Vietnam*	vivisectie*	vluchteling*
voetbalsupporter*	voetbalvanda*	VoKo voedselcollectief
volkscongres	volks-unie (volksunie)	vredes*
vrijtijdsbesteding	vrouwenbibliotheek	vrouwenboekhandel
vrouwencaf*	vrouwencentrum	vrouwenemancipatie
vrouwengroep*	vrouwenkaf*	w.n.c.
Waalkens (+Albert, galerie)	Wadden* (+behoud*, bescherm*, inpolder*, red* bedreig*)	Waddenvereniging
wapenwedloop	weggeefwinkel	werkgroep
werkgroep Eemsmond	wiet	windenergie
windmolen*	windmolenpark*	Wnc*
wolters-noordhoff complex	woongemeenschap*	woongroep*
woonwagen*	zigeuner*	zonneenergie
zoutkoepel*	z-side	zure regen
zwerver*		

Bijlage II Archieftoegangen

In deze bijlage worden alle archieftoegangen uit de collectie van de Groninger Archieven weergegeven die een relatie hebben met subculturen en gemarginaliseerden. Deze zijn in drie categorieën verdeeld:

- A: selectie op basis van het *Archievenoverzicht op archiefvormende instanties/personen* van RHC Groninger Archieven (indien er een * staat, wist ik zelf dat om een subcultuur/gemarginaliseerde gaat en is deze toegang daarom hier weergegeven).
- B: aanvulling op A met behulp van de trefwoorden en namen uit Bijlage I, gevonden via www.groningerarchieven.nl. De naam of trefwoord waarmee de toegang is gevonden staat er bij weergegeven.
- C: selectie uit de projectadministratie van de Groninger Archieven. Dit betreft archiefmateriaal dat in bewerking is, wat eigenlijk betekent dat het is binnengebracht en in de intakeruimte of een intake depot staat te wachten op verwerking.

Bij de weergegeven archieftoegangen onder A en B is telkens gekeken of deze is voorzien van een plaatsingslijst of inventarislijst, een inleiding bij de inventaris en of de naam van de inventariseerder is vermeld. Daarnaast is in het verwervingsdossier (en in de archieftoegangen onder C het zogeheten objectdossier) bekeken en als daarin iets te vinden is dat een relatie heeft met de indicatoren van het machtsmechanisme (zie paragraaf 2.3), dan staat dat ook in deze Bijlage weergegeven. In Bijlage VII Indicatoren in gevonden archiefmateriaal en interviews, is dit laatste overigens ook terug te vinden, maar dan onder de betreffende indicator.

A. Archieftoegangen uit *Archievenoverzicht op archiefvormende instanties / personen van RHC Groninger Archieven*

01 Politiek, Algemeen bestuur

01.02.03 Politieke groeperingen regionaal

Toegang 1061, Grönneger Bond, 1942 - 1988*

- plaatsingslijst
- (uitgebreide) inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- het verwervingsdossier bestaat uit een brief van toenmalig Rijksarchivaris F.C.J. Ketelaar aan de Grönneger Bond dat hij heeft gelezen dat de bond wordt opgeheven. Hij schrijft dat hij als archivaris dan meteen moet denken aan de papieren nalatenschap. Hij biedt daarom aan archivalia van de Grönneger Bond op te nemen in de collectie van het Rijksarchief.¹⁵⁶

Toegang 2090, Gewest Groningen van de PSP, 1973- 1992

- plaatsingslijst
- (korte) inleiding (alleen over overbrenging en openbaarheid)
- naam inventariseerder vermeld
- het verwervingsdossier bevat interne workflows en diverse versies van de plaatsingslijst. Het archief is op initiatief van het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen (DNPP) van de Rijksuniversiteit Groningen (RUG) overgebracht naar het RHC Groninger Archieven.¹⁵⁷

Toegang 2159, Regio Groningen van de PPR, 1976-1987

- inventarislijst
- geen inleiding
- naam inventariseerder vermeld

¹⁵⁶ Regionaal Historisch Centrum Groninger Archieven (RHC GrA), toegangsnr. 2140, Rijksarchivaris provincie Groningen, inv. nr. 934, Grönneger bond.

¹⁵⁷ RHC GrA, objectdossier 2225.

- verwerving: het archief is op initiatief van het DNPP van de RUG overgebracht naar het RHC Groninger Archieven, volgens een geschreven notitie in overleg met schenker. Mogelijk heeft de schenker zelf DNPP benaderd.¹⁵⁸

01.03.02 Diensten, commissies, functionarissen - lokaal

Toegang 1985, Wethouder Y. Gietema, 1978-1989*

- plaatsingslijst
- korte inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- geen (object)dossier over de verwerving

01.03.03 Politieke groeperingen - lokaal

Toegang 1594, Afdeling Groningen van de Communistische Partij Nederland (CPN), 1950-1985

- inventarislijst
- inleiding (alleen met opmerkingen over de openbaarheidsbeperking)
- geen naam inventariseerder vermeld
- het verwervingsdossier bevat een overeenkomst van inbewaring met de bepaling dat het archief tot 2042 slechts opvraagbaar is met schriftelijke toestemming van de inbewaringgeefster en onder eventuele voorwaarden. Het bestuur of oud bestuur of door hen gemachtigden hebben recht tot inzage van het archief en mag stukken lenen uit het archief voor een periode van maximaal vier weken.

In de bevestiging van overbrenging van het archief van Gemeentearchief Groningen van 16 oktober 1991 spreekt archiefmedewerker P.H.J. Woltjer zijn dank uit aan de inbewaringgeefster voor het overbrengen:

"Mede in verband met de groeiende belangstelling voor de geschiedenis van politieke partijen en van de linkse beweging zijn wij u (....) erkentelijk voor uw medewerking aan de inbewaringgeving. Om dezelfde redenen zouden wij uw bemiddeling in voorkomende gevallen bij de inbewaringgeving van archieven van verwante instellingen of van groeperingen op het terrein van de sociale zekerheid, de volkshuisvesting (huren), het milieu én de emancipatie op hoge prijs stellen. Het is ontzettend jammer, dat er zoveel waardevol archiefmateriaal, dat voor later het beeld van de tijd bepaalt telkens weer verloren gaat."

Het archief wordt op verzoek van de gemeentearchivaris in 1992 door G. Voerman van het DNPP geïntaliseerd, omdat Voerman kennis heeft van de politieke partij en de structuur. Voerman belooft daarbij aan de inbewaringgeefster dat hij zijn kennis en inzichten in de partij niet zonder toestemming van inbewaringgeefster zal gaan gebruiken voor een eigen publicatie.

Later schrijft Voerman toch een publicatie (over de CPN) en stelt hij een bijbehorende tentoonstelling op in het Veenkoloniaal Museum in Veendam. Hij vraagt en krijgt daarbij van inbewaringgeefster expliciet toestemming mits hij verklaart niemand met naam te noemen als die al niet publiekelijk bekend zou zijn als communist en ook niemand met naam te citeren uit verslagen of notulen. Inbewaringgeefster krijgt de publicatie tevoren in te zien alsmede de lijst van tentoon te stellen materiaal.

Het Gemeentearchief Groningen geeft aan "eventuele vernietiging van archiefstukken zal plaatsvinden in overeenstemming met de richtlijnen welke gelden voor de vernietiging van stukken uit overheidsarchieven met inachtneming van het specifieke karakter van de archiefvormende instelling." Evenwel als er veel te vernietigen is, zullen zij dit eerst aan inbewaringgeefster aanbieden.¹⁵⁹

Toegang 2156 Afdeling Eemsmond van de PSP, 1975-1989

- inventarislijst
- geen inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- verwerving: het archief is op initiatief van het DNPP van de RUG overgebracht naar het RHC Groninger Archieven, volgens een geschreven notitie in overleg met schenker. Mogelijk heeft de

¹⁵⁸ RHC GrA, objectdossier 1194.

¹⁵⁹ RHC GrA, toegangsnr. 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 699, #487 Archief van de Communistische Partij Nederland (CPN) afdeling Groningen.

schenker zelf DNPP benaderd die het archiefmateriaal naar de Groninger Archieven heeft overgebracht.¹⁶⁰

01.04 Politiek, Algemeen bestuur: overig

Toegang 1853, Stichting Groninger Politiek Jongeren Kontakt, 1978 – 1990

- plaatsingslijst
- korte inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- het verwervingsdossier maakt niet duidelijk hoe het archief is verworven. Het bevat slechts correspondentie tussen de Groninger Archieven en archiefvormer over een offerte om het archiefmateriaal tegen betaling te laten ontsluiten en een akkoordbevestiging van de stichting. Het dossier bevat tevens een aanwinsten/registratieformulier en de plaatsingslijst.¹⁶¹

02 Bevolking

Geen archieftoegangen.

03 Justitie, Rechtspraak

Geen archieftoegangen.

04 Openbare orde, Veiligheid

Geen archieftoegangen.

05 Defensie

Geen archieftoegangen.

06 Notariaat

Geen archieftoegangen.

07 Financiën

Geen archieftoegangen.

08 Verkeer, Waterstaat

Geen archieftoegangen.

09 Openbare werken, Ruimtelijke ordening, Huisvesting

Geen archieftoegangen.

09.01 Openbare werken, Ruimtelijke ordening

Toegang 1268, Wijkvereniging Tuinwijk 1978 - 1987

- plaatsingslijst
- inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- het verwervingsdossier bevat een ontvangstbevestiging voor de overbrenging van het archief, een aanwinstmelding en voorlopige plaatsingslijsten.¹⁶²

Toegang 1269, Buurtcomité 'de Hoogte' 1974-1983

- plaatsingslijst
- inleiding (over de geografische ligging van de woonwijk)

¹⁶⁰ RHC GrA, objectdossier 1194.

¹⁶¹ Regionaal Historisch Centrum Groninger Archieven (RHC GrA), toegangsnr. 2140, Rijksarchivaris provincie Groningen, inv. nr. 1283, Provinciaal Politiek Jongeren Kontakt Groningen (PPJK).

¹⁶² RHC GrA, toegangsnr. 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 737, #526 Archief van de Wijkvereniging Tuinwijk, 1974-1986 / AW 1994.25.

- naam inventariseerder vermeld
- het verwervingsdossier bevat een bevestiging van de overbrenging van het materiaal en voorlopige plaatsingslijsten.¹⁶³

Toegang 1274, Wijkraad Davidstraat 1971 – 1986

- inventarislijst
- uitgebreide inleiding (onder andere over activistische aard van de wijkraad)
- naam inventariseerder vermeld
- het verwervingsdossier bevat een notitie waarop staat ‘geen beperkingen’ en een uitdraai met de inboeking van de archieftoegang.¹⁶⁴

Toegang 1286, Buurtgroep Studentenbuurt 1972 – 1982

- inventarislijst
- uitgebreide inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- het verwervingsdossier bevat twee notities: gegevens van een contactpersoon en een aanwinstmelding.¹⁶⁵

Toegang 1584, Wijkraad Oosterpoort 1971 – 1984 (1987)

- inventarislijst
- uitgebreide inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- verwerving: het dossier bevat een akte van inbewaringgeving, met een met een openbaarheidsbeperking van 50 jaar. Het bestuur of voormalig bestuur of door hen gemachtigden mag/mogen altijd inzage krijgen in het archief en stukken maximaal drie weken lenen. Het Gemeentearchief Groningen geeft aan dat er vernietigd wordt conform geldende richtlijnen. Als er veel te vernietigen is, zullen dit eerst aan schenker worden aangeboden.¹⁶⁶

Toegang 1705 Vereniging wijkoverleg Vinkhuizen (1970) 1973 - 2002

- plaatsingslijst
- inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- verwerving: het dossier bevat correspondentie tussen het Gemeentearchief en de vereniging over de akte van inbewaringgeving en deze akte zelf. Dit betreft een standaardakte, dat wil zeggen zonder bijzondere uitzonderingen die betrekking hebben op de archiefvormer of inzage/gebruik van het archiefmateriaal.¹⁶⁷

Toegang 1710 Wijkoverleg Lewenborg 1974 – 1999

- plaatsingslijst
- summiere inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- verwerving: het verwervingsdossier bevat een ontvangstbevestiging van de overbrenging van het archief en een aanwinstmelding.¹⁶⁸

Toegang 2340 Vereniging Buurtcomité Zeeheldenbuurt 1975 - 1988

- plaatsingslijst
- geen inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- verwerving: het verwervingsdossier bevat twee notities: met gegevens contactpersoon en een

¹⁶³ RHC GrA, toegangsnr. 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 736, #525 Archief van het Buurtcomité, de Hoogte, 1974-1983 / AW 1994.24.

¹⁶⁴ RHC GrA, toegangsnr. 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 672, #460 Archief van de Wijkraad Davidsstraat ca. 1974-1979.

¹⁶⁵ RHC GrA, toegangsnr. 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 626, #411 Archief van de buurtgroep Studentenbuurt.

¹⁶⁶ RHC GrA, toegangsnr. 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 676, #464 Archief van de Wijkraad Oosterpoort ca. 1974-ca. 1984.

¹⁶⁷ RHC GrA, toegangsnr. 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 814, #606 Archief van de Vereniging wijkoverleg Vinkhuizen.

¹⁶⁸ RHC GrA, toegangsnr. 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 696, #484 Archief van het wijkoverleg Lewenborg, ca. 1973-ca. 1988.

aanwinstmelding, een verwijsblad en een ontvangstbevestiging van overbrenging archief naar Gemeentearchief.¹⁶⁹

Toegang 3109 Radijsstraatcomité 1982 - 2013

- inventarislijst
- geen inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- verwerving: geen dossier

09.02 Volkshuisvesting

Toegang 1291, Praktische kraakgroep Groningen, ofwel stichting Geus, 1978-1984

- plaatsingslijst
- geen inleiding
- geen naam inventariseerder vermeld
- het verwervingsdossier bevat alleen een getypte versie van de plaatsingslijst.¹⁷⁰

Toegang 1316, Bewonerscomité van de poli in het oude Rooms-Katholieke Ziekenhuis 1973, 1977-1987*

- plaatsingslijst
- korte inleiding
- geen naam inventariseerder vermeld
- het verwervingsdossier bevat een openbaarheidsbeperking. Het archief is alleen met toestemming of onder toezicht van bestuur van bewonerscomité in te zien. Tevens kent het dossier een brief van J. Hagen van 13-4-1988 aan de gemeentearchivaris J. van den Broek waarin hij schrijft: “Alweer enkele jaren geleden heb ik met u afgesproken dat ik zou proberen enkele actie-archieven en ander materiaal van grote sociale bewegingen te acquireren voor het gemeente-archief. Dit heeft geresulteerd in de deponering van de archieven van Milieugroep “Fluitekruid”, de antikernenergiegroep AAPStad Groningen, de complete serie ‘Atoomalarm’. Als sluitstuk van mijn werkzaamheden lever ik u nu het kraakarchief van de poli (onderdeel van het oude RKZ). Naar mijn idee is dit een belangrijk archief, omdat het vrij compleet is en een goed beeld geeft van de verwikkelingen rond dit grootste kraakpand van Nederland. Bovendien geeft het ook een beeld van de Groningse kraakbeweging in zijn geheel, mn. door de complete serie Groningse kraakkranten.”¹⁷¹

Zie ook: toegang 1430, Anti-Atoom Platform, 1976 – 1985.

Toegang 1736, Woongroep Hoornse Meer, 1982-1999

- plaatsingslijst
- geen inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- het verwervingsdossier bestaat uit een ontvangstbevestiging van de overbrenging van het archief en een aanwinstmelding.¹⁷²

Toegang 2443 Vereniging Ekologisch Wonen Groningen, 1990 – 1996

- inventarislijst plaatsingslijst
- uitgebreide inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- het verwervingsdossier geeft aan dat de vereniging het archief heeft geschonken aan de Groninger Archieven en het archiefmateriaal zelf heeft bewerkt en van een inleiding voorzien.¹⁷³

¹⁶⁹ RHC GrA, toegangsnr. 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 692, #480 Archief van de vereniging Buurtcomit, Zeeheldenbuurt ca. 1975-ca. 1988.

¹⁷⁰ RHC GrA, toegangsnr. 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 607, #390 Archief van de Praktische Krakkers Groep.

¹⁷¹ RHC GrA, toegangsnr. 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 636, #423 Archief van het bewonerscomit, van de poli in het oude Rooms Katholieke Ziekenhuis (1973) 1979-1987.

¹⁷² RHC GrA, toegangsnr. 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 855, #647 Archief van de vereniging woongroep Hoornse Meer.

¹⁷³ RHC GrA, objectdossier 1163.

Toegang 2954, Vrouwen Advies Commissie Leek

- inventarislijst
- inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- er is geen verwervingsdossier

10 Sociale zorg, Welzijn, Arbeid

10.00 Sociale zorg, Welzijn, Arbeid: algemeen

Toegang 1820 Open Huis Lewenborg, 1979-1985

- plaatsingslijst
- geen inleiding
- geen naam inventariseerder vermeld
- het verwervingsdossier bestaat uit een aanwinstmelding en een zogeheten ABS-inboekformulier.¹⁷⁴

Toegang 2131 Groninger Instelling voor Sociaal-Kulturele activiteiten (GISKA), 1957-2003

- inventarislijst
- geen inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- uit het verwervingsdossier blijkt dat stichting Giska failliet is gegaan in 2003 en de curator de aangetroffen administratie vervolgens heeft aangeboden aan de gemeente Groningen die het doorspeelde aan de Groninger Archieven. Het dossier bevat een standaardschenkingsovereenkomst.¹⁷⁵

Toegang 2366, Stichting Delta (1969) 1985 - 1994*

- inventarislijst
- inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- het verwervingsdossier bevat een aanwinstmelding en een briefje met opschrift 'geen beperkingen'.¹⁷⁶

Toegang 2498, Buurtcentrum De Wende, 1972 – 2009

- inventarislijst
- inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- het verwervingsdossier bevat een notitie die aangeeft dat het archief gebracht is door de beheerder van het buurtcentrum.

10.01 Werkgelegenheid

Toegang 1401, Stichting Vrouw en Werk 1981 – 1993

- plaatsingslijst
- inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- het verwervingsdossier omvat een een standaardschenkingsovereenkomst (met vanwege privacy gevoeligheden een openbaarheidsbeperking van 75 jaar op sommige archiefstukken, die kan worden opgeheven “na schriftelijke toestemming en onder eventuele voorwaarden”. Verder omvat het dossier een korte schets van de geschiedenis van de stichting door de stichting en het jaarverslag 1991.¹⁷⁷

10.05 Armenzorg, Bejaardenzorg, Jeugdzorg

¹⁷⁴ RHC GrA, toegangsnr. 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 826, #618 Archief van het project open huis Lewenborg.

¹⁷⁵ RHC GrA, objectdossier 370.

¹⁷⁶ RHC GrA, toegangsnr. 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 723, #512 Archief van het opbouwwerk in de Indische buurt (stichting Delta).

¹⁷⁷ RHC GrA, toegangsnr. 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 716, #505 Archief van de Stichting Vrouw en Werk, ca. 1981-1993 / AW 1993.7.

Toegang 1420, Stichting Dak, 1977 – 1986

- plaatsingslijst
- geen inleiding
- geen naam inventariseerder vermeld
- het verwervingsdossier bevat een akte van eigendomsoverdracht, een brief van stichting van 24 september 1986 aan het Gemeentearchief met de vraag of zij hun archief daar kunnen onderbrengen aangezien de stichting gaat fuseren. Daarnaast omvat het dossier een brief van de gemeentearchivaris met de akte van eigendomsoverdracht, waarbij hij tevens opmerkt dat hij utiziet naar de laatste archiefbescheiden, met als reden: "Een volledig archief van uw stichting kan toekomstige onderzoekers zeker iets vertellen over de aanpak en hulp ten aanzien van drugsproblemen in Groningen. Daarvoor zijn wij u zeer erkentelijk." Voor de rest omvat het dossier een aanwinstmelding en een ABS-inboekformulier.¹⁷⁸

Toegang 1497, Clubhuis 'De Heerd' (1), 1951 - 1969

- plaatsingslijst
- geen inleiding
- geen naam inventariseerder vermeld
- geen verwervingsdossier

Toegang 1810, Buurthuis de Holm, 1956 – 1975

- plaatsingslijst
- geen inleiding
- geen naam inventariseerder vermeld
- het verwervingsdossier bestaat uit een ontvangstbevestiging van het archief.¹⁷⁹

10.06 Hulpverlening aan specifieke groepen

Toegang 435, Provinciaal Groninger Stichting Vluchtelingenhulp Groningen, 1953 - 1989

- plaatsingslijst
- (korte) inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- geen verwervingsdossier:

Toegang 1589, Stichting Slaaphuis Druif, 1972 - 1985

- plaatsingslijst
- geen inleiding
- geen naam inventariseerder vermeld
- het verwervingsdossier omdat een aanwinstmelding en een brief van de gemeente Groningen aan het Gemeentearchief over extra archivalia.¹⁸⁰

Toegang 1715, Stichting 'Tegen haar wil', 1981 - 1992

- plaatsingslijst
- (korte) inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- het verwervingsdossier bevat achtergrondinformatie over de stichting, de akte van schenking (met standaardopenbaarheidsbeperkingen) en een dankzegging van het gemeentearchief voor het geschenken archief en voor het inventariseren door de stichting, waarbij wordt opgemerkt: "De neerslag van het baanbrekend werk van uw organisatie zal ook voor de toekomst iets van het beeld van het afgelopen decennium blijven bepalen".¹⁸¹

¹⁷⁸ RHC GrA, toegangsnr. 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 613, #397 Archief van de Stichting DAK (drugs, hulpverlening).

¹⁷⁹ RHC GrA, toegangsnr. 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 870, #662 Archivalia betreffende het buurthuis de Holm.

¹⁸⁰ RHC GrA, toegangsnr. 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 690, #478 Archief van de Stichting Slaaphuis Druif ca. 1972-ca. 1985.

¹⁸¹ RHC GrA, toegangsnr. 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 702, #490 Archief van de Stichting 'Tegen Haar Wil'/AW 1992.3.

Toegang 1826, Stichting Vrouwenhulpcentrum, 1978 - 1986

- plaatsingslijst
- geen inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- het verwervingsdossier bevat een schenkingsovereenkomst en een brief met de bevestiging hiervan van de Groninger Archieven aan de archiefvormer.¹⁸²

Toegang 1962, Stichting “Vrouwen bellen vrouwen” te Groningen, 1985 - 2002

- plaatsingslijst
- korte inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- geen verwervingsdossier

Toegang 2170, Stichting voor Vrouwelijke Hulpverlening in Stad Groningen, (1947) 1966 - 1996

- inventarislijst
- inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- het objectdossier bevat prints van workflows en formulieren Registratie Aanwinsten/Wijzigingen.¹⁸³

10.07 Minderheden, Emancipatie

Toegang 2136, Stichting voor Surinamers in Groningen, 1976 - 2003

- inventarislijst
- inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- het verwervingsdossier bevat een schenkingsovereenkomst. De archief is na faillissement via de curator aan de Groninger Archieven geschonken.¹⁸⁴

Toegang 2303, Stichting Savante, Vrouwenbibliotheek, 1978 - 2005

- inventarislijst
- korte inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- uit het verwervingsdossier blijkt dat na het beeindigen van de gemeentelijke subsidie, een delegatie van de Groninger Archieven bij de stichting is gaan kijken naar de affiches Daarbij is ook het archief ter sprake gekomen. De Groninger Archieven heeft een offerte opgesteld om tegen betaling het archiefmateriaal te inventariseren en op te schonen. De Groninger Archieven merkt daarbij zelf op dat het onduidelijk is er geld is hiervoor. Het dossier geeft daar geen uitsluit over.¹⁸⁵

Toegang 2422, Stichting Assertiviteitskollektief Groningen (AKG), 1982 - 2008

- inventarislijst
- inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- er is geen verwervingsdossier

Toegang 2436, Vrouwencentrum Groningen, 1993 - 2006

- inventarislijst
- inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- het verwervingsdossier bevat een standaardschenkingsovereenkomst.¹⁸⁶

¹⁸² RHC GrA, toegangsnr. 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 872, #664 Archief van de stichting Vrouwenhulpcentrum.

¹⁸³ Groninger Archieven objectdossier 1236.

¹⁸⁴ Groninger Archieven objectdossier 381.

¹⁸⁵ Groninger Archieven objectdossier 776.

¹⁸⁶ RHC GrA, toegangsnr. 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 872, #664 Archief van de stichting Vrouwenhulpcentrum.

Toegang 2573, Stichting Forsa Groningen/Drenthe, 1991 - 2006

- inventarislijst
- inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- het verwervingsdossier bevat slechts een intakeformulier.¹⁸⁷

Toegang 3023, Afdeling Groningen van het COC, 1971 - 2007

- inventarislijst
 - inleiding
 - naam inventariseerder vermeld
 - de verwervingsdossiers bevatten een brief van de schenker die aangeeft dat hem toen hij eerder archief van Various Voices 1995 (homo-lesbisch korenfestival) aan de Groninger Archieven overdroeg hem verteld werd dat er bijzonder weinig homo-lesbisch archiefmateriaal in de archieven aanwezig was. De reden zou zijn dat veel COC-materiaal naar het centrale archief van de COC zou zijn gegaan. Schenker heeft nog wat eigen materiaal gevonden van het COC-pand in Groningen. Daarnaast is een Excellijst met plaatsingslijst in de dossiers en workflows. Tevens een ontvangstbevestiging van de Groninger Archieven met de opmerking dat het bestuur van COC Groningen-Drenthe altijd toestemming moet geven om het archief in te zien.¹⁸⁸
- Zie ook toegang 2574 Various Voices, 1993 – 2000.

10.08 Instellingen op ideële grondslag

Toegang 1281, Stichting 'Vredeswinkel Groningen', 1981 - 1989

- inventarislijst
- uitgebreide inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- het verwervingsdossier bevat een akte van eigendomsoverdracht getekend door de Gemeentearchivaris Groningen en een vertegenwoordiger van de archiefvormer uit 1989. Met 4 voorwaarden: tot 1 juni 1995 niets openbaar. Bestuur geeft toestemming tot inzage. Uitlening kan aan bestuur of voormalig bestuur tot maximaal drie weken. en 4: Eventuele vernietiging van archiefstukken zal plaatsvinden in overeenstemming met de richtlijnen welke gelden voor de vernietiging van stukken uit overheidsarchieven met inachtneming van het specifieke karakter van de archiefvormende instelling (=standaardzin).¹⁸⁹

Toegang 1602, Actiegroep 'Groningen Tegen Apartheid', 1982 - 1992

- plaatsingslijst
- geen inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- het verwervingsdossier bevat een verklaring/uitdraai van de aanwinst van de toegang en een brief aan het Gemeentearchief.¹⁹⁰

Toegang 2408, Centrum voor Ontwikkelingssamenwerking (C.O.S.) Groningen te Groningen (Groningen), (1978) 1984 - 1997

- inventarislijst
- uitgebreide inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- uit het verwervingsdossier blijkt dat het om een schenking gaat.¹⁹¹

Toegang 2613, De Warkstee te Adorp, 1974 - 2006

¹⁸⁷ Groninger Archieven objectdossier 1308.

¹⁸⁸ Groninger Archieven objectdossiers 2126 en 2620.

¹⁸⁹ RHC GrA, toegangsnr. 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 646, #434 Archief van de Stichting 'Vredeswinkel Groningen'.

¹⁹⁰ RHC GrA, toegangsnr. 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 719, #508 Archief van de actiegroep 'Groningen ten Apartheid' / AW 1993.11.

¹⁹¹ Groninger Archieven objectdossier 620.

- inventarislijst
- uitgebreide inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- het verwervingsdossier bevat een standaardschenkingsovereenkomst. Op enkele stukken ligt een beperking van openbaarheid. De archiefvormer heeft zelf (onder begeleiding van de Groninger Archieven) het archiefmateriaal bewerkt en beschreven.¹⁹²

11 Gezondheidszorg

Geen archieftoegangen.

12 Natuur, Milieu

12.01 Natuur

Toegang 2087, Afdeling Groningen van de Koninklijke Nederlandsche Natuurhistorische Vereniging, 1901 - 1984

- plaatsingslijst
- korte inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- er is geen verwervingsdossier

Toegang 2373, Nederlandse Geologische Vereniging, 1944 – 2006

- inventarislijst
- inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- het verwervingsdossier bevat een standaard schenkingsovereenkomst.¹⁹³

12.02 Milieu

Toegang 1430, Anti-Atoom Platform, 1976 – 1985

- plaatsingslijst
 - inleiding
 - geen naam inventariseerder vermeld
 - het verwervingsdossier bevat een ongeadresseerde en niet-ondertekende notitie, gedateerd 14 januari 1985, waarin staat dat Jelle Hagen, vrijwilliger bij het Rijksarchief Assen, fungeert als ‘scout onder linkse groeperingen voor het gemeentearchief Groningen’. Hagen heeft contact gelegd met het Anti Atoom platform. Dat archief wordt overgedragen aan het Gemeentearchief Groningen onder enkele voorwaarden. Zo mag de bewaargever de stukken maximaal drie maanden lenen en er is een openbaarheidsbeperking van 40 jaar. De bewaargever kan een schriftelijke machtiging afgeven als iemand het archief toch wil inzien. De bewaargever moet dan wel steeds zijn adreswijziging doorgeven aan het Gemeentearchief (dat gebeurt een aantal keer tot in 2006).¹⁹⁴
- Zie ook: toegang 1316, Bewonerscomité van de poli in het oude Rooms-Katholieke Ziekenhuis 1973, 1977-1987.

13 Landbouw, Visserij

Geen archieftoegangen.

14 Onderwijs, Wetenschap

14.02 Voortgezet onderwijs

Toegang 1728, Nieuwe school, school voor geïndividualiseerd voortgezet onderwijs te Groningen,

¹⁹² Groninger Archieven objectdossier 1005.

¹⁹³ Groninger Archieven objectdossier 1011.

¹⁹⁴ RHC GrA, toegangsnr. 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 585, #366 Anti Atoom Platform.

(1984) 1985 – 1993 (1994)*

- inventarislijst
- inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- het verwervingsdossier bevat een aanwinstmelding, losse nietszeggende notities, een brief van Groninger Archieven die hoort bij de schenkinsovereenkomst (die ontbreekt) en een verzoek om meer archief (van de Dalton HBS).¹⁹⁵

14.04 Hoger/wetenschappelijk onderwijs

Toegang 1011, Groninger Studenten Bond, 1964 – 1996*

- plaatsingslijst
- inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- het verwervingsdossier maakt duidelijk dat het eerste deel van het archief vanuit Groninger Universiteitsmuseum naar het Rijksarchief Groningen is gebracht. Een ander deel is via het IISG bij de Groninger Archieven terecht gekomen, omdat op het Instituut werd geconstateerd dat zich in Groningen al meer GSB-archief bevond. Het archief is door de GSB zelf bewerkt en geïnventariseerd bij de Groninger Archieven.¹⁹⁶

Zie ook projectnummer 1804, Archief van de GSB.

Toegang 1285, Aktiegroep Aktivering (AA), 1968 – 1983

- inventarislijst
- inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- het verwervingsdossier bevat een tekst over de aktiegroep van de aktiegroep zelf, een aanwinstmelding, een ontvangstbevestiging van het archief door de Gemeentearchivaris en een kort briefje behorend bij de overdracht aan het Gemeentearchief.¹⁹⁷

14.07 Studentenleven

Toegang 1082, Studentenvereniging VERA, 1899 - 1972

- plaatsingslijst
- korte inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- het verwervingsdossier maakt duidelijk dat het archief via het Universiteitsmuseum bij Rijksarchief terecht is gekomen. Het bevat daarnaast verzoeken van een oud-studentenlid om stukken voor een boek/jubileum te kunnen inzien voor langere tijd.¹⁹⁸

15 Cultuur, Sport, Recreatie, Evenementen

15.00 Cultuur, Sport, Recreatie, Evenementen: algemeen

Toegang 1683, Stedelijke Vrouwenraad, 1979 – 1997

- plaatsingslijst
- geen inleiding
- geen naam inventariseerder vermeld
- het verwervingsdossier bevat een aanwinstmelding, een ABS-inboekformulier en een brief met dankzegging voor inbewaringgeving met een plaatsingslijst.¹⁹⁹

¹⁹⁵ RHC GrA, toegangsnr. 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 833, #625 Archief van de Nieuwe School.

¹⁹⁶ Groninger Archieven objectdossier 264.

¹⁹⁷ RHC GrA, toegangsnr. 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 630, #417 Archief van de Aktiegroep Aktivering.

¹⁹⁸ RHC GrA, toegangsnr. 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 614, #398 Archief van de Studentenvereniging 'VERA'.

¹⁹⁹ RHC GrA, toegangsnr. 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 829, #621 Archief van de Stedelijke Vrouwenraad.

Toegang 1908, Vrouwenraad Delfzijl, 1979 - 1997

- plaatsingslijst
- korte inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- geen verwervingsdossier

15.01 Letterkunde

Toegang 3096, Schrijverskollektief de kleine k, 1973 – 1981 (1985)

- plaatsingslijst
- korte inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- geen verwervingsdossier

15.02 Toneel, Muziek, Dans

Toegang 1406, Stichting 'Redt de Harmonie / Studiegroep Binnenstad, 1966 – 1982

- inventarislijst
- inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- het verwervingsdossier bevat een aanwinstmelding en een ABS-inboekformulier, de akte van inbewaringgeving (standaard) en een dankzegging van het Gemeentearchief aan de stichting.²⁰⁰

Toegang 1440, Vereniging Popburo Groningen, 1979 – 1989

- inventarislijst
- inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- uit het verwervingsdossier blijkt dat het archief (de administratie) na het faillissement van de vereniging via de curator bij het Gemeentearchief Groningen terecht is gekomen.²⁰¹

Toegang 2162, Actiecomité Veenlust Blijft! (1982) 1995-1999

- plaatsingslijst
- inleiding
- geen naam inventariseerder vermeld
- uit het verwervingsdossier blijkt dat dit archief via de collectie van het Veenkoloniaal Museum in Veendam (waar schouwburg Veenlust heeft gestaan) bij de Groninger Archieven terecht is gekomen.²⁰²

Toegang 2570, Grand Theatre, 1980 – 2007

- plaatsingslijst
- korte inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- het verwervingsdossier bevat alleen registratieformulieren van de Groninger Archieven. Daarin staat dat er een ontvangstbevestiging is verzonden. Deze ontbreekt in het dossier.²⁰³

15.03 Beeldende kunst, Foto, Film

Toegang 479, Commissie van voorbereiding en regeling van de tentoonstelling Beeld en Route, 1967 - 1999

- plaatsingslijst
- korte inleiding

²⁰⁰ RHC GrA, toegangsnr. 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 663, #451 Archief van de Studiegroep Binnenstad/Geen Sloop Harmonie ca. 1963-ca. 1973.

²⁰¹ RHC GrA, toegangsnr. 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 649, #437 Archief van de vereniging Popburo Groningen (1979-1988).

²⁰² Groninger Archieven objectdossier 1138.

²⁰³ Groninger Archieven objectdossier 1384.

- naam inventariseerder vermeld
- het verwervingsdossier bevat alleen plaatsingslijsten.²⁰⁴

Toegang 1747, Groninger Kunstenaars Kollektief

- plaatsingslijst
- inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- geen verwervingsdossier

15.09 Evenementen

Toegang 1984, Groninger manifest 1984, 1983 - 1985

- plaatsingslijst
- inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- geen verwervingsdossier

16 Handel, Nijverheid, Industrie, Dienstensector

16.04 Pers, Omroep

Toegang 2415, Actiecomité boycot Radio Noord, 1985 - 1992

- plaatsingslijst
- inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- geen verwervingsdossier

17 Religie, Levensbeschouwing

Geen archieftoegangen.

18 Huizen, Families, Personen

Toegang 2941, Bart FM Droog, 1981 – 2009*

- inventarislijst
- inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- er is geen verwervingsdossier. Bij navraag blijkt het archief door de archiefvormer zelf naar de Groninger Archieven te zijn gebracht nadat een medewerker van de Groninger Archieven die als filmmaker een documentaire maakte over (de dichter) Bart FM Droog hem attendeerde op het feit dat hij materiaal had dat mogelijk interessant was voor opname bij de Groninger Archieven.²⁰⁵

B. Archieftoegangen gevonden met namen en treffers (uit Bijlage II) via www.groningerarchieven.nl

01 Politiek, Algemeen bestuur

Geen archieftoegangen.

02 Bevolking

Geen archieftoegangen.

03 Justitie, Rechtspraak

Geen archieftoegangen.

²⁰⁴ RHC GrA, toegangsnr. 2140, Rijksarchivaris provincie Groningen, inv. nr. 992, Stichting Beeld en Route.

²⁰⁵ Mededeling R. Duursma. Collectiebeheerder Beeld en Geluid RHC Groninger Archieven.

04 Openbare orde, Veiligheid

Geen archieftoegangen.

05 Defensie

05.00 Defensie: algemeen

Toegang 2335, Inlichtingenbureau, militaire dienst, dienstweigeren en jongerenvrijwilligerswerk, 1967 – 1996

- inventarislijst
- inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- verwervingsdossier bevat alleen een ABS-inboekformulier.²⁰⁶

06 Notariaat

Geen archieftoegangen.

07 Financiën

Geen archieftoegangen.

08 Verkeer, Waterstaat

Geen archieftoegangen.

09 Openbare werken, Ruimtelijke ordening, Huisvesting

Geen archieftoegangen.

10 Sociale zorg, Welzijn, Arbeid

10.07 Minderheden, Emancipatie

Toegang 1695, Stichting de Grote Trek 1955 – 1995 (woonwagen*)

- inventarislijst
- geen inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- verwervingsdossier bevat een standaardschenkingsovereenkomst van de (later opgeheven) stichting.²⁰⁷

11 Gezondheidszorg

Toegang 1547, Stichting voor huishoudelijke en gezinsvoorlichting, 1958 – 1970 (vrouwengroep*)

- plaatsingslijst
- geen inleiding
- geen naam inventariseerder vermeld
- verwervingsdossier bevat alleen een overzicht met vernietigd materiaal.²⁰⁸

Toegang 3120, Groninger afdelingen van Humanitas, 1947 - 2009 (handicap*)

- inventarislijst
- inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- geen verwervings- of objectdossier

²⁰⁶ RHC GrA, toegangsnr. 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 809, #601 Archief van de stichting inlichtingenbureau Militaire Dienst, Dienstweigeren, Jongerenvrijwilligerswerk.

²⁰⁷ RHC GrA, toegangsnr. 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 832, #624 Archief van de stichting 'De grote trek'.

²⁰⁸ RHC GrA, toegangsnr. 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 529, #303 Archief van de Stichting voor huishoudelijke- en gezinsvoorlichting.

12 Natuur, Milieu

Geen archieftoegangen.

13 Landbouw, Visserij

13.00 Landbouw, Visserij: algemeen

Toegang 795, Stichting Het Groninger Landschap, (1824) 1936 – 1984 (actie ten aanzien van de Dollard

- plaatsingslijst
- inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- uit het verwervingsdossier blijkt dat het Groninger Landschap zelf het Rijksarchief Groningen benaderd heeft om hun materiaal te schenken. Het Rijksarchief wil het opnamen, maar stelt een aantal voorwaarden, met betrekking tot de materiële staat en beschrijving en ordening). Het Groninger Landschap huurt dan zelf een archivaris in om het te bewerken. Het Groninger Landschap vraagt en krijgt een openbaarheidsbeperking op stukken jonger dan 30 jaar. Het dossier bevat de schenkingsovereenkomst.²⁰⁹

Toegang 2355, Stichting Het Groninger Landschap, 1970 – 2005 (stukken betreffende actie natuur, alternatief plan)

- plaatsingslijst
- geen inleiding (verwezen wordt naar de andere toegang)
- naam inventariseerder vermeld
- uit het objectdossier blijkt dat Groninger Landschap meer archief wilde overbrengen. De Groninger Archieven antwoordt het materiaal wil ontvangen, maar dat inventariseren geld kost. Tegelijk wordt ook het belang benadrukt "van het bewaren van schriftelijke neerslag van een zo interessante organisatie als het Groninger Landschap. Met het behouden en beschikbaar stellen van het archief aan het publiek schep je de mogelijkheden voor geïnteresseerde onderzoekers zich te verdiepen in werkzaamheden en werkwijze van de stichting. Voor de Stichting zelf is het overdragen van het archief aan het RHC Groninger Archieven een zekere manier om de eigen geschiedenis te bewaren en verantwoording van haar werkzaamheden en taken te geven. Tevens wordt op deze manier een bijdrage geleverd aan het behoud van het cultureel erfgoed van de provincie Groningen." (brief d.d. 4 april 2006). Het Groninger Landschap gaat akkoord met de kosten. Er wordt een standaardovereenkomst van opneming en bewaring opgesteld, met enkele beperkende voorwaarden van openbaarheid.²¹⁰

14 Onderwijs, Wetenschap

Geen archieftoegangen.

15 Cultuur, Sport, Recreatie, Evenementen

15.00 Cultuur, Sport, Recreatie, Evenementen: algemeen

Toegang 430, Provinciale Vrouwenraad te Groningen, 1954 – 1999 (vrouwenemancipatiewerk)

- inventarislijst
- korte inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- het verwervingsdossier bevat een brief van de Rijksarchivaris in de provincie Groningen F.C.J. Ketelaar uit 1986 waarin staat dat het archief aan een archiefmedewerker is overgedragen en dat er een Overeenkomst van opneming en bewaring zal volgen. Ketelaar schrijft het een belangrijk archief is voor de vrouwengeschiedenis en dat het voor het Rijksarchief daarmee een belangrijke aanwinst is.²¹¹

²⁰⁹ RHC GrA, toegangsnr. 2140, Rijksarchivaris provincie Groningen, inv. nr. 1217, Stichting Het Groninger Landschap.

²¹⁰ Groninger Archieven objectdossier 116.

²¹¹ RHC GrA, toegangsnr. 2140, Rijksarchivaris provincie Groningen, inv. nr. 917, Provinciale Vrouwenraad.

15.01 Letterkunde

15.02 Toneel, Muziek, Dans

Toegang 2574, Various Voices, 1993 – 2000 (homo lesbisch korenfestival)

- plaatsingslijst
 - inleiding
 - naam inventariseerder vermeld
 - het objectdossier bevat het formulier Registratie Aanwinsten/Wijzigingen met de opmerking dat de stichting is opgeheven en dat daarom een contract niet nodig is. Vermoedelijk is het archief op initiatief van de archiefvormer binnengekomen bij Groninger Archieven.²¹²
- Zie ook toegang 3023, Afdeling Groningen van het COC, 1971 – 2007.

15.05 Historie, Archiefdiensten

Toegang 1501, Verzameling losse stukken Gemeentearchief Groningen (1), 1206 – 1980 (plakboek betreffende Provo-tijd in Groningen)

- inventarislijst
- inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- over de verwerving van deze stukken is geen dossier. In 2014 luidde de omschrijving van inv. nr. 247: ‘Plakboeken vermoedelijk afkomstig van provo Henry Hes’. In 2020 is deze anders: ‘Plakboek betreffende de Provo-tijd in Groningen’. In het interne annotatieveld van het collectiebeheersysteem staat: Mogelijk afkomstig van Henry Hes. Dat is op de website en in de studiezaal niet te zien. Mogelijk omdat de verwerving van deze twee boeken niet helemaal duidelijk is. De naam Henry Hes is uit de beschrijving gehaald; met als reden dat Henry Hes deze boeken anders mogelijk terug in zijn bezit wil.

Toegang 1502, Verzameling losse stukken Gemeentearchief Groningen (2), 1506-2003 (comité Groningen helpt Thai Binh)

- inventarislijst
- inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- er is geen verwervingsdossier bij dit nummer

15.06 Bouwkunst, Monumentenzorg

15.08 Recreatie, Toerisme

Toegang 1963, Afdeling Groningen van de Echte Nederlandse Fietsersbond, 1976 – 2013 (acties tegen auto-overlast, diverse acties, acties bij de ringweg)

- inventarislijst
- inleiding
- naam inventariseerders vermeld
- er is geen verwervingsdossier

16 Handel, Nijverheid, Industrie, Dienstensector

Geen archieftoegangen.

17 Religie, Levensbeschouwing

Geen archieftoegangen.

18 Huizen, Families, Personen

²¹² Groninger Archieven objectdossier 1323.

18.03 Personen

Toegang 2157, Eiko de Vries, lid van de PSP, 1980 – 1990

- inventarislijst
- inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- uit het objectdossier blijkt dat het archief op initiatief van het DNPP van de RUG is overgebracht naar het RHC Groninger Archieven, volgens een geschreven notitie in overleg met schenker. Mogelijk heeft de schenker zelf DNPP benaderd.²¹³

Toegang 2578, Herman Verbeek, 1942 – 2013 (Chilicomité, opslag atoomafval, aktieweek tegen kruisraketten, vasten voor Nicaragua)

- inventarislijst
- inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- het objectdossier bevat een brief van Herman Verbeek uit 2004 aan de Groninger Archieven waarin hij zijn persoonlijke archief aanbiedt. In 2010 stuurt hij een vergelijkbare brief met hetzelfde verzoek en een verwijzing dat hij eerder heeft gesproken met de Groninger Archieven en er toen bij nader inzien toch niet aan toe was, maar inmiddels wel. Verbeek wil dat het archief niet verspreid raakt, maar bij één instelling berust (en bijvoorbeeld niet ook bij Bisdom Groningen, Centrum Politieke Partijen). Zo geschiedt, met een standaardschenkingsovereenkomst met een standaardopebaarsbeperking. Hierbij wordt opgemerkt dat na overlijden van schenker meer materiaal volgt. Er is een aan de schenker gelieerde stichting die drie maal 1000 euro schenkt aan Groninger Archieven.²¹⁴

In een gesprek tussen de Groninger Archieven en de heer Verbeek is schenker aangegeven dat normaliter archiefvormers zelf hun archief bewerken/in enigszins bewerkte vorm dienen aan te leveren. Indien dat niet kan wordt soms een offerte opgesteld door de Groninger Archieven om het materiaal zelf te bewerken. In het gesprek heeft Verbeek uit eigen beweging aangegeven wel te willen betalen, er is dus geen offerte uitgegaan).²¹⁵

Toegang 2860, Evert Burgwal, 1955 – 2011 (Aagrunol, punkkroeg)

- inventarislijst
- inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- het objectdossier bevat een schenkingsovereenkomst en tevens een brief van collectiebeheerder M. Visch van de Groninger Archieven aan de schenker met het verzoek welk materiaal openbaar is en welk niet. Met daarbij het verzoek om het onder bepaalde voorwaarden toestemming voor inzage in niet-openbare stukken te geven via de schenker te laten lopen of via de Groninger Archieven. Het dossier kent een biografie van Evert Burgwal van literair weblog De Contrabas. Deze lijkt te zijn gebruikt in de inleiding voor het archief/de toegang.²¹⁶

Bij navraag blijkt het archief via een naaste van de archiefvormer, die meende dat het om archiefwaardig materiaal zou kunnen gaan bij de de Groninger Archieven terecht is gekomen. Deze persoon kende uit een eerder samenwerkingsverband een medewerker van de Groninger Archieven en nam contact met hem op.²¹⁷

Toegang 1275, G.J. Minholts, (1934) 1941 - 1978 (handicap*)

- inventarislijst
- inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- Uit verwervingsdossier blijkt uit brief Gemeentearchief dat het archief geschonken is door mevrouw

²¹³ RHC GrA, objectdossier 1194.

²¹⁴ Groninger Archieven objectdossier 398.

²¹⁵ Mededeling Margreet Visch, collectiebeheerder particuliere archieven en belast met acquisitie particuliere archieven Groninger Archieven, d.d. 20 augustus 2020.

²¹⁶ Groninger Archieven objectdossier 1719.

²¹⁷ Mededeling R. Duursma. Collectiebeheerder Beeld en Geluid RHC Groninger Archieven.

G.J. Minholts (mogelijk dus echtgenote).²¹⁸

Toegang 2926, Collectie P.A.J. de Groot, 1975 – 1987 (rockmuziek)

- plaatsingslijst
- inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- er is geen verwervingsdossier, het archief is geschonken door de dochter van P.A.J. de Groot

Toegang 2966 Jan Samuel Niehoff, 1961 – 2007 (activist, Plan Kikkert)

- inventarislijst
- inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- verwervingsdossier bestaat uit een opmaaklijst van de toegang, een workflow en een uitgeprinte Wikipediapagina van Niehoff.²¹⁹

21 Verzamelingen

Toegang 2208, Fotodocumentatie Drents-Groningse Pers, ca. 1940 – ca. 2001 (Aagrunol, actiegroepen, zoutkoepels, z-side, krakers, krakersrellen, anti-militaristische demonstraties, Groningen tegen bio-industrie, dienstweigeraar, zoutkoepels voor opslag kernafval, krakerskrakersrellen)

- catalogus
- inleiding
- geen naam inventariseerder vermeld
- er is geen verwervingsdossier

Toegang 2479, Verzameling H. Damveld, 1968 – 2007 (opslag radioactief afval in zoutkoepels)

- inventarislijst
- inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- uit het verwervingsdossier lijkt het om een schenking te gaan op initiatief van de archiefvormer aan Groninger Archieven.²²⁰

Toegang 2430, Verzameling foto's van B.W de Vries, 1960 – 1980 (sociale actie, 1971 inv nr 390), (Albert Waalkens hierin, Jan Hekert Expierience, Krotje)

verwerving: Verzameling foto's van B.W de Vries, 1960 – 1980 dossier 1042

- catalogus
- geen inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- het verwervingsdossier bevat een standaardschenkingscontract met rechten voor openbaarheid voor de ontvanger en zonder opgelegde beperkingen door de schenker.²²¹

Toegang 3035, Verzameling plakboeken over de Tweede Wereldoorlog van J.H. Kestens, 1975 – 2000 (kruisraketten, rosse buurt, Eite Homan, extreemrechts)

- plaatsingslijst
- korte inleiding
- naam inventariseerder vermeld
- er is geen verwervingsdossier

C. Overig archiefmateriaal in werkvoorraad/intake uit projectadministratie

Projectnummer 870, Afdeling Groningen van de PSP

²¹⁸ RHC GrA, toegangsnr. 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 671, #459 Archief van G.J. Minholts ca. 1940-ca. 1950.

²¹⁹ Groninger Archieven objectdossier 1749.

²²⁰ Groninger Archieven, objectdossier 1191.

²²¹ Groninger Archieven, objectdossier 1042.

Verwerving: objectdossier geeft aan dat archiefmateriaal afkomstig is van het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen van de Rijksuniversiteit Groningen, in overleg met schenker. Het lijkt erop dat de schenker zelf het DNPP heeft benaderd die weer contact heeft gelegd met de Groninger Archieven.²²²

Projectnummer 906, Afdeling Groningen van de Waddenvereniging, voorheen werkgroep Eemsmund
Het objectdossier bevat veel correspondentie tussen de Groninger Archieven en de Waddenvereniging over bij de Groninger Archieven gestald archief waar lang niets mee is gebeurd (de Groninger Archieven wachtten op een onbeantwoorde reactie op een offerte om het te inventariseren), over de vraag of het materiaal een opname en bewaring wordt of een schenking en over het uitzoeken van de openbaarheidbeperking. De toenmalige acquisitiemedewerker particuliere archieven J.J. Hoogstins mailt dat een deel van het archiefmateriaal afkomstig is van de werkgroep Eemsmund is en dat Groninger Archieven juist dat "van belang achten voor de geschiedenis van het 'actievoeren' rond en naar aanleiding van de (industriële ontwikkeling van dat gebied." (mail d.d. 8 februari 2010). Afdelingsmanager Collectiebeheer J. Stienstra mailt eerder in op 25 maart 2004 over het belang van het materiaal: "een belangrijk (maatschappelijk) onderwerp uit de regionale geschiedenis. Het archief maakt o.i. zeker deel uit van het "geheugen van onze samenleving".²²³

Projectnummer 1563, Stichting Mensenrechten Groningen (aangemaakt 2007)
Geen object- of verwervingsdossier.

Projectnummer 1804, Archief van de GSB (aangemaakt 2008)
Uit het aanwinstformulier blijkt dat dit materiaal een schenking is van een medewerker van het IISG die gestudeerd heeft in Groningen. Zie ook Toegang 1011, Groninger Studenten Bond, 1964 – 1996 in deze bijlage.²²⁴

Projectnummer 2057, Ingezonden brieven aan de Groninger Kerkbode n.a.v. publicatie betr. de munitietrein (aangemaakt 2010)
Geen object- of verwervingsdossier.

Projectnummer 2468, Stichting Vluchtelingenwerk Groningen (aangemaakt 2011)
Geen object- of verwervingsdossier.

Projectnummer 2582, Documentatie J.D. Leeuwma: acties boeren in de jaren '70, '80 en '90
Verwerving: het aanwinstformulier vermeldt dat het materiaal via adjunct-directeur H. Romijn van de Groninger Archieven is binnengekomen.²²⁵

Projectnummer 2590, Plantenga volkshuisvesting en affiches uit de kraakbeweging (aangemaakt 2012)
Verwerving: materiaal geschonken door de heer Plantenga. Bevat mogelijk overlap met archief van de Praktische Kraakgroep Groningen (zie toegangnr. 1291), Stuurgroep Huisvesting 1 en 2-persoonshuishoudens (HAT), (toegangnr. 1743) en de Landelijke Organisatie Belangengroepen Huisvesting, regio Noord, later de Nederlandse Woonbond (toegangnr. 1316). Plantenga, de schenker van het archief was lid of consultant van genoemde organisaties.²²⁶

Projectnummer 2421, Archieven op het gebied van huisvesting (aangemaakt 2011)
Hoort bij projectnummer 2590.

Projectnummer 2651, Archief Leo Jagersma inzake kraakbeweging Groningen (aangemaakt 2012).
Aanwinstformulier meldt: "Opmerkingen (intern): Openbaarheid zorgvuldig bekijken, let ook op de foto's en notulen. In principe vanaf 2012 nog 25 jaar niet openbaar, uitgezonderd het drukwerk.

²²² Groninger Archieven, objectdossier 1194.

²²³ Groninger Archieven, objectdossier 420.

²²⁴ Groninger Archieven, aanwinstformulier 2009.007.

²²⁵ Groninger Archieven, aanwinstformulier 2012.009.

²²⁶ Groninger Archieven, aanwinstformulier 2012.016.

Eventueel dubbel of te vernietigen materiaal kan, na overleg met de schenkster, misschien naar het IISG.²²⁷

Projectnummers 5175, 5413, 5463, 5510 Onderzoeksarchief CPN / Geert Sterringastichting

Openbaarheid beperkt: Ja toestemming nodig van de Stichting voor inzage en 5510, Onderzoeksarchief CPN Geert Sterringastichting (aangemaakt 2016)

Verwerving: door medewerker genoemde stichting binnengebracht. Melding van openbaarheidsbeperking op stukken.²²⁸

Projectnummer 5857, PPR Groningen

werwerving: ingebracht door het DNPP.²²⁹

Projectnummer 5965, Comité Groningen helpt Thai Binh

Verwerving ingebracht door weduwe van PvdA-raadslid in Groningen die tevens secretaris is geweest van het Comité Groningen helpt Thai Binh.²³⁰

²²⁷ Groninger Archieven, aanwinstformulier 2012.066.

²²⁸ Groninger Archieven, aanwinstformulier 2014.173.

²²⁹ Groninger Archieven, aanwinstformulier 2019.043.

²³⁰ Groninger Archieven, aanwinstformulier 2020.010.

Bijlage III Documentatiemateriaal toegang 1774

Deze bijlage geeft de inventarisnummers weer uit toegang 1774 Bibliotheek GRA Documentatiemateriaal van de Groninger Archieven, zoals die uit het onderzoek naar voren zijn gekomen. Als in deze bijlage een opmerking staat onder een inventarisnummer, betekent dat dat hierover iets te zeggen valt in relatie tot het analytisch kader en de opgestelde indicatoren daarbij. In Bijlage VII Indicatoren in gevonden archiefmateriaal en interviews is terug te vinden onder welke indicator.

inv. nr. 1 AAgrunol

Deze map omvat veel stencils/publicaties van Werkgroep Aagrunol, een actiegroep om de toenmalige bestrijdingsmiddelenfabriek naast de woonwijk Oosterpoort daar weg te krijgen. Het gaat om gemeentelijke krantjes over de bodemsanering en voortgang hiervan van het (voormalig) Aagrunolterrein. Daarnaast gaat het om stukken van de wijkraad Oosterpoort, informatie van de locale PvdA en PPR over de de fabriek/milieuproblematiek. Ook bevat de map informatiefolders van het bedrijf Aagrunol over nieuwe bestrijdingsmiddelen en een brief met briefhoofd van de fabriek.

inv. nr. 50 Huize Apollo

inv. nr. 411 café de Del

Dit café is een vrouwencafé, zo blijkt bij het inzien van de map.

inv. nr. 885 Iris natuurvoeding

inv. nr. 1400 Paardebloem

inv. nr. 2049 Xeno uitgeverij

inv. nr. 2079 Actiegroep tegen Tappelzone

inv. nr. 2150 Breed Aktie Komitee

inv. nr. 2171 Chappaqua jongerenorganisatie

Zie ook 4313 Chappaqua jongerencentrum: Twee mappen over hetzelfde jongerencentrum in Groningen.

inv. nr. 2188 Cultuur en Ontspanningscentrum COC, homosexualiteit

inv. nr. 2189.1/2 Communistische partij van Nederland, noordelijke districten (CPN)

Hierin bevinden zich ook niet CPN-gerelateerde pamfletten, zoals tegen een kruitfabriek en Apartheid.

inv. nr. 2210 Derde weg, de vredesbeweging groep Groningen

inv. nr. 2213 Dienstweigereers

inv. nr. 2352 NANAI (indianen)

inv. nr. 2411 INLIA stichting vluchtelingenhulp

inv. nr. 2417 Italiaanse Vereniging Noi Stessi

inv. nr. 2422 Jonge Socialisten afdeling Groningen

inv. nr. 2467 Kraak Organisatie Groningen

Twee A4-tjes een uit 1978 voor een manifestatie en een open brief van krakers van het Wolters-Noordhoff (WNC)-complex aan het Groninger gemeentebestuur uit 1989.

inv. nr. 2468 Kritische Atoomgroep Groningen
Met onder meer een persbericht over een atoomfestival in het Grand Theatre.

inv. nr. 2472 Groninger Kunstkring

inv. nr. 2495 Libra-associatie (pinakoteek en keramisch hobbycentrum draai-in)

inv. nr. 2521 Milieudefensie

inv. nr. 2553 stichting de nieuwe aarde DNA

inv. nr. 2554 NIVON natuur en milieu

inv. nr. 2623 Pacifistisch Socialistische Partij, afd. Groningen

inv. nr. 2638 Werkgroep Cambodja

inv. nr. 2677 Rocking Tigers rock & roll band

inv. nr. 2744 Steungroep 10 van Assen vrij (molukkers)

inv. nr. 2789 Aktievereniging van Uitkeringsgerechtigden en anderen

inv. nr. 2801 Vereniging Dienstweigeraars Regio Groningen

inv. nr. 2803 Veri et Recti Amici

inv. nr. 2804 Vera jongerencentrum

inv. nr. 2824 volks-unie (volksunie)

inv. br. 2885 De woongroepenwinkel

inv. nr. 2835 Jongeren vredes actie

inv. nr. 2835 Vredescomité provincie Groningen

inv. nr. 2837 Vredes Propaganda Comité Groningen en Omstreken

inv. nr. 2873 Werklozen Belangen Vereniging

inv. nr. 2915 Aaborg

inv. nr. 2916 Aanloopcentrum Lewenborg

inv. nr. 2930 comité Albert Schweitzer tegen atoomproeven

inv. nr. 2936 Amnesty International

inv. nr. 2939 stichting Apintie (Surinaamse drugsverslaafden)

inv. nr. 2955 Bajeskamp, werkgroep ex-gedetineerden

inv. nr. 2961 Basta

inv. nr. 2962 stichting de Dwaze Schrijvers

inv. nr. 2966 Belangengroepering Wetsovertreders (B.W.O.)

inv. nr. 2968 Berg, Stichting De (De Lawine, Groninger Stadscourant)

inv. nr. 2972 Beurs (beweging tegen sollicitatie-plicht en strakkeringen) Fata Minima

inv. nr. 2974 Bewoners Kollektief Emmasingel 2-2A

inv. nr. 2977 Bewoners Overleg Omgeving Station (BOOS)

inv. nr. 3039 Culturele Minderheden Project

inv. nr. 3041 Stichting DAK

inv. nr. 3043 Wijkraad Davidstraat
Van dit nummer bestaat ook een Archieftegang.

inv. nr. 3049 Derde Wereldcentrum

inv. nr. 3054 vrouwencentrum, vrouwencafé en vrouwenboekhandel Dikke Trui

inv. nr. 3057 Doordieðurdaar (boerderij Paddepoel)

inv. nr. 3141.3 Galerie AnderWereld

inv. nr. 3150 Galerie stop de N-bom

inv. nr. 3212 Groninger Opvang Allochtone nieuwkomers (GOAL)

inv. nr. 3218./1/2/3 Grand Theatre
Van dit nummer bestaat ook een Archieftegang.

inv. nr. 3219 Stichting Grind

inv. nr. 3222 Groenwinkel

inv. nr. 3231.1/2/3 Groninger Kunstenars Kollektief

inv. nr. 3238 De Grote Trek

inv. nr. 3239 GRUNK

inv. nr. 3277 Huis van bewaring
In deze map zitten onder meer adhesiebetuigingen aan stakende gedetineerden en brieven over misstanden in de gevangenis.

inv. nr. 3290 Inlichtingenburo militaire dienst

inv. nr. 3307 Jongeren Advies Centrum (JAC)

inv. nr. 3309 werkgroep Kairos

inv. nr. 3317 De kiekerd (vormingscentrum)

inv. nr. 3319 kindertelefoon

inv. nr. 3325 kleine alternatieve podia

inv. nr. 3334 Kraakorganisatie

Dit lijkt gaat om Kraakorganisatie Groningen (KOG) te moeten gaan, zie ook inv. nr. 2467 hiervoor). De map bevat daarnaast veel krantjes/publicaties/stencils van diverse kraakpanden in Groningen, twee moties van de lokale PSP en PvdA die solidariteit uitspreken met krakers (uit begin jaren 80), een stencil over het WNC-proces, een actieverklaring tegen de PvdA (er zijn ruiten ingegoooid van het Groninger PvdA-pand vanwege ontruimingen in Amsterdam door PvdA-burgemeester Polak en vanwege Groninger PvdA-burgemeester Buijter die kraakpanden heeft ontruimd en tegen PvdA in het algemeen vanwege kernenergiebeleid en bezuinigingsbeleid).

inv. nr. 3353 stadskrant Lawine, De (Stadskrant) ; Martinikoerier, de

inv. nr. 3360 literair café AaBC

inv. nr. 3377 Martinikoerier

inv. nr. 3381 Medicijnen winkel

inv. nr. 3382 Comité van mens tot mens

inv. nr. 3383 Mensa

inv. nr. 3384 project mensen zonder werk

inv. nr. 3385 mensenrechtencentrum

inv. nr. 3392 Milieucentrum

inv. nr. 3408 Nicaragua comité Groningen

inv. nr. 3410 Nieuwpoort

Nieuwpoort gaat over een kraakpand. De map bevat een krantje dat ook inv. nr. 3334 Kraakorganisatie zit.

inv. nr. 3433 Open Hof inloopcentrum daklozen en thuiszouden

inv. nr. 3447 Paddepoel Werk- aanloopcentrum De boerderij

inv. nr. 3461 Buurthuis De Polderij (Oosterpoort)

inv. nr. 3463 Popburo Grover

inv. nr. 3465 Praktiese Kraakgroep Groningen

Van dit nummer bestaat ook een Archieftoegang.

inv. nr. 3508 Oude RKZ (kraakpand)

inv. nr. 3509 Le Roy-gebied Lewenborg

inv. nr. 3510 Roze front '85

inv. nr. 3511 Ruimte voor Kultuur

Ruimte voor Kultuur is de actie waarmee voormalig bioscoop Grand Theatre is gekraakt om een podium voor alternatief theater te worden.

inv. nr. 3513 Straatgroep Ruitersstraat Tot hier d.d. 19 juni 2020

inv. nr. 3539 Stichting Sigma (drughulpverlening)

inv. nr. 3540 Simplon

inv. nr. 3543 Slaaphuis Druif

inv. nr. 3560 de nieuwe sleur (tijdschrift)

inv. nr. 3565 Thai Binh

inv. nr. 3575 Stichting Strapats

inv. nr. 3587 stichting Surinamers Groningen

inv. nr. 3592 Tehuis voor daklozen nu

inv. nr. 3599 Jan Tuin stichting (activiteitencentrum)

inv. nr. 3623 Stichting Viadukt open jongerencentrum

inv. nr. 3624 bewoners Viaductstraat

inv. nr. 3625 Vietnam comité

inv. nr. 3642 Vredesplatform

inv. nr. 3643 Vredesweggroep Groningen

inv. nr. 3644 Vrouw en werk

inv. nr. 3645 Vrouwenbeweging

inv. nr. 3647 vrouwencentrum Jasmijn

Deze map bevat onder meer de Jasmijnkrant, die ook in toegang 1773 Verzameling losse periodieken in het Gemeentearchief van de Groninger Archieven is te vinden.

inv. nr. 3663 Wereldwinkel Groningen

inv. nr. 3674 Werkschuit/werkcentrum

inv. nr. 3743 Mens en handicap

inv. nr. 3677 Wolters-Noordhoff-Complex (kraken) (kraakgroep)

In de map een affiche *Deze rechtsorde is de onze niet* met de oproep dat het WNC moet blijven en 'Omdat we ondanks de verschillen toch samen verder willen', een WNC info nieuwsbrief uit december

1990, die een evaluatie van de krakers is van de ontruiming van het kraakpand en een oriëntatie op de toekomst.

inv. nr. 3682 Wij vrouwen eisen

inv. nr. 3696 Steungroep Zwarte Zuid-Afrikaan

inv. nr. 3702 Actie tegen dumping Atoomafval

Een map over een demonstratie in het Drentse dorp Gasselte op 2 juni 1979 tegen atoomafval.

inv. nr. 3757 Diverse protest-demonstraties

Een map met diverse inhoud: onder meer over kraakpanden, de munitietrein, Aagrunol, 1 mei-manifestaties, onderwijsacties, Zuid-Afrika.

inv. nr. 3765 Stop de Neutronenbom (kernwapens)

Deze map overlapt met die van inv. nr. 4888 Vredeswinkel, energiewinkel (oude politiebureau) en andere vrede-gerelateerde documentatiemappen die niet in deze bloemlezing zijn opgenomen.

inv. nr. 3828 Zomermanifestatie

inv. nr. 3949 Kees van der Hoef

inv. nr. 4048 Plopatou

Map die veel brieven bevat van Plopatou aan RHC Groninger Archieven.

inv. nr. 4165.1 Finsterwolde galerie Waalkens

inv. nr. 4312 Aktie volkstelling Nee

De map bevat affiches tegen de volkstelling uit 1971.

inv. nr. 4313 Chappaqua jongerencentrum

Zie ook inv. nr. 2171 Chappaqua: Twee mappen over hetzelfde jongerencentrum in Groningen.

inv. nr. 4317 Gronings Instituut voor Ekspressie en Kommunikatie (G.I.E.K.)

inv. nr. 4324 Monte-Carlo (jongerencentrum)

inv. nr. 4325 Groninger Provotariaat

inv. nr. 4326 Actie Anti-oorlogsspeelgoed

inv. nr. 4331 Aktie Kommunikatie Centrum van de Werkende Jongeren

inv. nr. 4332 Pakhuis visserstraat

inv. nr. 4333 werkgroep Vrij Griekenland

inv. nr. 4334 Disharmonie (jongeren)

De map bevat onder meer een affiche voor een festival 'A wild new orgy' op vrijdag 16 augustus 1968.

inv. nr. 4353 Vredesweek

inv. nr. 4355 Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie (district 1)

inv. nr. 4356 Vredeszondag 1970

inv. nr. 4385 Radijsstraatcomité

inv. nr. 4407 stichting Flikker-Agenda

inv. nr. 4413 Nanne Tepper (schrijver)

inv. nr. 4451 Wiershoek (ekologische tuinderij)

inv. nr. 4457 aktie Kommittee Strohalm
Map met materiaal tegen luchtverontreiniging

inv. nr. 4493 Stichting Projectkoppeling Groningen – Somafco (derde wereld)

inv. nr. 4504 Vrouwencentrum Groningen

inv. nr. 4531 Het klusburo (ex)psychiatrische patiënten

inv. nr. 4540 Muziekcafé Koekkoek

inv. nr. 4568 Noorderlucht

inv. nr. 4644 Taboe, sexblad van het Noorden

inv. nr. 4690 stichting Genesius teatergroep

inv. nr. 4704 Sterren in het bos

inv. nr. 4872 Milieu actiecentrum Nederland

inv. nr. 4879 Geofoon (bodemdaling, gaswinning, aardbeving)
Twee flyers uit 1999, van de de overheid/NAM.

inv. nr. 4888 Vredeswinkel, energiewinkel (oude politiebureau)
Map over twee winkels in het kraakpand Het Oude Politieburo (OPD), dat door de krakers zo werd
gespeld of afgekort en in werkelijkheid een voormalig politiebureau betrof.

inv. nr. 4914 stichting gelaarsde kat (straatprostitutie)

inv. nr. 4934 Hulp voor Noord-Ierland

inv. nr. 4977 Hot Pockets Kogar records

inv. nr. 4997 Stuf vrij partij Groningen

inv. nr. 4999 Hooghullen de Breegweestee

inv. nr. 5035 House

inv. nr. 5039 Smartshop

inv. nr. 5077 antiquariaat Berger en De Vries

inv. nr. 5089 het Milieuhuis 1999

inv. nr. 5095 stichting driftige publicaties (alternatieve stadsgids)

Deze map bevat de Alternatieve stadsgids 2001. In toegang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven zit de Alternatieve stadsgids 2003/2004 en in toegang 1769 Bibliotheek GAG Boeken Alternatieve stadsgids 2000.

inv. nr. 5212 diversen manifestaties

inv. nr. 5236 vrouwendrukkerij sidonia

inv. nr. 5278 LPF Groningen

inv. nr. 5408 Vormingscentrum 'de breedte'

inv. nr. 5509 Piratenpartij

inv. nr. 5530 Samen bio, biologische markt

inv. nr. 5861 weggeef winkel

inv. nr. 5551 Zienemaan en sterren

inv. nr. 5597 Paradigm

inv. nr. 5600 Kino Klandestino, film op geheime locatie

inv. nr. 5601 Bombarie, Hundread sound company (met toegevoegd Geografische namen!)

inv. nr. 5628 Basis Inkomen Partij

inv. nr. 5629 Where the candy beetle dwells: art/music project Willem Kolvoort

inv. nr. 5713 Voor niets gaat de zon op een festival voor iedereen die aan het eind van zijn geld nog een stuk maand overhoudt

inv. nr. 5717 Wolkenfabriek, de keuken van het ongewenst dier

inv. nr. 5813 Federalistische Partij Grunneger Bond: FPGB: tegen monstergemainten! Veur joe! Veur Grunnen

inv. nr. 5858 New Grunnen: vrij denken over Groningen

Bijlage IV Titels en publicaties in Bibliotheektoegangen RAG/GAG/ Groninger Archieven

Deze bijlage geeft de titels en publicaties weer uit de diverse bibliotheektoegangen van de Groninger Archieven (en voorgangers), met uitzondering van die uit de bibliotheektoegang Documentatiemateriaal waarvan de resultaten reeds in de vorige Bijlage III zijn weergegeven.

Archieftoegang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 15169

Titel: Aagrunol weg

Uitgave: Groningen : Wijkraad Oosterpoort

Jaar: 1979

Collatie overig: [76] bl. : ill. ; 22 x 30 cm

Annotatie: Fotokopieën van perspublicaties

Archieftoegang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 11349

Titel: Nota afkik-sentrum voor hard-druggebruikers

Auteurs: Hedzer de Koe; Paul Stolk

Uitgave: Groningen : s.n.,

Jaar: 1972

Collatie overig: II, 13 bl. ; 30 cm

Namen: * auteur Koe, Hedzer de; * auteur Stolk, Paul

Archieftoegang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 19729.1976

Martinikoerier. - Groningen : Stichting Politiek Kafee ; Stichting Martini-aksie,

Reeks: Martinikoerier

Jaar: 1976

Uitgave:[s.l.][s.n.], 1976

Deel van de reeks: 1976

Archieftoegang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 11723

Titel: Stakingspamflet [van de] akademie voor beeldende kunsten akademie Minerva Groningen

Uitgave: [Groningen] : [s.n.], [1970]

Jaar: 1970

Annotatie: Stakingspamflet : akties van 6 tot en met 15 januari 1970 : boekje van kloten apatische stikkierokers, artiesten, denkers, schilderijenmakers, dromers en andere slappelingen. - [Ca. 44 p.] : ill. ; 30 cm Nr. 2. Overzicht van activiteiten die hebben plaatsgevonden van 16 tot en met 27 januari 1970. - 80 p. : ill. ; 30 cm

Trefwoorden: Kunstonderwijs; Stakingen

Geografische namen: Groningen (gem)

SISO-code: 317.7 : arbeidsconflicten > stakingen ; bedrijfsbezettingen; 700.8 : kunst > beroep en opleiding ; kunstenaar ; kunstonderwijs ; kunstacademie

Archieftoegang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 19505.1972

Jaarboekje : groepenboekje, een overzicht van werk-, aktie- en studiegroepen, verenigingen en instellingen in de stad Groningen. - Groningen : Regenboog, 1972

Reeks: Jaarboekje : groepenboekje, een overzicht van werk-, aktie- en studiegroepen, verenigingen en instellingen in de stad Groningen

Jaar: 1972

Uitgave:[s.l.][s.n.], 1972
Deel van de reeks: 1972
NB: Met ook nog een deel uit 1974.

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 15046
Titel: Zwartboek van de kinderdagverblijven van Groningen : uiteenzetting over de toestand, uitlopend op een program van uitgangspunten en eisen van de aktie tot behoud van kinderdagverblijven
Auteurs: V. Ebels Dolanova; E.E. Ebels
Uitgave: Groningen : Aktiekomitee van leidsters & ouders, 1974
Jaar: 1974
Collatie overig: III, 22 bl. ; 30 cm
Namen: auteur Ebels Dolanova, V.; auteur Ebels, E.E.

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 19505.1974
Reeks: Jaarboekje : groepenboekje, een overzicht van werk-, aktie- en studiegroepen, verenigingen en instellingen in de stad Groningen
Jaar: 1974
Uitgave: [s.l.][s.n.], 1974
Deel van de reeks: 1974

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 17415.1
Titel: Deel 1
Uitgave: s.n., 1975
Jaar: 1975
Reeks: Bewonersenquête in aktiegebied I [Oosterpoortbuurt] : eindrapportage (totaaltellingen en kruistabellen)
NB: in totaal 6 delen over 1975.

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 13437
Discussiestuk over wijkraden / Werkgroep welzijn P.P.R.. - 1976
Titel: Discussiestuk over wijkraden
Auteurs: Werkgroep welzijn P.P.R.
Uitgave: [Groningen] : [P.P.R. Aktiecentrum Groningen], 1976
Jaar: 1976
Collatie overig: 44, [2] p. ; 30 cm
Namen: auteur Werkgroep welzijn P.P.R.,

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 12273
Voorlopige werkmap aktieplan rehabilitatie. - 1977
Titel: Voorlopige werkmap aktieplan rehabilitatie
Uitgave: [Groningen] : [s.n.], 1977
Jaar: 1977
Collatie overig: 116 p. ; 30 cm

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 8413
Titel: Zwartboek '77 : feiten, meningen en kommentaren naar aanleiding van het proces tegen treinkapers en schoolbezitters en de daarop volgende politionele akties in Assen en Bovensmilde
Auteurs: Landelijk Comité Zuid-Molukken
Uitgave: [Assen] : s.n., 1977

Jaar: 1977
Collatie overig: 58 p. : ill. ; 30 cm
Namen: auteur Landelijk Comité Zuid-Molukken,

Archiefteogang 1773 Verzameling losse periodieken in het Gemeentearchief
Inventarisnummer 360
Titel: Martinikoerier
Uitgave: Groningen : Stichting Politiek Kafee ; Stichting Martini-aksie
Jaar: 1976
Collatie overig: Ill. ; 50 cm
Annotatie: uitg. vanaf nr. 6 (okt. 1976) Stichting Martini-aksie

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 19729.1977
Martinikoerier. - Groningen : Stichting Politiek Kafee ; Stichting Martini-aksie, 1977
Reeks: Martinikoerier
Jaar: 1977
Uitgave: [s.l.][s.n.], 1977
Deel van de reeks: 1977
NB: In totaal zes jaargangen.

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven
Inventarisnummer 32787
Titel: Martientje in een wandeltocht langs de symbolen van een jaar aktie in Groningen
Uitgave: Groningen : Stichting Martini Aktie, [197?]
Paginering: [4] p.
Illustraties: ill.
Collatie overig: 32 cm
Annotatie: Bijlage van de Martini Koerier : Gronings aktie-blad.
Trefwoorden: * Routebeschrijvingen = wandelroutes ; fietsroutes ; autoroutes; * Socialisme
Geografische namen: * Groningen (gem)
SISO-code: * 358 : verschillende socialistische stromingen; * 987.3 : Groningen stad > gidsen en plattegronden ; kaarten ; routebeschrijvingen

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 18763
Titel: Baas in eigen buurt & bedrijf : aktieprogramma PSP stad Groningen 1978-1982
Uitgave: Groningen : PSP afdeling Groningen, [1978]
Jaar: 1978
Collatie overig: 39 p. : ill. ; 25 cm
Trefwoorden: Politieke partijen
Geografische namen: Groningen (gem)
SISO-code: 333.9 : Politieke partijen Nederland

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 7345.2
In: Archieven van het Katholiek Documentatie Centrum. - 2 (1978), p. 233-267
Titel: Inventaris van het archief van de aktiegroep Septuagint, 1968- 1974
Auteurs: M.E. Bitter; W.A.A. Mes
Titel publicatie: Archieven van het Katholiek Documentatie Centrum
Jaargang: 2
Jaar: 1978
Paginering: 233-267
Namen: auteur Bitter, M.E.; auteur Mes, W.A.A.

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 9885

Titel: Davidstraat? Woonbuurt! Bewoners in actie, 1971-1978

Auteurs: Bert Runhaar

Uitgave: [Amsterdam] : [eigen uitg.], [1980]

Jaar: 1980

Collatie overig: 248 kol., [4] bl. : ill. ; 21 cm obl.

Annotatie: Doctoraalscriptie Andragogie Universiteit van Amsterdam.

Trefwoorden: Stadsontwikkeling

Namen: auteur Runhaar, Bert

Geografische namen: Groningen (Herewegbuurt), Davidstraat

SISO-code: 719.221.56 : stedenbouw - Groningen stad en provincie ; 1945-2000. (Hierbij o.a.: stadsontwikkeling, wijkgedachte, stedelijke herbouw- en uitbreidingsplannen).

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 16058

Titel: Organisaties van uitkeringsgerechtigden in de stad Groningen : een vooronderzoek

Uitgave: Groningen : Stichting Centrum voor actie-onderzoek sociale zekerheid, 1984

Jaar: 1984

Collatie overig: 41 bl. ; 30 cm

SISO-code: 318.9 : werkloosheid; 327 : sociale problemen van en zorg voor werklozen Werklozenzorg
Maatschappelijk

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 11942

Kongresboek '69 : actie democratisering subfaculteit psychologie R.U. Groningen. - [1969]

Titel: Kongresboek '69 : actie democratisering subfaculteit psychologie R.U. Groningen

Uitgave: [Groningen] : [s.n.], [1969]

Jaar: 1969

Collatie overig: [207] p. : ill. ; 29 cm

Annotatie: Speciaal nummer van het Heymans Informatiebulletin 'K.I.P.'

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 16217

Titel: Een verslag van vrouwen actie tegen vrouwenmishandeling : stichting Blijf van m'n lijf
Groningen, eindverslag over 1976-1985

Uitgave: Groningen : Stichting Blijf van m'n lijf Groningen, 1986

Jaar: 1986

Collatie overig: 67 p. : ill. ; 25 cm

Trefwoorden: Vrouwen; Vrouwenmishandeling

Geografische namen: Groningen (gem)

SISO-code: 322.5 : Mishandeling vrouwen Verkrachting sociale problemen Vrouwenmishandeling

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 11501

Titel: Gevormd door de tijd

Auteurs: Joke Mooij; Henk Strating

Uitgave: [Scheemda] : Drukkerij Actief Scheemda, 1983

Jaar: 1983

Collatie overig: 128 p. : ill. ; 28 cm

Namen: auteur Mooij, Joke; auteur Strating, Henk

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 24911
Tippelkrant. - 1992
Titel: Tippelkrant
Uitgave: Groningen : Actiegroep tegen Tippelzone (Groningen), 1992
Jaar: 1992
Collatie overig: 4 p. : ill. ; 40 cm
Trefwoorden: * Prostitutie
Geografische namen: * Groningen (gem)
SISO-code: * 319.2 : zedelijkheidsvraagstuk prostitutie pornografie Onzedelijkheid

Archiefteogang 1760 Bibliotheek RAG : brochures (B), 1500 - 2000
Inventarisnummer 282
Titel: Kollektief verslag van de op 10 oktober 1975 door de Initiatief- en Aktiegroep WNA gehouden ontmoetingsavond in de grote zaal van het kongrescentrum "Het Tehuis" te Groningen
Auteurs: Hennie Baas; Wijs Niet Af
Uitgave: Veendam : Initiatief- en Aktiegroep WNA, 1975
Jaar: 1975
Collatie overig: [19] p. : facs. ; 28 cm
Annotatie: WNA = Wijs Niet Af, een vereniging die zich inzet voor structuurveranderingen binnen de geestelijke gezondheidszorg
Namen: * auteur Baas, Hennie; * auteur Wijs Niet Af,
SISO-code: * 606.8 : psychiatrische centra krankzinnigengestichten Mesdagkliniek

Archiefteogang 1773 Verzameling losse periodieken in het Gemeentearchief
Inventarisnummer 486
Titel: Kladderadatsj
Uitgave: Groningen : s.n., 1976
Jaar: 1976
Collatie overig: 50 cm : ill.
Annotatie: Gezamenlijke uitg. van de aktie- en werkgroepen in Groningen.

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 10734.1992
Titel: Mijmeringen van een activist in ruste
In: Groniek. - 25 (1992), nr: 118, p. 94-101 : ill.
Auteurs: Sierd van Randen
Verschijningsdatum: sep
Titel publicatie: Groniek: onafhankelijk Gronings historisch studentenblad
Jaargang: 25
Jaar: 1992
Afleveringsnummer: 118
Uitgave: Groninger Historische studentenpers
Paginering: 94-101 : ill.
Namen: auteur Randen, Sierd van

Archiefteogang 1759 Bibliotheek RAG Kwarto, 1500 - 2000
Inventarisnummer 9201
Titel: Korban : het verhaal van een Molukse activist
Auteurs: Cornelis Thenu
Editie: 2e dr
Uitgave: Amsterdam ; Antwerpen : De Arbeiderspers, 1998
Jaar: 1998
Collatie overig: 192 p. : foto, facs. ; 20 cm
ISBN: 90-2954-821-5
Annotatie: Met lit. opg.

Trefwoorden: * Egodocumenten; * Nationalisme; * Treinkapingen

Namen: * auteur Thenu, Cornelis

Geografische namen: * Midden-Drenthe (Wijster)

SISO-code: * 331.32 : Nationalisme; * 396.9 : Criminologie - overige onderwerpen: Afluisterpraktijken ; Gijzelingen ; Kapingen ; Ontvoeringen ; Misdaden ; Misdadigers; * 930.18 : geschiedbronnen Nederland > gedenkschriften ; gedenkboeken ; egodocumenten: jeugdherinneringen ; memoires ; herinneringen; * 939.81 : minderheidsgroepen uit (ex)koloniale gebieden : Molukkers

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 6430

Titel: De oplossing van het afvalwaterprobleem in de veenkoloniën

Uitgave: [Groningen] : Vereniging Milieubeheer Noord-Nederland, [1970]

Jaar: 1970

Collatie overig: 18 p., 26 bl., 23 p., 2 bl. : krt., 2 losse bijl. ; 30 cm

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 18452

Titel: De biobak daar groeit iets moois uit! : lesproject "afval" voor groep 3 en 4

Auteurs: Mies van Hout; Elke Weeke

Uitgave: Groningen : Natuurmuseum, [ca. 1992]

Jaar: 1992

Collatie overig: Ill. ; 23 cm

Annotatie: Docentenhandleiding. - 24 p. Leerlingenboek ontbreekt.

Namen: * auteur Hout, Mies van; * auteur Weeke, Elke

SISO-code: * 476.5 : Basisonderwijs > kennisgebieden > de natuur (hierbij ook: Biologie-onderwijs en Seksuele voorlichting); * 476.8 : basisonderwijs > kennisgebieden > geestelijke stromingen; * 614.65 : milieubeheer > afvalproblematiek, vuilverwijdering (incl. huisvuil ; afvalstoffen)

NB: 5 delen uit deze reeks.

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 29334

Titel: Weg! Zijn GIF trein : risico's bij produktie, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen in een dichtbevolkt land

Auteurs: José van Eijndhoven

Uitgave: Amsterdam ; Utrecht : Uitgeverij SUA ; VWW, 1984

Jaar: 1984

Paginerig: 110 p.

Illustraties: krt., tab.

Collatie overig: 22 cm.

ISBN: 90-6222-114-9

Annotatie: Met lit. opg.

Trefwoorden: * gevaarlijke stoffen; * Vervoer

Namen: * auteur Eijndhoven, José van

Geografische namen: * Nederland

SISO-code: * 614.65 : milieubeheer > afvalproblematiek, vuilverwijdering (incl. huisvuil ; afvalstoffen)

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 30297

Titel: 'Loos'- Alarm : afvalolie van de scheepvaart in de Waddenzee

Uitgave: Groningen : Werkgroep Eemsmond van de Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee, 1987

Jaar: 1987

Auteurs: Marja den Boer, Sipke Havinga, Henk Hazelhorst... [et al.].

Paginerig: 39, [34] p.

Illustraties: fig., tab., tek., fotokop., bijl., krt.

Collatie overig: 30 cm.

Samenvatting: Onderzoek door de Werkgroep Eemsmund inzake de verwerking van afvalolie van de scheepvaart in het Waddengebied. Bevindingen: 35% van de vrijgekomen afvalolie wordt ingezameld; 65% "verdwijnt" in het niets. De werkgroep komt met suggesties voor verbetering.

INHOUD:

DE SAMENSTELLING VAN AFGEWERKTE OLIE, BILGE-WATER EN BILGE-OLIE

1.1 De samenstelling van smeerolie en afgewerkte olie

1.2 De samenstelling van bilge-water en bilge-olie

GEDRAG EN EFFEKTEN VAN OLIE IN HET MARIENE MILIEU

HET JURIDISCH KADER

HET BELEID VAN DE OVERHEID

DE HUIDIGE PRAKTIJK IN HET WADDENGEBIED

MOGELIJKE INZAMELSYSTEMEN VOOR HET WADDENGEBIED

6.1 Inzameling door specialisten

6.2 Inzameling door een monopolist

6.3 Inzameling door niet specialisten; de huidige praktijk verbeterd ,

KAN HET BETER ?

KONKLUSIES & AANBEVELINGEN

Bronnenoverzicht

Titels en data van de diverse besluiten en regelgevingen

Trefwoorden: * Milieuverontreiniging; * Olie; * Scheepvaart

Geografische namen: * Nederland noord-oost * Waddenzee

SISO-code: * 658 : scheepvaart schepen Zeevaart Vervoer Vervoermiddelen;

Archieftoegang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 22826

Titel: Afval op de Wadden, wat doen we ermee? : een inventariserende studie naar de afvalverwijdering op de Waddeneilanden

Auteurs: C. Bouwense

Uitgave: Groningen : [eigen uitg.], 1987

Jaar: 1987

Collatie overig: 94 p. : krt. , tab. ; 30 cm

Annotatie: Doctoraalscriptie Rijksuniversiteit Groningen

Namen: * auteur Bouwense, C.

Archieftoegang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 22144

Titel: Schoonmaakproject Bedumerstraat

Auteurs: Dorus van Hooff

Uitgave: [Groningen] : Buurtcomitee Bedumerstraat, 1988

Jaar: 1988

Collatie overig: 19, [23] bl. : ill. ; 30 cm

Namen: * auteur Hooff, Dorus van

Geografische namen: * Groningen (De Hoogte), Bedumerstraat

SISO-code: * 614.65 : milieubeheer > afvalproblematiek, vuilverwijdering (incl. huisvuil ; afvalstoffen)

Archieftoegang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 26028

Kringloopbedrijf Groningen : onderzoeksverslag fase 1 / Johnny Berends. - 1990

Titel: Kringloopbedrijf Groningen : onderzoeksverslag fase 1

Auteurs: Johnny Berends

Uitgave: Groningen : Stichting Werkleerplaatsen WHIB, 1990

Jaar: 1990

Paginerig: 47 p.

Illustraties: tab., graf.

Collatie overig: 30 cm
Trefwoorden: * Kringloopwinkels
Namen: * auteur Berends, Johnny
Geografische namen: * Groningen (gem)
SISO-code: * 614.65 : milieubeheer > afvalproblematiek, vuilverwijdering (incl. huisvuil ; afvalstoffen)

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven
Inventarisnummer 26015
Titel: Smeerpijpen : is dit het einde??
Auteurs: Elles Molendijk; Anne Marie Lameijer; Klaas Bieze
Uitgave: Groningen ; Harlingen : Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee, 1993
Jaar: 1993
Paginerig: 69, [15] p.
Illustraties: ill., krt., tab.
Collatie overig: 30 cm
Samenvatting: Studie naar de gevolgen voor het milieu van de lozing van industrieel afvalwater in Oost-Groningen.
Annotatie: Stageverslag in opdracht van Werkgroep Eemsmund van de Waddenvereniging
Trefwoorden: * Waterverontreiniging
Namen: * auteur Bieze, Klaas; * auteur Lameijer, Anne Marie; * auteur Molendijk, Elles
Geografische namen: * Eemsmund en Dollard; * Groningen prov oost
SISO-code: * 614.621 : milieuverontreiniging > waterverontreiniging

Archiefteogang 1760 Bibliotheek RAG : brochures (B), 1500 - 2000
Inventarisnummer 1237
Titel: Afval ? Op de wal ! : een inventariserend onderzoek naar faciliteiten voor afgifte van scheepsafval in de Waddenzeehavens
Auteurs: Liesbeth Meijer; Dick Stoppelenburg
Uitgave: Harlingen : Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee, 1993
Jaar: 1993
Collatie overig: 43 p. : foto, krt., tab. ; 30 cm
Trefwoorden: * Vuilverwerking
Namen: * auteur Meijer, Liesbeth; * auteur Stoppelenburg, Dick
Geografische namen: * Waddenzee
SISO-code: * 614.65 : milieubeheer > afvalproblematiek, vuilverwijdering (incl. huisvuil ; afvalstoffen)

Archiefteogang 1760 Bibliotheek RAG : brochures (B), 1500 - 2000
Inventarisnummer 777
Titel: Andere boekje : anders leven, wonen, werken in Groningen
Auteurs: Leefgemeenschappen Groningen. Werkgroep Manifestatie
Uitgave: Groningen : L.G., 1978
Jaar: 1978
Collatie overig:
36 p. : facs., plgr. ; 21 cm
Annotatie: Gestencild
Namen: * auteur Leefgemeenschappen Groningen. Werkgroep Manifestatie,
Geografische namen: * Groningen prov
SISO-code: * 308.3 : communes Relatievormen Samenlevingsvormen; * 314.9 : volkshuisvesting: overige onderwerpen (kraken van panden ; commune's ; alternatieve woonvormen ; woonboten = woonschepen ; krotten)

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven
Inventarisnummer 21920
Titel: Huisvesting vanuit de basis!
Auteurs: Stichting Geus/Praktiese Kraakgroep Groningen

Uitgave: [Groningen] : [eigen uitg.], 1980

Jaar: 1980

Collatie overig:

90 p. : ill. ; 30 cm

Annotatie: Pag. loopt van achteren naar voren

Namen: * auteur Stichting Geus/Praktiese Kraakgroep Groningen,

SISO-code: * 314.9 : volkshuisvesting: overige onderwerpen (kraken van panden ; commune's ; alternatieve woonvormen ; woonboten = woonschepen ; krotten)

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 24101

Titel: Kraakkrant van Groningen

Uitgave: Groningen : [eigen uitg.], 1981 / [De Klomp].

Jaar: 1981

Collatie overig: 37 p. : ill. ; 30 cm

Annotatie: Belevissen van krakers in verschillende panden in Groningen

Geografische namen: * Groningen (gem)

SISO-code: * 314.9 : volkshuisvesting: overige onderwerpen (kraken van panden ; commune's ; alternatieve woonvormen ; woonboten = woonschepen ; krotten)

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 21921

Titel: Een jaar werken bij Stichting Geus/PKG [Praktiese Kraakgroep Groningen]

Auteurs: Jaap Stiggelbout

Uitgave: [Groningen] : [s.n.], [1981]

Jaar: 1981

Collatie overig: 38 p. : ill. ; 30 cm

Annotatie: Asca-stageverslag

Namen: * auteur Stiggelbout, Jaap

SISO-code: * 314.9 : volkshuisvesting: overige onderwerpen (kraken van panden ; commune's ; alternatieve woonvormen ; woonboten = woonschepen ; krotten)

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 21922

Titel: Kraken en kraakbeleid in Groningen

Auteurs: Ton Daggers

Uitgave: Groningen : [s.n.], 1982

Jaar: 1982

Collatie overig: 30 bl. : ill. ; 30 cm

Annotatie: Met lit. opg.

Namen: * auteur Daggers, Ton

SISO-code: * 314.9 : volkshuisvesting: overige onderwerpen (kraken van panden ; commune's ; alternatieve woonvormen ; woonboten = woonschepen ; krotten)

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 21524

Titel: Ze krijgen ons niet klein want het oude politieburo leeft!

Uitgave: [Groningen] : [s.n.], 1982

Jaar: 1982

Collatie overig: 41 p. : ill. ; 30 cm

SISO-code: * 314.9 : volkshuisvesting: overige onderwerpen (kraken van panden ; commune's ; alternatieve woonvormen ; woonboten = woonschepen ; krotten)

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 17411

Titel: Rapportage woonsituatie Bedumerstraat

Uitgave: [Groningen] : E.S.B. gemeente Groningen ; Begeleidingscommissie Bedumerstraat, 1978

Jaar: 1978

Collatie overig: 25 bl. : tab. ; 30 cm

Geografische namen: * Groningen (De Hoogte), Bedumerstraat

SISO-code: * 314.9 : volkshuisvesting: overige onderwerpen (kraken van panden ; commune's ; alternatieve woonvormen ; woonboten = woonschepen ; krotten)

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 18495

Titel: Koopwoningen-brochure van de PSP

Uitgave: Groningen : PSP gewest Groningen, 1980

Jaar: 1980

Collatie overig: 21 p. : ill. ; 21 cm

SISO-code: * 314.9 : volkshuisvesting: overige onderwerpen (kraken van panden ; commune's ; alternatieve woonvormen ; woonboten = woonschepen ; krotten); * 333.9 : Politieke partijen Nederland

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 18747

Titel: Niks moet, alles kan : hoe het reilt in het oude RKZ, grootste kraakpand van Nederland

Auteurs: Andele Boomsma

Uitgave: Groningen : Oude RKZ, 1982

Jaar: 1982

Collatie overig: 95 p. : ill. ; 17 x 23 cm

Namen: * auteur Boomsma, Andele

SISO-code: * 314.9 : volkshuisvesting: overige onderwerpen (kraken van panden ; commune's ; alternatieve woonvormen ; woonboten = woonschepen ; krotten)

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 11099

Titel: Goed en goedkoop wonen op het water

Uitgave: [Groningen] : Koöperatieve architectenwerkplaats u.a., [1982]

Jaar: 1982

Collatie overig: I, 24 bl. : ill. ; 22 x cm

SISO-code: * 314.9 : volkshuisvesting: overige onderwerpen (kraken van panden ; commune's ; alternatieve woonvormen ; woonboten = woonschepen ; krotten)

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 18750

Titel: Eindrapportage van de projectgroep voorbereiding eksperiment Oude RKZ : eindrapportage, uitvoeringsschema, kontraktpositie

Auteurs: Siepie Langedijk-de Jong

Uitgave: [Groningen] : Oude RKZ, 1984

Jaar: 1984

Collatie overig: 27 p. : ill. ; 30 cm

Namen: * auteur Langedijk-de Jong, Siepie

SISO-code: * 314.9 : volkshuisvesting: overige onderwerpen (kraken van panden ; commune's ; alternatieve woonvormen ; woonboten = woonschepen ; krotten)

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 14589

Titel: Wonen op het water

Auteurs: Marlies Veldhuis; Klaas Jan Wind

Uitgave: Groningen : Gronings Fotokollektief, 1984

Jaar: 1984

Collatie overig: 60 p. : hoofdzakelijk ill. ; 27 cm

Namen: * auteur Veldhuis, Marlies; * auteur Wind, Klaas Jan

SISO-code: * 314.9 : volkshuisvesting: overige onderwerpen (kraken van panden ; commune's ; alternatieve woonvormen ; woonboten = woonschepen ; krotten)

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 18751

Titel: ORKZ [Oude Rooms Katholiek Ziekenhuis] duurt het langst : rapportage naar aanleiding van 'zelfbeheer oude erkazet Groningen'

Auteurs: Andele Boomsma

Uitgave: Hoorn : [eigen uitg.], 1986

Jaar: 1986

Collatie overig: 68 p. : ill. ; 30 cm

Namen: * auteur Boomsma, Andele

SISO-code: * 314.9 : volkshuisvesting: overige onderwerpen (kraken van panden ; commune's ; alternatieve woonvormen ; woonboten = woonschepen ; krotten)

Archiefteogang 1760 Bibliotheek RAG : brochures (B), 1500 - 2000

Inventarisnummer 1858

Titel: De 'slag' om het WNC

Auteurs: Arjan van de Leur; T. de Vegt

Uitgave: Groningen : Gemeentepolitie Groningen. Afdeling Voorlichting, (1992)

Jaar: 1992

Collatie overig: 47 p. : foto ; 30 cm

Annotatie: Verslag van de ontruiming, door de ME, van het Wolters Noordhoff Complex in Groningen tijdens het weekeinde van 27 en 28 mei 1990

Trefwoorden: * Wolters Noordhoff Complex (Groningen)

Namen: * auteur Leur, Arjan van de; * auteur Vegt, T. de

SISO-code: * 314.9 : volkshuisvesting: overige onderwerpen (kraken van panden ; commune's ; alternatieve woonvormen ; woonboten = woonschepen ; krotten); * 399.710.56

1759 Bibliotheek RAG Kwarto, 1500 - 2000

Inventarisnummer 4705

Titel: Van boerenerf tot bibliotheek : historisch, bouwhistorisch en archeologisch onderzoek van het voormalig Wolters-Noordhoff- Complex te Groningen

Auteurs: Redmer H. Alma; P.H. Broekhuizen; Hans van Gangelen; K. Helfrich; G.L.G.A. Kortekaas; H.T. Waterbolk

Uitgave: Groningen : Stichting Monument & Materiaal, 1992

Jaar: 1992

Collatie overig: 584 p. : tek., ill., uitsl. plgr. ; 25 cm

Trefwoorden: * Archeologie; * Wolters Noordhoff Complex (Groningen)

Namen: * auteur Alma, Redmer H.; * auteur Broekhuizen, P.H.; * auteur Gangelen, Hans van
* auteur Helfrich, K.; * auteur Kortekaas, G.L.G.A.; * auteur Waterbolk, H.T.

Geografische namen: * Groningen (gem)

SISO-code: * 938.241 : groningen stad ; geschiedenis ; prehistorie; * 938.243 : groningen stad ; geschiedenis ; middeleeuwen

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 18748

Titel: Verslag woon-werkpanden dag, 29 april j.l. in het ORKZ [Oude Rooms Katholiek Ziekenhuis] te Groningen

Auteurs: Andele Boomsma

Uitgave: Groningen : Oude RKZ, 1988

Jaar: 1988

Collatie overig: 32 p. : ill. ; 28 cm

Namen: * auteur Boomsma, Andele

SISO-code: * 314.9 : volkshuisvesting: overige onderwerpen (kraken van panden ; commune's ; alternatieve woonvormen ; woonboten = woonschepen ; krotten)

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 19646

Titel: Alternatieve stadsgids Groningen 2000

Auteurs: Sanne Scheltena; Annet Zaagsma

Uitgave: Groningen : Driftige publicaties!, 2000

Jaar: 2000

Collatie overig: 29 p. : ill. ; 21 cm

Namen: * auteur Scheltena, Sanne; * auteur Zaagsma, Annet

SISO-code: * 048.8 : plaatselijke adresboeken ; hierbij ook: gemeentegidsen ; stadsgidsen ; wijksgidsen
NB: ook in 2003/2004.

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 19096

Titel: De geest van het RKZ : een kijk in het zieleleven van een gekraakt ziekenhuis

Auteurs: Erik Wielaert; Martien Zwiers

Uitgave: [Groningen] : [s.n.], [s.a.]

Collatie overig: Ongep. ; 30 cm

Annotatie: Een speciale RKZ krant editie

Namen: * auteur Wielaert, Erik; * auteur Zwiers, Martien

SISO-code: * 314.9 : volkshuisvesting: overige onderwerpen (kraken van panden ; commune's ; alternatieve woonvormen ; woonboten = woonschepen ; krotten)

Inventarisnummer 17050

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Titel: Evaluatie woonruimteverdeling

Uitgave: Groningen : Gezamenlijk bureau van woningcorporaties en gemeente Groningen voor inschrijving van en voorlichting aan woningzoekenden

Collatie overig: 2 dl. ; 30 cm

Annotatie: Deel A. - 21 p. ; Deel B. - Tussentijds rapport / Werkgroep 'De Groninger woonruimteverdeling in de jaren negentig'. - 1992. - 15 bl.

SISO-code: * 314.9 : volkshuisvesting: overige onderwerpen (kraken van panden ; commune's ; alternatieve woonvormen ; woonboten = woonschepen ; krotten)

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 16927

Titel: Groningen maakt er werk van : instroombeleid voor allochtonen : de Groninger aanpak

Auteurs: Marloes de Bie; Anton Brand

Uitgave: Groningen : Centrum voor mobiliteit Gemeente Groningen, 1995

Jaar: 1995

Collatie overig: 36 p. : ill. ; 21 cm

Namen: * auteur Bie, Marloes de; * auteur Brand, Anton

SISO-code: * 318.6 : overige groepen in het arbeidsproces > buitenlandse werknemers, gastarbeiders ; gehandicapten ; ongeschoolden ; parttimers ; pendelarbeiders ; vrijwilligers

Archiefteogang 1761 Bibliotheek RAG : boeken in folioformaat (F), 1500 - 2000

Inventarisnummer 1001

Titel: Segregatie in Groningen : een onderzoek naar woonsegregatie van etnische minderheden

Auteurs: Peter Langejan; Johan Tadema

Uitgave: Groningen : Samenwerkingsverband Opbouwwerk, 1981

Jaar: 1981

Collatie overig: 191 p. : krt., graf., tab. ; 30 cm

Annotatie: Met lit. opg.

Trefwoorden: * Allochtonen = etnische minderheden

Namen: * auteur Langejan, Peter; * auteur Tadema, Johan

Geografische namen: * Groningen (gem)

SISO-code: * 328.7 : sociale problemen van en zorg voor etnische minderheden, allochtonen en vreemdelingen (hierbij ook: gastarbeiders)

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 15179

Titel: Waarom een trefcentrum voor Surinamers en Antillianen in Groningen

Uitgave: Groningen : Stichting Suran, 1973

Jaar: 1973

Collatie overig: 8 bl. ; 30 cm

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 15325

Titel: Anti-racisme : een verslag van een Groningse discussie

Auteurs: M. Winter

Uitgave: Groningen : Politieke werkgroep anti-racisme ; Stichting Steunpunt voor Surinamers in Noord-Nederland, [1993]

Jaar: 1993

Collatie overig: 88 p. : ill. ; 30 cm

Namen: * auteur Winter, M.

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 18270

Titel: Antillianen en Arubanen in Groningen : samenvatting van een onderzoek naar de feitelijke leefsituatie van Antillianen en Arubanen in de gemeente Groningen

Uitgave: Groningen : Maatstaf, buro voor sociaal-wetenschappelijk onderzoek, 1996

Jaar: 1996

Collatie overig: 39 p. ; 30 cm

SISO-code: * 328.72

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 12874

Titel: Atoomsplitsing : het probleem der atoomenergie, principieel en technisch

Auteurs: T.J. Poppema

Uitgave: Groningen : Niemeijer, [s.a.]

Collatie overig: 32 p. ; 24 cm

Namen: * auteur Poppema, T.J.

Archiefteogang 1760 Bibliotheek RAG : brochures (B), 1500 - 2000

Inventarisnummer 827

Titel: Groningen geen wingewest ! : tegen lozing atoomafval en Westduits atoomgevaar

Auteurs: H. van Dokkkumburg; Permanent Volkscongrescomitee (Groningen)

Uitgave: Groningen : Volkscongres te Groningen, 1976

Jaar: 1976

Collatie overig: 32 p. : tek., schema, krt. ; 17 cm obl.

Namen: * auteur Dokkkumburg, H. van; * auteur Permanent Volkscongrescomitee (Groningen),

SISO-code: * 614.62 : Milieuverontreiniging

Archiefteogang 1773 Verzameling losse periodieken in het Gemeentearchief

Inventarisnummer 364

Titel: Atoomalarm : een uitgave van de alarmgroep stad Groningen

Uitgave: Groningen : Alarmgroep stad Groningen
Jaar: 1979

Archiefteogang 1773 Verzameling losse periodieken in het Gemeentearchief
Inventarisnummer 529
Titel: De groene kring : blad van de biologische tuiniervereniging Groningen
Auteurs: K. Louwerse
Uitgave: Groningen : Biologische tuiniervereniging, 1977-
Jaar: 1977
Collatie overig: Ill. ; 21 cm
Namen: * auteur Louwerse, K.

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven
Inventarisnummer 24677
Titel: Wegens bommelding een uurtje gesloten ! : 25 jaar De Vliegende Hollander, 25 jaar De Tevreden Rookster. En wat daar aan vooraf ging. En andere persoonlijke dingen
Auteurs: Theo Buissink
Uitgave: [Groningen] : [eigen uitg.], [2008]
Jaar: 2008
Collatie overig: 166, [46] p. : ill., [uitsl.] facs. ; 20x23 cm
Trefwoorden: * coffeeshops
Namen: * auteur Buissink, Theo
Geografische namen: * Groningen (gem)
SISO-code: * 372.6 : kleinhandel ; detailhandel > supermarkten ; warenhuizen ; markten ; veemarkten ; winkelbedrijf ; ambulante handel; * 614.73 : verslaving - strijd tegen verdovende middelen > drugs - bestrijding van druggebruik

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 13940
Titel: Nota stichting Pro : opgesteld door de staf van buro Pottebakkersrijge, Pakhuis en Chappaqua
Uitgave: Groningen : [s.n.], 1971
Jaar: 1971
Collatie overig: 17, [4] bl. ; 30 cm

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 15041
Titel: Werknota Chappaqua, Zoutstraat 14, Groningen
Auteurs: Luuk Leenarts
Uitgave: Groningen : [s.n.], 1971-1972
Jaar: 1971-1972
Collatie overig: 11 bl. : plgr. ; 30 cm + Konsept nota Chappaqua. - 7 p.
Namen: * auteur Leenarts, Luuk

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven
Inventarisnummer 24658
Titel: Chappaqua onder dak
Uitgave: Groningen : Denkgroep Boterdiep 71, [ca. 1975]
Jaar: 1975
Collatie overig: [8] p. : ill., plgr. ; 30 cm
Trefwoorden: * Buurt- en clubhuiswerk; * Jeugdwerk = ook jeugdbeleid
Geografische namen: * Groningen (gem)
SISO-code: * 493.1 : clubhuiswerk ; buurthuiswerk ; buurtwerk ; buurthuizen; * 494.4 : Clubhuiswerk, Buurthuiswerk Buurtwerk

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 18761

Titel: Chili boycot nu!

Auteurs: Siemon Bult

Uitgave: [Groningen] : [Chili-komitee Groningen], 1980

Jaar: 1980

Collatie overig: 26 p. : ill. ; 21 cm

Annotatie: Bevat lit. lijst.

Namen: * auteur Bult, Siemon

Geografische namen: * Chili

SISO-code: * 336 : politiek nederland defensiepolitiek Buitenlandse; * 945.6 : geschiedenis van overige landen (niet nederland): na 1945

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 31426

Titel: Werkgroep voor Gezag en Vrijheid : verontrust of verontrustend ?

Auteurs: Henk Bakker; Aart Heering; P. Hettema; Aad van der Drift; Elmer Spaargaren; Gronings Fotokollektief

Uitgave: Groningen : Erik Konstapel i.s.m. het Gronings Comité tegen Fascisme en Racisme, 1982

Jaar: 1982

Paginerings: 28, [3] p.

Illustraties: ill.

Collatie overig: 21 cm

ISBN: 90-6293-951-1

Trefwoorden: * Antifascisme

Namen: * auteur Bakker, Henk; * auteur Drift, Aad van der; * auteur Gronings Fotokollektief; * auteur Heering, Aart; * auteur Hettema, P.; * auteur Spaargaren, Elmer

Geografische namen: * Nederland

SISO-code: * 358.82 : fascisme, nationaal-socialisme ; geschiedenis ; nederland

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 24905

Titel: Woonschepenkrant Groningen : krant van het Woonschepen Comité

Auteurs: Woonschepen Comité Groningen

Uitgave: Groningen : Woonschepen Comité Groningen, 1983-2005

Jaar: 1983-2005

Namen: * auteur Woonschepen Comité Groningen,

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 24904

Titel: Nieuwsbrief Woonschepencomité Groningen

Auteurs: Woonschepen Comité Groningen

Uitgave: Groningen : Woonschepen Comité Groningen, 2002-2006

Jaar: 2002-2006

Annotatie: Met hiaten.

Namen: * auteur Woonschepen Comité Groningen,

Archiefteogang 1773 Verzameling losse periodieken in het Gemeentearchief

Inventarisnummer 528

Titel: Spanje krant

Uitgave: Groningen : Spanje-komitee-Groningen, 1976

Jaar: 1976

Collatie overig: 35 cm : ill.

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 11351

Titel: Nota slaaphuis Druif

Auteurs: Jeroen Bartels; Carla Engelsman; Jan Hamel

Uitgave: [Groningen] : Slaaphuis 'Druif' productions, 1971

Jaar: 1971

Collatie overig: 33 bl. ; 30 cm

Trefwoorden: * Daklozen = thuislozen

Namen: * auteur Bartels, Jeroen; * auteur Engelsman, Carla; * auteur Hamel, Jan

Geografische namen: * Groningen (gem)

SISO-code: * 328.9 : sociale problemen van en zorg voor overige groepen> bedelaars ; oorlogsslachtoffers ; armen ; armenzorg ; vluchtelingen ; asielzoekers ; thuislozen ; slachtoffers van natuurrampen.

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 24760

Titel: Voorlopige omschrijving doel en werkwijze projekt "Thuis- en daklozenzorg" Groningen

Auteurs: Leger des Heils

Uitgave: [Groningen] : Leger des Heils, 1980

Jaar: 1980

Collatie overig: 17 bl. : schema ; 30 cm

Trefwoorden: * Daklozen = thuislozen

Namen: * auteur Leger des Heils,

Geografische namen: * Groningen (gem)

SISO-code: * 328.9 : sociale problemen van en zorg voor overige groepen> bedelaars ; oorlogsslachtoffers ; armen ; armenzorg ; vluchtelingen ; asielzoekers ; thuislozen ; slachtoffers van natuurrampen.

Archiefteogang 1771 Bibliotheek GAG : jaarverslagen (J), 1800 - 1999

Inventarisnummer 245.1984

Titel: Deel 1984

Uitgave: s.n., 1985 - 1990

Jaar: 1985-1990

Reeks: Aktiviteitenverslag Stichting huis voor thuis- en daklozen "De Swieber". - Groningen : Stichting huis voor thuis- en daklozen "De Swieber", 1985 - 1990

NB: In totaal vijf delen.

Archiefteogang 1771 Bibliotheek GAG : jaarverslagen (J), 1800 - 1999

Inventarisnummer 113.1984

Reeks: Jaarverslag Derde Wereld Centrum Groningen. - Groningen : Derde Wereld Centrum Groningen, 1984-1985

Jaar: 1984

Uitgave: [s.l.][s.n.], 1984

Deel van de reeks: 1984

NB: In totaal 2 delen.

Archiefteogang 1773 Verzameling losse periodieken in het Gemeentearchief

Inventarisnummer 654

Titel: Info bulletin Vereniging dienstweigeraars regio Groningen

Uitgave: Groningen : VD-regio-Groningen

Jaar: 1980

Collatie overig: 30 cm

Archiefteogang 1773 Verzameling losse periodieken in het Gemeentearchief

Inventarisnummer 266

Titel: Vereniging Dienstweigeraars

Uitgave: Groningen : Vereniging Dienstweigeraars regio Groningen

Jaar: 1981

Collatie overig: 30 cm

Archiefteogang 1773 Verzameling losse periodieken in het Gemeentearchief

Inventarisnummer 746

Titel: Kontaktblad Stichting Inlichtingenburo militaire dienst, dienstweigeren, jongerenvrijwilligerswerk

Uitgave: Groningen : [eigen uitg.], [s.a.]-

Jaar: 1988

Collatie overig: 21 cm

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 30149

Titel: Wadden van boven : een luchtfotoboek over landschappen in het waddengebied en de activiteiten die daar plaatsvinden

Auteurs: Jan Abrahamse; Hans Koppen

Uitgave: IJmuiden : Uitgeverij Groen i.s.m. Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee en Nederlandse Onderwijs Televisie, 1982

Jaar: 1982

Paginerig: 96 p.

Illustraties: foto's, krt.

Collatie overig: 20x20 cm

ISBN: 90-6654-531-4

Samenvatting: Boek met luchtfoto's van het Waddengebied. Doel: reëel beeld geven van het belangenconflict dat zich voordoet bij de strijd om de ruimte die zich daar afspeelt. Doelgroep: eilanders, bestuurders, toeristen, aardrijkskunde-eindexamenkandidaten voortgezet onderwijs. De foto's zijn thematisch geordend en voorzien van verklarende teksten. Aan de orde komen onder meer: het Dollard-gebied, polderlandschap Noord - Groningen, boerderij op het Hogeland, afsluiting Lauwerszee, Lauwersmeer, Rottummerplaat, Noordpolderzijk, Delfzijk, aanleg Eemshaven, Eemshaven, vuilwaterpersleiding Groningen - Waddenzee, pijpenlegger en aanleg pijpleiding.

Annotatie: Met lit. opg.

Trefwoorden: * Luchtfoto's; * Waddengebied

Namen: * auteur Abrahamse, Jan; * auteur Koppen, Hans

Geografische namen: * Nederland noord-oost

SISO-code: * 985.2 : Delen van Nederland : geografische beschrijvingen in woord en beeld van gebieden die niet binnen de begrenzing van één provincie vallen. Hierbij ook: Kunsthistorische beschrijvingen en monumenten

Archiefteogang 1759 Bibliotheek RAG Kwarto, 1500 - 2000

Inventarisnummer 6587

Titel: Gedogen : horen, zien en zwijgen

Auteurs: C.C. Alma; B. Beets

Uitgave: [S.l.] : Werkgroep Eemsmond van de Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee, 1990

Jaar: 1990

Collatie overig: 111 p. : ill. ; 24 cm

Trefwoorden: * Milieubeleid

Namen: * auteur Alma, C.C.; * auteur Beets, B.

Geografische namen: * Eemsmond en Dollard; * Nederland

SISO-code: * 614.61 : milieubeleid; algemeen - milieurecht ; algemeen; * 614.62 : milieuverontreiniging ; algemeen; * 614.621 : milieuverontreiniging > waterverontreiniging

Archiefteogang 1759 Bibliotheek RAG Kwarto, 1500 - 2000

Inventarisnummer 4804

Titel: Eemswijzer = Emsweiser

Auteurs: Jan Abrahamse; Carla Alma; Ulrich Filbrandt; Willem de Haan; Barthold Suermondt

Uitgave: Groningen [etc.] : Werkgroep Eemsmond van de Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee ; Naturschutzbund, 1992

Jaar: 1992

Collatie overig: 72 p. : foto, krt. ; 21 cm

ISBN: 90-7032-219-6

Annotatie: Tekst in het Nederlands en het Duits. - Met lit. opg.

Trefwoorden: * Milieubeheer; * Natuurbescherming

Namen: * auteur Abrahamse, Jan; * auteur Alma, Carla; * auteur Filbrandt, Ulrich; * auteur Haan, Willem de; * auteur Suermondt, Barthold

Geografische namen: * Eemsmond en Dollard

SISO-code: * 570.4 : Natuurmonumenten – Natuurreservaten; * 614.6 : milieubeheer; * 614.61 : milieubeleid; algemeen - milieurecht ; algemeen; * 614.62 : milieuverontreiniging ; algemeen; * 614.621 : milieuverontreiniging > waterverontreiniging

Archieftoegang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 26015

Titel: Smeerpijpen : is dit het einde??

Auteurs: Elles Molendijk; Anne Marie Lameijer; Klaas Bieze

Uitgave: Groningen ; Harlingen : Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee, 1993

Jaar: 1993

Paginerig: 69, [15] p.

Illustraties: ill., krt., tab.

Collatie overig: 30 cm

Samenvatting: Studie naar de gevolgen voor het milieu van de lozing van industrieel afvalwater in Oost-Groningen.

Annotatie: Stageverslag in opdracht van Werkgroep Eemsmond van de Waddenvereniging

Trefwoorden: * Waterverontreiniging

Namen: * auteur Bieze, Klaas; * auteur Lameijer, Anne Marie; * auteur Molendijk, Elles

Geografische namen: * Eemsmond en Dollard; * Groningen prov oost

SISO-code: * 614.621 : milieuverontreiniging > waterverontreiniging

Archieftoegang 1760 Bibliotheek RAG : brochures (B), 1500 - 2000

Inventarisnummer 1238

Titel: Eems-Dollard betwist gebied

Auteurs: Jan Abrahamse; Paul Sterks

Uitgave: Groningen : Werkgroep Eemsmond van de Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee, [s.a.]

Collatie overig: 49 p. : foto, krt. ; 21 cm

ISBN: 90-7032-212-9

Trefwoorden: * Milieubeleid

Namen: * auteur Abrahamse, Jan; * auteur Sterks, Paul

Geografische namen: * Eemsmond en Dollard

SISO-code: * 570.3 : biologie - algemeen > milieubeheer ; natuurbeheer ; natuurbescherming

Archieftoegang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 14611

Titel: Boeren belang : voor een sociale en ekologische organisatie van de landbouw

Auteurs: Herman Verbeek

Uitgave: Kampen : Kok Agora, 1992

Jaar: 1992

Collatie overig: 304 p. ; 22 cm

Namen: * auteur Verbeek, Herman

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 12255

Titel: Aktivering en emancipatie : projekt 'extra aandacht onderwijs in oude wijken'

Uitgave: Groningen : Koördinatiegroep A2-projekt, 1975

Jaar: 1975

Collatie overig: 47 p. : plgr. ; 29 cm

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 13510

Titel: ... over evaluatie projekt : aktivering en emancipatie

Uitgave: Groningen : Sociologisch instituut, 1976

Jaar: 1976

Collatie overig: 65 bl. ; 30 cm

Archiefteogang 1773 Verzameling losse periodieken in het Gemeentearchief

Inventarisnummer 289

Titel: Nieuwsbrief voor vrouwen in de gem[eente] Haren

Uitgave: Haren : Emancipatie Overleg Haren, 1985-

Jaar: 1985

Collatie overig: Ill. ; 30 cm

Archiefteogang 1761 Bibliotheek RAG : boeken in folioformaat (F), 1500 - 2000

Inventarisnummer 1001

Titel: Segregatie in Groningen : een onderzoek naar woonsegregatie van etnische minderheden

Auteurs: Peter Langejan; Johan Tadema

Uitgave: Groningen : Samenwerkingsverband Opbouwwerk, 1981

Jaar: 1981

Collatie overig: 191 p. : krt., graf., tab. ; 30 cm

Annotatie: Met lit. opg.

Trefwoorden: * Allochtonen = etnische minderheden

Namen: * auteur Langejan, Peter; * auteur Tadema, Johan

Geografische namen: * Groningen (gem)

SISO-code: * 328.7 : sociale problemen van en zorg voor etnische minderheden, allochtonen en vreemdelingen (hierbij ook: gastarbeiders)

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 29367

Titel: Hoogezand-Sappemeer vanuit mediterrane perspectief : een onderzoek naar de leefsituatie van Turkse en Marokkaanse jongeren

Uitgave: Groningen ; Rotterdam : Stichting Intraval, 1992

Jaar: 1992

Paginerings: 78 p., [6] bl.

Collatie overig: 30 cm

Annotatie: Met samenvatting in het Turks.

Trefwoorden: * Allochtonen = etnische minderheden; * Sociologie

Geografische namen: * Midden-Groningen (Achterdiep)

SISO-code: * 307.2 : bijzondere onderwerpen uit de sociologie > standen en klassen

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 24037

Titel: De Wettelijke Regeling van vrouwenarbeid : enige reacties op de linksliberale, feministische en socialistische pers

Auteurs: Cunera Klijn

Uitgave: [S.l.] : [s.n.], 1976

Jaar: 1976

Collatie overig:

[4] bl. ; 30 cm

Trefwoorden: * Vrouwenarbeid

Namen: * auteur Klijn, Cunera

Geografische namen: * Nederland

SISO-code: * 318.4 : man vrouw arbeidsproces Mannenarbeid Vrouwenarbeid

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 12775

Titel: Roze keuze krant : veelzijdigheid in potten en flikkerstrijd

Auteurs: Jantineke van Balkum

Uitgave: Groningen : Roze Front, 1985

Jaar: 1985

Collatie overig: 41 p. : ill. ; 31 cm

Namen: * auteur Balkum, Jantineke van

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 29068

Titel: Pink pronkjewail : eenmalige uitgave van het Roze Front '85 ter gelegenheid van de landelijke potten- en flikkermanifestatie op zaterdag 29 juni te Groningen

Jaar: 1985

Uitgave: Groningen : Roze Front '85, 1985

Collatie overig: 43 cm

Paginerings: 8 p.

Illustraties: ill.

Geografische namen: * Groningen (Beijum)

SISO-code: * 308.15 : homoseksualiteit ; sodomie ; homoseksuelen ; homofielen ; sodomieten sociologie

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 12587

Titel: Groninger kultuur in aktie : Grand Theatre grandioos

Editie: 2e dr

Uitgave: Groningen : [eigen uitg.], 1980

Jaar: 1980

Collatie overig: 11 bl. ; 30 cm

Annotatie: 1e dr. mei 1980

SISO-code: * 790.5 : Theaterbedrijf > Schouwburgen ; Noorderzon ; Theaterfestivals

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 12587

Titel: Groninger kultuur in aktie, 31 mei 1980 : Grand Theatre grandioos

Auteurs: Fred van Hessen

Uitgave: Groningen : Aktiegroep Ruimte voor kultuur, 1980

Jaar: 1980

Collatie overig: 44 p. : ill. ; 21 cm

Namen: * auteur Hessen, Fred van

SISO-code: * 790.5 : Theaterbedrijf > Schouwburgen ; Noorderzon ; Theaterfestivals

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 11347

Titel: Vanuit Grand

Uitgave: [Groningen] : s.n., [1981]

Jaar: 1981
Collatie overig: 11, 7 p. : ill. ; 22 x 31 cm
Annotatie: Vereniging "grand Theatre Grandioos"

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven
Inventarisnummer 32542
Titel: Hoogspanning Grand Theatre : beleidsnota van de Vereniging Grand Theatre Grandioos september 1986
Uitgave: Groningen : Vereniging Grand Theatre Grandioos, 1986
Jaar: 1986
Paginering: 21, [18] bl.
Illustraties: tab.
Collatie overig: 30 cm
Trefwoorden:; * Beleidsplannen; * Theater
Geografische namen: * Groningen (Centrum), Grote Markt
SISO-code: * 790.5 : Theaterbedrijf > Schouwburgen ; Noorderzon ; Theaterfestivals

1987
Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven
Inventarisnummer 32541
Titel: Het Grand Theatre presenteert **PROF**, een voorstelling van zaken
Uitgave: Groningen : Vereniging Grand Theatre Grandioos, 1987
Jaar: 1987
Paginering: 22 bl.
Illustraties: schema
Collatie overig: 30 cm
Samenvatting: Presentatie van een nota handelend over de ontwikkeling van het Grand Theater.
Trefwoorden: * Beleidsplannen * Theater
Geografische namen: * Groningen (Centrum), Grote Markt
SISO-code: * 790.5 : Theaterbedrijf > Schouwburgen ; Noorderzon ; Theaterfestivals

Archiefteogang 1773 Verzameling losse periodieken in het Gemeentearchief
Inventarisnummer 153
Titel: De Krant [van het] Grand theatre
Uitgave: Groningen : s.n.
Jaar: 1987
Collatie overig: Ill. ; 35 cm
Annotatie: Vanaf jrg. 9 verschenen onder de titel: Programmakrant [van het] Grand Theatre. Eerder verschenen onder de titel: Grand theatre Agenda.

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 7631
Titel: Waarom de wereld zo hard is
Auteurs: Henry Hes
Uitgave: [Groningen] : Holmsterland, [1976]
Jaar: 1976
Collatie overig: 56 p. : ill. ; 21 cm
Reeks: Lastreeks
Namen: * auteur Hes, Henry

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 12459
Titel: Punkgereformeerd en andere roege verhoalen en gedichten
Auteurs: Henry Hes
Uitgave: [S.l.] : De Zon, 1987

Jaar: 1987
Collatie overig: 92 p. ; 20 cm
Namen: * auteur Hes, Henry

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 12427
Titel: De boer van 't Zuderdaip
Auteurs: Henry Hes
Uitgave: Veendam : Mollebone Literair ; Stichting Krödde, 1987
Jaar: 1987
Collatie overig: 67 p. ; 21 cm
Namen: * auteur Hes, Henry

Archiefteogang 1773 Verzameling losse periodieken in het Gemeentearchief
Inventarisnummer 604
Titel: Luca
Auteurs: Robert P. Kauffman
Uitgave: Groningen : s.n., 1966
Jaar: 1966
Namen: * auteur Kauffman, Robert P.

Archiefteogang 1773 Verzameling losse periodieken in het Gemeentearchief
Inventarisnummer 782
Titel: Luca : blad van 'tour 66'
Auteurs: Henry Hes; Kees van der Hoef; Robert P. Kauffman
Uitgave: Groningen : [eigen uitg.], [s.a.]
Jaar: 1966
Collatie overig: ill. ; 28 cm
Namen: * auteur Hes, Henry * auteur Hoef, Kees van der * auteur Kauffman, Robert P.
SISO-code: * 308.4 : sociale groepen afz.: jeugd Jeugdsociologie jeugd-; * 937.6 : historische figuren personen ; nederland ; 20e eeuw; * 937.7 : historische figuren ; nederland ; 21e eeuw

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 5781
Titel: Groningen dichtgespoten : tekeningen, strips en collages [van] Henry Hes, Andre Lohman, Willem Assies ...[et al.] ; verhalen en gedichten van Geert [Nieland], Wim Nieland, W[illem] Assies ... [et al.]
Auteurs: Willem Assies; Henry Hes; Andre Lohman; Geert Nieland; Wim Nieland
Uitgave: [Groningen] : K. van der Hoef, [1971]
Jaar: 1971
Collatie overig: 24 p. ; 21 cm
Namen: * auteur Assies, Willem; * auteur Hes, Henry; * auteur Lohman, Andre; * auteur Nieland, Geert; * auteur Nieland, Wim

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 18116
Titel: Dichter bij de stad
Auteurs: Frans E. Banga; Henry Hes; Kees van der Hoef
Uitgave: Groningen : Banga Book Productions, 1997
Jaar: 1997
Collatie overig: 75 p. ; 20 cm
ISBN: 90-802467-6-X
Namen: * auteur Banga, Frans E.; * auteur Hes, Henry; * auteur Hoef, Kees van der
SISO-code: * nede : Nederlands; * 877 : dichtwerken ca. 1950 tot heden

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 13401

Titel: Tien jaar Simplon (1977-1987) : over hippies, punks, billies & andere querulanten

Auteurs: Kees Eldering

Uitgave: Groningen : Xeno ; Simplon, 1987

Jaar: 1987

Collatie overig: 111 p. : ill. ; 22 cm

Namen: * auteur Eldering, Kees

Archiefteogang 1773 Verzameling losse periodieken in het Gemeentearchief

Inventarisnummer 933

Titel: Los

Uitgave: Groningen : COC. Afd. Groningen/Drenthe, 1976-1980

Jaar: 1976-1980

Collatie overig: Ill.

Trefwoorden: * Homosexualiteit; * Periodieken

Geografische namen: * Nederland noord-oost

SISO-code: * 328.5 : homofielen ; homoseksuelen sociale problemen Homoseksualiteit

1978

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 29069

Titel: Jaarverslag Nederlandse Vereniging tot Integratie van Homoseksualiteit N.V.I.H. - COC, afdeling Groningen/Drenthe

Jaar: 1978

Uitgave: Groningen : N.V.I.H.-COC, 1978

Collatie overig: 30 cm

SISO-code: * 308.15 : homoseksualiteit ; sodomie ; homoseksuelen ; homofielen ; sodomieten sociologie

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 29070

Titel: 'ik weet niet, gewoon een ander gevoel bij' : over hoe verder met vrouwen in de afdeling Groningen en Drenthe van de n.v.i.h. coc

Auteurs: Herman Garretsen

Uitgave: Groningen : Nederlandse Vereniging tot Integratie van Homoseksualiteit COC, afdeling Groningen en Drenthe, 1978

Jaar: 1978

Paginerig: 18 p.

Illustraties: tab.

Collatie overig: 30 cm

Trefwoorden: * Homosexualiteit; * Vrouwen

Namen: * auteur Garretsen, Herman

Geografische namen: * Drenthe; * Groningen prov

SISO-code: * 308.15 : homoseksualiteit ; sodomie ; homoseksuelen ; homofielen ; sodomieten sociologie

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 24102

Titel: Binnenstad hetero-vrij !, ofwel 't Gronings homo-circulatieplan

Auteurs: Ineke van den Berg; Marleen Dohle; Lineke Oldenburger

Uitgave: Groningen : [eigen uitg.], 1980

Jaar: 1980

Collatie overig: 32 p. : ill. 30 cm

Annotatie: Bijlage bij Groniek 66 [over] homosexualiteit en geschiedenis

Trefwoorden: * Homosexualiteit

Namen: * auteur Berg, Ineke van den; * auteur Dohle, Marleen; * auteur Oldenburger, Lineke

Geografische namen: * Groningen (gem)

SISO-code: * 308.15 : homoseksualiteit ; sodomie ; homoseksuelen ; homofielen ; sodomieten
sociologie

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 29310

Titel: Finland : periodiek voor sodomie en hekserij

Jaar: 1983-1984

Jaargang: 1

Uitgave: Groningen : N.V.I.H.-COC, afd. Groningen, 1983-1984

Annotatie: Verschijnt 11x per jaar.

Geografische namen: * Groningen prov

SISO-code: * 328.5 : homofielen ; homoseksuelen sociale problemen Homoseksualiteit

Archiefteogang 1773 Verzameling losse periodieken in het Gemeentearchief

Inventarisnummer 939

Titel: Uitkomst : afdelingsblad N.V.I.H./COC Groningen

Auteurs: COC, afd. Groningen/Drenthe

Uitgave: Groningen : COC. Afd. Groningen/Drenthe, 1988-1989

Jaar: 1988-1989

Collatie overig: Ill. ; 30 cm

Trefwoorden: * Homosexualiteit; * Periodieken

Namen: * auteur COC, afd. Groningen/Drenthe,

Geografische namen: * Groningen prov

SISO-code: * 328.5 : homofielen ; homoseksuelen sociale problemen Homoseksualiteit

Archiefteogang 1771 Bibliotheek GAG : jaarverslagen (J), 1800 - 1999

Inventarisnummer 527

Titel: Jaarverslag kerngroep Homo-lesbisch overleg Groningen

Jaar: 1991-1992

Uitgave: [s.l.][s.n.]

Deel van de reeks: 1991-1992

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 24100

Titel: Eindverslag Lesbus tour [19]92 'Behind the Dykes'

Auteurs: Gineke Heerema

Uitgave: Groningen : Stichting Lesbian Unlimited Nederland, 1992

Jaar: 1992

Collatie overig: 14 p. ; 30 cm

Annotatie: Verslag van een muziek- en theatertour voor en lesbiennes

Trefwoorden: * Homosexualiteit; * Vrouwen

Namen: * auteur Heerema, Gineke

SISO-code: * 308.15 : homoseksualiteit ; sodomie ; homoseksuelen ; homofielen ; sodomieten
sociologie

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 19732

Titel: Pronkjewail in roze raand : vijftig jaar COC in Groningen, 1949-1999

Auteurs: Floor Bremer

Uitgave: Groningen : Geschiedeniswinkel RUG, 1999

Jaar: 1999

Collatie overig: 79 p. : ill. ; 18 x 28 cm

ISBN: 90-367-1154-1

Namen: * auteur Bremer, Floor

SISO-code: * 328.5 : homofielen ; homoseksuelen sociale problemen Homoseksualiteit

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 29190

Titel: 25 jaar Homomannenkoor Zangzaad Groningen, 1989-2014

Auteurs: Fred Blaauw; Fred Blommers

Uitgave: [Groningen] : Homokoor Zangzaad, 2014

Jaar: 2014

Paginerings: [Ongepagin.]

Illustraties: ill.

Collatie overig: 21 cm obl.

Annotatie: Fotoboek.

Trefwoorden: * Fotoboeken; * Homoseksualiteit; * Zangkoren

Namen: * auteur Blaauw, Fred; * auteur Blommers, Fred

Geografische namen: * Groningen (gem)

SISO-code: * 328.5 : homofielen ; homoseksuelen sociale problemen Homoseksualiteit; * 787.4 : zangkunst - koorzang > zangkoren ; oratoriumverenigingen ; dirigeren ; geschiedenis van koren

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 24484

Titel: Notitie Toekomstbeleid Stichting Het Viadukt, Burg. J. Tuin Stichting

Auteurs: Burgemeester J. Tuin Stichting; Stichting Het Viadukt

Uitgave: [Groningen] : Stichting Het Viadukt / Burg. J. Tuin Stichting, 1978

Jaar: 1978

Collatie overig: 9 bl. ; 30 cm

Trefwoorden: * Buurt- en clubhuiswerk; * Drugshulpverlening; * Randgroepjongeren

Namen: * auteur Burgemeester J. Tuin Stichting; * auteur Stichting Het Viadukt,

Geografische namen: * Groningen (gem)

SISO-code: * 494.4 : Clubhuiswerk, Buurthuiswerk Buurtwerk; * 614.7 : Verslaving

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 24614

Titel: Jaarverslag 1978 Burg. J. Tuin Stichting

Auteurs: Burgemeester J. Tuin Stichting

Uitgave: [Groningen] : Burg. J. Tuin Stichting, 1979

Jaar: 1979

Collatie overig: [13] bl. ; 30 cm + Werkplan 1979 & Beleidsnota 1980

Trefwoorden: * Buurt- en clubhuiswerk; * Drugshulpverlening; * Randgroepjongeren

Namen: * auteur Burgemeester J. Tuin Stichting,

Geografische namen: * Groningen (gem)

SISO-code: * 494.4 : Clubhuiswerk, Buurthuiswerk Buurtwerk; * 614.7 : Verslaving

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 6451

Titel: Groningen dichtgeslagen : een keuze uit gedichten van diverse jonge Groningse dichters en dichters, alsmede fragmenten uit de kisten

Auteurs: Kees van der Hoef

Uitgave: [Groningen] : s.n., [1968]

Jaar: 1968

Collatie overig: 30 p. ; 30 cm

Namen: * auteur Hoef, Kees van der

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 6450

Titel: Nederland vrij : [front ter bevrijding van Nederland] : gedichten

Auteurs: Plopatou

Uitgave: [Groningen] : K. van der Hoef, [1969]

Jaar: 1969

Collatie overig: 38 p. ; 30 cm

Annotatie: Plopatou is pseud. van B.C.A.I. Pauw van Hanswijck de Jonge

Namen: * auteur Plopatou,

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 5212

Titel: Groningen pot dicht : een keuze uit gedichten van diverse jonge Groningse dichters en dichters en twee buitenlandse gasten

Auteurs: Kees van der Hoef

Uitgave: [Groningen] : s.n., [1969]

Jaar: 1969

Collatie overig: 32 p. ; 21 cm

Namen: * auteur Hoef, Kees van der

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 5210

Titel: Groningen dicht'r omheen : een keuze uit gedichten van diverse jonge Groningse dichters en dichters

Auteurs: Kees van der Hoef

Uitgave: [Groningen] : s.n., [1969]

Jaar: 1969

Collatie overig: 31 p. ; 21 cm

Namen: * auteur Hoef, Kees van der

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 5209

Titel: Groningen dicht erbij : een keuze uit gedichten van diverse jonge Groningse dichters en dichters

Auteurs: Kees van der Hoef

Uitgave: [Groningen] : s.n., [1969]

Jaar: 1969

Collatie overig: 31 p. ; 21 cm

Namen: * auteur Hoef, Kees van der

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 5528

Titel: Groningen dichtgenaaid : een keuze uit gedichten van diverse jonge Groningse dichters en dichters

Auteurs: Kees van der Hoef

Uitgave: [Groningen] : s.n., [1970]

Jaar: 1970

Collatie overig: 32 p. : ill. ; 23 cm

Namen: * auteur Hoef, Kees van der

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 6721

Titel: Groot Groninger gedenkboek der jaren 60

Auteurs: Kees van der Hoef

Editie: [2e dr.]

Uitgave: [Groningen] : s.n., [1971]
Jaar: 1971
Collatie overig: 87 p. : ill. ; 23 cm
Annotatie: 1e dr. 1971
Namen: * auteur Hoef, Kees van der

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 7298
Titel: Groningen "dicht" : gedichten van jonge Groningse dichters en dichters
Auteurs: Kees van der Hoef
Uitgave: [Groningen] : s.n., [1972]
Jaar: 1972
Collatie overig: 24 p. : ill. ; 23 cm
Annotatie: Omslagtitel: Het beste uit Groningen "dicht"
Namen: * auteur Hoef, Kees van der

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 7108.1
Titel: Groningen lens geschoten : [fotoboek
Auteurs: Kees Alkema; Henk Blouw; Pieter Brouwer; Kees van der Hoef; Eugène de Wolf
Uitgave: [Groningen] : s.n., [1972]
Jaar: 1972
Collatie overig: 112 p. ; 29 cm
Trefwoorden: * Fotoboeken
Namen: * auteur Alkema, Kees ; * auteur Blouw, Henk; * auteur Brouwer, Pieter; * auteur Hoef, Kees van der; * auteur Wolf, Eugène de
Geografische namen: * Groningen (gem)
SISO-code: * 987.2 : groningen stad - geografische beschrijvingen in woord en beeld ; fotoboeken

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 6720
Titel: Groningen pretstad almanak
Auteurs: Kees van der Hoef
Uitgave: [Groningen] : s.n., [1972]
Jaar: 1972
Collatie overig: 80 p. : ill. ; 22 cm
Namen: * auteur Hoef, Kees van der

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 7346
Titel: Terugblik op Groningen
Auteurs: Kees van der Hoef
Uitgave: [Groningen] : s.n., [1974]
Jaar: 1974
Collatie overig: 70 p. : ill. ; 21 cm
Namen: * auteur Hoef, Kees van der

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 9699
Titel: Niet de hoogte, maar de val is verschrikkelijk
Auteurs: Warner Folkers; Kees van der Hoef
Uitgave: [Groningen] : Holmsterland, [1977]
Jaar: 1977
Collatie overig: 37 p. : ill. ; 31 cm
Namen: * auteur Folkers, Warner; * auteur Hoef, Kees van der

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 8617
Titel: En van je hela hola ... : foto- en verhalenbundel
Auteurs: Kees van der Hoef
Uitgave: Groningen : Technipress, [1978]
Jaar: 1978
Collatie overig: 96 p. ; 21 cm
Namen: * auteur Hoef, Kees van der

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 9039
Titel: Mensen, mensen, wat een mensen
Auteurs: Gerjan Heij; Kees van der Hoef; Jaap de Hullu
Uitgave: [Groningen] : Xeno, [1979]
Jaar: 1979
Collatie overig: 60 p. : ill. ; 23 cm
Namen: * auteur Heij, Gerjan; * auteur Hoef, Kees van der; * auteur Hullu, Jaap de

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 9434
Titel: Groningen : veranderd gezicht, 1900-1980
Auteurs: Kees van der Hoef
Uitgave: Groningen : Technipress, [ca. 1980]
Jaar: 1980
Collatie overig: 68 p. : foto ; 29 cm
Trefwoorden: * Fotoboeken
Namen: * auteur Hoef, Kees van der
Geografische namen: * Groningen (gem)
SISO-code: * 987.2 : groningen stad - geografische beschrijvingen in woord en beeld ; fotoboeken

Archiefteogang 1765 Bibliotheek RAG : boeken in octavoformaat (O)
Inventarisnummer 50
Titel: Groningen vaar-wel
Auteurs: Kees van der Hoef
Uitgave: Groningen : Technipress, [ca. 1980]
Jaar: 1980
Collatie overig: [80 p.] : foto ; 15 cm obl.
Annotatie: Fotoboek over de waterwegen in de stad Groningen
Namen: * auteur Hoef, Kees van der
Geografische namen: * Groningen (gem)
SISO-code: * 698.2 : kanalen; * 987.2 : groningen stad - geografische beschrijvingen in woord en beeld ; fotoboeken

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 15433
Titel: Dedicato a Groningen = Opgedragen aan Groningen
Auteurs: Kees van der Hoef; Antonio Sassu
Uitgave: Groningen : [s.n.], [s.a.]
Collatie overig: Ongepagineerd : ill. ; 21 cm
Namen: * auteur Hoef, Kees van der; * auteur Sassu, Antonio

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven
Inventarisnummer 22877
Titel: Opslag van kernaafval in zoutkoepels : literatuurlijst gemaakt in opdracht van de heer C.

Schaafsma, docent sociale geografie aan de Bibliotheek- en Documentatie-akademie te Groningen
Auteurs: Riki van Vugt
Uitgave: Groningen : [eigen uitg.], 1982
Jaar: 1982
Collatie overig: 16 bl. ; 30 cm
Trefwoorden * Kernaafval
Namen: * auteur Vugt, Riki van
Geografische namen: * Nederland noord-oost
SISO-code: * 614.65 : milieubeheer > afvalproblematiek, vuilverwijdering (incl. huisvuil ; afvalstoffen)

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 11108
Titel: Het verhaal van het R.K.Z. (over spijkers en koppen) : een brochure over de kraakactie rond het Rooms Katholiek Ziekenhuis in Groningen
Auteurs: Landelijke Organisatie Belangengroepen Huisvesting Amsterdam; Werkgroep R.K.Z.
Uitgave: Amsterdam : s.n., 1980
Jaar: 1980
Collatie overig: 68 p. : ill. ; 30 cm
Namen: * auteur Landelijke Organisatie Belangengroepen Huisvesting Amsterdam,; * auteur Werkgroep R.K.Z.,

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 13337
Titel: De grootste kraak van Nederland : het verhaal van het voormalig RK Ziekenhuis te Groningen
Auteurs: Liesbeth van der Kruit
Titel publicatie: Iglo
Jaargang: 7
Jaar: 1981
Afleveringsnummer: 1
Paginerings: 1-23 : ill.
Namen: * auteur Kruit, Liesbeth van der

Archiefteogang 1759 Bibliotheek RAG Kwarto, 1500 - 2000
Inventarisnummer 8172
Titel: De Lauwersmeer
Auteurs: Bob Beets; Serge Daan; Thom Dekker; Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee.
Werkgroep Lauwersmeer
Uitgave: Harlingen : Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee, 1979
Jaar: 1979
Collatie overig: 104 p. : ill. ; 21 cm
Annotatie: Met lit. opg.
Trefwoorden: * Natuurbeheer; * Natuurgebieden
Namen: * auteur Beets, Bob; * auteur Daan, Serge; * auteur Dekker, Thom; * auteur Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee. Werkgroep Lauwersmeer,
SISO-code: * 570.3 : biologie - algemeen > milieubeheer ; natuurbeheer ; natuurbescherming; * 570.5 : biologie - algemeen > natuurreservaten, natuurgebieden en natuurmonumenten ; nederland; * 985.2 : Delen van Nederland : geografische beschrijvingen in woord en beeld van gebieden die niet binnen de begrenzing van één provincie vallen. Hierbij ook: Kunsthistorische beschrijvingen en monumenten

Archiefteogang 1761 Bibliotheek RAG : boeken in folioformaat (F), 1500 - 2000
Inventarisnummer 5561
Titel: (Lauwerszee) : (verzamelde krantenknipsels betreffende de inpoldering van de Lauwerszee)
Uitgave: [S.l.] : [s.n.], s.a.
Geografische namen: * Lauwerszee

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 9122
Titel: Wilde rozen : groot Gronings lesbisch leesboek
Auteurs: Dorcas, Damesschrijfbbrigade
Uitgave: [Groningen] : Xeno, 1979
Jaar: 1979
Collatie overig: 120 p. ; 21 cm
Namen: * auteur Dorcas, Damesschrijfbbrigade,

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 9426
Titel: Minna zet door
Auteurs: Hanneke Dantuma; Marianne Gossije; Marlite Halbertsma
Uitgave: [Groningen] : s.n., [1980]
Jaar: 1980
Collatie overig: 148 p. ; 21 cm
Reeks: Groot Gronings lesbisch leesboek
Annotatie: Vervolg op: Wilde rozen
Namen: * auteur Dantuma, Hanneke; * auteur Gossije, Marianne; * auteur Halbertsma, Marlite

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 10115
Titel: Op eigen wieken
Auteurs: Hanneke Dantuma; Marianne Gossije; Marlite Halbertsma
Uitgave: [Groningen] : [Xeno], [1981]
Jaar: 1981
Collatie overig: 154 p. ; 21 cm
Reeks: Groot Gronings lesbisch leesboek
Annotatie: Vervolg op: Minna zet door
Namen: * auteur Dantuma, Hanneke; * auteur Gossije, Marianne; * auteur Halbertsma, Marlite

Archiefteogang 1760 Bibliotheek RAG : brochures (B), 1500 - 2000
Inventarisnummer 1816
Titel: Goed verkeerd : geschiedenis van homoseksuele mannen en lesbische vrouwen in Nederland
Auteurs: Jurriënne Ossewold; Paul Verstraeten
Uitgave: Amsterdam : Amsterdams Historisch Museum [etc.], 1989
Jaar: 1989
Collatie overig: 16 p. : ill. ; 30 cm
Annotatie: Lit. opg.: p. 16. - Brochure uitgegeven bij de gelijknamige tentoonstelling in het Amsterdams Historisch Museum van 24.10.1989 tot 25.2.1990
Namen: * auteur Ossewold, Jurriënne; * auteur Verstraeten, Paul
Geografische namen: * Nederland noord-oost
SISO-code: * 308.15 : homoseksualiteit ; sodomie ; homoseksuelen ; homofielen ; sodomieten sociologie

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven
Inventarisnummer 26566
Auteurs: Werkgroep Eemsmond
Uitgave: Harlingen : Het Waddenhuis, 1975
Jaar: 1975
Paginerig: [ca. 50] p.
Illustraties: krt.
Collatie overig: 30 cm
Annotatie: Bevat: Internationale aspecten van de milieuhygiëne in het Eemsmond gebied

Commentaar op de Eemshaven nota Het Eemshaven beleid van de provincie Groningen gewogen en te licht bevonden;

Bestemmingsplan-milieuplan ?

Met samenvatting in het Duits.

Trefwoorden: * Eemshaven (organisatie); * Milieuhygiëne* Ruimtelijke ordening = planologie, herinrichting

Namen: * auteur Werkgroep Eemsmund,

Geografische namen: * Het Hogeland (Eemshaven)

SISO-code: * 614.61 : milieubeleid; algemeen - milieurecht ; algemeen; * 614.62 : milieuverontreiniging ; algemeen; * 614.621 : milieuverontreiniging > waterverontreiniging; * 719.121.51; * 719.121.52; * 719.121.56 : planologie - ruimtelijke ordening ; groningen provincie ; 1945-2000; * 719.123.54

Archieftoegang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 19693

Titel: Onderzoek naar de aard en het gebruik van bestrijdingsmiddelen in het stroomgebied van de Drentsche Aa

Auteurs: G. Wiersma

Uitgave: Nietap : [eigen uitg.], 1977

Jaar: 1977

Collatie overig: 27, 6 bl. : tab. ; 30 cm

Annotatie: Stageverslag

Namen * auteur Wiersma, G.

SISO-code: * 614.62 : Milieuverontreiniging

Archieftoegang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 18764

Titel: Vloeibaar aardgas naar de Eemshaven : van zoethoudertje tot klapsigaar : geen LNG

Auteurs: Paul Lako; Henk Moll

Uitgave: Groningen : Geen LNG, 1978

Jaar: 1978

Collatie overig: 38 p. : ill. ; 22 cm

Namen: * auteur Lako, Paul; * auteur Moll, Henk

SISO-code: * 614.61 : milieubeleid; algemeen - milieurecht ; algemeen; * 614.62 : milieuverontreiniging ; algemeen; * 614.621 : milieuverontreiniging > waterverontreiniging

Archieftoegang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 18762

Titel: LPG : bom oet de kom

Uitgave: [Groningen] : PSP afdeling Groningen, 1978

Jaar: 1978

Collatie overig: 31 p. : ill. ; 21 cm

SISO-code: * 614.61 : milieubeleid; algemeen - milieurecht ; algemeen; * 614.62 : milieuverontreiniging ; algemeen; * 614.621 : milieuverontreiniging > waterverontreiniging

Archieftoegang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 9075

Titel: Eemsmund-Reinmond?

Auteurs: Jan Groeneveld; Hans ten Houten; Kees Lambers

Uitgave: [Groningen] : Stichting Werkgroep Eemsmund, [1978]

Jaar: 1978

Collatie overig: 32 p. : ill. ; 21 cm

Trefwoorden: * Milieubeheer

Namen: * auteur Groeneveld, Jan; * auteur Houten, Hans ten; * auteur Lambers, Kees

Geografische namen: * Eemsmund en Dollard

SISO-code: * 614.6 : milieubeheer; * 614.61 : milieubeleid; algemeen - milieurecht ; algemeen; * 614.62 : milieuverontreiniging ; algemeen; * 614.621 : milieuverontreiniging > waterverontreiniging

Archieftoegang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 19664

Titel: Verwijdering van pesticiden uit de bodemoplossing : een overzicht

Auteurs: H.P.M. van der Maat

Uitgave: Groningen : [eigen uitg.], 1981

Jaar: 1981

Collatie overig: 69 bl. ; 30 cm

Annotatie: Afstudeeropdracht

Namen: * auteur Maat, H.P.M. van der

SISO-code: * 614.622 : milieuverontreiniging > bodemverontreiniging

Archieftoegang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 29246

Titel: 4e Volkscongres (Groningen)

Auteurs: Permanent Volkscongrescomitee (Groningen)

Uitgave: Groningen : Volkscongres [te Groningen], 1980

Jaar: 1980

Paginerig: 11 p.

Illustraties: ill.

Collatie overig: 30 cm

Trefwoorden: * Milieubescherming; * Volkscongres (Groningen)

Namen: * auteur Permanent Volkscongrescomitee (Groningen),

Geografische namen: * Groningen prov

SISO-code: * 614.62 : Milieuverontreiniging

Archieftoegang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 13447

Titel: Projecten alfabetisering en educatie voor culturele minderheden

Uitgave: [Groningen] : [s.n.], [1979]

Jaar: 1979

Collatie overig: 23, [30] bl. ; 30 cm

Archieftoegang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 24635

Titel: Culturele minderheden : een onderzoek naar het sociaal-cultureel werk en de mogelijkheden voor de steunfunctie

Auteurs: Marten Muller

Uitgave: Groningen : Stichting De Slinger, 1982

Jaar: 1982

Collatie overig: 71 p. ; 30 cm

Trefwoorden: * Sociaal-cultureel werk

Namen: * auteur Muller, Marten

Geografische namen: * Groningen (gem)

SISO-code: * 494 : jeugdwerk, jongerenwerk

Archieftoegang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 24649

Titel: Werken met Molukse randgroepjongeren

Auteurs: Wim Vaessen; Marijke R. van Veen

Uitgave: Groningen : Rijksuniversiteit Groningen, 1982

Jaar: 1982

Collatie overig: 92, 17 p. : tab. ; 30 cm

Annotatie: Verslag van een onderzoek bij de Stichting GISKA in het kader van een doktoraalstudie aan het Andragogisch Instituut van de Rijksuniversiteit Groningen. Met lit. opg.

Trefwoorden: * Jongerenwerk; * Molukkers

Namen: * auteur Vaessen, Wim; * auteur Veen, Marijke R. van

SISO-code: * 323 : sociale problemen van en zorg voor jeugdigen Jeugdzorg UNICEF Maatschappelijk werk; * 494 : jeugdwerk, jongerenwerk; * 939.81 : minderheidsgroepen uit (ex)koloniale gebieden : Molukkers

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer ED0540

Titel: Air Mata Kebenaran : het drama van De Punt

Auteurs: Jan Beckers; Junus Ririmasse

Uitgave: [S.l.] : [s.n.], [s.a.]

Paginerings: 24 p.

Samenvatting: Betreft de treinkaping bij De Punt door negen bewapende Zuid-Molukkers in 1977.

Annotatie: Met bronnenopg.

Trefwoorden: * Molukkers; * scan scans image images reproductie; * Treinkapingen

Namen: * auteur Beckers, Jan; * auteur Ririmasse, Junus

Geografische namen: * Tynaarlo (De Punt)

SISO-code: * 396.9 : Criminologie - overige onderwerpen: Afluisterpraktijken ; Gijzelingen ; Kapingen ; Ontvoeringen ; Misdaden ; Misdadigers

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 10129

Titel: Groen Groningen : natuur in en rond de stad

Auteurs: Phil Berghuis

Uitgave: [Groningen] : Afdeling Groningen van het Instituut voor natuurbeschermingseducatie, [1981]

Jaar: 1981

Collatie overig: II, 60 p. : ill. ; 29 cm

Namen: * auteur Berghuis, Phil

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 30108

Titel: Eemsmond, spreekt u maar! : 24 interviews met mensen die betrokken zijn bij het milieu in het Eemsmondgebied

Auteurs: Jan C.T. Alles

Uitgave: Groningen : [s.n.], 1983

Jaar: 1983

Paginerings: 70 p.

Illustraties: foto's

Collatie overig: 30 cm

ISBN: 90-7029-505-9

Samenvatting: Verslag van de resultaten van een explorerend onderzoek ogv halfgestructureerde interviews onder 24 respondenten die allen betrokken zijn bij het milieu in het Eems-Dollardgebied. Onderzoeksdoel: aanwijzingen genereren voor milieuvorlichting. Het verslag bevat de interviews zelf + een nabeschuwing + een wetenschappelijke verantwoording.

Trefwoorden: * Milieubescherming

Namen: * auteur Alles, Jan C.T.

Geografische namen: * Het Hogeland (Eemspolder)

SISO-code: * 570.3 : biologie - algemeen > milieubeheer ; natuurbeheer ; natuurbescherming

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 30246

Titel: Landbouw, natuur en milieu in de provincie Groningen

Auteurs: Karin Obdeyn

Uitgave: Groningen : Stichting Milieufederatie Groningen, 1984

Jaar: 1984

Paginering: 31, [1] p.

Illustraties: ill., graf., tab., krt.

Collatie overig: 30 cm

Trefwoorden: * Landbouw ; * Landbouwbeleid; * Milieubeheer ; * Milieubeleid ; * Natuurbeheer ; * Natuurbeleid

Namen: * auteur Obdeyn, Karin

Geografische namen: * Groningen prov

SISO-code: * 570.3 : biologie - algemeen > milieubeheer ; natuurbeheer ; natuurbescherming; * 631 : landbouwbedrijf Tuinbouw; * 719.6 : planologie, stedenbouw > landschappen, landschapsarchitectuur > landschapsparken ; landschapsbeheer ; landschapsbehoud ; landgoederen ; landschapskunst

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 11344

Titel: Milieumap van Groningen

Auteurs: Jan Bosboom; Noortje van Leeuwen-Seelt

Uitgave: Groningen : Milieufederatie Groningen, 1979

Jaar: 1979

Collatie overig: 75 losse bl. in map : ill. ; 31 cm

Annotatie: Losse bl. in map

Namen: * auteur Bosboom, Jan; * auteur Leeuwen-Seelt, Noortje van

Archiefteogang Archiefteogang 1771 Bibliotheek GAG : jaarverslagen (J), 1800 - 1999

Inventarisnummer 390.1974

Titel: Jaarverslag Milieufederatie Groningen. - Groningen : Milieufederatie Groningen, 1974

Reeks: Jaarverslag Milieufederatie Groningen. - Groningen : Milieufederatie Groningen, 1975 - 2000

Jaar: 1974

Uitgave: [s.l.][s.n.], 1974

Deel van de reeks: 1974

NB: Meerdere jaarverslagen (tot en met 2000).

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 30492

Titel: Bodem

Auteurs: Annelies van der Blij

Uitgave: Groningen : Milieufederatie Groningen, 1983

Jaar: 1983

Paginering: 16 p.

Illustraties: tek.

Collatie overig: 21 cm

Samenvatting: Brochure van de MFG over het onderwerp "bodem".

Trefwoorden: * Bodemgebruik = grondgebruik

Namen: * auteur Blij, Annelies van der

Geografische namen: * Groningen prov

SISO-code: * 631.2 : het landbouwbedrijf > bodem ; waterhuishouding ; bemesting ; ontginning ; veenweiden ; bevoeiingswerken ; bodemkaarten ; bodemkennis ; cultuurtechniek ; verzilting

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 30222

Titel: Geluid

Auteurs: Annelies van der Blij

Uitgave: Groningen : Milieufederatie Groningen, 1983

Jaar: 1983

Paginering: 16 p.

Illustraties: ill.

Collatie overig: 21 cm

Samenvatting: Betreft de oorzaken, de gevolgen en de bestrijding van geluidshinder.

Trefwoorden: * Geluidshinder

Namen: * auteur Blij, Annelies van der

SISO-code: * 614.63 : Geluidshinder (hierbij ook: industriële geluidshinder, verkeersgeluidshinder)

Archieftoegang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 30246

Titel: Landbouw, natuur en milieu in de provincie Groningen

Auteurs: Karin Obdeyn

Uitgave: Groningen : Stichting Milieufederatie Groningen, 1984

Jaar: 1984

Paginerig: 31, [1] p.

Illustraties: ill., graf., tab., krt.

Collatie overig: 30 cm

Trefwoorden: * Landbouw; * Landbouwbeleid; * Milieubeheer; * Milieubeleid; * Natuurbeheer; * Natuurbeleid

Namen: * auteur Obdeyn, Karin

Geografische namen: * Groningen prov

SISO-code: * 570.3 : biologie - algemeen > milieubeheer ; natuurbeheer ; natuurbescherming; * 631 : landbouwbedrijf Tuinbouw; * 719.6 : planologie, stedenbouw > landschappen, landschapsarchitectuur > landschapsparken ; landschapsbeheer ; landschapsbehoud ; landgoederen ; landschapskunst

Archieftoegang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 30255

Titel: Boer en beheer : onderzoek naar integratie van natuur en landschap in het agrarisch bedrijf

Auteurs: Bert Gerritsen; Willem de Vries; Huub Vrijenhoek; Lian Ong

Uitgave: Groningen : Stichting Milieufederatie Groningen, 1985

Jaar: 1985

Paginerig: 36 p.

Illustraties: ill., tab., krt.

Collatie overig: 30 cm

Trefwoorden: * Landbouw; * Landschapsbeheer = landschapsbehoud; * Natuurbeheer

Namen: * auteur Gerritsen, Bert; * auteur Ong, Lian; * auteur Vries, Willem de; * auteur Vrijenhoek, Huub

Geografische namen: * Groningen prov west

SISO-code: * 570.3 : biologie - algemeen > milieubeheer ; natuurbeheer ; natuurbescherming; * 630 : landbouw ; tuinbouw; * 719.6 : planologie, stedenbouw > landschappen, landschapsarchitectuur > landschapsparken ; landschapsbeheer ; landschapsbehoud ; landgoederen ; landschapskunst

Archieftoegang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 30224

Titel: Investeren in natuur, milieu en landschap

Auteurs: D. van der Meijden

Uitgave: Groningen : Milieufederatie Groningen, [ca. 1989]

Jaar: 1989

Paginerig: 14 p.

Collatie overig: 30 cm

Trefwoorden: * Landschapsbeheer = landschapsbehoud; * Milieubeheer; * Milieubeleid; * Natuurbeheer; * Natuurbeleid

Namen: * auteur Meijden, D. van der

Geografische namen: * Groningen prov

SISO-code: * 570.3 : biologie - algemeen > milieubeheer ; natuurbeheer ; natuurbescherming; * 719.6 : planologie, stedenbouw > landschappen, landschapsarchitectuur > landschapsparken ; landschapsbeheer

; landschapsbehoud ; landgoederen ; landschapskunst

Archiefteogang 1760 Bibliotheek RAG : brochures (B), 1500 - 2000

Inventarisnummer 715

Titel: Eemsnummer

Auteurs: Vereniging Milieubeheer Noord-Nederland

Uitgave: Groningen : s.n.

Collatie overig: 31 p. : ill. ; 30 cm

Annotatie: Themanummer van: Bulletin van de Vereniging Milieubeheer Noord-Nederland. - Jrg. 3, nr. 3 (1973). - Bevat een aantal artikelen over natuurbescherming en sociaal-economische zaken met betrekking tot de Eems

Namen: * auteur Vereniging Milieubeheer Noord-Nederland,

SISO-code: * 570.3 : biologie - algemeen > milieubeheer ; natuurbeheer ; natuurbescherming; * 986.4 : sociografieën ; sociaal-economische beschrijvingen ; fysische geografie

Archiefteogang 1760 Bibliotheek RAG : brochures (B), 1500 - 2000

Inventarisnummer 1462

Titel: Iets over de samenstelling en het beheer van wegbermvegetaties in de gemeente Haren

Auteurs: Werkgroep Haren voor Natuurbehoud en Milieubeheer

Uitgave: s.n.

Collatie overig: 10 p. ; 30 cm + Beheersplan wegbermen gemeente Haren

Namen: * auteur Werkgroep Haren voor Natuurbehoud en Milieubeheer,

Geografische namen: * Oss (Haren)

SISO-code: * 570.3 : biologie - algemeen > milieubeheer ; natuurbeheer ; natuurbescherming

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 7759

Titel: Lauwersmeer : natuur- en recreatiegebied of militair oefenterrein?

Auteurs: Werkgroep Lauwersmeer

Uitgave: [Harlingen] : s.n., [1976]

Jaar: 1976

Collatie overig: 16 p. : ill. ; 21 cm

Namen: * auteur Werkgroep Lauwersmeer,

Archiefteogang 1773 Verzameling losse periodieken in het Gemeentearchief

Inventarisnummer 541

Titel: Info NVSH Groningen

Auteurs: NVSH Groningen

Uitgave: Groningen : s.n., 1976-

Jaar: 1976

Namen: * auteur NVSH Groningen,

Archiefteogang 1760 Bibliotheek RAG : brochures (B), 1500 - 2000

Inventarisnummer 1141

Titel: Oost-Groningen : werkloosheid en werkgelegenheid

Auteurs: Pacifistisch Socialistische Partij Nederland

Uitgave: Groningen : P.S.P., [ca. 1980]

Jaar: 1980

Collatie overig: 30 p. : foto, tek. ; 21 cm

Trefwoorden: * Sociaal-economische ontwikkeling; * Werkgelegenheid; * Werkloosheid

Namen: * auteur Pacifistisch Socialistische Partij Nederland,

Geografische namen: * Groningen prov oost

SISO-code: * 318.9 : werkloosheid; * 932.910.56; * 932.910.57 : sociaal-economische geschiedenis ; groningen ; 21e eeuw

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven
Inventarisnummer 21783
Titel: Pinox : links stadsblad
Uitgave: Groningen : School je dood

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 6449
Titel: Stop ze onder de grond : gedichten
Auteurs: Plopatou; Th. Potharst; Wisjinski
Uitgave: [Groningen] : K. v[an] d[er] Hoef, [1970]
Jaar: 1970
Collatie overig: 64 p. ; 30 cm
Annotatie: Plopatou is pseud. van B.C.A.I.P. Pauw van Hanswijck de Jonge
Namen: * auteur Plopatou,; * auteur Potharst, Th.; * auteur Wisjinski,

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 19879.1975
Reeks: Vera krant : jongerenblad van het jongeren centrum Vera
Titel: Vera krant
Jaar: 1975
Uitgave: [s.l.][s.n.], 1975
Deel van de reeks: 1975
SISO-code: * 785.72 : geschiedenis van de popmuziek
NB: alle jaargangen tot en met 2019.

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven
Inventarisnummer 21927
Titel: Popburo werkplan 1982
Uitgave: [Groningen] : [eigen uitg.], 1982
Jaar: 1982
Collatie overig: Ongep. ; 30 cm
SISO-code: * 785.72 : geschiedenis van de popmuziek

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 16861
Titel: Eerste Groningsche popgids
Auteurs: René Walhout
Uitgave: Groningen : Kunstencentrum Groningen ; Stichting Pop = Prima, 1995
Jaar: 1995
Collatie overig: 21 p. : ill. ; 21 cm
Trefwoorden: * Popmuziek
Namen: * auteur Walhout, René
SISO-code: * 785.7
NB: vier jaargangen.

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 11397
Dossier popmuziek Groningen, '60-'70 / Koen van Krimpen. - [1983]
Titel: Dossier popmuziek Groningen, '60-'70
Auteurs: Koen van Krimpen
Uitgave: Groningen : Xeno, [1983]
Jaar: 1983
Collatie overig: 84 p. : ill. ; 29 cm
Namen: * auteur Krimpen, Koen van

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven
Inventarisnummer 21638
Titel: Nothing going on in the city : 40 jaar popmuziek in Groningen
Auteurs: Koen van Krimpen
Uitgave: Groningen : Passage, 2003
Jaar: 2003
Collatie overig: 160 p. : ill. ; 29 cm
ISBN: 90-5452-099-X
Trefwoorden: * Popmuziek
Namen: * auteur Krimpen, Koen van
Geografische namen: * Groningen (gem)
SISO-code: * 785.72 : geschiedenis van de popmuziek

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven
Inventarisnummer 24046
Titel: Voorlichtingspakket over ongewenste intimiteiten op het werk
Auteurs: Stichting Vrouw en Werk
Uitgave: [Groningen] : Stichting Vrouw en werk, [1984]
Jaar: 1984
Collatie overig: 69 bl. : ill., facs. ; 30 cm.
Annotatie: Met lit. opg.
Trefwoorden: * Onmaatschappelijk gedrag
Namen: * auteur Stichting Vrouw en Werk,
SISO-code: * 319.2 : zedelijkheidsvraagstuk prostitutie pornografie Onzedelijkheid

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 16516
Titel: Het leven gaat door : straatprostitutie in Groningen
Auteurs: Froukje Algera; Iemkje Israels
Uitgave: Groningen : De Gelaarsde Kat, 1995
Jaar: 1995
Collatie overig: 68 p. 21 cm
ISBN: 90-9008143-7
Trefwoorden: * Prostitutie
Namen: * auteur Algera, Froukje; * auteur Israels, Iemkje
Geografische namen: * Groningen (gem)
SISO-code: * 319.2 : zedelijkheidsvraagstuk prostitutie pornografie Onzedelijkheid

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven
Inventarisnummer 24666
Titel: Het waarom van het proefDAK
Uitgave: Groningen : Stichting Straathoekwerk Groningen, [ca. 1978]
Jaar: 1978
Collatie overig: 34 bl. : tab. ; 30 cm
Annotatie: Notitie over een proefproject betreffend hulpverlening aan drugsverslaafde randgroepjongeren door Stichting DAK.
Trefwoorden: * Drugshulpverlening
Geografische namen: * Groningen (gem)
SISO-code: * 614.73 : verslaving - strijd tegen verdovende middelen > drugs - bestrijding van druggebruik

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 11109
Titel: RKZ één & twee? Een studie naar de mogelijkheden om het oude R.K.Z.-complex te benutten voor het huisvesten van één- en tweepersoonshuishoudens

Uitgave: [Groningen] : s.n., 1979
Jaar: 1979
Collatie overig: 66 bl. : ill. ; 30 cm

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 9112
Titel: RKZ Groningen
Auteurs: Bart Tammeling
Uitgave: [Groningen] : s.n., [1979]
Jaar: 1979
Collatie overig: 68 p. : ill. ; 24 cm
Namen: * auteur Tammeling, Bart

Archiefteogang 1773 Verzameling losse periodieken in het Gemeentearchief
Inventarisnummer 729
Titel: RKZ krant
Uitgave: Groningen : Oude RKZ
Jaar: 1984
Collatie overig: Ill. ; 30 cm
Annotatie: Voortgezet onder de titel: De nieuwe RKZ krant

Archiefteogang 1773 Verzameling losse periodieken in het Gemeentearchief
Inventarisnummer 730
Titel: De nieuwe RKZ krant
Uitgave: Groningen : Oude RKZ
Jaar: 1992
Collatie overig: Ill. ; 30 cm
Annotatie: Eerder verschenen onder de titel: RKZ krant Tevens verschenen onder de titel: Koevoeter courant

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 11349
Titel: Nota afkik-sentrum voor hard-druggebruikers
Auteurs: Hedzer de Koe; Paul Stolk
Uitgave: Groningen : s.n., 1972
Jaar: 1972
Collatie overig: II, 13 bl. ; 30 cm
Namen: * auteur Koe, Hedzer de; * auteur Stolk, Paul

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven
Inventarisnummer 24628
Titel: Werkverslag Club- en Buurthuisstichting JAS Vinkhuizen
Auteurs: JAS Vinkhuizen
Uitgave: Groningen : Club- en Buurthuisstichting JAS Vinkhuizen, [ca. 1976-1978]
Jaar: 1976-1978
Collatie overig: Tab. ; 30 cm
Annotatie: JAS = Jongeren Activiteiten Sentrum Vinkhuizen
Trefwoorden: * Buurt- en clubhuiswerk; * Club- en Buurthuisstichting JAS Vinkhuizen
Namen:; * auteur JAS Vinkhuizen,
Geografische namen: * Groningen (Vinkhuizen)
SISO-code: * 494.4 : Clubhuiswerk, Buurthuiswerk Buurtwerk

Archiefteogang 1773 Verzameling losse periodieken in het Gemeentearchief
Inventarisnummer 643
Titel: Simplon courant

Uitgave: Groningen : Simplon
Jaar: 1983
Collatie overig: Ill. ; 30 cm

Archiefteogang 1771 Bibliotheek GAG : jaarverslagen (J), 1800 - 1999
Inventarisnummer 480.1977
Reeks: Jaarverslag Simplon. - Groningen : Simplon, 1998
Jaar: 1977
Uitgave: [s.l.][s.n.], 1977
Deel van de reeks: 1977
NB: drie jaargangen van deze serie.

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven
Inventarisnummer 24441
Titel: De geschiedenis van de drugshulpverlening aan Surinamers in Groningen en omgeving en de ontwikkeling van het hulpverleningsplan, in het kader van de beleidsontwikkeling van de Stichting Beheer Drugshulpverlening
Auteurs: F.J. Waldie Breeveld
Uitgave: Groningen : Stichting Beheer Drugshulpverlening, 1980
Jaar: 1980
Collatie overig: 45 p. : schema ; 30 cm
Annotatie: Met lit. opg.
Trefwoorden: * Drugshulpverlening
Namen: * auteur Breeveld, F.J. Waldie
Geografische namen: * Groningen (gem)
SISO-code: * 614.73 : verslaving - strijd tegen verdovende middelen > drugs - bestrijding van druggebruik

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 11812.1981
Reeks: Asranti : orgaan van de S.S.G., Stichting Surinamers in Groningen e.o.
Jaar: 1981
Uitgave: [s.l.][s.n.], 1981
Deel van de reeks: 1981
NB: zeven jaargangen.

Archiefteogang 1771 Bibliotheek GAG : jaarverslagen (J), 1800 - 1999
Inventarisnummer 545
Titel: Jaarverslag [van de] Stichting voor Surinamers in Groningen e.o.
Auteurs: Stichting voor Surinamers in Groningen e.o.
Uitgave: Groningen : Stichting voor Surinamers in Groningen e.o., 1981-1983
Jaar: 1981-1983
Collatie overig: Ill. ; 30 cm
Deel van de reeks: 1980-1982
Trefwoorden: * Jaarverslagen; * Surinamers
Namen: * auteur Stichting voor Surinamers in Groningen e.o.,
Geografische namen: * Groningen (gem)
SISO-code: * 328.72
NB: drie jaargangen.

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven
Inventarisnummer 24640
Titel: Het Viaduct als voorportaal van de hulpverlening aan surinaamse problematische drugsverslaafden
Auteurs: Stichting voor Surinamers in Groningen e.o.

Uitgave: Groningen : Stichting voor Surinamers in Groningen e.o., [s.a.]

Collatie overig: 25 bl. : schema ; 30 cm

Trefwoorden: * Drugshulpverlening; * Surinamers

Namen: * auteur Stichting voor Surinamers in Groningen e.o.,

Geografische namen: * Groningen (gem)

SISO-code: * 614.73 : verslaving - strijd tegen verdovende middelen > drugs - bestrijding van druggebruik

Archiefteogang 1770 Bibliotheek GAG : handschriften (H), 1700 - 1999

Inventarisnummer 289

Titel: Turken in Groningen aan het woord over hun woon- en leefsituatie

Uitgave: Groningen : Rijksuniversiteit Groningen, 1981

Jaar: 1981

Collatie overig: 180, 12 p. : ill. ; 30 cm

Annotatie: Tussenrapport projektgroep trekarbeid, andragogisch instituut rijksuniversiteit Groningen

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 32774

Titel: Veranota trefcentrum : [wanneer zou het komen?]

Auteurs: Lienneke Schuilenga

Uitgave: [S.l.] : [s.n.], [ca. 1971]

Jaar: 1971

Paginerig: 8 p.

Illustraties: plgr.

Collatie overig: 30 cm

Trefwoorden: * Sociëteiten = hierbij ook: jongerensociëteiten; * VERA (Groningen)

Namen: * auteur Schuilenga, Lienneke

SISO-code: * 718.9 : bouwkunst : overige bouwwerken > tuinkoepels ; tuinhuisen ; plantenkassen ; muziekkoepele ; wolkenkrabbers ; sociëteitsgebouwen ; putten ; pompen ; terpen ; grafkelders ; reddingshuisjes ; lijkenhuisjes ; kapen ; benzinstations

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 32775

Titel: De oprichting van een V.E.R.A.-trefcentrum

Auteurs: Hein van der Woerd

Uitgave: [S.l.] : [s.n.], [ca. 1973]

Jaar: 1973

Paginerig: [5] bl.

Collatie overig: 30 cm

Annotatie: Typoscript.

Trefwoorden: * VERA (Groningen)

Namen: * auteur Woerd, Hein van der

SISO-code: * 718.9 : bouwkunst : overige bouwwerken > tuinkoepels ; tuinhuisen ; plantenkassen ; muziekkoepele ; wolkenkrabbers ; sociëteitsgebouwen ; putten ; pompen ; terpen ; grafkelders ; reddingshuisjes ; lijkenhuisjes ; kapen ; benzinstations

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 3158

Titel: Troglodyte

Auteurs: Sjouke Heins; Kees van der Hoef; Bernard Luiken; Maxim Roorda; Paul Simons; Maxim de Winter

Uitgave: Groningen : [s.n.], 1963

Jaar: 1963

Collatie overig: Ill. ; 21 cm

Annotatie: Verder niet verschenen. Nr. 2 onder red. van: Bernard Luiken, Maxim de Winter

Namen: * auteur Heins, Sjouke; * auteur Hoef, Kees van der; * auteur Luiken, Bernard; * auteur Roorda, Maxim; * auteur Simons, Paul; * auteur Winter, Maxim de

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 26263

Titel: Communicatieplan voor de gezamenlijke noordelijke natuurvoedingswinkels

Uitgave: [S.l.] : Frenay & Vogel, 1993

Jaar: 1993

Paginerings: 18 bl.

Collatie overig: 30 cm

Annotatie: Met lit. opg.

Trefwoorden: * Midden- en kleinbedrijf = hierbij ook: detailhandel

Geografische namen: * Nederland noord-oost

SISO-code: * 372.6 : kleinhandel ; detailhandel > supermarkten ; warenhuizen ; markten ; veemarkten ; winkelbedrijf ; ambulante handel; * 628.7 : vegetarisme ; macrobiotiek ; natuurvoeding

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 1744

Titel: Flox : portretten in Vera

Auteurs: Barbara Stok

Uitgave: Groningen : [eigen uitg.], 1996

Jaar: 1996

Collatie overig: [Ongep.] ; 21 cm

Namen: * auteur Stok, Barbara

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 24180

Titel: Rocking on paper : the Vera club : a history in posters

Auteurs: Maaïke Borst; Ricky van Duuren; Carol van Gelder; Niek Schutter; Spoetnik

Uitgave: Groningen : Vera, 2006

Jaar: 2006

Collatie overig: 320 p. : ill. ; 21 cm + CD-Rom "Excerpts from the Vera videoarchives" Zie ook toegangsnummer 1867 inventarisnummer 24180.

ISBN: 90-9021-438-0

Annotatie: Titel = titel op omslag en boekrug. Tekst in het Nederlands en in het Engels.

Trefwoorden: * Affiches = posters; * Popmuziek; * VERA (Groningen)

Namen: * auteur Borst, Maaïke; * auteur Duuren, Ricky van; * auteur Gelder, Carol van; * auteur Schutter, Niek; * auteur Spoetnik,

Geografische namen: * Groningen (gem)

SISO-code: * 738.9 : schilderkunst - tekenkunst ; overige genres en motieven > schoolplaten ; wandplaten ; body painting * 785.72 : geschiedenis van de popmuziek

Archiefteogang 999 Verzameling kranten (RAG), 1743 - heden

Titel: VERA-KRANT

Uitgave: Groningen : Jongeren-centrum Vera , 1976 -

Archiefteogang 999 Verzameling kranten (RAG), 1743 - heden

Titel: OORLOG IN ZUID-OOST AZIE

Uitgave: Groningen : s.n. , s.a.

Annotatie: Een viertal folders, die betrekking hebben op protesten en protest-bijeenkomsten tegen de oorlog in Vietnam in de 70-er jaren

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 1678

Vietnam en wij / L.D.G. Knipscheer. - 1966
Titel: Vietnam en wij
Auteurs: L.D.G. Knipscheer
Uitgave: [S.l.] : Doopsgezinde Vredesgroep, 1966
Jaar: 1966
Collatie overig: 20 p. ; 22 cm
Namen: * auteur Knipscheer, L.D.G.

Archiefteogang 1771 Bibliotheek GAG : jaarverslagen (J), 1800 - 1999
Inventarisnummer 494
Titel: Jaarverslag Stichting Vluchtelingenwerk Groningen
Jaar: 1984-1995
Uitgave: [s.l.][s.n.], 1984-1985; 1986-1987; 1993-1995

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 11847
Titel: Hilghe Stede, 1979-1983 : Syrisch-orthodoxe vluchtelingen te Groningen
Uitgave: Groningen : Diakonie Hervormde gemeente, 1985
Jaar: 1985
Collatie overig: 48 p. : ill. ; 22 cm

Archiefteogang 1773 Verzameling losse periodieken in het Gemeentearchief
Inventarisnummer 771
Titel: Vlam : vluchtelingen & asielzoekers magazine
Uitgave: Groningen : Humanitas, 1996
Jaar: 1996
Collatie overig: Ill. ; 21 cm
SISO-code: * 313.2 : vluchtelingenvraagstuk ; algemeen

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven
Inventarisnummer 24359
Titel: Jaarverslag 1996 HOAS-Humanitas Opvang Asielzoekers en Statushouders
Auteurs: Humanitas Multicultureel; Humanitas Opvang Asielzoekers en Statushouders (HOAS)
Uitgave: Groningen : HOAS Humanitas Opvang Asielzoekers en Statushouders, 1997
Jaar: 1997
Collatie overig: Ill. ; 30 cm
Annotatie: Met ingang van 1998 onder de naam: Humanitas Multicultureel
Trefwoorden: * Jaarverslagen; * Vluchtelingen
Namen: * auteur Humanitas Multicultureel; * auteur Humanitas Opvang Asielzoekers en Statushouders (HOAS),
Geografische namen: * Groningen (gem)
SISO-code: * 328.9 : sociale problemen van en zorg voor overige groepen> bedelaars ; oorlogsslachtoffers ; armen ; armenzorg ; vluchtelingen ; asielzoekers ; thuislozen ; slachtoffers van natuurrampen.

Archiefteogang 1773 Verzameling losse periodieken in het Gemeentearchief
Inventarisnummer 770
Titel: Multi-cultureel magazine
Uitgave: Groningen : Humanitas
Jaar: 1998
Collatie overig: Ill. ; 30 cm
SISO-code: * 313.2 : vluchtelingenvraagstuk ; algemeen

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 32102

Titel: Johannes & Henk : voetbal is ons leven

Auteurs: Pieter Buma

Uitgave: [S.l.] : Boekscout, 2018

Jaar: 2018

Paginering: 216 p.

Illustraties: ill.

Collatie overig: 24 cm

ISBN: 978-94-0224-559-2

Samenvatting: Beschrijving van de auteur, afkomstig uit Baflo, van zijn belevenissen in de voetballerij, met Johannes en Henk als trouwe begeleiders.

Trefwoorden: * Voetbalsupporters

Namen: * auteur Buma, Pieter

Geografische namen: * Het Hogeland (Baflo)

SISO-code: * 619.16 : voetbal - overige onderwerpen : scheidsrechters ; voetbalsupporters ; voetbalvandalisme

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 30200

Titel: Deze club doet ons leven : tien jaar FC Groningen in beeld gebracht

Auteurs: Andy Zuidema; Jeroen Bouland

Uitgave: [S.l.] : [eigen uitg.], 2015

Jaar: 2015

Paginering: 128 p.

Illustraties: ill.

Collatie overig: 19 cm obl.

Trefwoorden: * FC Groningen; * Fotoboeken

Namen: * auteur Bouland, Jeroen; * auteur Zuidema, Andy

Geografische namen: * Groningen (gem)

SISO-code: * 619.16 : voetbal - overige onderwerpen : scheidsrechters ; voetbalsupporters ; voetbalvandalisme

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 11699

Titel: Inside Z-side : 'voetbalvandalen' in woord en beeld

Auteurs: Gronings Fotokollektief; Jan Hazekamp; Stichting Het Straathoekwerk; Wiel Veugelers

Uitgave: Groningen : Xeno, 1984

Jaar: 1984

Collatie overig: 120 p. ; 26 cm

Namen: * auteur Gronings Fotokollektief; * auteur Hazekamp, Jan; * auteur Stichting Het Straathoekwerk; * auteur Veugelers, Wiel

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 23212

Titel: Vrouwen en de WAO : blaBlaadje

Auteurs: Vrouwenbibliotheek Savante

Uitgave: Groningen : Vrouwenbibliotheek Savante, 2004

Jaar: 2004

Collatie overig: 38 p. ; 15 cm

Namen: * auteur Vrouwenbibliotheek Savante,

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 24064

Titel: Jaarverslag Multicultureel vrouwencentrum Jasmijn

Auteurs: Multicultureel Vrouwencentrum Jasmijn

Uitgave: Groningen : Multicultureel Vrouwencentrum De Jasmijn, 1986 - 1998
Jaar: 1986-1998
Annotatie: Gebundeld in één map, waarin ook een jubileumpublicatie en enkele beleidsplannen
Trefwoorden: * Jaarverslagen; * Vrouwenemancipatie
Namen: * auteur Multicultureel Vrouwencentrum Jasmijn,
Geografische namen: * Groningen (gem)
SISO-code: * 315.2 : vrouwenemancipatie ; nederland

Archiefteogang 1773 Verzameling losse periodieken in het Gemeentearchief
Inventarisnummer 935
Titel: De Jasmijnkrant : uitgave van het Multicultureel Vrouwencentrum Jasmijn (Groningen)
Auteurs: Multicultureel Vrouwencentrum De Jasmijn (Groningen)
Uitgave: Groningen : Multicultureel Vrouwencentrum De Jasmijn, 1995-1998
Jaar: 1995-1998
Collatie overig: Ill. ; 30 cm
Trefwoorden: * Periodieken; * Vrouwenemancipatie
Namen: * auteur Multicultureel Vrouwencentrum De Jasmijn (Groningen),
Geografische namen: * Groningen (gem)
SISO-code: * 315.2 : vrouwenemancipatie ; nederland

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven
Inventarisnummer 24064
Titel: 10 jaar multicultureel vrouwencentrum Jasmijn : 1987 - 1997
Auteurs: Walburgis Meijers; Riejanne Slaghuis; Alice Thijs
Uitgave: Groningen : Multicultureel Vrouwencentrum De Jasmijn, 2007
Jaar: 2007
Collatie overig: 48 p. : ill. ; 20x21 cm
Annotatie: Opgenomen in bundel jaarverslagen van Jasmijn
Trefwoorden: * Vrouwenemancipatie
Namen: * auteur Meijers, Walburgis; * auteur Slaghuis, Riejanne; * auteur Thijs, Alice
Geografische namen: * Groningen (gem)
SISO-code: * 315.2 : vrouwenemancipatie ; nederland

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 19827
Titel: Vijf jaar [vrouwenboekhandel] Dikke Trui
Uitgave: Groningen : [eigen uitg.], 1984
Jaar: 1984
Collatie overig: 32 p. : ill. ; 21 cm
SISO-code: * 684.82 : boekhandel

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven
Inventarisnummer 32743
Titel: Dikke Trui : info-krant van vrouwenboekhandel Dikke Trui, Oude Kijk in 't Jatstraat, Groningen
Afleveringsnummer: (febr. 1981) nr. 5 ; (sept. 1981) nr. 7 - (1982) nr. 10
Uitgave: [s.l.][s.n.]
Collatie overig: 30 cm
Illustraties: Ill.
SISO-code: * 315.2 : vrouwenemancipatie ; nederland

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven
Inventarisnummer 24079
Titel: Jaarverslag Stichting vrouwenprojekt De Bezem
Auteurs: Stichting vrouwenprojekt De Bezem
Uitgave: Groningen : Stichting vrouwenprojekt De Bezem, 1984

Jaar: 1984

Annotatie: Stichting voor niet georganiseerde vrouwen in Delfzijl en omgeving

Namen: * auteur Stichting vrouwenproject De Bezem,

Geografische namen: * Delfzijl (gem)

SISO-code: * 315.2 : vrouwenemancipatie ; nederland

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 24043

Titel: Marnecipatie : over vrouwen op het platteland

Auteurs: Vrouwengroep Ulrum

Uitgave: Leens : Vrouwengroep Ulrum, 1983

Jaar: 1983

Collatie overig: 113 p. : ill. ; 30 cm +het spel: Vrouwenspel

Trefwoorden: * Vrouwenemancipatie

Namen: * auteur Vrouwengroep Ulrum,

Geografische namen: * Het Hogeland voorheen gemeente De Marne (gem)

SISO-code: * 303.83 : stadssamenleving-plattelandssamenleving : urbanisatie ; verstedelijking ; plattelandsbeleid ; leefbaar platteland ; sociale veiligheid; * 315.2 : vrouwenemancipatie ; nederland

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 26680

Titel: Zo zit je zonder : [vrouwen] en het uitkeringsbeleid van de gemeente Groningen

Uitgave: Groningen : Werkgroep Vrouw en Werk, 1982

Jaar: 1982

Paginerig: 61 p.

Illustraties: ill.

Collatie overig: 21 cm + 1 inlegvel

Annotatie: het woord 'vrouwen' in de titel wordt niet weergegeven met een woord maar met twee symbolen.

Geografische namen: * Groningen (gem)

SISO-code: * 315.2 : vrouwenemancipatie ; nederland; * 329.2 : sociale verzekering Verzekeringswezen sociaal

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 24088

Titel: Welke steun heeft het vrouwenwerk in onze provincie nodig? : eindverslag in woorden

Auteurs: A. Hogenboom; C. van Keulen

Uitgave: Groningen : Werkgroep behoeftepeiling (Groningen), [1980]

Jaar: 1980

Collatie overig: 55 p. : tab. ; 30 cm

Trefwoorden: * Vrouwen

Namen: * auteur Hogenboom, A.; * auteur Keulen, C. van

Geografische namen: * Groningen prov

SISO-code: * 315.2 : vrouwenemancipatie ; nederland

Archiefteogang 1773 Verzameling losse periodieken in het Gemeentearchief

Inventarisnummer 946

Titel: Nieuwsbrief Vrouwenproject Winsum

Auteurs: Vrouwenproject Winsum

Uitgave: Winsum : [eigen uitg.], 1979 - 1984

Jaar: 1979-1984

Trefwoorden: * Vrouwen

Namen: * auteur Vrouwenproject Winsum,

Geografische namen: * Het Hogeland voorheen gemeente Winsum (gem)

SISO-code: * 315.2 : vrouwenemancipatie ; nederland

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven
Inventarisnummer 24071

Titel: Jaarverslag Stichting de Houtmeid

Auteurs: Stichting de houtmeid

Uitgave: Groningen : Stichting de Houtmeid, 1987

Jaar: 1987

Annotatie: 1986

Namen: * auteur Stichting de houtmeid,

Geografische namen: * Groningen stad en Haren

SISO-code: * 315.2 : vrouwenemancipatie ; nederland; * 681 : machinale houtbewerking, (hierbij ook: klompenmakerij)

Archiefteogang 1760 Bibliotheek RAG : brochures (B), 1500 - 2000

Inventarisnummer 2394

Titel: Galerie Waalkens, Finsterwolde

Auteurs: Ed R.M. Taverne

Uitgave: [S.l.] : [s.n.], 1984

Jaar: 1984

Collatie overig: (15) p. ; 30 cm

Annotatie: Uitg. ter gelegenheid van de heropening van Galerie Waalkens te Finsterwolde in mei 1994

Namen: * auteur Taverne, Ed R.M.

Geografische namen: * Oldambt (Finsterwolde)

SISO-code: * 700.4 : beeldende kunst ; algemeen > musea, tentoonstellingen, kunstwandelingen ; kunstmanifestaties

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 7268

Titel: Dollard : portret van een landschap

Auteurs: Jan Abrahamse; F.J. Kroesen; S.T. Tjallingii

Uitgave: Harlingen : Werkgroep Dollard, 1974

Jaar: 1974

Collatie overig: 120 p. : ill. ; 21 cm

Namen: * auteur Abrahamse, Jan; * auteur Kroesen, F.J.; * auteur Tjallingii, S.T.

Geografische namen: * Eemsmond en Dollard

SISO-code: * 570.5 : biologie - algemeen > natuureservaten, natuurgebieden en natuurmonumenten ; nederland

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 8955

Titel: De harde werkelijkheid van de Dollarthafen

Uitgave: [Groningen] : Werkgroep Eemsmond van de Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee, [1978]

Jaar: 1978

Collatie overig: 16 p. : losse krt. ; 21 cm

Archiefteogang 1759 Bibliotheek RAG Kwarto, 1500 - 2000

Inventarisnummer 6436

Titel: Eemsmond grenzenloos

Auteurs: Jan Abrahamse

Uitgave: Groningen : Stichting Werkgroep Eemsmond, 1978

Jaar: 1978

Collatie overig: 177 p. : ill. ; 22 cm

Annotatie: Met lit. opg.

Trefwoorden: * Milieubeheer; * Natuurbescherming

Namen: * auteur Abrahamse, Jan

Geografische namen: * Eemsmond en Dollard

SISO-code: * 570.4 : Natuurmonumenten – Natuurreservaten; * 614.6 : milieubeheer; * 614.61 : milieubeleid; algemeen - milieurecht ; algemeen; * 614.62 : milieuverontreiniging ; algemeen; * 614.621 : milieuverontreiniging > waterverontreiniging

Archieftoegang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 29790

Titel: "Veenkoloniaal afvalwater, nu zuiveren of nooit"

Auteurs: Johan Lok; Job Schreuder

Uitgave: Groningen, Harlingen : Stichting Werkgroep Eemsmond ; Milieufederatie Groningen ; Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee, 1979

Jaar: 1979

Paginerings: 33 p.

Illustraties: tab., 7 bijl.

Collatie overig: 30 cm

Samenvatting: Rapport van natuur- en milieubeschermingsorganisaties mbt het veenkoloniaal afvalwaterprobleem. Ingegaan wordt op voorgeschiedenis, de lozingen zelf en de bronnen daarvan; mogelijkheden tot zuivering + juridische en financiële overwegingen; voorstellen voor de aanpak van het probleem met bijbehorende technische, financiële en organisatorische consequenties.

Trefwoorden: * Afvalwater; * Industrie; * Veenkoloniën

Namen: * auteur Lok, Johan; * auteur Schreuder, Job

SISO-code: * 649.5 : waterzuivering

Archieftoegang 1761 Bibliotheek RAG : boeken in folioformaat (F), 1500 - 2000

Inventarisnummer 6187

Titel: Waddenzee : natuurgebied van Nederland, Duitsland en Denemarken

Auteurs: N. van Leeuwen-Seelt

Uitgave: Harlingen [etc.] : Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee, 1976

Jaar: 1976

Collatie overig: 368 p. : ill., krt. ; 30 cm

Annotatie: Met lit. opg.

Namen: * auteur Leeuwen-Seelt, N. van

Geografische namen: * Waddenzee

SISO-code: * 570.5 : biologie - algemeen > natuurreservaten, natuurgebieden en natuurmonumenten ; nederland; * 570.6 : Natuurreservaten en Natuurmonumenten ; overige landen en gebieden

Archieftoegang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 10733.1966

Waddenbulletin : orgaan van de Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee. - [s.l.] : [s.n.], 1966

Reeks: Waddenbulletin : orgaan van de Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee

Titel: Waddenbulletin

Jaar: 1966

Uitgave: [s.l.][s.n.], 1966

Deel van de reeks: 1966

NB: *diverse jaargangen.*

Archieftoegang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 13659

De slag om het WNC / samenst.: Arjan van de Leur. - 1990

Titel: De slag om het WNC

Auteurs: Arjan van de Leur

Uitgave: Groningen : Afdeling Voorlichting gemeentepolitie Groningen, 1990

Jaar: 1990
Collatie overig: 47 p. : ill. ; 30 cm
Namen: * auteur Leur, Arjan van de

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 15187.1992
Titel: Een levend WNC, 1985-1990 / een aantal bewonersters en gebruikersters
Titel publicatie: Van boerenerf tot bibliotheek
Jaar: 1992
Paginerings: 65-85 : ill.
Annotatie: Met noten
Geografische namen: * Groningen (Centrum), Oude Boteringestraat
SISO-code: * 303.82 : wonen ; leefbaarheid; * 314.7 : huisvesting van speciale groepen > arbeidershuisvesting ; bejaardenhuisvesting ; jongerenhuisvesting ; onzelfstandigenhuisvesting ; gehandicaptenhuisvesting ; woongroepen

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 18429
Titel: Inventarisatie t.a.v. het schoolbezoek van woonwagen- en zigeunerkinderen in de provincie Groningen
Uitgave: [S.l.] : [s.n.], 1988
Jaar: 1988
Collatie overig: 15 bl. : plgr. ; 30 cm
SISO-code: * 472.9 : Basisonderwijs: overige onderwerpen > Allochtone groepen ; Kinderen van Kermisexploitanten en Woonwagbewoners, Schipperskinderen

Archiefteogang 1773 Verzameling losse periodieken in het Gemeentearchief
Inventarisnummer 781
Auteurs: Johan Bolt; Peter Veldkamp
Uitgave: Groningen : [eigen uitg.], 1966-
Jaar: 1966
Collatie overig: Ill. ; 28 cm
Namen: * auteur Bolt, Johan; * auteur Veldkamp, Peter
SISO-code: * 780.2

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven
Inventarisnummer 25021
Titel: Ro-d-ys any time : een Groninger beatlegende
Auteurs: Wessel Gernaat; Wiebe Klijnstra; Mat Ringers
Uitgave: Zuidbroek : Maura Music, 2008
Jaar: 2008
Paginerings: 254 p.
Illustraties: ill.
Collatie overig: 24x24 cm + 1 DVD, 4 CD's Zie ook toegangsnummer 1867; inventarisnummer 25021.
ISBN: 978-90-2082-251
Annotatie: Met discografie.
Trefwoorden: * Popmuziek
Namen: * auteur Gernaat, Wessel; * auteur Klijnstra, Wiebe; * auteur Ringers, Mat
Geografische namen: * Groningen prov
SISO-code: * 785.72 : geschiedenis van de popmuziek

Archiefteogang 1771 Bibliotheek GAG : jaarverslagen (J), 1800 - 1999
245.1984 Deel 1984. - 1985 - 1990
Titel: Deel 1984
Uitgave: s.n., 1985 - 1990

Jaar: 1985-1990

Reeks: Aktiviteitenverslag Stichting huis voor thuis- en daklozen "De Swieber". - Groningen : Stichting huis voor thuis- en daklozen "De Swieber", 1985 - 1990

NB: *meerdere delen.*

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 24483

Titel: Het wiel moet weer eens uitgevonden worden : [beleidsplan Stichting DAK 29.4.1980]

Auteurs: Stichting DAK

Uitgave: Groningen : Stichting DAK, 1980

Jaar: 1980

Collatie overig: 20 bl. ; 30 cm

Annotatie: Met lit. opg. in noten

Trefwoorden: * Drugshulpverlening

Namen: * auteur Stichting DAK,

Geografische namen: * Groningen (gem)

SISO-code: * 614.73 : verslaving - strijd tegen verdovende middelen > drugs - bestrijding van druggebruik

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 15263

Titel: Meer dan een jaarplan 1980 [stichting] DAK + Jaarverslag van de Stichting DAK 1980

Auteurs: Stichting DAK

Uitgave: Groningen : Stichting DAK, 1979

Jaar: 1979

Paginerig: 40, 37 p.

Collatie overig: 30 cm

Trefwoorden: * Drugshulpverlening

Namen: * auteur Stichting DAK,

Geografische namen: * Groningen (gem)

SISO-code: * 614.73 : verslaving - strijd tegen verdovende middelen > drugs - bestrijding van druggebruik

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 13572

Titel: Gemeentelijk drugbeleid, ofwel Hoe Ome Loeks zich op de Horse verkeek ... : reactie van de stichting Dak i.o. op het advies van de ambtelijke drugscommissie

Uitgave: Groningen : Stichting Dak i.o., 1978

Jaar: 1978

Collatie overig: 26 bl. ; 30 cm

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 24664

Titel: Harddrugs in beeld : inventarisatie van de problematiek in de stad Groningen

Auteurs: Edgar de Bie

Uitgave: Groningen [etc.] : Stichting Intraval, 1990

Jaar: 1990

Collatie overig: 56 p. : tab. ; 30 cm + Krt.

ISBN: 90-7233-716-6

Annotatie: Met lit. opg.

Trefwoorden: * Drugsverslaving

Namen: * auteur Bie, Edgar de

Geografische namen: * Groningen (gem)

SISO-code: * 614.73 : verslaving - strijd tegen verdovende middelen > drugs - bestrijding van

druggebruik

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 13275

Titel: Het straathoekwerk : werkplan

Uitgave: Groningen : Stichting Straathoekwerk Groningen, 1978

Jaar: 1978

Collatie overig: 16 bl ; 30 cm

Archiefteogang 1771 Bibliotheek GAG : jaarverslagen (J), 1800 - 1999

Inventarisnummer 538

Titel: Jaarverslag Stichting Straathoekwerk

Jaar: 1978-1980

Uitgave: [s.l.][s.n.]

Deel van de reeks: 1978/1980

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 24662

Titel: Meidenwerknootitie

Auteurs: Egberdien de Vries

Uitgave: Groningen : Stichting Straathoekwerk Groningen, [ca. 1980]

Jaar: 1980

Collatie overig: 33 p. : ill. ; 26 cm

Annotatie: Nootitie over het opstarten en funktioneren van een sociaal-cultureel project voor laagopgeleide meiden.

Trefwoorden: * Buurt- en clubhuiswerk; * Sociaal-cultureel werk

Namen: * auteur Vries, Egberdien de

Geografische namen: * Groningen (gem)

SISO-code: * 493.1 : clubhuiswerk ; buurthuiswerk ; buurtwerk ; buurthuizen

Archiefteogang 1773 Verzameling losse periodieken in het Gemeentearchief

Inventarisnummer 361

Titel: Vrouwenhuiskrant, of Groningse vrouwenkrant : een uitgave van het vrouwenhuis

Uitgave: Groningen : Vrouwenhuis Groningen, 1976-1980

Jaar: 1976-1980

Annotatie: Vanaf 1980 onder de titel: De Groningse vrouwenkrant

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 16542

Titel: Pro-jet : Groningse vrouwenkrant

Uitgave: Groningen : Vrouwenhuis/Vrouwenkrant, 1983-

Jaar: 1983

Collatie overig: 30 cm

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven

Inventarisnummer 32324

Titel: De vreselijke vriendinnen van mijn moeder : portret van een vrouwenhuis

Auteurs: Martine van Rooijen

Uitgave: Groningen : Passage, 2019

Jaar: 2019

Paginerig: 146 p.

Illustraties: ill.

Collatie overig: 23 cm

ISBN: 978-90-5452-370-3

Annotatie: Met bronvermelding.

Trefwoorden: * Vrouwenemancipatie; * Vrouwenhuizen
Namen: * auteur Rooijen, Martine van
Geografische namen: * Groningen (gem)
SISO-code: * 315.2 : vrouwenemancipatie ; nederland

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven
Inventarisnummer 24106
Eindverslag van de cursus politieke vorming voor vrouwen in Lewenborg / Vrouwenprojekt Lewenborg.
- 1977
Titel: Eindverslag van de cursus politieke vorming voor vrouwen in Lewenborg
Auteurs: Vrouwenprojekt Lewenborg
Uitgave: Groningen : [eigen uitg.], 1977
Jaar: 1977
Collatie overig: 27 p. ; 30 cm
Trefwoorden: * Vrouwen
Namen: * auteur Vrouwenprojekt Lewenborg,
Geografische namen: * Groningen (Lewenborg)

Archiefteogang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven
Inventarisnummer 24103
Titel: Vrouwenkrant
Auteurs: Vrouwenprojekt Lewenborg
Uitgave: Groningen : [eigen uitg.], 1980
Jaar: 1980
Collatie overig: 44 p. : ill. , tek. ; 30 cm.
Trefwoorden: * Vrouwen
Namen: * auteur Vrouwenprojekt Lewenborg,
Geografische namen: * Groningen (Lewenborg)

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 12270
Titel: De bel voor de laatste ronde? : de geschiedenis van het Aanloopcentrum Lewenborg
Auteurs: S.B. Wiersma
Uitgave: Groningen : Stedelijke raad voor Maatschappelijk welzijn, 1977
Jaar: 1977
Collatie overig: 40 bl. : ill. ; 30 cm + Nota Aanloopcentrum Lewenborg. - 7 bl.
Trefwoorden: * Buurt- en clubhuiswerk; * Sociaal-cultureel werk
Namen: * auteur Wiersma, S.B.
Geografische namen: * Groningen (Lewenborg)
SISO-code: * 493.1 : clubhuiswerk ; buurthuiswerk ; buurtwerk ; buurthuizen

Archiefteogang 1773 Verzameling losse periodieken in het Gemeentearchief
Inventarisnummer 943
Titel: Nieuwsbrief Gaia : vrouwen gezondheids centrum
Auteurs: Vrouwen gezondheids centrum
Uitgave: Groningen : vrouwen gezondheids centrum, 1988 - 2000
Jaar: 1988-2000
Trefwoorden: * Gezondheidszorg; * Vrouwen
Namen: * auteur Vrouwen gezondheids centrum,
Geografische namen: * Groningen (gem)

Archiefteogang 1769 Bibliotheek GAG Boeken
Inventarisnummer 10795
Titel: Van de paal gerukt? : jongeren aan de rand van de Oost-Groninger samenleving
Auteurs: Margo Andriessen; Wiebe Blauw; Halbe Kuipers; Gerrit Mik

Uitgave: Groningen : Xeno, 1981

Jaar: 1981

Collatie overig: 372 p. : ill. ; 21 cm

ISBN: 90-6208-069-3

Annotatie: Onder auspiciën van de Provinciale raad voor jeugdaangelegenheden in Groningen

Trefwoorden: * Jeugdcriminaliteit; * Jongeren = jeugd; * Randgroepjongeren

Namen: * auteur Andriessen, Margo; * auteur Blauw, Wiebe; * auteur Kuipers, Halbe; * auteur Mik, Gerrit

Geografische namen: * Groningen prov oost

SISO-code: * 323 : sociale problemen van en zorg voor jeugdigen Jeugdzorg UNICEF Maatschappelijk werk; * 396.7 : Jeugdcriminaliteit Misdaden Misdadigers

Archieftoegang 1769 Bibliotheek GAG Boeken

Inventarisnummer 11828

Titel: De Heukelom : 25 jaar dienstverlening aan meervoudig gehandicapte blinden en slechtzienden, 1952-1977

Auteurs: H. Harsma; J. van Weelden

Uitgave: Haren : Mr. H.P. van Heukelomstichting, [1977]

Jaar: 1977

Collatie overig: 61 p. : ill. ; 23 cm

Trefwoorden: * Visueel gehandicapten = blinden ; * slechtzienden

Namen: * auteur Harsma, H. * auteur Weelden, J. van

Geografische namen: *Haren (Haren)

SISO-code: * 325 : sociale problemen van en zorg voor zintuiglijk en lichamelijk gehandicapten; * 463.1 : Orthopedagogiek > Blinden en Slechtzienden (hierbij ook : Brailleschrift)

Archieftoegang 1773 Verzameling losse periodieken in het Gemeentearchief

Inventarisnummer 560

Titel: De Brug : stichting sport en recreatie geestelijk gehandicapten Groningen

Uitgave: Groningen : s.n.

Jaar: 1977

Collatie overig: 30 cm

Annotatie: Eerder verschenen onder de titel: Ons contact

Bijlage V Materiaal met een Groninger link in de collectie IISG

In deze bijlage worden archieftoegangen uit de collectie van het IISG weergegeven die een Groninger link hebben. Ze zijn gevonden door te zoeken op de website van het IISG.

- ARCH00356, Collectie CPN. Distrikt Groningen, (1965) 1967 – 1992

Inhoud en context: Deze collectie archieven van personen uit het CPN-district Groningen is in 1994 door de Stichting tot beheer van de archieven van de CPN overgedragen aan het IISG. Deze stukken vormen niet het officiële districtsarchief. Dit is te vinden in het gemeentearchief van de stad Groningen.

Stukken van Thewis Wits over de studentenbeweging bevinden zich in de collectie Groninger Studentenbeweging. Deze collectie is in december 2008 overgedragen aan het RHC Groninger Archieven.

Raadpleging: beperkt. Vrij te raadplegen met uitzondering van de inv.nrs. 118 en 221. Voor deze stukken is toestemming nodig van de Stichting tot beheer van de archieven van de CPN. Zie het Reglement van deze Stichting.

Verwerving: Op initiatief van het IISG, in het archief van het landelijk partijbureau van de CPN bevonden zich ook, delen van, afdelingsarchieven, destijds is besloten het geheel bij het IISG onder te brengen.²³¹

- ARCH01923, Collectie Provo Groningen, 1966 – 1971

Verwerving: geen informatie over beschikbaar.

- COLL00087, Audiocassettecollectie Kraakbeweging Groningen, 1984 – 1991

Verwerving: Anoniem in juni 2012 aan het IISG verzonden t.a.v. het Staatsarchief. Het Staatsarchief was oorspronkelijk een lokaal initiatief uit de Staatsliedenbuurt in Amsterdam met het doel om de archieven van de kraakbeweging te bewaren en over te dragen aan een archiefinstelling, maar groeide vervolgens uit tot een landelijke verzamelplaats voor de archieven van kraakgroepen, het geheel is in 2000 aan het IISG overgedragen. Jaarlijks komen er nog enkele aanvullingen.²³²

- ARCH04673, Archief kraken Groningen, 1979-2015

Verwerving: via het staatsarchief. In mei 2000 is het archief ondergebracht op het Internationaal Instituut voor Sociale geschiedenis.²³³

- ARCH02948, Links Forum (Groningen), 1983 - 1984

Verwerving: een schenking van twee personen die via het DNPP bij het IISG terecht is gekomen.²³⁴

- ARCH02106, Archief Werkgroep Beter Zuivelbeleid (Groningen), 1974 - 1998

Verwerving: schenking Werkgroep Beter Zuivelbeleid (Mevr. M. Derksen) 1998.

- ARCH02518, Archief Groningen Tegen Bio-industrie, 1991 - 2002

Geen info over verwerving, wel gewoon ter inzage/raadpleegbaar.

Verwerving: schenking van particulier.²³⁵

- ARCH01550, Archief Vereniging Verplegenden en Verzorgenden in Opstand. Speerpunt Groningen, 1989

Verwerving: geen informatie over beschikbaar.

²³¹ E-mail: Frank de Jong, curator Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, 16 en 23 september 2020.

²³² E-mail: Frank de Jong, curator Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, 16 en 23 september 2020.

²³³ E-mail: Frank de Jong, curator Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, 16 en 23 september 2020.

²³⁴ E-mail: Frank de Jong, curator Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, 16 en 23 september 2020.

²³⁵ E-mail: Frank de Jong, curator Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, 16 en 23 september 2020.

- ARCH02261, Archief Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie. Afdeling Groningen-Zuid, (1958) 1965 - 1974

- ARCH02360, Archief Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie. Groot Freonlik District (Groningen, Friesland, Drenthe), 1958 - 1993

Bewaargeving Y.A. Holthuis (Ede) 1999.

Eind jaren 90 is het IISG begonnen met de verwerking van het archief van de NJN, tegelijkertijd is een oproep geplaatst voor aanvullingen op het niet al te complete archief, daarop is er ook veel materiaal aangeboden en overgedragen van lokale afdelingen. Terugkijkend constateert de curator van het IISG dit verkeerd is gegaan en dat archieven van de lokale afdelingen door het IISG hadden moeten worden doorverwezen naar lokale en regionale archiefdiensten. Wel was het zo dat veel lokale afdelingen al voor eind jaren '90 waren opgeheven en dat het materiaal van die afdelingen opgestuurd was naar de landelijke organisatie en is daarom meegenomen bij de inventarisering.²³⁶

- ARCH02175, Archief Alarmgroepen Atoomplannen, (1974/) 1976 – 1983,

Schenking S. S. van Duin 1998

Raadpleging vrij

Verwerving: schenking via Steef van Duijn, 1998 (partner van Maria Derksen).²³⁷

- ARCH00550, Archief Marjolein C. 't Hart, 1968 - 1985

Raadpleging beperkt, na toestemming IISG.

Verwerving: bewaring via Marjolein 't Hart, 29 augustus 1991.²³⁸

ARCH00541, Collectie Willem de Haan, (1965) 1972 - 1982

Geen info over verwerving, vrij raadpleegbaar.

Verwerving: aanvulling via particulier 2008.²³⁹

- ARCH00857, Archief Gerard Martens, 1932 - 1978

Verwerving: geen informatie over beschikbaar.

- ARCH01604, Archief Ingeborg van der Wal-Svensson, 1947 - 1991

Verwerving: Archief in 1967 geschonken door mw van der Wal-Svensson.

- ARCH00025, Archief basisgroep Aspro, 1981 - 1985

Verwerving: geen informatie over beschikbaar.

- ARCH00559, Archief Barbara Henkes, 1973 - 1991

Schenking via Barbara Henkes, 1987 aanvullingen uit 2003, 2004 en 2013

Verwerving: Waarschijnlijk op initiatief van Barbara Henkes.²⁴⁰

- ARCH01899, Archief Roel van Duijn, 1960 2013

Raadpleging is beperkt: Toestemming vereist voor de met * gemarkeerde nummers van Roel van Duijn.

Verwerving: Het eerste deel van dit archief (het resp. in 1977 en 1992 verworven deel) behoort tot de Collectie Sociale Documentatie, deze collectie is eind jaren '80 als geheel in bruikleen overgedragen van de UvA aan het IISG. De aanvullingen uit 2006, 2012 en 2017 zijn op initiatief van Roel van Duijn aangeboden aan het IISG.²⁴¹

²³⁶ E-mail: Frank de Jong, curator Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, 16 en 23 september 2020.

²³⁷ E-mail: Frank de Jong, curator Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, 16 en 23 september 2020.

²³⁸ E-mail: Frank de Jong, curator Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, 16 en 23 september 2020.

²³⁹ E-mail: Frank de Jong, curator Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, 16 en 23 september 2020.

²⁴⁰ E-mail: Frank de Jong, curator Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, 16 en 23 september 2020.

²⁴¹ E-mail: Frank de Jong, curator Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, 16 en 23 september 2020.

Bijlage VI Interviews

Deze bijlage biedt een gecomprimeerde samenvatting van de afgenomen interviews, waarvan de inhoud relevant is voor het onderzoek.

Interviews zijn gehouden met de volgende medewerkers van de Groninger Archieven: René Duursma, collectiebeheerder Nieuwe media, beeld en geluid; Eddy de Jonge, directeur, hoofd Publiek; Jona van Keulen, hoofd Publieksactiviteiten, Rijksarchivaris Groningen; Henk van der Meer, collectiebeheerder archiefbewerking; Gert Plas, coördinator Poparchief; Harry Romijn, adjunct-directeur, hoofd Collectie; Cees Tromp, collectiebeheerder inventarisatie archieven; Margreet Visch, collectiebeheerder particuliere archieven en Johan Waterborg, bibliothecaris.

Daarnaast hebben korte aanvullende gesprekken of e-mailcorrespondenties met deze mensen plaatsgevonden en ook nog met Albert Beuse, hoofd Studiezaal, gemeentearchivaris Groningen; JaapJan Hoogstins, collectiebeheerder applicaties; Mirjam de Jonge, collectiebeheerder Beeldcollecties en Marij Kloosterhof, collectiebeheerder Beeld en geluid en Beeldcollecties.

Van het IISG is gesproken met Frank de Jong, curator Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis.

Interviews medewerkers Groninger Archieven verwervingsoverleg, directie en hoofd Publieksactiviteiten

De Groninger Archieven kent een verwervingsoverleg met Margreet Visch, collectiebeheerder particuliere archieven, Henk van der Meer, collectiebeheerder archiefbewerking, Harry Romijn, hoofd Collectie en adjunct-directeur en Eddy de Jonge, hoofd Publiek en directeur. Hier wordt bepaald wat wordt aangenomen aan particulier archief. Het overleg staat open voor acceptatie van alle particuliere archieven die een toevoeging zijn voor informatie over de Groninger samenleving.²⁴² De praktijk is dat 90% van het materiaal wordt aangeboden en in 10% loopt het via een ander: er komt een tip binnen en daar gaat iemand achter aan. In het verwervingsoverleg wordt gediscussieerd over het besproken archiefmateriaal: wat mag ermee worden gedaan, hoe is de materiële staat en de inhoudelijke afweging. Daarbij zijn twee perspectieven te onderscheiden: archivistisch en historisch, waarbij dat laatste vooral over collecties gaat (proberen volledig te zijn, uit meerdere bronnen afkomstig). Recente stukken lijken daarbij minder kans te maken: iets uit de jaren 60 wordt door mensen die toen zijn opgegroeid niet ervaren als oud. De adjunct-directeur denkt echter vaak als het nu niet wordt geacquireerd kan het zomaar verdwijnen.²⁴³ Dat ligt ook aan zijn ervaring met aangeboden audiovisueel archiefmateriaal. “Je moet ook altijd denken: wat is over 100 jaar interessant.”²⁴⁴

Het verwervingsoverleg is niet (pro-)actief en dat komt door tijdgebrek.²⁴⁵ Er is eens geprobeerd een archief van de Groninger kraakbeweging te verwerven dat in een antiquariaat werd tentoongesteld. Het leek ook te lukken, maar uiteindelijk mislukte het. Ten eerste omdat de mensen zelf de stukken bij nader inzien toch te interessant vonden om af te staan en ten tweede omdat de Groninger Archieven een overheidsarchiefdienst is en dat schrok af.²⁴⁶

De directeur geeft aan dat in het verleden pogingen ondernomen zijn te informeren naar een archief van een Molukse vereniging of van pizzeria's in Groningen. Daar kwam dan ook nooit veel uit. Dat is er dan niet of het loopt dood ondanks pogingen via iemand die daar iemand kent. Het probleem is dat er dan toch met te weinig mensen gekeken en gezocht wordt.²⁴⁷ Hij kan zich voorstellen dat het anders gaat: iemand vrijstellen en kijken wat er ontbreekt in de collectie en daar vervolgens achteraan gaan, contacten leggen. Hij refereert hierbij ook aan het Webarchief Groningen.²⁴⁸ De huidige keuze is het overlaten aan het aanbod van het publiek, mede ingegeven door beschikbare ruimte en geld.²⁴⁹ De adjunct-directeur zegt dat het acquisitiebeleid gestoeld moet zijn op realisme: wat kan de organisatie aan, hoe verhoudt

²⁴² Interview Eddy de Jonge, directeur, hoofd Publiek, RHC Groninger Archieven, 3 juli.

²⁴³ Interview Harry Romijn, adjunct-directeur, hoofd Collectie RHC Groninger Archieven, 28 juni 2019.

²⁴⁴ Interview Harry Romijn, adjunct-directeur, hoofd Collectie RHC Groninger Archieven, 28 juni 2019.

²⁴⁵ Interview Margreet Visch, collectiebeheerder particuliere archieven RHC Groninger Archieven, 24 juni 2019.

²⁴⁶ Interview Jona van Keulen, hoofd Publieksactiviteiten, Rijksarchivaris RHC Groninger Archieven, d.d. 18 juli 2019.

²⁴⁷ Interview Eddy de Jonge, directeur, hoofd Publiek, RHC Groninger Archieven, 3 juli 2019.

²⁴⁸ Webarchief Groningen is een project van de Groninger Archieven om websites te bewaren en te ontsluiten, primair bedoeld als aanvulling op en voortzetting van de bestaande analoge collectie en om (vluchtige) uitingen van ontevreden of zich niet gezien voelende Groningers vast te leggen. Voalsnog functioneert het Webarchief alleen achter de schermen en nog niet voor publiek.

²⁴⁹ Interview Eddy de Jonge, directeur, hoofd Publiek, RHC Groninger Archieven, 3 juli 2019.

de moeite en inspanning die het kost zich tot wat het oplevert.²⁵⁰ Hij pleit wel voor investeren in netwerken en vertrouwenspersonen, op de manier zoals het Poparchief Groningen ook werkt.²⁵¹ De collectiebeheerder particuliere archieven kan zich er iets bij voorstellen dat dit bij het binnenhalen van archieven van subculturen en gemarginaliseerden zo gaat. Al is dat arbeidsintensief. Ze vindt het IISG hierbij mogelijk een logischer instelling dan een overheidsarchief.²⁵²

Het Hoofd Publieksactiviteiten stelt dat de archiefdienst niet bezig is met actief naar buiten treden of nieuwe groepen actief binnenhalen of een andere invalshoek kiezen. Dat zit niet in het systeem van de organisatie. De archiefdienst heeft een wettelijke overheidstaak en doet daar nog aan particulier archiefmateriaal. Daar moeten keuzes in gemaakt worden: ‘deze korfbalvereniging uit Veendam ook?’ of ‘toch maar de tiende scheepswerf in de collectie opnemen?’

De adjunct-directeur vindt de cultuurhistorische component van de archiefinstelling, die minder expliciet is benoemd belangrijk. De Archiefwet zou wat hem betreft daar meer stellig over mogen zijn en de archiefinstelling als geheugen van de samenleving meer een officiële verankering kunnen bieden.²⁵³ Dat biedt ruimte, ook voor een bredere uitstraling naar buiten toe, die ook weer kan zorgen voor een meer diverse collectie van de archiefinstelling.

Het Hoofd Publieksactiviteiten heeft zelf indertijd bij het Rijksarchief wel actief verworven op in het archiefvormersoverzicht ontbrekend archiefmateriaal: van de katholieke en gereformeerde kerk en Veenkoloniale aardappelmeelindustrie. Daarnaast heeft ze zich uit persoonlijke overtuiging ingezet voor vrouwenarchieven en vrouwenverenigingen kennis te laten maken met de archiefinstelling door het opzetten van rondleidingenweken speciaal voor hen.²⁵⁴

Ze signaleert dat nieuwe groepen vaak ook vluchtig zijn. Dit vraagt om permanente actie van de archiefinstelling. Het archief is gewend te denken in acties, dus dat kan denkt ze. Maar als structureel beleid vraagt het om investeringen.

Het publiek van de Groninger Archieven bestaat grotendeels uit oudere witte mensen (overwegend mannen), met een collectie die daarbij aansluit. Dat vloeit voort uit het verleden. Bezoekers zijn vaak ook hoger opgeleid omdat archiefstukken dikwijls geen eenvoudig te doorgronden materiaal is.²⁵⁵ De directeur zou graag een meer divers publiek willen, met daarbij ook een meer divers personeelsbestand. Dan ontstaat vanzelf ook een andere collectie meent hij.²⁵⁶ De adjunct-directeur ziet het gebrek aan diversiteit niet als een probleem om toch een diverse collectie te kunnen hebben.²⁵⁷ Het gaat om open staan voor anderen stelt hij.²⁵⁸ De werkwijze van het IISG om lijntjes uit te leggen naar potentiële archiefvormers vindt hij interessant.

Publicitair vraagt dit een ook inspanning. Zo is er het archief van de CPN, dat in etappes is gekomen. Na een boekje en een tentoonstelling volgde er nog meer archief. Mensen zien wat het archief doet en bezit en dat zorgt vervolgens voor meer aanwas.²⁵⁹

Het Hoofd Publieksactiviteiten constateert dat de Groninger Archieven voor iedereen open staat. Desondanks zijn er barrières, die zijn ervan oudsher geweest en hoewel minder dan vroeger nog steeds aanwezig: “We zijn nou eenmaal meer gericht op Helpman dan op de Oosterpark.” Het probleem ligt voor haar elders: er is te weinig bereik. De gemeente wil geen richtingbordjes plaatsen voor de Groninger Archieven. Dat heeft (voormalig gemeentearchivaris) Jan van den Broek geprobeerd en het is niet gelukt.

Daarnaast zijn de slagboom en bordjes met verboden toegang voor onbevoegden bij het plein waar de Groninger Archieven met andere instellingen aan ligt niet uitnodigend. Alleen dat is nou eenmaal een

²⁵⁰ Interview Harry Romijn, adjunct-directeur, hoofd Collectie RHC Groninger Archieven, 28 juni 2019.

²⁵¹ Interview Harry Romijn, adjunct-directeur, hoofd Collectie RHC Groninger Archieven, 28 juni 2019.

²⁵² Interview Margreet Visch, collectiebeheerder particuliere archieven RHC Groninger Archieven, 24 juni 2019.

²⁵³ Interview Harry Romijn, adjunct-directeur, hoofd Collectie RHC Groninger Archieven, 28 juni 2019.

²⁵⁴ Interview Jona van Keulen, hoofd Publieksactiviteiten, Rijksarchivaris RHC Groninger Archieven, d.d. 18 juli 2019.

²⁵⁵ Interview Jona van Keulen, hoofd Publieksactiviteiten, Rijksarchivaris RHC Groninger Archieven, d.d. 18 juli 2019.

²⁵⁶ Interview Eddy de Jonge, directeur, hoofd Publiek, RHC Groninger Archieven, 3 juli 2019.

²⁵⁷ Interview Harry Romijn, adjunct-directeur, hoofd Collectie RHC Groninger Archieven, 28 juni 2019.

²⁵⁸ Interview Harry Romijn, adjunct-directeur, hoofd Collectie RHC Groninger Archieven, 28 juni 2019.

²⁵⁹ Interview Eddy de Jonge, directeur, hoofd Publiek, RHC Groninger Archieven, 3 juli 2019.

gegeven. De gevel maakt wat haar betreft ook niet veel meer uit dan. “Er komt hier niemand toevallig. De gastvrijheid ligt elders.”²⁶⁰ De entreehal is voor de een mooi en toegankelijk, maar voor een ander weer te groot, stelt het Hoofd Publieksactiviteiten. Het gebouw kan afschrikken, maar evenzogoed indruk maken en daarmee geruststellend zijn: hier is het materiaal in veilige handen, zeker in combinatie met rondleidingen door depots.²⁶¹

Op de entreegevel van de Groninger Archieven prijken afbeeldingen van mensen uit de Groninger canon. Dat zou anders kunnen, met krakers, rockmuzikanten en migranten vindt de directeur.²⁶²

Bezoekers van de Groninger Archieven moeten zich legitimeren. De directeur kan zich voorstellen dat er in de toekomst een oplossing komt voor mensen die dat niet willen op religieuze of politiek-maatschappelijke gronden.²⁶³ Het IISG is gestopt met legitimatie, het beschouwt dit als een schijnidentificatie. De adjunct-directeur ziet evenwel belang in legitimatie om op terug te kunnen vallen als er een probleem ontstaat met een aanvraag of ingeziene archiefstukken.²⁶⁴

De directeur maakt kort verslagen van het verwervingsoverleg. Deze staan in het interne documentmanagementsysteem Join en zijn daarmee niet publiekelijk te lezen.

Met betrekking tot het maken van inventarissen wordt het belang ingezien om verantwoording af te leggen van wat gedaan, beschreven en vernietigd is.²⁶⁵ Niet iedereen ziet het belang van een uitgebreide verantwoording in: “Geen mens leest dat.”²⁶⁶

Het Hoofd Publieksactiviteiten is van mening dat zoveel mogelijk mensen betrokken zouden moeten worden bij de collectie van de Groninger Archieven. “Iedereen die zich bewust is van archiefvorming of documentatieverzameling, want over dat laatste gaat het bij gemarginaliseerden, die je zou kunnen betrekken bij onze collectie en ons werk, dat is winst.”²⁶⁷ Ze geeft aan dat verhalen vastleggen middels oral history hierbij een mogelijkheid is. Deze visie van actief materiaal vastleggen wordt gedeeld, mogelijk ook als project in samenwerking met andere instellingen, zoals de Rijksuniversiteit.²⁶⁸ “We kennen deze samenleving nu beter dan de mensen over 50 jaar. Leg die verhalen daarom vast en zet ze online. Dat geneert vanzelf meer vraag.”²⁶⁹ Bij het werken aan de collectie wordt ook het belang van het werken met publiek (in de studiezaal) benadrukt. Ook om te weten wat er speelt. Dat vindt ook de collectiebeheerder particuliere archieven belangrijk.²⁷⁰

Hier tegenover staat de opvatting dat het niet de taak van de Groninger Archieven is om de gehele samenleving actief te willen documenteren.²⁷¹ En: “We zijn toch geen documentatiecentrum.”²⁷²

Als een archiefvormer op eigen manier iets wil onderbrengen, afwijkend van de bestaande archiverings- of beschrijvingsstructuur, is dat bespreekbaar, binnen de beschikbare tijd en ruimte. Het mag als daar goede argumenten voor zijn.²⁷³ Zeker in de digitale tijd, omdat mensen zoeken op naam of een woord en minder op een archiefrubriek. Het belang van de indeling is veel minder groot dan vroeger. Online doorzoekbaarheid betekent dat mensen aan een woord of naam genoeg kunnen hebben. Dat maakt de indeling minder belangrijk (tenzij het doel is dit als een weergave van hoe de archiefvormer werkt/gestructureerd is/was te tonen).²⁷⁴

²⁶⁰ Interview Jona van Keulen, hoofd Publieksactiviteiten, Rijksarchivaris RHC Groninger Archieven, d.d. 18 juli 2019.

²⁶¹ Interview Harry Romijn, adjunct-directeur, hoofd Collectie RHC Groninger Archieven, 28 juni 2019.

²⁶² Interview Eddy de Jonge, directeur, hoofd Publiek, RHC Groninger Archieven, 3 juli 2019.

²⁶³ Interview Eddy de Jonge, directeur, hoofd Publiek, RHC Groninger Archieven, 3 juli 2019.

²⁶⁴ Interview Harry Romijn, adjunct-directeur, hoofd Collectie RHC Groninger Archieven, 28 juni 2019.

²⁶⁵ Interview Henk van der Meer collectiebeheerder archiefbewerking RHC Groninger Archieven 26 juni 2019.

²⁶⁶ Interview Cees Tromp, Collectiebeheerder RHC Groninger Archieven, 27 juni 2019.

²⁶⁷ Interview Jona van Keulen, hoofd Publieksactiviteiten, Rijksarchivaris RHC Groninger Archieven, d.d. 18 juli 2019.

²⁶⁸ Interview Margreet Visch, collectiebeheerder particuliere archieven RHC Groninger Archieven, 24 juni 2019.

²⁶⁹ Interview Cees Tromp, Collectiebeheerder RHC Groninger Archieven, 27 juni 2019.

²⁷⁰ Interview Margreet Visch, collectiebeheerder particuliere archieven RHC Groninger Archieven, 24 juni 2019.

²⁷¹ Interview Henk van der Meer collectiebeheerder archiefbewerking RHC Groninger Archieven 26 juni 2019.

²⁷² Mondelinge mededeling JaapJan Hoogstins collectiebeheerder applicaties RHC Groninger Archieven d.d. 24 juni 2019.

²⁷³ Interview Margreet Visch, collectiebeheerder particuliere archieven RHC Groninger Archieven, 24 juni 2019 en Henk van der Meer collectiebeheerder archiefbewerking RHC Groninger Archieven 26 juni 2019.

²⁷⁴ Interview Cees Tromp, Collectiebeheerder RHC Groninger Archieven, 27 juni 2019.

Beschrijvingen kunnen op verzoek worden aangepast. Dat is bijvoorbeeld bij het archief van COC gedaan, zodat niemand meer traceerbaar was.²⁷⁵ Een omschrijving als ‘bajes’ voor gevangenis mag in principe ook, als is dan een koppeling aan het trefwoord gevangenis te prefereren voor de terugvindbaarheid.²⁷⁶

De adjunct-directeur is tegen het achteraf aanpassen van archiefbeschrijvingen. In een bijschrift past hoogstens een annotatie vindt hij.²⁷⁷

Particuliere archiefvormers wordt altijd gevraagd zelf een voorselectie of zelfs de beschrijving te maken, metaal of plastic uit stukken te halen en het in dozen te verpakken die de Groninger Archieven aanlevert.

Interview Johan Waterborg, bibliothecaris RHC Groninger Archieven²⁷⁸

De verwerving van boeken verloopt enerzijds via schenkingen, omdat mensen weten wat de Groninger Archieven willen of dat denken te weten. Ze bieden ook hun eigen titels aan. Daarnaast zoekt de bibliothecaris actief naar nieuwe uitgaven, bijvoorbeeld in regiokranten, publicaties van historische verenigingen, websites van Groninger uitgevers of uitgevers waarvan hij weet dat ze boeken publiceren met een Groninger link. Dat komt dan op de a-mail *aanschaflijst* en die gaat naar Albert Beuse, hoofd studiezaal en Margreet Visch, acquisitie particuliere archieven. Zij zeggen daar vervolgens iets over of vullen het aan met titels (bv die voor de studiezaal(gebruikers) interessant zijn).

Er moet een overzicht van richtlijnen en criteria zijn, maar de bibliothecaris heeft dat vooral van horen zeggen. Er zal geen onbeperkt budget zijn, maar eigenlijk kan hij alles aanschaffen. Hij wisselt ook aanwinstenlijsten uit met de Groninger Universiteitsbibliotheek.

Titels in tijdschriften worden besteld als de bibliothecaris ervan weet. Hij is daarvoor wel afhankelijk van anderen. Soms ziet hij in een literatuurlijst een titel staan die de Groninger Archieven niet hebben en daar gaat hij dan achteraan. Ook op boekenbeurzen, die hij privé bezoekt, is hij alert. Ongetwijfeld zullen er titels over het hoofd worden gezien, maar de bibliothecaris denkt ook dat dat toch redelijk beperkt blijft.

Toegang 1774 Bibliotheek GRA Documentatiemateriaal is niet de speerpunt van de bibliotheekcollectie. Het is nogal ongrijpbaar, het kan een briefhoofd zijn, maar ook veel meer informatie. Het is desalniettemin een waardevolle collectie. De bibliothecaris weet dat hier inventarisnummers tussen zitten waar ook archieftoegangen van zijn, maar hem is duidelijk gemaakt dat dit niet zomaar aan die toegangen kan worden toegevoegd.

In de Veenkoloniën zijn in 2018 posters en flyers verspreid van actievoerders die zich verzetten tegen de plaatsing van windmolens in het gebied. Hierop is een Gedeputeerde afgebeeld als een nazi-kampbeul. De bibliothecaris erkent dat dergelijk materiaal in toegang 1774 past, maar desondanks ontbreekt in de collectie. Hij heeft er niet bij stilgestaan dat dit archiefwaardig materiaal zou kunnen zijn. Misschien onterecht constateert hij zelf. Hij zou niet goed weten hoe hij hieraan zou moeten komen. In dergelijke gevallen kan het behulpzaam zijn indien er iemand is die het kan bezorgen.

De bibliothecaris vindt dat er een ethische grens ligt als actiegroepen deels in het criminele circuit vertoeven. Toch zou een dergelijke flyer wel in de collectie horen vindt hij. Anderzijds is het ook zo dat er buitengewoon veel is.

De bibliothecaris denkt dat de Groninger Archieven mogelijk gebaat zou kunnen zijn bij een netwerker, die bijvoorbeeld relaties onderhoudt met mensen die toegang hebben tot interessant (archief)materiaal. Zelf onderhoudt hij bijvoorbeeld contacten met (studiezaal)bezoekers als hij weet dat die bijvoorbeeld met een publicatie bezig zijn.

Bij het beschrijven is de publicatie leidend. Het is wel mogelijk dat de bibliothecaris een annotatie maakt als daar reden toe is. Bijvoorbeeld als de titel niet duidelijk maakt waar het artikel over gaat. Of als een verwijzing naar een bepaald archief nuttig is.

²⁷⁵ Interview Margreet Visch, collectiebeheerder particuliere archieven RHC Groninger Archieven, 24 juni 2019 en Henk van der Meer collectiebeheerder archiefbewerking RHC Groninger Archieven 26 juni 2019.

²⁷⁶ Interview Margreet Visch, collectiebeheerder particuliere archieven RHC Groninger Archieven, 24 juni 2019.

²⁷⁷ Interview Harry Romijn, adjunct-directeur, hoofd Collectie RHC Groninger Archieven, 28 juni 2019.

²⁷⁸ Interview Johan Waterborg, bibliothecaris RHC Groninger Archieven, 28 juni 2019.

Periodiek De Sicht blijkt in het zogeheten Stamboek, een soort oerboek van de bibliotheek, genoemd te worden, zij het zonder inventarisnummer. Mogelijk is bij een conversie naar het collectiebeheerssysteem MaisFlexis deze vermelding weggevalen. Dit is namelijk vaker gebeurd. De vraag is wel waarom het in het stamboek geen inventarisnummer heeft, want het zijn wel drie ingebonden delen. Er is dus in eerste instantie werk gemaakt van deze afleveringen, maar ze hebben vervolgens jarenlang onzichtbaar in het depot gestaan.

De bibliothecaris van het Gemeentearchief heeft indertijd actief geacquireerd. Ze verstuurd bijvoorbeeld brieven naar redacties van buurtkranten.²⁷⁹ Ze herinnert zich ook dat bij het gemeentelijk informatiecentrum een verzamelpunt was voor zogeheten grijze literatuur (een bibliotheekterm voor eigen beheer uitgegeven materiaal). Dat werd dan ook naar het Gemeentearchief gestuurd.

De WNC-nieuwsbrief uit toegang 1774 had ze indertijd zelf als bibliotheektitel kunnen opnemen (ze herkent haar eigen handschrift in het met potlood genoteerde inboeknummer op de nieuwsbrief). Zeker met de kennis van nu. Waarom dat toen niet is gebeurd weet ze niet.²⁸⁰ De bibliothecaris zou de nieuwsbrief ook separaat als titel beschrijven als deze nu verworven zou worden.

In het interview met de bibliothecaris, in paragraaf 2.3.8. is gesproken over een affiche van anti-windmolenactivisten. De Collectiebeheerder Beeldcollecties betreurt het ontbreken van de eerdergenoemde Veenkoloniale anti-windmolen poster in de collectie van de Groninger Archieven. Normaliter zou ze daar achteraan gaan. In dit geval heeft ze er niet aan gedacht.²⁸¹ Met ander controversieel materiaal in het verleden verliep de acquisitie ook moeizaam. De zogeheten Plasseksposter van het Groninger Museum zou drie keer zijn opgestuurd en is slechts een keer ontvangen. Een verkiezingsaffiche van de Centrumdemocraten zou door de gemeente worden opgestuurd aan het Gemeentearchief en is nooit binnengekomen. Ze vermoedt hier geen opzet, maar vond het opvallend.²⁸²

Bij de afdeling Stilstaand Beeld zijn collecties van een drietal fotografen te weten P.H. Broekhuizen (met foto's van het interieur van het ontruimde WNC-complex), Robert Scheltens (acties van studenten en acties tegen een gepland militair oefenterrein in het Lauwersmeer) en Peter Plantenga (demonstratie van krakers langs kraakpanden in Groningen op de kroningsdag in 1980) die wel binnen de scope van het onderzoek vallen. De collectiebeheerder Beeldcollecties van de Groninger Archieven merkt hierover het volgende op:

- over de verwerving van de foto's van P.H. Broekhuizen is niets terug te vinden.
- Robert Scheltens heeft in 2015 digitale reproducties overgedragen. Deze zijn met zijn hulp beschreven door de Collectiebeheerder Beeldcollecties. In niet-openbare velden staan namen van de afgebeelde personen, afgesproken is dat die per 1-1-2050 vrijgegeven mogen worden.
- de foto's van Peter Plantenga betreft een aanwinst uit 2013. Door hem zelf gebracht. De foto's zijn beschreven door de Collectiebeheerder Beeldcollecties.

Van Peter Plantenga bevindt zich in de intake van de Groninger Archieven overigens ander archiefmateriaal dat gelieerd is aan de kraakbeweging.²⁸³

Interview René Duursma, Collectiebeheerder Beeld en Geluid, RHC Groninger Archieven, 1 juli 2019

Bij de afdeling Bewegend Beeld van Nieuwe Media Beeld en Geluid (NMBG), van de Groninger Archieven komt materiaal binnen door gesprekken binnen of vanuit het eigen netwerk of materiaal dat door derden wordt aangeboden. Dat netwerk is ontstaan door open dagen waar het toenmalige Gronings AudioVisueel Archief (GAVA, inmiddels opgegaan in NMBG) zich presenteerde of op braderieën in de provincie. Zo belandde GAVA bij diverse filmclubs en kwam op steeds meer relevante plekken en bij (amateur)filmmakers. Zo is contact gelegd met poppodium VERA waar concerttapes lagen. Gaandeweg raakt het netwerk zo groter en zien meer mensen het belang in van (het bewaren van)

²⁷⁹ Interview Margreet Visch, collectiebeheerder particuliere archieven RHC Groninger Archieven, 24 juni 2019.

²⁸⁰ Interview Margreet Visch, collectiebeheerder particuliere archieven RHC Groninger Archieven, 24 juni 2019.

²⁸¹ E-mail Mirjam de Jonge, collectiebeheerder Beeldcollecties RHC Groninger Archieven 16 september 2020.

²⁸² E-mail Mirjam de Jonge, collectiebeheerder Beeldcollecties RHC Groninger Archieven 16 september 2020.

²⁸³ E-mail Mirjam de Jonge, collectiebeheerder Beeldcollecties RHC Groninger Archieven 16 september 2020.

audiovisueel materiaal. Dat netwerk zit in de hele provincie en is zo groot dat er eigenlijk niet meer naar filmmateriaal hoeft te worden rondgevraagd. Het gaat eigenlijk vanzelf. Een groot succes zijn ook uitzendingen op de regionale televisiezender met films uit de GAVA-collectie geweest. Met de voorstellingen *Format GAVA* op het performing arts festival Noorderzon in Groningen heeft GAVA kunstenaars bereikt, die filmmateriaal hergebruiken en dat is ook iets wat NMBG voorstaat. Dit heeft bovendien ook een netwerk vergrotend effect gehad.

Misschien zitten er blinde vlekken of gaten in de collectie. Van mensen met een migratie of koloniale achtergrond is weinig filmmateriaal. Als er door deze mensen is gefilmd, komen ze in ieder geval niet bij de Groninger Archieven terecht. NMBG probeert gastvrij te zijn voor potentiële schenkers of onderzoekers van materiaal, voor filmstudenten en voor mensen uit het NMBG-netwerk, door rondleidingen te geven, om te laten zien wat het audiovisueel archief doet en hoe het met het (archief)materiaal omgaat.

Beschrijvingen in het collectiebeheersysteem geven objectief weer wat er te zien is. Een filmmaker kan met beelden misschien een gekleurd beeld willen vertellen, de beschrijving daarvan door het NMBG is neutraal.

De medewerkers van NMBG hebben meer oog voor diversiteit dan veel mensen die met papieren archief werken. Het is ander materiaal waar zij anders naar kijken. Daarentegen leert NMBG van collega-archivarissen bijvoorbeeld over databaseer.

De werkzaamheden worden in zekere zin verantwoord in het Collectiebeheerssysteem MaisFlexis. Idealer zou een logbestand zijn dat bijhoudt wie wat wanneer in het systeem heeft gewerkt.

Over de herkomst van beeldmateriaal dat binnen de scope van het onderzoek valt, het volgende:

- Jongerencentrum Simplon in Groningen maakte zelf concertposters en legde in de jaren 80 en 90 de eigen popconcerten vast op video. Die zijn door een oud-medewerker thuis opgeslagen. Deze medewerker kende een medewerker van het GAVA en zo kwam het daar terecht.

Het GAVA benaderde vervolgens poppodium VERA in Groningen, in de veronderstelling dat zich daar mogelijk eveneens posters en eigen registraties van concerten zouden kunnen bevinden. Dit bleek het geval en zo is dit materiaal alsmede de Vera-kranten in de collectie van de Groninger Archieven terechtgekomen.²⁸⁴

-Op de concertvideotapes van VERA is als ‘bijvangst’ materiaal aangetroffen: kraakacties, interviews met krakers en de sloop van kraakpanden

Het is summier beschreven door archivarissen door de video's te bekijken en metadata van de tapes en hoesjes over te nemen.

AV8019, Sloop gekraakte gebouwen Kreupelstraat. Dit is bijvangst van een concerttape van poppodium Vera. Na een concertopname volgt een fragment van de sloop van oude kraakpanden op een ander moment. De videogroep van het poppodium heeft dit ook vastgelegd. Op de tape zelf staat ‘sloop OPD’, blijkens het Documentatieveld in het collectiebeheerssysteem. Het betreft de sloop van het voormalige kraakpand Oude Politieburo op het Martiniekerkhof (en dus niet de Kreupelstraat). De achterkant van dit gebouw ligt wel aan wat de Kreupelstraat heet. Dit AV-nummer is door iemand beschreven die mogelijk wel de huidige locatie herkend heeft, maar niet op de hoogte was van het feit dat hier een in die tijd beroemd Groninger kraakpand stond.

- Filmmaker Kees Bakema, heeft onder andere films van het gelegaliseerde kraakpand Oude RKZ in Groningen gemaakt. Hij is via een wederzijdse vriend in contact gekomen met een medewerker van de afdeling Beeld van de Groninger Archieven en zodoende is dit materiaal hier terechtgekomen.²⁸⁵

- Filmmaker en kunstenaar Buddy Hermans' filmsmateriaal is via stichting Beeldlijn in de collectie van de Groninger Archieven opgenomen. Beeldlijn maakt documentaires en daardoor bekend met het GAVA, omdat Beeldlijn gebruik maakte van archiefmateriaal voor hun eigen werk. Buddy Hermans

²⁸⁴ Mededeling René Duursma, Collectiebeheerder Beeld en Geluid RHC Groninger Archieven, 11 september 2020.

²⁸⁵ Mededeling René Duursma, Collectiebeheerder Beeld en Geluid RHC Groninger Archieven, 11 september 2020.

maakt ook documentaires voor Beeldlijn.²⁸⁶

- AV1324 en 1325: Masters of War I en II van Wim Kauffman, is via diens broer Robb Kauffman bij de Groninger Archieven gekomen die (als voormalig Groninger popmuzikant) in contact kwam met het Poparchief.²⁸⁷

- Via de Rijksuniversiteit Groningen zijn videotapes van Cultureel Studetencentrum USVA, in de collectie van de Groninger Archieven gekomen. Vervolgens is door GAVA contact gelegd met USVA of daar nog meer materiaal aanwezig was. Dit was het geval.²⁸⁸ Hieronder bevinden zich films van het Grand Theatre, bijvoorbeeld AV12007, CJP niet geldig [of] De Kraakfilm. Deze film gaat over het kraken in 1980 van voormalig bioscoop Grand Theatre waarna het een theaterpodium werd.

- Er is materiaal van een schenking van Jan Oosterdijk ook over krakers, protestactie Aagrunol, oefening gewelddoos verzet voor mogelijke confrontaties met de ME
Oosterdijk werkte voor reclamefilmbedrijf, maar maakte zelf ook activistische films. Met schenking van het bedrijf zijn de activistische films ook hier terechtgekomen.²⁸⁹

- Schenking Bas Schoonenboom, onder andere Vrouwendag Groningen 1981 en politieke acties en demonstraties in de jaren 70 en 80.

Schoonenboom heeft zelf zijn filmmateriaal naar de Groninger Archieven gebracht. Hij filmde ook wel in opdracht voor de CPN. Kwam wel even kijken hoe het eruit zag hier.²⁹⁰

- Jacob Drenth en Tjabering Heres en Jacob Drenth, amateurfilmers uit Beerta (Oost-Groningen), die ook acties hebben gefilms (CPN was groot in die contreien in de jaren 70/80). Zij hebben via een project in een verzorgingstehuis kennisgemaakt met Groninger Archieven en zijn zodoende hun materiaal komen brengen.²⁹¹

- Er is materiaal aanwezig van stichting Falkor I.C.Y., met onder andere veel milieuacties. Een van de mensen achter deze stichting werkt bij de afdeling Beeld van de Groninger Archieven en zodoende is materiaal daar beland. Er zijn ook andere filmmakers bij dergelijke acties actief. Een aantal van hen brengt hun materiaal naar Atria kennisinstituut voor emancipatie en vrouwengeschiedenis (bijvoorbeeld films van de zohegeten Heksennacht) of het IISG brengen. Bijvoorbeeld omdat ze daar al contact mee hebben, maar mogelijk weten zij niet dat Groninger Archieven ook een instelling is om dit onder te brengen.²⁹²

Vanwege AVG/privacy van gefilmpde personen is het materiaal van Falkor I.C.Y niet online te zien, in enkele gevallen wel alleen met een beschrijving, om toch duidelijk te maken dat dit soort filmmateriaal ook deel uit van de collectie.

- De Werkgroep Vluchtelingen Vrij uit Groningen heeft filmmateriaal geschonken, omdat de werkgroep contact heeft met een medewerker van de Groninger Archieven die ook het materiaal van stichting Falkor I.C.Y. heeft binnengebracht.²⁹³

- Er komen ook films mee die in 'papieren' archiefcollecties zitten. Zoals:

AV5858, Weglopen doe je niet zomaar

Opmerkingen: uit archief Savante, Vrouwenbibliotheek toegang 2303, inv. nr. 130
en

AV 18859 Protestactie bij Aagrunol

Nalatenschap Evert Burgwal. Dat is toegang 2860 Evert Burgwal, 1955 – 2011

²⁸⁶ Mededeling René Duursma, Collectiebeheerder Beeld en Geluid RHC Groninger Archieven, 11 september 2020.

²⁸⁷ Mededeling René Duursma, Collectiebeheerder Beeld en Geluid RHC Groninger Archieven, 11 september 2020.

²⁸⁸ Mededeling René Duursma, Collectiebeheerder Beeld en Geluid RHC Groninger Archieven, 11 september 2020.

²⁸⁹ Mededeling Marij Kloosterhof, Collectiebeheerder Beeld en geluid en Beeldcollecties, 7 september 2020.

²⁹⁰ Mededeling René Duursma, Collectiebeheerder Beeld en Geluid RHC Groninger Archieven, 4 september 2020.

²⁹¹ Mededeling René Duursma, Collectiebeheerder Beeld en Geluid RHC Groninger Archieven, 4 september 2020.

²⁹² Mededeling Marij Kloosterhof, Collectiebeheerder Beeld en geluid en Beeldcollecties, 7 september 2020.

²⁹³ Mededeling Marij Kloosterhof, Collectiebeheerder Beeld en geluid en Beeldcollecties, 7 september 2020.

Gesprek Gert Plas coördinator Poparchief 1 juli.²⁹⁴

Het Poparchief Groningen komt voort uit een website en een boek van Koen van Krimpen, aangevuld met collecties van posters en videobanden van poppodium VERA en jongerencentrum Simplon en het archief Vereniging Popburo Groningen. (toegang 1440, zie Bijlage II). Vervolgens is deze informatie uitgebreid en uitgedijld. Het Poparchief werkt vanuit een netwerk en een kleine groep vrijwilligers vult de informatie vanuit dat netwerk aan. Mensen kunnen ook reageren op iets wat ze zien op de website of de Facebookpagina van het Poparchief.

De vrijwilligers zijn mensen, in de hele provincie, die iets met muziek hebben of die de coördinator Poparchief uit zijn eigen netwerk kent. Soms betreft het mensen die reageren op een vraag of oproep op de website en dan zelf over veel informatie en materiaal blijken te beschikken. Sommige muziekgenres zijn slecht vertegenwoordigd: techno, dance, hiphop en jazz bijvoorbeeld. Hiervoor wil de coördinator Poparchief via de (welzijn-cultuur)stichting Urban House proberen toegang te krijgen c.q. een nieuw netwerk te laten ontstaan.

Er komt door het Poparchief ook andersoortig, meer klassiek/traditioneel archiefmateriaal binnen door contacten met poparchief. Mensen met wie contact is verkregen, in eerste instantie voor het poparchief, blijken dan ook ander potentieel interessant archiefmateriaal te bezitten of kennen iemand die dat heeft. De samenwerking hierbij met de afdeling Collectie(beheer) van de Groninger Archieven is niet altijd soepel verlopen. Dat betreurt de coördinator Poparchief, al constateert hij dat het Poparchief ondertussen steeds meer als een volwaardig onderdeel van de Groninger Archieven gezien wordt.

Er is een redactiegroep, die nadenkt over interviews met mensen die belangrijk zijn geweest voor de Groninger (pop)muziek en uit te zoeken onderwerpen. Het is een combinatie van feitelijk informatie verzamelen bij een artiest of band en anderzijds persoonlijke verhalen te verzamelen.

De coördinator Poparchief wil zo veel mogelijk diverse stromingen en periodes vastleggen.

De coördinator Poparchief merkt soms weerzin bij sommige subculturen jegens de Groninger Archieven als (overheids)instelling, op dezelfde negatieve manier als er soms naar auteursrechteninstantie BUMA/STEMRA wordt gekeken. Het scheelt echter dat de coördinator Poparchief, omdat hij zelf bekend is in de muzikscene niet als typische archivaris/vertegenwoordiger van archiefdienst gezien. Ze kennen hem. Hij realiseert zich dat zodra hij in de urban scene zou komen dat misschien weer anders gaat, want daar kennen ze hem niet.

De coördinator Poparchief kan zich goed voorstellen dat in specifieke beschrijvingen van popcultuur woorden gebruikt worden die afwijken van wat gangbaar is in een archieftoegang, zoals straattaal in Hiphop. Hij wil dat iedereen het kan begrijpen en denkt dat te kunnen ondervangen door een woordenlijst bijvoorbeeld. Of door trefwoorden te taggen.

Gesprek Frank de Jong curator IISG donderdag 16 mei 2019²⁹⁵

Frank de Jong gaat actief op zoek naar archieven van organisaties of personen als aanvulling op de IISG-collectie. Hij doet dat sinds 2005 en hierdoor weten veel mensen wat hij doet en krijgt hij veel aangeboden. Dat levert lang niet altijd relevant materiaal op, terwijl de aanbieder denkt dat dat het juist wel is. Toch moet hij deze mensen serieus benaderen en behandelen, want er kan altijd waardevol materiaal tussen zitten.

De curator heeft bij de afdelingen verwerving en publiek van het IISG gewerkt. Hierdoor begrijpt hij het hele proces van verwerving tot behoud en publiek. Hij meent dat dit bij elkaar een versterkend effect heeft op zijn werkzaamheden.

Bij het IISG staan van oudsher archiefvormers als vakbewegingen centraal. De curator gaat zelf actief op zoek naar dergelijke (vakbonds)archieven. Dat gebeurt ook op basis van actualiteit. Er is een aantal thema's, nationaal en internationaal, bijvoorbeeld informal labours/informeel arbeid. Er zijn organisaties in Nederland die bezig zijn met het helpen van ongedocumenteerden, het aan de kaak stellen van

²⁹⁴ Interview Gert Plas, coördinator Poparchief.Groningen, 1 juli 2019.

²⁹⁵ Interview Frank de Jong, curator Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, 16 mei 2019.

bepaalde arbeidsomstandigheden. Daar treedt de curator dan namens het IISG mee in contact. Hij legt uit wat het instituut doet en waarom zij voor het IISG mogelijk interessant zijn. Daarnaast zoekt hij in kranten en opiniebladen naar onderwerpen.

De curator staat doorgaans lang in contact met organisaties of mensen waar hij interessant archiefmateriaal vermoedt. Hij vraagt hun niets weg te gooien en dingen te bewaren en na te denken over hun collectie en te overwegen dit materiaal ter overdracht naar het IISG te brengen. Zeker bij digitaal materiaal wordt er, stelt hij, niet aan gedacht dit over te dragen. Met papier is dat anders, want dat staat op een gegeven moment letterlijk in de weg. Veel organisaties constateert hij zijn niet bewust bezig met actieve archivering. Mensen zien ook vaak het belang van hun stukken niet in. De curator investeert veel tijd in het onderhouden van deze contacten. Het in contact blijven met instellingen die al archief hebben overgedragen en in de loop der tijd nog meer hebben kost ook veel tijd.

In principe geldt bij de regel dat de archiefvormer bepaalt hoe dingen gaan, hoe het eruit ziet, hoe deze het aanlevert. Archief voor deze instellingen is vaak alleen de toegang tot de harde schijf met materiaal. Dat zit doorgaans in een bepaalde mappenstructuur. De curator stelt: “als het voor de archiefvormer goed werkt, dan werkt het voor ons ook goed.” Dat gaan aanpassen met een aparte toegang kost te veel tijd. Elke inventaris van een archiefvormer bij het IISG kan er dus anders uit zien. Er zijn hier natuurlijk wel grenzen aan. Totaal onoverzichtelijk materiaal wordt geïnteriseerd door het IISG zelf.

Er zijn richtlijnen voor wat het IISG wel en niet wil bewaren en hoe een archief gestructureerd moet worden. Ongeordende/ongeïnteriseerde archieven zijn voor publiek ook in te zien op verzoek. Deze zijn altijd al wel vermeld in het zoekstelsel.

Dat betekent dus ook dat archiefvormers zelf het materiaal beschrijven. Als het IISG dat moet doen, moeten archiefvormers daar soms voor betalen. Wat wordt aangeleverd wordt nog wel gecontroleerd. In materiaal van de kraakbeweging staat bijvoorbeeld in een beschrijving ‘bajes’ en niet ‘gevangenis’. Dus in de taal van de archiefvormer zelf. Dat gaat dan zo, constateert de curator. Het IISG zou dat zelf anders beschrijven, maar zo kan het gaan stelt hij.

Het IISG wil archieven zoveel mogelijk zonder openbaarheidsbeperking, tenzij er redenen zijn dat niet te doen. De archiefvormer bepaalt dit in principe. Alles voor altijd niet-toegankelijk is niet interessant.

Een bezoeker hoeft zich niet (meer) te legitimeren. Mensen kunnen hier mee knoeien of materiaal aan derden laten zien. Het IISG bewaart geen staatsgeheimen.

Als er onwaarheden in archiefstukken staan en iemand wil een andere versie onder de aandacht brengen, dan zijn aanpassingen mogelijk. Zeker als dit onomstotelijk vaststaat. Jaarlijks benaderen mensen het IISG omdat zij iets over zichzelf vinden waar zij iets van vinden. Soms wordt een naam verwijderd en soms niet.

In de archieven staat als het goed is de naam van degene die het heeft beschreven of wie de inventaris gemaakt heeft. Er staat bij wie de eerste versie heeft gemaakt en als er iets is geredigeerd.

Veel archieven hebben slechts een globale beschrijving en dat is genoeg. De websites geeft verwante termen bij een zoekopdracht. Dat maakt de collectie toegankelijk en laagdrempelig.

Zoeken met de IISG-website kan breed en specifiek. Het IISG heeft altijd gekozen voor één stelsel met papieren archiefcollectie, beeldmateriaal en de bibliotheek.

Het IISG houdt bij wat wordt vernietigd. Er zijn drie momenten van afwijzen/vernietigen. Eerst bij de collectievormer/archiefvormer zelf. Dat deze er zelf iets mee moeten doen, bij elkaar houden of dat de curator zegt dat het niet interessant is. Hij heeft nog nooit spijt gehad van een beslissing hierover. Volgende moment is een vervolcontact dat mensen bij het IISG komen of dat hij bij hen langs gaat. Dan zegt hij ook wat hij wel wil en niet wil. En het derde moment als het binnengekomen is en als er dan wordt geschoond, wordt er melding gemaakt. Standaardschoning niet (bv. bankafschriften) maar als er iets bijzonders is wel. Dat bepaalt degene die het verwerkt. Het is wel goed zegt de curator omdat altijd uit te leggen en erover na te denken of andere mensen dit ook kunnen begrijpen.

In het jaarverslag vermeldt de curator ook archieven die hij heeft afgewezen. Hij verwijst de archiefvormer dan wel naar andere archiefinstellingen waar deze mogelijk terecht kan.

Zijn manier van werken van zelf archiefvormers benaderen is ook iets wat hij zelf heeft bedacht. Dat was geen standaard beleid.

De curator vindt trendanalyses en het benoemen van hotspots interessante fenomenen om specifieke aandacht te vestigen op wat (tijdelijk) archiefwaardig is. Daar zou hij graag in samenwerking met ander instellingen in Nederland een collectieplatform voor willen vormen om jaarlijks te kijken wat speelt en leeft en wat de betrokken instellingen daar mee zouden kunnen doen.

Bijlage VII Indicatoren in gevonden archiefmateriaal en interviews

In deze bijlage worden alle data weergegeven uit het corpus van het onderzoek, die een relatie hebben met de indicatoren van het machtsmechanisme zoals die in paragraaf 3 van Hoofdstuk 2 zijn geformuleerd. Deze zijn in drie categorieën verdeeld:

- 1: afkomstig uit de collectie van de Groninger Archieven
- 2: afkomstig uit de collectie van het IISG
- 3: afkomstig uit de gehouden interviews.

NB: Bij 3 zijn de passages die betrekking hebben op het IISG cursief weergegeven, om het onderscheid tussen Groninger Archieven en IISG helder te maken.

Hier en daar zijn de data van een opmerking voorzien om duidelijkheid te geven over de relatie ervan met de betreffende indicator.

1. Indicatoren/criteria Groninger Archieven

1.1 Toegankelijkheid

1.1.1 Inleiding bij een archieftoegang

- 66 toegangen zijn voorzien van inleiding (waarvan 17 met slechts enkele regels tekst). 19 toegangen kennen geen inleiding.

- Toegang 1274, Wijkraad Davidstraat 1971 – 1986

Dit archief van het Gemeentearchief Groningen kent een uitgebreide inleiding, die ingaat op het activistische karakter van de wijkraad, die zich verzette tegen gemeentelijke sloopplannen in het gebied.

- Toegang 1420, Stichting Dak, 1977 – 1986

De gemeentearchivaris stelt in een brief aan de stichting: "Een volledig archief van uw stichting kan toekomstige onderzoekers zeker iets vertellen over de aanpak en hulp ten aanzien van drugsproblemen in Groningen. Daarvoor zijn wij u zeer erkentelijk".²⁹⁶

Opmerking: dat de toegang een inleiding ontbeert die iets over de archiefvormer en het werk van de stichting vermeldt is opvallend te noemen gezien de dankbrief van de gemeentearchivaris.

1.1.2 Plaatsingslijst/inventarislijst bij een archieftoegang

- 42 toegangen zijn ontsloten met een plaatsingslijst en 43 met een inventarislijst.

1.1.3 Metadata toegekend aan archiefmateriaal

- Toegang 1774 Bibliotheek GRA Documentatiemateriaal, inv. nr. 411 café de Del

Dit café is een vrouwencafé, zo blijkt bij het inzien van de map.

Opmerking: toegekende metadata, zoals *vrouwencafé*, had de aard van het café en inventarisnummer duidelijker gemaakt.

- Toegang 1774 Bibliotheek GRA Documentatiemateriaal, inv. nr. 4334 Disharmonie (jongeren)

De map bevat onder meer een affiche voor een festival 'A wild new orgy' op vrijdag 16 augustus 1968.

Opmerking: het is zonder metadata niet duidelijk waar dit over gaat.

- Toegang 1774 Bibliotheek GRA Documentatiemateriaal, inv. nr. 4457 aktie Komitee Strohalm. Map met materiaal tegen luchtverontreiniging.

Opmerking: het is zonder metadata niet duidelijk waar dit over gaat.

- Toegang 1769 Bibliotheek GAG Boeken, inventarisnummer 11699

Titel: Inside Z-side: 'voerbalvandalen' in woord en beeld

Opmerking: Bij de beschrijving over dit boek over de fanatieke en beruchte voetbalhooligans van de profvoetbalclub FC Groningen ontbreken SISO-codes, terwijl 619.13 voetbalgeschiedenis of 619.16 voetbal-overige onderwerpen hier zeker op hun plaats zouden zijn geweest. Deze zijn aan andere (algemenere) voetbalgerelateerde boeken in de collectie van de Groninger Archieven wel toegekend, maar hier dus niet.

²⁹⁶ RHC GrA, toegangsnr. 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 613, #397 Archief van de Stichting DAK (drugs, hulpverlening).

- toegang 1769 Bibliotheek GAG Boeken, inventarisnummer 15187.1992: Titel: Een levend WNC, 1985-1990 Jaar: 1992 Titel publicatie: Van boerenerf tot bibliotheek Geografische namen: Groningen (Centrum), Oude Boteringestraat SISO-code: 303.82: wonen; leefbaarheid; 314.7: huisvesting van speciale groepen > arbeidershuisvesting; bejaardenhuisvesting; jongerenhuisvesting; onzelfstandigenhuisvesting; gehandicaptenhuisvesting; woongroepen

Opmerking: Hier ontbreekt SISO-code: 314.9: volkshuisvesting: overige onderwerpen (kraken van panden; commune's; alternatieve woonvormen; woonboten = woonschepen; krotten). De titel betreft een hoofdstuk in een biografie over de (deels gesloopte) gebouwen, die een tijd tot het kraakpand Wolters-Noordhoff Complex behoorden, geschreven door de voormalige bewoners van dit complex. SISO-code 314.9 is wel toegekend aan een aantal andere boeken over kraakpanden en kraken.

- Toegang 1769 Bibliotheek GAG Boeken, Inventarisnummer 12587 Titel: Groninger cultuur in aktie: Grand Theatre grandioos Editie: 2e dr Uitgave: Groningen: [eigen uitg.], 1980 Jaar: 1980 Collatie overig: 11 bl.; 30 cm Annotatie: 1e dr. mei 1980 SISO-code: 790.5: Theaterbedrijf > Schouwburgen; Noorderzon; Theaterfestivals

Opmerking: Dit gaat ook over kraken, dus hier had SISO 314.9 ook kunnen worden toegekend.

- Toegang 1773 Verzameling losse periodieken in het Gemeentearchief, inventarisnummer 361: Titel: Vrouwenhuiskrant, of Groningse vrouwenkrant: een uitgave van het vrouwenhuis. Annotatie: Vanaf 1980 onder de titel: De Groningse vrouwenkrant.

Opmerking: Hier had SISO-code: 315.2: vrouwenemancipatie; nederland toegekend moeten worden. Dat gebeurt bij een aantal andere titels wel.

- Toegang 1769 Bibliotheek GAG Boeken, inventarisnummer 16542: Titel: Pro-jet: Groningse vrouwenkrant.

Opmerking: Hier had SISO-code: 315.2: vrouwenemancipatie; nederland toegekend moeten worden. Dat gebeurt bij een aantal andere titels wel. Bovendien is het annotatieveld leeg. Het vermeldt niet dat het hier gaat om een vervolg op de Vrouwenhuiskrant gaat.

- Toegang 1957 Bibliotheek Groninger Archiven Inventarisnummer 30149 Titel: Wadden van boven: een luchtfotoboek over landschappen in het waddengebied en de activiteiten die daar plaatsvinden Auteurs: Jan Abrahamse; Hans Koppen Uitgave: IJmuiden: Uitgeverij Groen i.s.m. Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee en Nederlandse Onderwijs Televisie, 1982 Jaar: 1982 Paginerig: 96 p. Illustraties: foto's, krt. Collatie overig: 20x20 cm ISBN: 90-6654-531-4 Samenvatting: Boek met luchtfoto's van het Waddengebied. Doel: reëel beeld geven van het belangenconflict dat zich voordoet bij de strijd om de ruimte die zich daar afspeelt. Doelgroep: eilanders, bestuurders, toeristen, aardrijkskunde-eindexamenkandidaten voortgezet onderwijs. De foto's zijn thematisch geordend en voorzien van verklarende teksten. Aan de orde komen onder meer: het Dollard-gebied, polderlandschap Noord - Groningen, boerderij op het Hogeland, afsluiting Lauwerszee, Lauwersmeer, Rottummerplaat, Noordpolderzijk, Delfzijk, aanleg Eemshaven, Eemshaven, vuilwaterpersleiding Groningen - Waddenzee, pijpenlegger en aanleg pijpleiding. Annotatie: Met lit. opg. Trefwoorden: Luchtfoto's; Waddengebied Namen: auteur Abrahamse, Jan; auteur Koppen, Hans Geografische namen: Nederland noord-oost SISO-code: 985.2: Delen van Nederland: geografische beschrijvingen in woord en beeld van gebieden die niet binnen de begrenzing van één provincie vallen. Hierbij ook: Kunsthistorische beschrijvingen en monumenten

Opmerking: Bij deze titel hadden de volgende SISO-codes ook kunnen worden toegevoegd: 614.61: milieubeleid; algemeen - milieurecht; algemeen, 614.62: milieuverontreiniging; algemeen en 614.621: milieuverontreiniging > waterverontreiniging. Het trefwoord Geografische namen is met een algemeen regionale aan de lage kant, gezien de namen die de samenvatting hier geeft.

- Bewegend Beeld: Het collectiebeheersysteem MaisFlexis kent voor dit type archiefmateriaal ook velden voor Trefwoorden GTAA en Thema, die als hyperlinks kunnen worden weergegeven op de website.

1.1.4 Gebouw/uitstraling van de archiefinstelling

- Geen data gevonden.

1.1.5 Legitimatie bezoekers archiefinstelling

- Geen data gevonden.

1.1.6 Registratie archiefmateriaal

- 67 van de 85 toegangen hebben een verwervings- of objectdossier, 18 niet. Van de 67 toegangen met een verwervingsdossier kennen 18 een overeenkomst/akte met de archiefvormer over het archiefmateriaal, waarvan 13 schenkingsovereenkomsten en 5 opnemings- en inbewaringsovereenkomsten. 3 van de 16 archieven van de werkvoorraad hebben geen verwervings- of objectdossier.

Uit drie verwervingsdossiers blijkt (bv. uit correspondentie) dat er een dergelijke overeenkomst is opgesteld, maar deze ontbreekt in het betreffende dossier.

In niet alle gevallen is een dergelijk overeenkomst noodzakelijk, bijvoorbeeld omdat de archiefvormer is opgeheven.

- De registratie van documentiemateriaal (toegang 1774) en de overige bibliotheektitels is niet (meer) te achterhalen

- Affiches zijn slecht gearhiveerd en slecht geregistreerd.

- Stilstaand beeld: de aanwinsten worden slecht geregistreerd

- Bewegend beeld: aanwinsten worden geregistreerd in papieren dossiers. Hier is eerder onderzoek naar verricht.²⁹⁷

- toegang 1769 Bibliotheek GAG Boeken, inventarisnummer 19727.1976 / 1981 Martinikoerier Gronigen, Stichting Politiek Kafee; Stichting Martini-aksie. Dit heeft geen vindplaats, dus onduidelijk

- Bij toeval is tijdens het onderzoek in het depot van de bibliotheek gestuit op een periodiek dat *De Sicht* heet, met als ondertitel 'gratis, Gronings en autonoom adrietje', over de jaren 1984, 1985 en 1986. Dit periodiek is gezien de artikelen duidelijk gelieerd aan de kraakbeweging. Een inventarisnummer ontbreekt evenwel en in de catalogus of bibliotheek is het ook niet te vinden. Het zijn losse blaadjes in drie mappen die door de boekbinderij van het Gemeentearchief moeten zijn gemaakt. Dit laatste verraadt dat het materiaal wel degelijk deel uitmaakt van de collectie en niet zomaar in het depot staat.

1.1.7 Verwante termen of archieftoegangen presenteren via zoeken op de website

- De Groninger Archieven geeft dit niet op de eigen website, wel op die van de Beeldbank en de Filmbank.

1.1.8 Voorwaarden van de archiefvormer inzake de openbaarheidsbeperking of uitlening archivalia

- Toegang 1594, Afdeling Groningen van de Communistische Partij Nederland (CPN), 1950-1985

Het Gemeentearchief Groningen is tevreden dit politieke archief, onderdeel van de linkse beweging, in de collectie te kunnen opnemen. Het vraagt de inbewaringgeefster of zij wellicht wil bemiddelen bij inbewaringgeving van archieven van verwante instellingen of van groeperingen: "Het is ontzettend jammer, dat er zoveel waardevol archiefmateriaal, dat voor later het beeld van de tijd bepaalt telkens weer verloren gaat."²⁹⁸

Het verwervingsdossier bevat een overeenkomst van inbewaring met de bepaling dat het archief tot 2042 slechts opvraagbaar is met schriftelijke toestemming van de inbewaringgeefster en onder eventuele voorwaarden.

Opmerking: dit blijken scherpe voorwaarden te zijn. Zo wordt het archief op verzoek van de gemeentearchivaris in 1992 door G. Voerman van het DNPP geïnventariseerd, omdat Voerman kennis heeft van de politieke partij en de structuur. Voerman belooft daarbij aan de inbewaringgeefster dat hij zijn kennis en inzichten in de partij niet zonder toestemming van inbewaringgeefster zal gaan gebruiken voor een eigen publicatie. Later schrijft Voerman toch een publicatie (over de CPN) en stelt hij een bijbehorende tentoonstelling op in het Veenkoloniaal Museum in Veendam. Hij vraagt en krijgt daarbij van inbewaringgeefster expliciet toestemming mits hij verklaart niemand met naam te noemen als die al niet publiekelijk bekend zou zijn als communist en ook niemand met naam te citeren uit verslagen of notulen. Inbewaringgeefster krijgt de publicatie tevoren in te zien alsmede de lijst van tentoon te stellen materiaal.

- Toegang 1430 Anti-Atoom Platform, 1976 – 1985

²⁹⁷ Zie: Sebastiaan Vos, "Is dat zo? Gaan we op 1 juli over op digitaal werken?" *Op weg naar duurzame toegankelijkheid bij de Groninger Archieven*, 2018.

²⁹⁸ RHC GrA, toegangsnr. 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 699, #487 Archief van de Communistische Partij Nederland (CPN) afdeling Groningen.

De bewaargever van het Anti-Atoom Platform mag de stukken maximaal drie maanden lenen. Er is een openbaarheidsbeperking van 40 jaar. De bewaargever kan een schriftelijke machtiging afgeven als iemand het archief toch wil inzien. De bewaargever moet dan wel steeds zijn adreswijziging doorgeven aan het Gemeentearchief.²⁹⁹

Opmerking: de bewaargever stuurt een aantal verhuisberichten toe, de laatste dateert uit 2006.

- In het interview met het Hoofd Publiekactiviteiten voor dit onderzoek³⁰⁰ kwam het volgende archief ter sprake: toegang 1899 District Noord van het FNV, is niet direct het archief van een subcultuur of gemarginaliseerde. Het kent een bijzondere clausule in de Overeenkomst van opnemings- en Bewaring uit 1995 die het Rijksarchief heeft gesloten met de archiefvormer: "Wanneer naar de mening van het district Noord van de FNV de democratische rechtsorde in ernstige mate in gevaar komt met gevolgen voor het beleid ten aanzien van de Rijksarchiefbewaarplaatsen, heeft de FNV het recht met terzijdestelling van het in deze overeenkomst bepaalde een nadere beslissing te nemen over het beheer van het in bewaring gegeven archief."³⁰¹

1.2 Structuur

1.2.1 Correcte beschrijving archiefmateriaal

- Toegang 1584, Wijkraad Oosterpoort 1971 – 1984 (1987), inventarisnummer 19, Stukken betreffende de milieuproblemen rondom het chemische bedrijf 'Aagrunol', 1974-1985, bevat veel stukken over acties van bewoners tegen Aagrunol.

Opmerking: uit de beschrijving van genoemd inventarisnummer is niet automatisch op te maken dat er ook stukken over acties van bewoners deel van uitmaken.

- Toegang 1291, Praktische kraakgroep Groningen, ofwel stichting Geus, 1978-1984

Het archief kent een rubriek Bekendmakingen in pamfletvorm. Een aantal inventarisnummers hierin zijn als volgt omschreven:

- inv. nr. 54 inzake de president van de Groninger rechtbank;
- inv. nr. 63 inzake culturele manifestaties in het gebouw Radesingel 27;
- inv. nr. 64 inzake culturele manifestaties in het gebouw Oosterstraat 44.

Opmerking: Met Bekendmakingen in pamfletvorm worden affiches bedoeld en dat had beter ook als zodanig kunnen worden beschreven. De drie genoemde inventarisnummers zijn verhullend beschreven. Zo heeft inv. nr. 54 betrekking op Groninger krakers die de toenmalige president van de Groninger rechtbank mr. G. Overdiep bepaalde uitspraken over kraken kwalijk namen en onder de titel 'Demp Overdiep' hun ongenoegen over hem kenbaar maakten.³⁰² Demp Overdiep is ook wat op de affichs staat, een in die tijd bekende slogan, zeker in krakerskringen. Inv. nr. 54 noemt als adres Radesingel 27, daar zat in de jaren 80 het bekende Groninger kraakpand Radolala. Met deze naam had het inventarisnummer veel meer zeggingskracht gehad. Over inv. nr. 64 kan opgemerkt worden dat Oosterstraat 44 in Groningen het adres is van toenmalige jongerencentrum VERA. Deze naam had ook beter genoemd kunnen worden in de beschrijving.

- Toegang 1501 Verzameling losse stukken Gemeentearchief Groningen (1), 1206 – 1980

De omschrijving van inv. nr. 247 luidt 'Plakboek betreffende de Provo-tijd in Groningen'.

Opmerking: In het interne annotatieveld van het collectiebeheersysteem staat: 'Mogelijk afkomstig van Henry Hes.' Dat is op de website en in de studiezaal niet te zien. Mogelijk omdat de verwerving van dit plakboek (twee delen) niet geheel duidelijk is. De naam Henry Hes is uit de beschrijving gehaald; met als reden dat Henry Hes deze boeken anders mogelijk terug in zijn bezit wil. De beschrijving is aangepast en luidde in 2014 nog: 'Plakboeken vermoedelijk afkomstig van provo Henry Hes'.³⁰³

- Toegang 2479 Verzameling H. Damveld, 1968 – 2007

- Toegang 1774 Bibliotheek GRA Documentatiemateriaal, inv. nr. 1 AAgrunol

Deze map omvat veel stencils/publicaties van Werkgroep Aagrunol, een actiegroep om de toenmalige bestrijdingsmiddelenfabriek naast de woonwijk Oosterpoort daar weg te krijgen. Het gaat om gemeentelijke krantjes over de bodemsanering en voortgang hiervan van het (voormalig)

²⁹⁹ RHC GrA, toegangsnr. 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 585, #366 Anti Atoom Platform.

³⁰⁰ Interview Jona van Keulen, hoofd Publiekactiviteiten, Rijksarchivaris RHC Groninger Archieven, d.d. 18 juli 2019.

³⁰¹ RHC GrA, toegangsnr. 2140, Rijksarchivaris provincie Groningen, inv. nr. 931, FNV-district Noord.

³⁰² Nieuwsblad van het Noorden, 29-04-1982, Krakers 'dagvaarders' president rechtbank.

³⁰³ Zie intern document Groning Archieven: *Rondleidingenbestand 2014*.

Aagrunolterrein. Daarnaast bevat het stukken van de wijkraad Oosterpoort, informatie van de lokale PvdA en PPR over de de fabriek/milieuproblematiek. Ook bevat de map informatiefolders van het bedrijf Aagrunol over nieuwe bestrijdingsmiddelen en een brief met briefhoofd van de fabriek.

Opmerking: dit is uiteenlopende collectie over hetzelfde onderwerp dat toch beter gesplitst had kunnen worden, bijvoorbeeld in Aagrunol (fabriek), Aagrunol (acties tegen gelijknamige fabriek) en Aagrunol (gemeentelijk informatie over bodemsanering voormalig fabrieksterrein).

- Toegang 1774 Bibliotheek GRA Documentatiemateriaal, inv. nr. 3334 Kraakorganisatie

Opmerking: Dit lijkt te gaan om Kraakorganisatie Groningen (KOG) te moeten gaan, zie ook inv. nr. 2467. De map bevat daarnaast veel krantjes/publicaties/stencils van diverse kraakpanden in Groningen, twee moties van de lokale PSP en PvdA die solidariteit uitspreken met krakers (uit begin jaren 80), een stencil over het WNC (Wolters-Noordhoff Complex)-proces, een actieverklaring tegen de PvdA (naar aanleiding van/behorende bij) het ingooien van ruiten van het Groninger PvdA-pand, vanwege ontruiming in Amsterdam door toenmalig PvdA-burgemeester Polak en de ontruiming van kraakpanden in Groningen door toenmalig PvdA-burgemeester Buiters en de PvdA in het algemeen vanwege het kernenergiebeleid en bezuinigingsbeleid van deze partij. De omschrijving van deze map dekt de lading niet en er zit materiaal in dat onder andere inventarisnummers van deze toegang hoort.

- Toegang 1774 Bibliotheek GRA Documentatiemateriaal, inv. nr. 3511 Ruimte voor Cultuur

Opmerking: Ruimte voor Cultuur is de actie waarmee voormalig bioscoop Grand Theatre is gekraakt om een podium voor alternatief theater te worden. Hier had het Grand Theatre ook in de titel genoemd moeten worden, waar overigens ook een inventarisnummer in deze toegang van bestaat.

- Toegang 1774 Bibliotheek GRA Documentatiemateriaal, inv. nr. 3677 Wolters-Noordhoff Complex (kraken) (kraakgroep).

Opmerking: In de map bevindt zich een affiche *Deze rechtsorde is de onze niet* met de oproep dat het WNC (Wolters-Noordhoff Complex) moet blijven en 'Omdat we ondanks de verschillen toch samen verder willen', een WNC infonieuwsbrief uit december 1990, die een evaluatie van de krakers is van de ontruiming van het kraakpand en een oriëntatie op de toekomst. Deze nieuwsbrief is ook op te vatten als een publicatie die niet had misstaan als zelfstandige titel in een (andere) bibliotheektoegang.

- Toegang 1774 Bibliotheek GRA Documentatiemateriaal, inv. nr. 2189.1/2 Communistische partij van Nederland, noordelijke districten (CPN)

Opmerking: Hierin bevinden zich ook niet CPN-gerelateerde pamfletten, zoals tegen een kruitfabriek en Apartheid, waar ook zelfstandige inventarisnummers van hadden kunnen worden aangemaakt.

- Toegang 1774 Bibliotheek GRA Documentatiemateriaal, inv. nr. 2467 Kraak Organisatie Groningen Twee A4-tjes een uit 1978 voor een manifestatie en een open brief van krakers van het Wolters-Noordhoff Complex (WNC-complex) aan het Groninger gemeentebestuur uit 1989.

Opmerking: de WNC-brief hoort in inv. nr. 3677.

- Toegang 1774 Bibliotheek GRA Documentatiemateriaal, inv. nr. 2468 Kritische Atoomgroep Groningen. Met onder meer een persbericht over een atoomfestival in het Grand Theatre.

Opmerking: het persbericht had beter in het inventarisnummer over het Grand Theatre van deze toegang gepast.

- Toegang 1774 Bibliotheek GRA Documentatiemateriaal, inv. nr. 3410 Nieuwpoort.

Opmerking: dit betreft een kraakpand en dat maakt de omschrijving allerminst duidelijk. De map bevat een krantje dat ook inv. nr. 3334 Kraakorganisatie zit.

- Toegang 1774 Bibliotheek GRA Documentatiemateriaal, inv. nr. 3647 vrouwencentrum Jasmijn. Deze map bevat onder meer de Jasmijnkrant, die ook in toegang 1773 Verzameling losse periodieken in het Gemeentearchief van de Groninger Archieven is te vinden.

- Toegang 1774 Bibliotheek GRA Documentatiemateriaal, inv. nr. 3702 Actie tegen dumping Atoomafval. Een map over een demonstratie in het Drentse dorp Gasselte op 2 juni 1979 tegen atoomafval.

- Toegang 1774 Bibliotheek GRA Documentatiemateriaal, inv. nr. 3757 Diverse protest-demonstraties. Een map met diverse inhoud: onder meer over kraakpanden, de munitietrein, Aagrunol, 1 mei-manifestaties, onderwijsacties, Zuid-Afrika.

- Toegang 1774 Bibliotheek GRA Documentatiemateriaal, inv. nr. 4888 Vredeswinkel, energiewinkel (oude politiebureau). Map over twee winkels in het kraakpand

Opmerking: in de beschrijving staat oude politiebureau en dat is wat het gebouw waar genoemde vredeswinkel en energiewinkel in huisden. Dit gebouw was op dat moment evenwel een kraakpand en

had als naam Het Oude Politieburo (of OPD). Het had meer voor de hand gelegen dat het inventarisnummer ook deze naam had opgenomen gekregen in de beschrijving.

- Toegang 1774 Bibliotheek GRA Documentatiemateriaal, inv. nr. 3765 Stop de Neutronenbom (kernwapens).

Opmerking: Deze map overlapt met die van inv. nr. 4888 Vredeswinkel, energiewinkel (oude politiebureau) en andere vrede-gerelateerde documentatiemappen die niet in deze bloemlezing zijn opgenomen.

- Toegang 1774 Bibliotheek GRA Documentatiemateriaal, inv. nr. 5095 stichting driftige publicaties (alternatieve stadsgids).

Opmerking: Deze map bevat de Alternatieve stadsgids 2001. In toegang 1957 Bibliotheek Groninger Archieven zit de Alternatieve stadsgids 2003/2004 en in toegang 1769 Bibliotheek GAG Boeken Alternatieve stadsgids 2000. De Alternatieve stadsgids 2001 had ook beter als zelfstandige titel in een bibliotheektoegang kunnen worden opgenomen.

- Bewegend Beeld: Op de concertvideotapes van VERA is als 'bijvangst' materiaal aangetroffen: kraakacties, interviews met krakers en de sloop van kraakpanden. Medewerkers van de afdeling Bewegend Beeld beschrijven deze concertvideotapes summier, door de video's te bekijken en metadata van de tapes en hoesjes over te nemen.

Opmerking: AV8019, Sloop gekraakte gebouwen Kreupelstraat is een dergelijke bijvangst: na een concertopname volgt een beeldfragment van de sloop van oude kraakpanden die dus niets van doen hebben met het concert. De videogroep van het poppodium heeft deze sloop ook vastgelegd. Op de tape zelf staat 'sloop OPD', blijkens het Documentatieveld in het collectiebeheerssysteem. Het betreft de sloop van het voormalige kraakpand Oude Politieburo op het Martinikerkhof (en dus niet de Kreupelstraat). De achterkant van dit gebouw ligt wel aan wat de Kreupelstraat heet. Dit AV-nummer is door iemand beschreven die mogelijk wel de huidige locatie herkent heeft, maar niet op de hoogte was van het feit dat hier een in die tijd beroemd Groninger kraakpand stond.

- Affiches GAG zijn niet beschreven.

- Bewegend Beeld: materiaal van stichting Falkor I.C.Y.: Vanwege AVG-wetgeving en privacy-beperkingen van gefilmde personen is het materiaal van Falkor I.C.Y niet online te zien. In enkele gevallen is wel alleen een beschrijving van het materiaal online gezet, om toch duidelijk te maken dat dit soort filmmateriaal ook deel uitmaakt van de collectie.

1.2.2 Beschrijving door archiefvormer

Toegang 2443 Vereniging Ekologisch Wonen Groningen, 1990 – 1996

De vereniging heeft zelf het eigen archiefmateriaal bewerkt en van een inleiding voorzien.³⁰⁴

1.2.3 Voorwaarden archiefvormer aangaande de beschrijving van archiefstukken

- Geen data gevonden.

1.2.4 Naam archivaris bekend

- 74 (van de 87) archieftoegangen vermelden de naam van de inventariseerder. Bij 13 is dat niet het geval. Het is niet altijd duidelijk of die persoon een medewerker van de Groninger Archieven (of voorgangers) is of van de archiefvormer zelf.

1.2.5 Prioritering ontsluiten verworven niet-geïnteriseerde archieftoegangen

- Archieven uit de werkvoorraad/projectadministratie worden toegewezen aan inventariseerders. Er zijn inventariseerders die doorgaans werken aan kleinere archieven. Die krijgen dan een klein archief toegewezen om te bewerken. Er zijn een paar archieven waar een zekere prioriteit aan is toegekend, omdat er bijvoorbeeld vraag naar is door onderzoekers of bezoekers. Een voorbeeld hiervan is het omvangrijke archief van de 19^e eeuwse industrieel W.A. Scholten. Dit archief wordt momenteel ontsloten.

Systematisch of met een bepaald beeld voor ogen wordt er niet aan deze werkvoorraad gewerkt.

³⁰⁴ RHC GrA, objectdossier 1163.

Jarenlang is er geen aandacht besteed aan deze werkvoorraad, die steeds omvangrijker wordt, aangezien er meer particulier archief binnenkomt dan er verwerkt kan worden. Dit is een formatieprobleem. In 2020 heeft het nieuwe hoofd van de afdeling Collectie het plan opgevat met deze werkvoorraad aan de gang te gaan. Er moet een inventarisatie plaatsvinden welke projecten van de lijst reeds zijn afgerond, want er staan ook (zo goed als) afgeronde projecten tussen. Ook is het plan om een nieuwe systematiek te ontwerpen voor de mate van diepteontsluiting van archieven uit deze collectie, om de werkvoorraad, feitelijk een werkachterstand, weg te werken. Tot slot moet dan bepaald worden welke archieven met voorrang uit deze werkvoorraad ontsloten gaan worden. Hier zijn nu nog geen criteria voor vastgelegd. In het kader van dit onderzoek is het natuurlijk interessant hoe er gekeken wordt naar (de geselecteerde) archieven van subculturen en gemarginaliseerden uit de voorraad. Hier is op moment van schrijven aan dit onderzoek nog niets over bekend.

1.3. Verwerving

1.3.1 Actieve verwerving

- Van 3 (mogelijk 4) archieven is vast te stellen dat deze op initiatief van Groninger Archieven (of voorgangers) zelf in de collectie van de Groninger archieven is opgenomen (2 via een 'scout'):

- toegang 2303, Stichting Savante, Vrouwenbibliotheek, 1978 – 2005. Uit het verwervingsdossier blijkt dat na het beeindigen van de gemeentelijke subsidie, een delegatie van de Groninger Archieven bij deze stichting is gaan kijken naar de affiches. Daarbij is ook het archief ter sprake gekomen.³⁰⁵

- Toegang 1061, Grönneger Bond, 1942 – 1988 Dit archief is op actieve wijze verworven door de toenmalig Rijksarchivaris. Hij benaderde de archiefvormer met het verzoek om het archief op te nemen in de collectie van het Rijksarchief.

- Toegangen 1316, Bewonerscomité van de poli in het oude Rooms-Katholieke Ziekenhuis 1973, 1977-1987 en Toegang 1430 Anti-Atoom Platform, 1976 – 1985 zijn verworven met behulp van Jelle Hagen, een vrijwillige 'scout' van het Gemeentearchief, die op eigen initiatief actie-archieven en ander materiaal van grote sociale bewegingen probeerde te acquireren voor het Gemeentearchief.³⁰⁶

- Toegang 2355 Stichting Het Groninger Landschap, 1970 – 2005

Het Groninger Landschap wilde meer archief overbrengen naar de Groninger Archieven. Die wil het graag opnemen, maar probeert ook geld te ontvangen voor het inventariseren. Tegelijk wordt ook het belang benadrukt "van het bewaren van schriftelijke neerslag van een zo interessante organisatie als het Groninger Landschap. Met het behouden en beschikbaar stellen van het archief aan het publiek schep je de mogelijkheden voor geïnteresseerde onderzoekers zich te verdiepen in werkzaamheden en werkwijze van de stichting. Voor de Stichting zelf is het overdragen van het archief aan het RHC Groninger Archieven een zekere manier om de eigen geschiedenis te bewaren en verantwoording van haar werkzaamheden en taken te geven. Tevens wordt op deze manier een bijdrage geleverd aan het behoud van het cultureel erfgoed van de provincie Groningen."³⁰⁷

Opmerking: dit is semi-half actief verwerven. Eerst via Groninger Landschap en dan een soort aantrekkings/afstotingsspel van willen hebben (wel willen, maar tegen betaling).

- Toegang 430, Provinciale Vrouwenraad te Groningen, 1954 – 1999

Het verwervingsdossier bevat een brief van de toenmalige Rijksarchivaris in de provincie Groningen F.C.J. Ketelaar uit 1986 waarin staat dat het archief aan een archiefmedewerker is overgedragen en dat er een Overeenkomst van opneming en bewaring zal volgen. Ketelaar schrijft dat het een belangrijk archief is voor de vrouwengeschiedenis en dat het voor het Rijksarchief daarmee een belangrijke aanwinst is.³⁰⁸

Opmerking: ook niet per se actief, maar in relatie tot de opmerking van Hoofd Publieksactiviteiten en haar inspanning voor vrouwenarchieven wel te beschouwen als een bewijs hiervan.

- Toegang 3023, Afdeling Groningen van het COC, 1971 - 2007

De objectdossiers bevatten een brief van de schenker die aangeeft dat hem toen hij eerder archief van Various Voices 1995 (homo-lesbisch korenfestival) aan de Groninger Archieven overdroeg hem verteld

³⁰⁵ RHC Groninger Archieven, objectdossier 776.

³⁰⁶ RHC GrA, toegangsnr. 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 636, #423 Archief van het bewonerscomité, van de poli in het oude Rooms Katholieke Ziekenhuis (1973) 1979-1987.

³⁰⁷ RHC GrA, objectdossier 116.

³⁰⁸ RHC GrA, toegangsnr. 2140, Rijksarchivaris provincie Groningen, inv. nr. 917, Provinciale Vrouwenraad.

werd dat er bijzonder weinig homo-lesbisch archiefmateriaal in de archieven aanwezig was. De reden zou zijn dat veel COC-materiaal naar het centrale archief van de COC zou zijn gegaan. Schenker heeft nog wat eigen materiaal gevonden van het COC-pand in Groningen.

Daarnaast is een Excellijst met plaatsingslijst in de dossiers en workflows. Tevens een ontvangstbevestiging van de Groninger Archieven met de opmerking dat het bestuur van COC Groningen-Drenthe altijd toestemming moet geven om het archief in te zien.³⁰⁹ Zie ook toegang 2574 Various Voices, 1993 – 2000.

Opmerking: eveneens niet helemaal actief, wel gedeeltelijk.

- Bewegend Beeld: Er is materiaal aanwezig van stichting Falkor I.C.Y., met onder andere veel milieuacties. Een van de mensen achter deze stichting werkt bij de afdeling Beeld van de Groninger Archieven en zodoende is materiaal daar beland.

1.3.2 Passieve verwerving

- Geen data gevonden.

1.3.3 Verwerving door netwerk

- 3 keer is op initiatief van/via het netwerk van de Groninger Archieven de archieftoegang bij de Groninger Archieven terecht gekomen: (te weten: toegang 2941, Bart FM Droog, 1981 – 2009; toegang 3023, Afdeling Groningen van het COC, 1971 – 2007; en toegang 2860, Evert Burgwal, 1955-2011), Toegang 1594, Afdeling Groningen van de Communistische Partij Nederland (CPN), 1950-1985

Het Gemeentearchief Groningen is tevreden dit politieke archief, onderdeel van de linkse beweging, in de collectie te kunnen opnemen. Het vraagt de inbewaringgeefster of zij wellicht wil bemiddelen bij inbewaringgeving van archieven van verwante instellingen of van groeperingen: “Het is ontzettend jammer, dat er zoveel waardevol archiefmateriaal, dat voor later het beeld van de tijd bepaalt telkens weer verloren gaat.”³¹⁰

- Toegang 2860 Evert Burgwal, 1955 – 2011 De verwerving van dit archief is verlopen door het netwerk van een medewerker van de Groninger Archieven. Een naaste van de archiefvormer, die meende dat het om archiefwaardig materiaal zou kunnen gaan heeft een medewerker van de Groninger Archieven benaderd, die zij had leren kennen door een eerder samenwerkingsverband van het Gronings AudioVisueel Archief met kunstenaars op het performing arts festival Noorderzon in Groningen. Hij constateerde dat het archiefwaardig materiaal was en zo kwam bij de Groninger Archieven terecht.³¹¹

- Bewegend Beeld: - Jongerencentrum Simplon in Groningen maakte zelf concertposters en legde in de jaren 80 en 90 de eigen popconcerten vast op video. Die zijn door een oud-medewerker thuis opgeslagen. Deze medewerker kende een medewerker van het GAVA en zo kwam het daar terecht.

Het GAVA benaderde vervolgens poppodium VERA in Groningen, in de veronderstelling dat zich daar mogelijk eveneens posters en eigen registraties van concerten zouden kunnen bevinden. Dit bleek het geval en zo is dit materiaal alsmede de Vera-kranten in de collectie van de Groninger Archieven terechtgekomen.³¹²

- Bewegend Beeld: Filmmaker Kees Bakema, heeft onder andere films van het gelegaliseerde kraakpand Oude RKZ in Groningen gemaakt. Hij is via een wederzijdse vriend in contact gekomen met een medewerker van de afdeling Beeld van de Groninger Archieven en zodoende is dit materiaal hier terechtgekomen.³¹³

- Bewegend Beeld: Filmmaker en kunstenaar Buddy Hermans’ filmsmateriaal is via stichting Beeldlijn in de collectie van de Groninger Archieven opgenomen. Beeldlijn maakt documentaires en daardoor bekend met het GAVA, omdat Beeldlijn gebruik maakte van archiefmateriaal voor hun eigen werk. Buddy Hermans maakt ook documentaires voor Beeldlijn.³¹⁴

- Bewegend Beeld: -AV1324 en 1325: Masters of War I en II van Wim Kauffman, is via diens broer Robb Kauffman bij de Groninger Archieven gekomen die (als voormalig Groninger popmuzikant) in

³⁰⁹ RHC GrA, objectdossiers 2126 en 2620.

³¹⁰ RHC GrA, toegangsnr. 2584 Gemeentearchief Groningen, inv. nr. 699, #487 Archief van de Communistische Partij Nederland (CPN) afdeling Groningen.

³¹¹ Mededeling R. Duursma, Collectiebeheerder Beeld en Geluid RHC Groninger Archieven d.d. 7 september 2020.

³¹² Mededeling René Duursma, Collectiebeheerder Beeld en Geluid RHC Groninger Archieven, 11 september 2020.

³¹³ Mededeling René Duursma, Collectiebeheerder Beeld en Geluid RHC Groninger Archieven, 11 september 2020.

³¹⁴ Mededeling René Duursma, Collectiebeheerder Beeld en Geluid RHC Groninger Archieven, 11 september 2020.

contact kwam met het Poparchief.³¹⁵

- Bewegend Beeld Via de Rijksuniversiteit Groningen zijn videotapes van Cultureel Studetencentrum USVA, in de collectie van de Groninger Archieven gekomen. Vervolgens is door GAVA contact gelegd met USVA of daar nog meer materiaal aanwezig was. Dit was het geval.³¹⁶ Hieronder bevinden zich films van het Grand Theatre, bijvoorbeeld AV12007, CJP niet geldig [of] De Kraakfilm. Deze film gaat over het kraken in 1980 van voormalig bioscoop Grand Theatre waarna het een theaterpodium werd.

- Bewegend Beeld: Jacob Drenth en Tjabering Heres en Jacob Drenth, amateurfilmers uit Beerta (Oost-Groningen), die ook acties hebben gefilms (CPN was groot in die contreien in de jaren 70/80). Zij hebben via een project in een verzorgingstehuis kennisgemaakt met Groninger Archieven en zijn zodoende hun materiaal komen brengen.³¹⁷

- Bewegend Beeld: De Werkgroep Vluchtelingen Vrij uit Groningen heeft filmmateriaal geschonken, omdat de werkgroep contact heeft met een medewerker van de Groninger Archieven die ook het materiaal van stichting Falkor I.C.Y. heeft binnengebracht.³¹⁸

1.3.4 Beperkingen aan verwerving

- Geen data gevonden.

2. Indicatoren/criteria IISG

2.1 Toegankelijkheid

2.1.1 Inleiding bij archieftoegang

- Geen data gevonden.

2.1.2 Plaatsingslijst/inventarislijst bij archieftoegang

- Geen data gevonden.

2.1.3 Metadata toegekend aan archiefmateriaal (zie ook onder structuur)

- Geen data gevonden.

2.1.4 Gebouw/uitstraling archiefinstelling

- Geen data gevonden.

2.1.5 Legitimatie bezoekers archiefinstelling

- Geen data gevonden.

2.1.6 Registratie archiefmateriaal

- Geen data gevonden.

2.1.7 Verwante termen of archieftoegangen presenteren via zoeken op de website

- Geen data gevonden.

2.1.8 Voorwaarden archiefvormer inzake de openbaarheidsbeperking of uitlening archivalia

- ARCH00356, Collectie CPN. Distrikt Groningen, (1965) 1967 – 1992

Raadpleging: beperkt. Vrij te raadplegen met uitzondering van de inv.nrs. 118 en 221. Voor deze stukken is toestemming nodig van de Stichting tot beheer van de archieven van de CPN. Zie het Reglement van deze Stichting.

³¹⁵ Mededeling René Duursma, Collectiebeheerder Beeld en Geluid RHC Groninger Archieven, 11 september 2020.

³¹⁶ Mededeling René Duursma, Collectiebeheerder Beeld en Geluid RHC Groninger Archieven, 11 september 2020.

³¹⁷ Mededeling René Duursma, Collectiebeheerder Beeld en Geluid RHC Groninger Archieven, 4 september 2020.

³¹⁸ Mededeling Marij Kloosterhof, Collectiebeheerder Beeld en geluid en Beeldcollecties, 7 september 2020.

2.2 Structuur

2.2.1 Correcte beschrijving archiefmateriaal

- Geen data gevonden.

2.2.2 Beschrijving door archiefvormer

- Geen data gevonden.

2.2.3 Voorwaarden archiefvormer aangaande de beschrijving van archiefstukken

- ARCH04673, Archief kraken Groningen, 1979-2015

Verwerving: via het staatsarchief. In mei 2000 is het archief ondergebracht op het Internationaal Instituut voor Sociale geschiedenis.³¹⁹

In doos 001 Map 4.1 van dit archief staat in de beschrijving ‘bajes’ in plaats van gevangenis.

2.2.4 Naam archivaris bekend

- Geen data gevonden.

2.2.5 Prioritering ontsluiten verworven niet-geïnteriseerde archieftoegangen

- Geen data gevonden.

2.3 Verwerving

2.3.1 Actieve verwerving

- Geen data gevonden.

2.3.2 Passieve verwerving

- COLL00087, Audiocassettecollectie Kraakbeweging Groningen, 1984 – 1991

Verwerving: Anoniem in juni 2012 aan het IISG verzonden t.a.v. het Staatsarchief.

2.3.3 Verwerving door netwerk

- Geen data gevonden.

2.3.4 Beperkingen aan verwerving

- Geen data gevonden.

3. Indicatoren/criteria Interviews

3.1 Toegankelijkheid

3.1.1 Inleiding bij een archieftoegang

- Geen data gevonden.

3.1.2 Plaatsingslijst/inventarislijst bij archieftoegang

- Geen data gevonden.

3.1.3 Metadata toegekend aan archiefmateriaal

- Geen data gevonden.

3.1.4 Gebouw/uitstraling van de archiefinstelling

- Het Hoofd Publieksactiviteiten stelt dat de archiefdienst niet bezig is met actief naar buiten treden of nieuwe groepen actief binnenhalen of een andere invalshoek kiezen.³²⁰

³¹⁹ E-mail: Frank de Jong, curator Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, 16 en 23 september 2020.

³²⁰ Interview Jona van Keulen, hoofd Publieksactiviteiten, Rijksarchivaris RHC Groninger Archieven, d.d. 18 juli 2019.

- Het Hoofd Publieksactiviteiten heeft zich indertijd bij het Rijksarchief uit persoonlijke overtuiging ingezet voor vrouwenarchieven en vrouwenverenigingen kennis te laten maken met de archiefinstelling door het opzetten van rondleidingenweken speciaal voor hen.³²¹
- Het Hoofd Publieksactiviteiten constateert dat de Groninger Archieven voor iedereen open staat. Desondanks zijn er barrières, die zijn er, stelt ze van oudsher geweest, bijvoorbeeld omdat archiefstukken intrinsiek hoogdrempelig zijn: lastig te lezen en soms lastig te doorgronden, en hoewel minder dan vroeger nog steeds aanwezig: “We zijn nou eenmaal meer gericht op Helpman dan op de Oosterpark.” Het probleem ligt voor haar elders: er is te weinig bereik. De gemeente wil geen richtingbordjes plaatsen voor de Groninger Archieven. Daarnaast zijn de slagboom en bordjes met verboden toegang voor onbevoegden bij het plein waar de Groninger Archieven met andere instellingen aan ligt niet uitnodigend.
- De entreehal is voor de een mooi en toegankelijk, maar voor een ander weer te groot, stelt het Hoofd Publieksactiviteiten. Het gebouw kan afschrikken, maar evenzogoed indruk maken en daarmee geruuststellend zijn: hier is het materiaal in veilige handen, zeker in combinatie met rondleidingen door depots.³²²
- Er is eens geprobeerd een archief van de Groninger kraakbeweging te verwerven dat in een antiquariaat werd tentoongesteld. Het leek ook te lukken, maar uiteindelijk mislukte het. Ten eerste omdat de mensen zelf de stukken bij nader inzien toch te interessant vonden om af te staan en ten tweede omdat de Groninger Archieven een overheidsarchiefdienst is en dat schrok af.³²³
- Op de entreegevel van de Groninger Archieven prijken afbeeldingen van mensen uit de Groninger canon. Dat zou anders kunnen, met krakers, rockmuzikanten en migranten vindt de directeur.³²⁴
- De afdeling Bewegend Beeld probeert gastvrij, dat wil zeggen door onder meer rondleidingen te geven (voor filmstudenten bijvoorbeeld, potentiële schenkers van materiaal en mensen uit het netwerk) om te laten wat het audiovisueel archief doet.³²⁵
- De coördinator Poparchief merkt soms weerzin bij sommige subculturen jegens de Groninger Archieven als (overheids)instelling, op dezelfde negatieve manier als er soms naar auteursrechteninstantie BUMA/STEMRA wordt gekeken. Het scheelt echter dat de coördinator Poparchief, omdat hij zelf bekend is in de muziekscene niet als typische archivaris/vertegenwoordiger van archiefdienst gezien. Ze kennen hem.³²⁶

3.1.5 Legitimatie bezoekers archiefinstelling

- Bezoekers van de Groninger Archieven moeten zich legitimeren. De directeur kan zich voorstellen dat er in de toekomst een oplossing komt voor mensen die dat niet willen op religieuze of politiek-maatschappelijke gronden.³²⁷ Het IISG is gestopt met legitimatie, het beschouwt dit als een schijnidentificatie. De adjunct-directeur ziet evenwel belang in legitimatie om op terug te kunnen vallen als er een probleem ontstaat met een aanvraag of ingeziene archiefstukken.³²⁸
- *Een bezoeker hoeft zich niet (meer) te legitimeren. Mensen kunnen hier mee knoeien of materiaal aan derden laten zien. Het IISG bewaart geen staatsgeheimen.*³²⁹

3.1.6 Registratie archiefmateriaal

- Periodiek De Sicht blijkt in het zogeheten Stamboek, een soort oerboek van de bibliotheek, genoemd te worden, zij het zonder inventarisnummer. Mogelijk is bij een conversie naar het collectiebeheerssysteem MaisFlexis deze vermelding weggefallen. Dit is namelijk vaker gebeurd. De vraag is wel waarom het in het stamboek geen inventarisnummer heeft, want het zijn wel drie ingebonden delen. Er is dus in eerste instantie werk gemaakt van deze afleveringen, maar ze hebben vervolgens jarenlang onzichtbaar in het depot gestaan.³³⁰

³²¹ Interview Jona van Keulen, hoofd Publieksactiviteiten, Rijksarchivaris RHC Groninger Archieven, d.d. 18 juli 2019.

³²² Interview Harry Romijn, adjunct-directeur, hoofd Collectie RHC Groninger Archieven, 28 juni 2019.

³²³ Interview Jona van Keulen, hoofd Publieksactiviteiten, Rijksarchivaris RHC Groninger Archieven, d.d. 18 juli 2019.

³²⁴ Interview Eddy de Jonge, directeur, hoofd Publiek, RHC Groninger Archieven, 3 juli 2019.

³²⁵ Interview René Duursma, Collectiebeheerder Beeld en Geluid, RHC Groninger Archieven, 1 juli 2019.

³²⁶ Interview Gert Plas, coördinator Poparchief.Groningen, 1 juli 2019.

³²⁷ Interview Eddy de Jonge, directeur, hoofd Publiek, RHC Groninger Archieven, 3 juli 2019.

³²⁸ Interview Harry Romijn, adjunct-directeur, hoofd Collectie RHC Groninger Archieven, 28 juni 2019.

³²⁹ Interview Frank de Jong, curator Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, 16 mei 2019.

³³⁰ Interview Johan Waterborg, bibliothecaris RHC Groninger Archieven, 28 juni 2019.

3.1.7 Verwante termen of archieftoegangen presenteren via zoeken op de website

- De website van het IISG geeft verwante termen bij een zoekopdracht. Dat maakt de collectie toegankelijk en laagdrempelig.³³¹

3.1.8 Voorwaarden archiefvormer inzake de openbaarheidsbeperking of uitlening archivalia

- Het IISG wil archieven zoveel mogelijk zonder openbaarheidsbeperking, tenzij er redenen zijn dat niet te doen. De archiefvormer bepaalt dit in principe.³³²

3.2 Structuur

3.2.1 Correcte beschrijving archiefmateriaal

- De WNC-nieuwsbrief uit toegang 1774 had de toenmalig bibliothecaris van het Gemeentearchief zelf als bibliotheektitel kunnen opnemen (ze herkent haar eigen handschrift in het met potlood genoteerde inboeknummer op de nieuwsbrief). Zeker met de kennis van nu. Waarom dat toen niet is gebeurd weet ze niet.³³³ De bibliothecaris zou de nieuwsbrief ook separaat als titel beschrijven als deze nu verworven zou worden.

3.2.2 Beschrijving door archiefvormer

- Bij het IISG geldt in principe de regel dat de archiefvormer bepaalt hoe dingen gaan, hoe het eruit ziet, hoe deze het aanlevert. Archief voor deze instellingen is vaak alleen de toegang tot de harde schijf met materiaal. Dat zit doorgaans in een bepaalde mappenstructuur. De curator stelt: "als het voor de archiefvormer goed werkt, dan werkt het voor ons ook goed."³³⁴

Elke inventaris van een archiefvormer bij het IISG kan er dus anders uit zien. Er zijn hier natuurlijk wel grenzen aan. Totaal onoverzichtelijk materiaal wordt geïnventariseerd door het IISG zelf.³³⁵

3.2.3 Voorwaarden archiefvormer aangaande de beschrijving van archiefstukken

- Als een archiefvormer op eigen manier iets wil onderbrengen, afwijkend van de bestaande archiverings- of beschrijvingsstructuur, is dat bespreekbaar, binnen de beschikbare tijd en ruimte. Het mag als daar goede argumenten voor zijn.³³⁶ Zeker in de digitale tijd, omdat mensen zoeken op naam of een woord en minder op een archiefrubriek. Het belang van de indeling is veel minder groot dan vroeger. Online doorzoekbaarheid betekent dat mensen aan een woord of naam genoeg kunnen hebben. Dat maakt de indeling minder belangrijk (tenzij het doel is dit als een weergave van hoe de archiefvormer werkt/gestructureerd is/was te tonen).³³⁷

- Beschrijvingen kunnen op verzoek worden aangepast. Dat is bijvoorbeeld bij het archief van COC gedaan, zodat niemand meer traceerbaar was.³³⁸ Een omschrijving als 'bajes' voor gevangenis mag in principe ook, als is dan een koppeling aan het trefwoord gevangenis te prefereren voor de terugvindbaarheid.³³⁹

- De coördinator Poparchief kan zich goed voorstellen dat in specifieke beschrijvingen van popcultuur woorden gebruikt worden die afwijken van wat gangbaar is in een archieftoegang, zoals straattaal in Hiphop. Hij wil dat iedereen het kan begrijpen en denkt dat te kunnen ondervangen door een woordenlijst bijvoorbeeld. Of door trefwoorden te taggen.³⁴⁰

- Bij het IISG kunnen archiefvormers zelf het materiaal beschrijven. Als het IISG dat moet doen, moeten archiefvormers daar soms voor betalen. Wat wordt aangeleverd wordt nog wel gecontroleerd.

³³¹ Interview Frank de Jong, curator Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, 16 mei 2019.

³³² Interview Frank de Jong, curator Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, 16 mei 2019.

³³³ Interview Margreet Visch, collectiebeheerder particuliere archieven RHC Groninger Archieven, 24 juni 2019.

³³⁴ Interview Frank de Jong, curator Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, 16 mei 2019.

³³⁵ Interview Frank de Jong, curator Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, 16 mei 2019.

³³⁶ Interview Margreet Visch, collectiebeheerder particuliere archieven RHC Groninger Archieven, 24 juni 2019 en Henk van der Meer collectiebeheerder archiefbewerking RHC Groninger Archieven 26 juni 2019.

³³⁷ Interview Cees Tromp, Collectiebeheerder RHC Groninger Archieven, 27 juni 2019.

³³⁸ Interview Margreet Visch, collectiebeheerder particuliere archieven RHC Groninger Archieven, 24 juni 2019 en Henk van der Meer collectiebeheerder archiefbewerking RHC Groninger Archieven 26 juni 2019.

³³⁹ Interview Margreet Visch, collectiebeheerder particuliere archieven RHC Groninger Archieven, 24 juni 2019.

³⁴⁰ Interview Gert Plas, coördinator Poparchief.Groningen, 1 juli 2019.

*In materiaal van de kraakbeweging staat bijvoorbeeld in een beschrijving 'bajes' en niet 'gevangenis'. Dus in de taal van de archiefvormer zelf. Dat gaat dan zo, constateert de curator. Het IISG zou dat zelf anders beschrijven, maar zo kan het gaan stelt de curator.*³⁴¹

3.2.4 Naam archivaris bekend

- De werkzaamheden Bewegend Beeld in zekere zin verantwoord in het Collectiebeheerssysteem MaisFlexis. Idealer zou een logbestand zijn dat bijhoudt wie wat wanneer in het systeem heeft gewerkt.³⁴²

- *In de archieven staat als het goed is de naam van degene die het heeft beschreven of wie de inventaris gemaakt heeft. Er staat bij wie de eerste versie heeft gemaakt en als er iets is geredigeerd.*³⁴³

3.2.5 Prioritering ontsluiten verworven niet-geïnventariseerde archieftoegangen

- *Bij het IISG zijn Ongeordende/ongeïnventariseerde archieven voor publiek ook in te zien op verzoek. Deze zijn altijd al wel vermeld in het zoekstelsel.*³⁴⁴

3.3 Verwerving

3.3.1 Actieve verwerving

- De verwerving van boeken verloopt via schenkingen. Daarnaast zoekt de bibliothecaris actief naar nieuwe uitgaven, bijvoorbeeld in regiokranten, publicaties van historische verenigingen, websites van Groninger uitgeverijen of uitgeverijen waarvan hij weet dat ze boeken publiceren met een Groninger link.³⁴⁵

- Soms ziet de bibliothecaris in een literatuurlijst een titel staan die de Groninger Archieven niet hebben en daar gaat hij dan achteraan. Ook op boekenbeurzen, die hij privé bezoekt, is hij alert.³⁴⁶

- In de Veenkoloniën zijn in 2018 posters en flyers verspreid van actievoerders die zich verzetten tegen de plaatsing van windmolens in het gebied. Hierop is een Gedeputeerde afgebeeld als een nazi-kampbeul. De bibliothecaris erkent dat dergelijk materiaal in toegang 1774 past, maar desondanks ontbreekt in de collectie. Hij heeft er niet bij stilgestaan dat dit archiefwaardig materiaal zou kunnen zijn. Misschien onterecht constateert hij zelf. Hij zou niet goed weten hoe hij hieraan zou moeten komen. In dergelijke gevallen kan het behulpzaam zijn indien er iemand is die het kan bezorgen.³⁴⁷

- De Collectiebeheerder Beeldcollecties betreurt het ontbreken van de eerdergenoemde Veenkoloniale anti-windmolen poster in de collectie van de Groninger Archieven. Normaliter zou ze daar achteraan gaan. In dit geval heeft ze er niet aan gedacht.³⁴⁸ Met ander controversieel materiaal in het verleden verliep de acquisitie ook moeizaam. De zogeheten Plasseksposter van het Groninger Museum zou drie keer zijn opgestuurd en is slechts een keer ontvangen. Een verkiezingsaffiche van de Centrumdemocraten zou door de gemeente worden opgestuurd aan het Gemeentearchief en is nooit binnengekomen. Ze vermoedt hier geen opzet, maar vond het opvallend.³⁴⁹

- De bibliothecaris van het Gemeentearchief heeft indertijd actief geacquireerd. Ze verstuurde bijvoorbeeld brieven naar redacties van buurtkranten.³⁵⁰

- *De curator van het IISG gaat actief op zoek naar archieven van organisaties of personen als aanvulling op de IISG- collectie. Hij doet dat sinds 2005 en hierdoor weten veel mensen wat hij doet en krijgt hij veel aangeboden.*³⁵¹

De curator van het IISG gaat dus zelf actief op zoek naar bijvoorbeeld (vakbonds)archieven. Dat gebeurt ook op basis van actualiteit. Er zijn organisaties in Nederland die bezig zijn met het helpen van ongedocumenteerden, het aan de kaak stellen van bepaalde arbeidsomstandigheden. Daar treedt de curator dan namens het IISG mee in contact. Hij legt uit wat het instituut doet en waarom zij voor het IISG mogelijk interessant zijn. Daarnaast zoekt hij in kranten en opiniebladen naar onderwerpen.

³⁴¹ Interview Frank de Jong, curator Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, 16 mei 2019.

³⁴² Interview René Duursma, Collectiebeheerder Beeld en Geluid, RHC Groninger Archieven, 1 juli 2019.

³⁴³ Interview Frank de Jong, curator Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, 16 mei 2019.

³⁴⁴ Interview Frank de Jong, curator Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, 16 mei 2019.

³⁴⁵ Interview Johan Waterborg, bibliothecaris RHC Groninger Archieven, 28 juni 2019.

³⁴⁶ Interview Johan Waterborg, bibliothecaris RHC Groninger Archieven, 28 juni 2019.

³⁴⁷ Interview Johan Waterborg, bibliothecaris RHC Groninger Archieven, 28 juni 2019.

³⁴⁸ E-mail Mirjam de Jonge, Collectiebeheerder Beeldcollecties RHC Groninger Archieven 16 september 2020.

³⁴⁹ E-mail Mirjam de Jonge, Collectiebeheerder Beeldcollecties RHC Groninger Archieven 16 september 2020.

³⁵⁰ Interview Margreet Visch, collectiebeheerder particuliere archieven RHC Groninger Archieven, 24 juni 2019.

³⁵¹ Interview Frank de Jong, curator Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, 16 mei 2019.

De curator staat doorgaans lang in contact met organisaties of mensen waar hij interessant archiefmateriaal vermoedt. Hij vraagt hun niets weg te gooien en dingen te bewaren en na te denken over hun collectie en te overwegen dit materiaal ter overdracht naar het IISG te brengen.

3.3.2 Passieve verwerving

- De praktijk is dat 90% van het materiaal wordt aangeboden en in 10% loopt het via een ander: er komt een tip binnen en daar gaat iemand achter aan.³⁵²
- Het verwervingsoverleg is niet (pro-)actief en dat komt door tijdgebrek.³⁵³
- De huidige keuze is het overlaten aan het aanbod van het publiek, mede ingegeven door beschikbare ruimte en geld.³⁵⁴

3.3.3 Verwerving door netwerk

-De adjunct-directeur zegt dat het acquisitiebeleid gestoeld moet zijn op realisme: wat kan de organisatie aan, hoe verhoudt de moeite en inspanning die het kost zich tot wat het oplevert. Hij pleit voor investeren in netwerken en vertrouwenspersonen, op de manier zoals het Poparchief Groningen ook werkt.³⁵⁵ De werkwijze van het IISG om lijntjes uit te leggen naar potentiële archiefvormers vindt hij ook interessant. De bibliothecaris denkt dat de Groninger Archieven mogelijk gebaat zou kunnen zijn bij een netwerker, die bijvoorbeeld relaties onderhoudt met mensen die toegang hebben tot interessant (archief)materiaal. Zelf onderhoudt hij bijvoorbeeld contacten met (studiezaal)bezoekers als hij weet dat die bijvoorbeeld met een publicatie bezig zijn.³⁵⁶

Bij de afdeling Bewegend Beeld van Nieuwe Media Beeld en Geluid (NMBG), van de Groninger Archieven komt materiaal binnen door gesprekken binnen of vanuit het eigen netwerk of materiaal dat door derden wordt aangeboden. Dat netwerk is ontstaan door open dagen waar het toenmalige Gronings AudioVisueel Archief (GAVA, inmiddels opgegaan in NMBG) zich presenteerde of op braderieën in de provincie. Zo belandde GAVA bij diverse filmclubs en kwam op steeds meer relevante plekken en bij (amateur)filmmakers. Zo is contact gelegd met poppodium VERA waar concerttapes lagen. Gaandeweg raakt het netwerk zo groter en zien meer mensen het belang in van (het bewaren van) audiovisueel materiaal. Dat netwerk zit in de hele provincie en is zo groot dat er eigenlijk niet meer naar filmmateriaal hoeft te worden rondgevraagd. Het gaat eigenlijk vanzelf.³⁵⁷

- Het Poparchief Groningen werkt vanuit een netwerk en een kleine groep vrijwilligers vult de informatie vanuit dat netwerk aan. Mensen kunnen ook reageren op iets wat ze zien op de website of de Facebookpagina van het Poparchief.³⁵⁸ Sommige muziekgenres zijn slecht vertegenwoordigd: techno, dance, hiphop en jazz bijvoorbeeld. Hiervoor wil de coördinator Poparchief via de (welzijn-)cultuur)stichting Urban House proberen toegang te krijgen c.q. een nieuw netwerk te laten ontstaan. Er komt door het Poparchief ook andersoortig, meer klassiek/traditioneel archiefmateriaal binnen door contacten met poparchief. Mensen met wie contact is verkregen, in eerste instantie voor het poparchief, blijken dan ook ander potentieel interessant archiefmateriaal te bezitten of kennen iemand die dat heeft.

- De centrale gedachte van het Poparchief is: Popmuziek is een belangrijke identiteitsdrager voor de generatie van na de Tweede Wereldoorlog. Mensen identificeren zich met popcultuur. De Groninger Archieven had een enorme kennisachterstand op popcultuur. Het is vervolgens opgezet om groepen zelf te benaderen om mee te werken aan het/hun archief. De Groninger Archieven faciliteren voor de objecten (het bewaren van vluchtig materiaal zoals flyers en cassettes), terwijl de context daarvan wordt gegeven vanuit de groep zelf. Het gaat er dan om contacten met die groepen te krijgen.³⁵⁹ Dat is gelukt en het Poparchief functioneert inmiddels goed door de netwerken die het onderhoudt: mensen die archiefmateriaal brengen, zij hebben reeds een lijntje lopen met de Groninger Archieven. Een netwerk opbouwen, het via-via-aspect en bekend zijn is hier van groot belang. Het versterkt zichzelf ook door de informatie die het biedt: mensen geven hierop eenvoudigweg aanvullingen.³⁶⁰

³⁵² Interview Harry Romijn, adjunct-directeur, hoofd Collectie RHC Groninger Archieven, 28 juni 2019.

³⁵³ Interview Margreet Visch, collectiebeheerder particuliere archieven RHC Groninger Archieven, 24 juni 2019.

³⁵⁴ Interview Harry Romijn, adjunct-directeur, hoofd Collectie RHC Groninger Archieven, 28 juni 2019.

³⁵⁵ Interview Harry Romijn, adjunct-directeur, hoofd Collectie RHC Groninger Archieven, 28 juni 2019.

³⁵⁶ Interview Johan Waterborg, bibliothecaris RHC Groninger Archieven, 28 juni 2019.

³⁵⁷ Interview René Duursma, Collectiebeheerder Beeld en Geluid, RHC Groninger Archieven, 1 juli 2019.

³⁵⁸ Interview Gert Plas, coördinator Poparchief Groningen, 1 juli 2019.

³⁵⁹ Interview Harry Romijn, adjunct-directeur, hoofd Collectie RHC Groninger Archieven, 28 juni 2019.

³⁶⁰ Interview Harry Romijn, adjunct-directeur, hoofd Collectie RHC Groninger Archieven, 28 juni 2019.

3.3.4 Beperkingen aan verwerving

Het verwervingsoverleg staat open voor acceptatie van alle particuliere archieven die een toevoeging zijn voor informatie over de Groninger samenleving.³⁶¹

³⁶¹ Interview Eddy de Jonge, directeur, hoofd Publiek, RHC Groninger Archieven, 3 juli 2019.

Bijlage VIII Analyse van de case study

Deze bijlage bevat de volledige analyse van het onderzoek, in paragraaf 3 van Hoofdstuk 3 wordt hieruit een bloemlezing gepresenteerd.

Per machtslelement (toegankelijkheid, structuur, verwerving) komen de gevonden resultaten uit de case study, aan de hand van de vastgestelde indicatoren aan bod. Dit is onderverdeeld in archieftoegangen, documentatiemateriaal, overige bibliotheektoegangen, affiches, bewegend beeld, stilstaand beeld en het poparchief, aangevuld met resultaten uit het IISG en de interviews.

Als een indicator niet van toepassing is op het behandelde archiefmateriaal, is deze weggelaten.

1. Toegankelijkheid

1.1 Archieftoegangen

1.1.1 Inleiding bij een archieftoegang

Ruim de helft van de onderzochte archieftoegangen kent een inleiding die relevante (achtergrond)informatie biedt over de archieftoegang en de archiefvormer. Dat is een score die niet lijkt af te wijken van inleidingen bij het totaal aantal archieftoegangen, voor zover dat is in te schatten.

Soms is het opvallend dat een onderzochte toegang geen inleiding kent. Zoals bij toegang 1291 Praktische kraakgroep Groningen. Het belang van dit soort archieven werd door het toenmalige Gemeentearchief Groningen onderkend. Dat blijkt bijvoorbeeld omdat er gebruik is gemaakt van ‘scout’ Jelle Hagen. Het ligt dan voor de hand dat een ontsloten archief van een kraakgroep ook een goede inleiding krijgt. Dat is niet gebeurd.

Een vergelijkbaar geval is toegang 1420, Stichting Dak. Het belang van de archiefvormer wordt onderkend in een brief aan de stichting, maar de toegang zelf krijgt desondanks geen inleiding. Het ontbreken van een inleiding kan uitgelegd worden als een indicatie voor archontische macht van de archiefinstelling om bepaalde informatie (in dit geval over krakers of drugshulpverlening) niet te verspreiden. Het tegenstrijdige is dat er aan de andere kant juist moeite lijkt te worden gedaan deze archieven wel te verwerven.

1.1.2 Plaatsingslijst/inventarislijst bij archieftoegang

Ongeveer de helft van de 85 onderzochte archieftoegangen kent een plaatsingslijst, de overige een inventarislijst. Dit wijkt weinig af van de overige archieftoegangen die niet tot subculturen en/of gemarginaliseerden behoren.³⁶² Daarom lijkt de archontische macht hier ten aanzien van het onderzochte archiefmateriaal geen rol te spelen.

1.1.3 Metadata toegekend aan archiefmateriaal

Metadata worden niet toegekend aan archieftoegangen.

1.1.4 Legitimatie bezoekers archiefinstelling

Bezoekers die de studiezaal willen bezoeken om archiefmateriaal te kunnen raadplegen hebben een archiefpas nodig waarvoor ze zich dienen te legitimeren.

Desondanks heeft het hoofd Studiezaal voor twee mensen hierbij een uitzondering gemaakt: een jarenlang terugkerende onderzoeker die op basis van zijn religieuze overtuiging zich niet wil legitimeren en een in de stad Groningen bekende, niet onder haar eigen naam opererende, activiste, die zich ook niet officieel bekend wil maken. Van beiden is een zogeheten akte van bekendheid opgesteld, waarna ze een archiefpas ontvingen. Zeker in het geval van de activiste wordt hierbij de macht van de archivaris aangewend om af te wijken van de regels, maar nu juist ten faveure van de gemarginaliseerde.

³⁶² Zo levert zoeken op *plaatsingslijst* op www.groningerarchieven.nl 1379 meldingen op en *inventaris(lijst)* 1650. Er bevinden zich in totaal plusminus 3215 archieftoegangen in de collectie van RHC Groninger Archieven, al zijn die niet alle online te vinden, omdat ze bijvoorbeeld (nog of weer) in bewerking zijn.

1.1.5 Registratie archiefmateriaal

67 van de 85 toegangen hebben een verwervings- of objectdossier. Deze dossiers zijn over het algemeen verre van compleet, vele ontberen een overeenkomst/akte met de archiefvormer en over de wijze waarop het archiefmateriaal bij de archiefinstelling terecht is gekomen, is bijna niets terug te vinden.

Het lijkt er overigens niet op dat dit puur is voorbehouden aan archieven van subculturen en gemarginaliseerden.³⁶³ De archivering van de eigen (werk)organisatie van het Gemeentearchief Groningen, het Rijksarchief Groningen en RHC Groninger Archieven lijkt verre van volledig. Het is bovendien in eerder onderzoek vastgesteld.³⁶⁴

Dat de archivering van de taken van de eigen organisatie niet goed op orde is heeft geleid tot een aanpassing van de beschrijving van een archiefstuk, bij een plakboek uit de Provo-tijd wordt de naam van de mogelijke eigenaar niet meer publiekelijk vermeld. Dit is aangepast uit angst dat deze persoon mogelijk het stuk terug zou kunnen vragen. Hieruit blijkt dat de Groninger Archieven dit archiefstuk over subcultuur belangrijk vindt en haar macht gebruikt om het risico te verkleinen het stuk af te moeten staan.

Onvolledige verwervingsdossiers zijn mede de oorzaak dat archieftoegang 2584 Gemeentearchief van Groningen niet voor publiek is in te zien.³⁶⁵

1.1.6 Verwante termen of archieftoegangen presenteren via zoeken op de website

De website www.groningerarchieven.nl geeft geen verwante termen bij het zoeken.

1.1.7 Voorwaarden van de archiefvormer inzake de openbaarheidsbeperking of uitlening archivalia

In enkele verwervingsdossiers van archieftoegangen zijn extra voorwaarden en afspraken terug te vinden over bijvoorbeeld inzage en gebruik making van in de stukken. Het lijkt erop dat een archiefvormer desgewenst van de gangbare overeenkomst/akte afwijkende bepalingen kan eisen en de Groninger Archieven (of voorgangers) hierin meegaat.

1.2 Documentatiemateriaal

1.2.1 Metadata toegekend aan archiefmateriaal

Metadata worden soms³⁶⁶ (zij het niet frequent) toegekend bij documentatiemateriaal, alleen weer niet bij het onderzochte archiefmateriaal, terwijl dat daar juist soms voor een betere toegankelijkheid zou zorgen.

De archontische macht lijkt een kleine negatieve rol te spelen bij het documentatiemateriaal, wat weer tenietgedaan wordt door de opmerkingen van de bibliothecaris die het belang van deze toegang erkent, maar ook stelt dat het nooit het speerpunt van de bibliotheekcollectie is geweest en hiermee indirect aangeeft dat deze collectie niet optimaal ontsloten is.

1.2.2 Legitimatie bezoekers archiefinstelling

Zie 1.1.4.

1.2.3 Registratie archiefmateriaal

De registratie van documentatiemateriaal is niet te achterhalen en wordt niet bijgehouden. Zie ook 1.1.5.

³⁶³ Zo zijn bij een steekproef, uitgevoerd op 22 oktober 2020, uit 3 archiefdozen met de inv. nrs. 628 tot en met 668 uit Archieftoegang 2584 Gemeentearchief van Groningen (4) 1987-2001 30 acquisitiedossiers van particuliere archieven die niet tot subculturen en/of gemarginaliseerden kunnen worden gerekend gecontroleerd op de aanwezigheid van een akte van overbrenging of schenking. Van deze 30 bevatten er 11 een dergelijke akte.

³⁶⁴ Zie: Sebastiaan Vos, *“Is dat zo? Gaan we op 1 juli over op digitaal werken?” Op weg naar duurzame toegankelijkheid bij de Groninger Archieven*, 2018.

³⁶⁵ De reden hiervoor is volgens voormalig Collectiebeheerder JaapJan Hoogstins de onvolledige staat van veel van deze dossiers, waardoor niet (meer) vastgesteld kan worden of sommige archieven daadwerkelijk geschonken zijn. Zo is er in het verleden een familiearchief door een lid van de betreffende familie opgeëist, en dat kon omdat niet duidelijk was hoe het in de collectie van de Groninger Archieven (en daarvoor het Gemeentearchief Groningen) was terechtgekomen. Het was een waardervol archief dat vervolgens door de familie is geveild. De koper was de in de haast opgerichte stichting Vrienden van de Groninger Archieven die het archief daarna schonk aan de Groninger Archieven.

³⁶⁶ Zie bijvoorbeeld inv. nrs. 5005 Noorderslag en 5729 Linde Nijland van toegang 1774. Dit geeft een trefwoord, samenvatting en jaar (van uitgave).

1.2.4 Verwante termen of archieftoegangen presenteren via zoeken op de website

De website www.groningerarchieven.nl geeft geen verwante termen bij het zoeken.

1.3 Bibliotheek overig

1.3.1 Metadata toegekend aan archiefmateriaal

Inventarisnummers van de overige bibliotheektoegangen zijn niet consequent of niet volledig voorzien van passende SISO-codes, Namen en Trefwoorden. Hier valt geen patroon in te ontdekken. Incidenteel hebben inventarisnummers een ingevuld annotatieveld of inhoudelijke samenvatting van de titel.

Sommige titels over hetzelfde onderwerp (bijvoorbeeld kraken) kennen niet alle dezelfde SISO-codes, terwijl dat wel voor de hand zou liggen. Archontische kracht speelt hier dus wel een rol, omdat sommige titels door gebrek aan metadata minder goed te vinden zijn, maar er valt geen eenduidige conclusie uit te trekken, omdat het zo inconsequent en onvolldig gebeurt.

1.3.2 Legitimatie bezoekers archiefinstelling

Zie 1.1.4.

1.3.3 Registratie archiefmateriaal

Er bestaat geen registratie van verworven titels. Zie ook 1.1.5.

Bij toeval is het stad-Groninger krakersperiodiek *De Sicht* aangetroffen in het bibliotheekdepot. Het stond nergens vermeld in een database en kende toegangsnummer noch inventarisnummer. Vanuit het machtsperspectief zou gesteld kunnen worden dat de archiefinstelling een dergelijk subversief periodiek bewust wegstopt in de collectie. Bij navraag blijkt dat de bibliothecaris vermoedt dat dit materiaal bij een digitale conversie abusievelijk uit het collectiebeheerssysteem is weggevalen.

1.3.4 Verwante termen of archieftoegangen presenteren via zoeken op de website

De website www.groningerarchieven.nl geeft geen verwante termen bij het zoeken.

1.4 Affiches

De collectie affiches van Gemeentearchief Groningen en RHC Groninger Archieven zijn feitelijk niet ontsloten, niet doorzoekbaar en daarmee eigenlijk niet toegankelijk voor publiek. Over de verwerving ervan is niets vastgelegd. De toegankelijkheid van deze collectie is slecht en dat heeft te maken met het gebrek aan belangstelling hiervoor van een afdelingshoofd van het Gemeentearchief. Dit is pure archontische kracht die iets tegenhoudt. Het lijkt er niet op dat de aanwezigheid van affiches van subculturen en gemarginaliseerden hier iets mee te maken heeft.

De affiches van het Rijksarchief Groningen hebben geen link met subculturen en gemarginaliseerden.

1.5 Bewegend Beeld

1.5.1 Metadata toegekend aan archiefmateriaal

Het collectiebeheerssysteem MaisFlexis kent in de toegang 2009 Catalogus van audiovisueel materiaal een beschrijvingsveld *Trefwoorden GTAA*. Hiermee wordt beter duidelijk wat in de collectie zit en dat doet afbreuk aan de archontische kracht.

1.5.2 Registratie archiefmateriaal

De verwerving van filmmateriaal wordt bijgehouden. Zie ook 1.1.5.

1.5.3 Verwante termen of archieftoegangen presenteren via zoeken op de website

De website www.filmbankgroningen.nl vult termen aan. Bezoekers worden dus geholpen bij zoeken in de collectie. Er is hier geen beperkende archontische kracht.

1.5.4 Voorwaarden archiefvormer inzake de openbaarheidsbeperking of uitlening archivalia

Schenkers kunnen zelf eisen stellen of materiaal openbaar te zien is of niet. De archontische kracht van

de archiefinstelling is hierbij derhalve beperkt.

1.6 Stilstaand Beeld

1.6.1 Metadata toegekend aan archiefmateriaal

Metadata worden niet toegekend bij stilstaand beeld.

1.5.2 Registratie archiefmateriaal

De verwerving van fotomateriaal wordt matig bijgehouden. Zie ook 1.1.5.

1.5.3 Verwante termen of archieftoegangen presenteren via zoeken op de website

De website www.beeldbankgroningen.nl vult termen aan. Bezoekers worden dus geholpen bij zoeken in de collectie. Er is hier geen beperkende archontische kracht.

1.5.4 Voorwaarden archiefvormer inzake de openbaarheidsbeperking of uitlening archivalia

Schenkers kunnen zelf eisen stellen of materiaal openbaar in te zien is of niet. De archontische kracht van de archiefinstelling is hierbij derhalve beperkt.

1.7 IISG

1.7.1 Legitimatie bezoekers archiefinstelling

Bezoekers hoeven zich niet te legitimeren als ze archiefmateriaal willen inzien. Er is geen archontische kracht die bezoekers die zich niet willen of kunnen legitimeren buitensluit.

1.7.2 Verwante termen of archieftoegangen presenteren via zoeken op de website

De website www.iisg.nl geeft verwante termen en archieven/collecties bij het zoeken. Bezoekers worden dus geholpen bij zoeken in de collectie. Er is hier geen beperkende archontische kracht.

1.1.3 Voorwaarden archiefvormer inzake de openbaarheidsbeperking of uitlening archivalia

Archiefvormers kunnen eisen stellen inzake openbaarheid en uitlening van het materiaal. De archontische kracht van de archiefinstelling is hierbij derhalve beperkt.

1.9 Interviews

1.9.1 Gebouw/uitstraling van de archiefinstelling

Geïnterviewden geven aan dat de Groninger Archieven open staat voor iedereen, maar dat de praktijk weerbarstiger is. Het is niet een gebouw waar iemand bij toeval komt, daarvoor ligt het te afgelegen en op een weinig uitnodigende plek. Het wordt in de binnenstad op wegwijsborden evenmin aangegeven.³⁶⁷ De gevel biedt een weergave van personen uit het boek *Canon van Groningen*, waar subculturen en gemarginaliseerden bijvoorbeeld geen deel van uit maken. De directeur vindt het interessant om na te denken of op die gevel ook ruimte kan komen voor anderen.

1.9.2 Legitimatie bezoekers archiefinstelling

Zie 1.1.4.

³⁶⁷ Volgens het Hoofd Publieksactiviteiten is bij de gemeente, blijkbaar tevergeefs, verzocht of de Groninger Archieven ook op deze borden kon worden vermeld.

Deze kwestie is door mij nog eens voorgelegd aan de burgemeester en verantwoordelijk wethouder tijdens de kennismakingsronde van het informeel overleg Ondernemingsraad RHC Groninger Archieven met bestuur RHC Groninger Archieven (met burgemeester K. Schuiling en wethouder P. De Rook), d.d. 18 december 2019. De wethouder verklaarde hierbij dat deze borden voor toeristische doeleinden bedoeld zijn. Blijkbaar wordt Groninger Archieven niet als zodanig ingeschat. Terwijl studiezaalmedewerkers weten dat er wel degelijk mensen de archiefinstelling bezoeken die als ze op vakantie zijn in Groningen en passant de Groninger Archieven bezoeken om bijvoorbeeld iets over voorouders te willen weten. *Bovendien staan op genoemde wegwijsborden ook het Academieggebouw, de Nieuwe Kerk of het Provinciehuis. Weliswaar zijn dat oude gebouwen met een bepaalde bijbehorende uitstraling, maar geen toeristische trekpleisters.*

2 Structuur

2.1 Archieftoegangen

2.1.1 Correcte beschrijving archiefmateriaal

Niet alle inventarisnummers van archieftoegangen zijn gecontroleerd op inhoudelijke beschrijving, omwille van de omvang van het onderzoek is dit nagelaten.

Er zijn een aantal beschrijvingen waarin informatie niet klopt of volledig is en die daarmee zijn te kwalificeren als voorbeelden waarin de archontische macht zich laat gelden ten koste van subculturen en gemarginaliseerden. Zo zijn in toegang 1291 Praktische kraakgroep Groningen een aantal affiches inhoudelijk matig beschreven.

2.1.2 Beschrijving door archiefvormer

Het komt voor dat archiefvormers zelf de toegang ontsluiten. Het is lastig te achterhalen wanneer dit is gebeurd, omdat bij de naam van de inventariseerder niet vermeld wordt of deze van de archiefinstelling of archiefvormer is. De verwervingsdossiers geven hier soms uitsluitsel over, maar deze zijn dus veelal onvolledig.

Hierbij dient de beschrijver wel rekening te houden met de indeling van een toegang zoals de Groninger Archieven (of voorgangers) die hanteert. Toch staat het de archiefvormer vrij dat op een eigen manier te beschrijven die recht doet aan de archiefvormer. Wat betreft de inleiding staat dan ook vast dat er relevante informatie komt, want daar heeft de archiefvormer zelf belang bij. Verondersteld mag worden dat die wil niet dat zijn of haar archief goed en correct wordt ontsloten.

De archontische kracht van de archiefinstelling is hierbij derhalve beperkt.

2.1.3 Voorwaarden archiefvormer aangaande de beschrijving archiefstukken

Archiefvormers kunnen aanpassingen voorstellen in de beschrijving van archiefstukken. Dat gebeurt soms als hier om gevraagd wordt. Hier beweegt de Groninger Archieven dus desgevraagd mee met de archiefvormer. De archontische kracht van de archiefinstelling is hierbij derhalve beperkt.

2.1.4 Naam archivaris bekend

Archieftoegangen vermelden de naam van de inventariseerder.

2.1.5 Prioritering ontsluiten verworven niet-geïnterpreteerde archiefstukken

Momenteel wordt nagedacht over het wegwerken van de omvangrijke archiefvoorraad. Hier zal dan ook een bepaalde prioritering aan moeten worden toegekend. Op dit moment kan daar nog niets over worden gezegd.

2.2 Documentatiemateriaal

2.2.1 Correcte beschrijving archiefmateriaal

Een aantal inventarisnummers van toegang 1774 Documentatiemateriaal geeft zodanig weinig informatie dat de inhoud feitelijk niet duidelijk is of de lading niet dekt. Er zijn inventarisnummers die (zoveel) materiaal bevatten waardoor/waarvoor de term Documentatiemateriaal eigenlijk niet (meer) past (zoals bij Aagrunol, CPN, Wolters-Noordhoff Complex (kraken), Driftige publicaties. Affiches zijn niet beschreven en slecht ontsloten. Er zijn inventarisnummers die materiaal bevatten dat onder een ander nummer zou moeten zitten (zo heeft KOG heeft ook materiaal over WNC). Het kan overigens zo zijn dat een bezoeker meerdere mappen heeft bekeken en dat daarbij onbedoeld documentatie verwisseld is geraakt.

De WNC nieuwsbrief had in de bibliotheekcollectie als boektitel moeten worden opgenomen, geeft ook de toenmalig bibliothecaris aan die het zelf heeft verwerkt (ze herkent haar handschrift). Ook dit past in de theorie van Derrida.³⁶⁸ Anderzijds komt het in algemene zin vaker voor dat een beschrijving niet

³⁶⁸ Naast de elementen van macht en rechtvaardigheid speelt in de archieftheorie van Derrida en Harris, het onbewuste ook een belangrijke rol, middels de *archive fever*, die wil uitwissen en vernietigen versus de *archive drive*, die juist archief in stand wil houden en vernieuwen en uitbreiden. Kortom, het vergeten versus het onthouden. Dit lijkt lastig te onderzoeken, omdat het een psychisch proces is, waarvoor eveneens psychologisch of psychiatrisch onderzoek nodig is dat te ver voert voor mijn eigen casus.

voldoet³⁶⁹ en is het lastig om vast te stellen of er met subculturen en gemarginaliseerden anders wordt omgegaan dan met de rest van het particulier archiefmateriaal.

2.3 Bibliotheek overig

2.3.1 Correcte beschrijving archiefmateriaal

De gevonden titels zijn niet met de fysieke publicatie vergeleken.

2.3.2 Naam archivaris bekend

De bibliothecaris van de archiefinstelling verwerkt dit materiaal.

2.4 Affiches

Zie 1.4.

2.5 Bewegend Beeld

2.5.1 Correcte beschrijving archiefmateriaal

Hierbij geldt hetzelfde als bij archieftoegangen. Er komen incidenteel fouten voor en als die worden geconstateerd worden ze aangepast. Hier lijkt niet echt een archontische kracht debet aan de fouten.

2.5.2 Beschrijving door archiefvormer

Filmmateriaal wordt beschreven door medewerkers van de afdeling. De archiefvormer kan daar wel informatie voor bijdragen. De archontische kracht van de archiefinstelling is hierbij derhalve beperkt.

2.5.3 Voorwaarden archiefvormer aangaande de beschrijving archiefstukken

Input van de archiefvormer kan worden meegenomen in de beschrijving. De archontische kracht van de archiefinstelling is hierbij derhalve beperkt.

2.5.4 Naam archivaris bekend

Alleen de naam van degene die het laatst een aanpassing maakt in de beschrijving staat genoteerd in het collectiebeheersysteem. De archontische kracht van de archiefinstelling is aanwezig, want het is niet duidelijk wie iets in het collectiebeheersysteem aanpast of vermeldt.

2.6 Stilstaand Beeld

2.1.1 Correcte beschrijving archiefmateriaal

Er is voor het onderzoek niet specifiek gekeken naar fotobeschrijvingen.

2.1.2 Beschrijving door archiefvormer

Fotomateriaal wordt beschreven door medewerkers van de afdeling. De archiefvormer kan daar wel informatie voor bijdragen. De archontische kracht van de archiefinstelling is hierbij derhalve beperkt.

2.1.3 Voorwaarden archiefvormer aangaande de beschrijving archiefstukken

Input van de archiefvormer kan worden meegenomen in de beschrijving. De archontische kracht van de archiefinstelling is hierbij derhalve beperkt.

2.8 IISG

2.8.1 Correcte beschrijving archiefmateriaal

Hier is niet specifiek onderzoek naar gedaan.

³⁶⁹ Raadplegers van archiefmateriaal, onderzoekers of archivariissen, stellen soms fouten in beschrijvingen van archiefmateriaal vast. Deze worden dan doorgegeven en ik pas die dan als collectiebeheerder archiefbewerking aan.

2.8.2 Beschrijving door archiefvormer

Dit gebeurt. Bij het IISG is ook veel mogelijk met beschrijving en structurering. Onder het motto: werkt het voor jullie dan voor anderen vast ook. De archontische kracht van de archiefinstelling is hierbij derhalve beperkt.

2.8.3 Voorwaarden archiefvormer aangaande de beschrijving archiefstukken

Zie 2.8.2.

2.9 Interviews

2.9.1 Correcte beschrijving archiefmateriaal

Zie 2.2.1.

2.9.2 Beschrijving door archiefvormer

Dit wordt geprobeerd als het vermoeden bestaat dat de archiefvormer hiertoe in staat is of in staat is het betaald te laten beschrijven. Het is enigszins laveren tussen enerzijds dit proberen hard te spelen om zelf kosten en tijd te besparen en anderzijds de archiefvormer niet af te schrikken en er het contact mee te verliezen.

De archontische kracht van de archiefinstelling is hierbij derhalve beperkt.

3 Verwerving

3.1 Archieftoegangen

3.1.1 Actieve verwerving

Incidenteel zijn actief archieftoegangen verworven in het verleden, zoals bij het Gemeentearchief middels een scout en via beleid. Door slechte archivering valt weinig te zeggen over de effectiviteit hiervan. Momenteel is er geen tijd en geld voor actieve verwerving, al wordt het belang hiervan om gaten in de collectie aan te vullen ingezien.

Bibliotheektitels worden in zekere zin actief verworven.

De afdeling Bewegend Beeld verwerft eigenlijk uitsluitend via een opgebouwd netwerk en dat geldt ook voor het Poparchief. Hierbij speelt duidelijk geen archontische kracht die materiaal wel of niet wil opnemen, maar is een netwerk opgebouwd dat zorgt voor aanwas. Dat wordt ook bewust zo gesteld: het gaat er meer om te investeren in netwerken en vertrouwenspersonen.³⁷⁰

3.1.2 Passieve verwerving

Het komt er vermoedelijk op neer dat alles wat niet actief verworven is passief is geacquireerd of via een netwerk. Zie onder.

3.1.3 Verwerving door netwerk

Er zijn twee archieftoegangen (Burgwal en Bart FM Droog) via een netwerk binnengekomen. En het archief van COC misschien ook.

3.2 Documentatiemateriaal

Over de (wijze van) verwerving van documentatiemateriaal is niets te zeggen. Dit lijkt overwegend passief te gebeuren.

3.3 Bibliotheek overig

3.3.1 Actieve verwerving

Boektitels worden door de bibliothecaris actief verworven. Hij zoekt eigenlijk alles wat onder de zogeheten Groningana valt. Hier is de archontische kracht in principe groot. Anderzijds blijkt uit het

³⁷⁰ Interview Harry Romijn, adjunct-directeur, hoofd Collectie RHC Groninger Archieven, 28 juni 2019.

interview met de bibliothecaris dat hij eigenlijk niets bewust of actief uitsluit wat in het collectieprofiel past.

3.3.2 Passieve verwerving

Incidenteel brengt een auteur een titel langs. De archontische kracht van de archiefinstelling is hierbij derhalve beperkt.

3.3.3 Verwerving door netwerk

De bibliothecaris onderhoudt een netwerk/contacten met auteurs om titels te verwerven.

3.4 Affiches

Zie 1.4.

3.5 Bewegend Beeld

De afdeling Bewegend Beeld verwerft eigenlijk uitsluitend via een opgebouwd netwerk of omdat mensen de archiefinstelling weten te vinden. Hier is weinig sprake van een archontische kracht.

3.6 Stilstaand Beeld

De afdeling stilstaand beeld verwerft passief.

3.7 Poparchief

Het Poparchief verwerft en werkt uitsluitend via een opgebouwd netwerk. Hier is weinig sprake van een archontische kracht.

3.8 IISG

Het IISG is een instelling, die duidelijk open, meegaand en laagdrempelig is naar bezoekers en archiefvormers. Dat is logisch gezien de missie van dit instituut. Het wordt ook niet gezien als een overheidsarchiefinstelling, al is dat niet helemaal terecht.³⁷¹ Een aantal voorbeelden hiervan staan hieronder bij machts-elementen genoemd.

3.8.1 Toegankelijkheid

3.8.1.1 Legitimatie bezoekers archiefinstelling

Bezoekers hoeven zich niet (meer) te legitimeren als ze archiefmateriaal willen inzien. Het IISG is hiermee bewust laagdrempelig en toegankelijk voor mensen die zich niet willen of kunnen legitimeren.

3.8.1.2 Verwante termen of archieftoegangen presenteren via zoeken op de website

De website www.iisg.nl geeft verwante termen en archieven/collecties bij het zoeken. Ter illustratie www.groningerarchieven.nl doet dat niet. De websites www.filmbank groningen.nl en www.beeldbank groningen.nl vullen termen aan.

3.8.1.3 Voorwaarden archiefvormer inzake de openbaarheidsbeperking, uitlening archivalia

Archiefvormers kunnen eisen stellen inzake openbaarheid en uitlening van het materiaal.

3.8.2 Structuur

3.8.2.1 Beschrijving door archiefvormer

De archiefvormer kan veelal materiaal beschrijven en structureren, onder het motto: als het voor de archiefvormer werkt, dan ongetwijfeld ook voor anderen.

3.8.2.2 Voorwaarden archiefvormer aangaande de beschrijving archiefstukken

Archiefvormer kunnen Bij het IISG wordt in een beschrijving 'bajes' gebruikt door krakers in plaats van 'gevangenis'.

³⁷¹ Het IISG maakt deel uit van de KNAW en is daarmee gelieerd aan de overheid.

3.8.3 Verwerving

3.8.3.1 Actieve verwerving

Actieve verwerving vindt plaats. Bij het IISG staan van oudsher archiefvormers als vakbewegingen centraal. De curator gaat zelf actief op zoek naar dergelijke (vakbonds)archieven. Dat gebeurt ook op basis van actualiteit. Er zijn een aantal thema's, nationaal en internationaal, bijvoorbeeld informal labours/informele arbeid. Zo zijn er organisaties in Nederland die zich bezig houden met het helpen van ongedocumenteerden, het aan de kaak stellen van bepaalde arbeidsomstandigheden. Daar treedt de curator dan namens het IISG mee in contact. Hij legt uit wat het instituut doet en waarom zij voor het IISG mogelijk interessant zijn. Daarnaast zoekt hij in kranten en opiniebladen naar onderwerpen.

3.8.3.2 Verwerving door netwerk

Netwerken ontstaan door actieve verwerving. Zie ook 3.8.3.1.

3.9 Interviews

3.9.1 Actieve verwerving

Hiervoor is geen tijd en geld.

3.9.2 Passieve verwerving

Dat is wat er gebeurt.

3.9.3 Verwerving door netwerk

Hier staan ondervragen eigenlijk allemaal positief tegenover. Daarmee wordt derhalve de archontische kracht actief verkleind.

3.9.4 Beperkingen aan verwerving

Geïnterviewden voeren de archontische macht eigenlijk als een gegeven op. Aangezien het volgende wordt opgemerkt: Het is belangrijk om open te staan voor materiaal. De discussie is actief of passief acquireren en het is nu al niet bijna te behappen. Afgezien van soms een gerichte actie is realisme geboden en dat is ontstaan voor als iemand iets wil inbrengen.

En dan hangt het er van af wie die inbrenger treft (als medewerker, de persoon dus iemand die geïnteresseerd is of juist minder). Een allochtone achtergrond komt dan vast van pas, maar het feit dat iemand de stap naar het archief maakt toont al dat iemand ingeburgerd is. Het gaat er meer om om te investeren in netwerken en vertrouwenspersonen.³⁷² Particuliere archieven die komen en die gaan. Het is altijd lastig om alles wat buiten het institutionele staat te vinden.

³⁷² Interview Harry Romijn, adjunct-directeur, hoofd Collectie RHC Groninger Archieven, 28 juni 2019.

Bijlage IX Projectplan acquisitie particuliere archieven 2021-2024

Deze bijlage is een persoonlijk voorstel om bij het RHC Groninger Archieven de komende jaren op projectmatige basis en op een andere wijze dan nu, invulling en uitvoering te geven aan het verwerven van particuliere archieven. De nadruk ligt hierbij op het actief en het zo breed mogelijk verwerven van archiefmateriaal. Het doel is om zo een particuliere archiefcollectie te vormen die een zo representatief mogelijk beeld geeft van de (eigentijdse) geschiedenis van Groningen en de (eigentijdse) Groninger samenleving.

1. Aanleiding

De aanleidingen voor dit plan zijn meervoudig en versterken elkaar in mijn optiek:

- Momenteel wordt ongeveer 90% van het verworven archiefmateriaal aangeboden door derden, de overige 10% komt op andere wijze binnen (bron: gesprek Margreet Visch 24-06-2019).
- Mijn afstudeerscriptieonderzoek bekijkt de invloed van macht van archiefinstellingen en archivariissen in relatie tot de omgang van de Groninger Archieven met archiefmateriaal van de radicale kraakbeweging in Groningen (en in het kielzog hiervan van met die van overige subculturen en/of gemarginaliseerden in de samenleving). Het is mij gebleken dat in het kader van dit onderzoek medewerkers van de Groninger Archieven desgevraagd allen pleiten voor breder en actiever acquireren van particulier archiefmateriaal. Het komt hier momenteel echter niet van, door gebrek aan tijd en geld en mogelijk door (te) weinig bewustzijn/bewustwording/alertheid om dergelijk (subcultureel/subversief) archiefmateriaal te herkennen en deels ook binnen te halen.
- In het conceptbeleidsplan 2021-2024 staat bij Missie dat RHC Groninger Archieven *een actieve bemiddelaar van historische en actuele informatie over stad en provincie Groningen wil zijn voor een zo breed mogelijk publiek*. Er worden 7 basistaken genoemd. Nummer 2 hiervan is het *Acquireren, beheren en toegankelijk maken van particuliere archieven*. De laatste taak is *De geschiedenis van Groningen in al zijn facetten presenteren*. Dit laatste kan met een eigentijdse en modieuze term ‘inclusief’ genoemd worden. Die term gebruik ik liever niet, want inclusief impliceert naar mijn idee letterlijk dat er altijd nog iets ‘daarbuiten’ moet zijn. Het is daarmee dus nooit compleet en weliswaar zal in de praktijk een archiefcollectie op generlei wijze geheel compleet kunnen zijn, de gebezigde term inclusief lijkt juist wel voor een zekere volledigheid te staan.

Het verwerven van particulier archief is geen wettelijke verplichting, zoals dat wel het geval is voor de overheidsarchieven.

Over de collectie uit het particuliere aanbod staat in het conceptbeleidsplan dat dit *juist onderdelen uit de samenleving belicht die niet in de overheidsarchieven aan de orde komen, waarmee ze een zelfstandige betekenis hebben als bron voor de geschiedenis van stad en provincie*.

- In de beleidsperiode 2021-2024 gaat de huidige medewerker acquisitie met pensioen. Het is daarom nu een goed moment om te kijken hoe het huidige acquisitiebeleid heeft gefunctioneerd en hoe mogelijk een andere werkwijze zou kunnen verlopen. Temeer ook omdat er meer medewerkers van de afdeling Collectie in deze periode met pensioen gaan, kan het een goede aanleiding zijn om te kijken of zij opvolgers krijgen die misschien (deels) een andere taakomschrijving kunnen krijgen, om dan bijvoorbeeld mee te kunnen werken aan de uitvoering van dit projectplan.

- Persoonlijk vind ik het belangrijk om actief en breder particulier archief te verwerven, vooral uit of over die delen van de samenleving die nu nog geen of weinig deel uitmaken van de collectie van de Groninger Archieven.

2. Macht

Alles wat niet volgens de Archiefwet 1995 aan archiefmateriaal wordt overgebracht naar de Groninger Archieven, belandt daar door een archivaris of door een oplettende, handige, betrokken of historisch bewuste archiefvormer (die doorgaans bekend is met de archiefinstelling). De archivaris heeft hierbij een bepaalde machtsfunctie, in die zin dat hij of zij kan bepalen wat er in het archief terecht komt. Overigens denk ik die macht vooral op een onbewust niveau speelt, waaraan dan culturele, etnische, politieke, sociale, maatschappelijke of andere redenen ten grondslag kunnen liggen.

Het gevolg hiervan is dat kijkend naar de collectie van de Groninger Archieven het erop lijkt dat archieven van archiefvormers met bijvoorbeeld een migratieachtergrond, een (kritisch politiek/maatschappelijk)-activistische achtergrond of bijvoorbeeld een sociaal of maatschappelijk perifere achtergrond, geen of slechts een klein deel uitmaken van de archiefcollectie, terwijl de Groninger Archieven zelf zich juist presenteren als een regionaal centrum dat de geschiedenis van de hele stad en provincie Groningen wil omvatten.

Overigens is er wel iets te vinden van deze groepen, zoals archieven van de CPN of het COC, maar ook is duidelijk dat er toch heel veel moet ontbreken op dit gebied.

Landelijk bevinden de Groninger Archieven zich met de afdeling Bewegend Beeld van Nieuwe Media Beeld en Geluid, het Poparchief en in zekere zin ook met het Webarchief in relatie tot overige overheidsarchiefbewaarplaatsen in de voorhoede qua collectie(vorming) en ontsluiting daarvan. Deze positie moeten de Groninger Archieven, is mijn opvatting, ook zien te bereiken met het verwerven van particulier archiefmateriaal en het archiveren van de eigentijdse of moderne geschiedenis van stad en provincie, met het doel een zo divers en veelzijdig mogelijke collectie te laten ontstaan.

Hoe dat zou kunnen, zet ik hieronder uiteen, waarbij onderdelen van de werkwijzen van Bewegend Beeld, Poparchief en het Webarchief ook bij de verwerving van particulier archiefmateriaal kunnen worden ingezet.

3. Collectie

Samenstelling huidige collectie

De meeste particuliere archieven worden op dit moment verworven doordat de archiefvormers de Groninger Archieven zelf benaderen. Zij zijn dus op de een of andere manier bekend met het archief als bewaarplaats. De kans bestaat dat hierdoor de collectie niet verder divers wordt en zich juist eerder versterkt in bestaande structuren.

Ondanks het acquisitieplan van de Groninger Archieven dat breed is geformuleerd en dat de wens uitspreekt om de Groninger geschiedenis in al zijn facetten te omvatten.

Het is daarom denk ik goed om juist nu actief op zoek te gaan naar archieven van particuliere archiefvormers. Dat is dus een geheel andere manier van verwerven en acquireren.

Analyse particuliere archiefcollectie

Voor het zover is moet er een analyse komen van de bestaande particuliere archiefcollectie van de Groninger Archieven en wat hierin mogelijk ontbreekt. De vraag is waar dat laatste op gebaseerd moet zijn. Dit zou heel goed een taak kunnen zijn van de leden van het huidige verwervingsoverleg, aangevuld met enkele andere medewerkers van de Groninger Archieven, met een achtergrond die of netwerk dat hierbij van pas kan komen. Dat kunnen bijvoorbeeld Harry Pertou, Marij Kloosterhof, Gert Plas, Johan Waterborg, Jaline de Groot, Rixt Zuidema en Lieuwe Jongsma zijn. En anderen die ik over het hoofd zie.

Zelf zou ik graag vooraf hiervoor een voorzet opstellen met beoogde of potentiële archiefvormers en archiefmateriaal, waarvoor ik in de bijlage bij deze tekst al een schot voor de boeg geef. Dit overzicht kan door eerdergenoemde mensen worden becommentarieerd en aangevuld.

Actieve verwerving

Actief gaan acquireren vereist een andere benadering van de archivaris. Deze moet naar buiten treden, gaan zoeken en netwerken aanleggen en onderhouden met potentiële archiefvormers en deze in sommige gevallen misschien proberen te overreden een relatie met de Groninger Archieven aan te gaan.

4. Twee sporen voor actief verwerven archiefmateriaal

De voor dit projectplan beoogde archiefvormers zijn (en blijven) enerzijds nog actief, maar voor andere archiefvormers geldt dat juist niet (meer). In het eerste geval valt bijvoorbeeld te denken aan activisten tegen/slachtoffers van de aardbevingsproblematiek in Groningen en in het tweede geval de radicale kraakbeweging in de stad Groningen in de jaren 80 en 90 van de vorige eeuw.

Actief zoeken naar archiefvormers kan op meerdere manieren. In de eerste plaats door alert te zijn op regionale en lokale (nieuws)berichten om zo potentiële archiefvormers in het vizier te krijgen. Bijvoorbeeld via media als RTV Noord, OOG TV en Dagblad van het Noorden, Groninger Gezinsbode of andere regionale kranten. Daarnaast middels online media, zoals Sikkom en andere blogs, Twitteraccounts en Facebookpagina's. Daarnaast horen flyers, affiches en posters hier ook bij. Wellicht zie ik hierbij mogelijkheden over het hoofd. Er ligt hier nadrukkelijk een link met hoe het Webarchief ook naar potentieel interessante websites speurt.

In de tweede plaats zijn er publicaties over de geschiedenis van Groningen. Bijvoorbeeld in historische jaarboeken en tijdschriften van historische verenigingen. Maar ook in berichten op de websites Delpher en De krant van toen. Plus afstudeerscripties, proefschriften en andere (al dan niet wetenschappelijke) artikelen. Geschreven publicaties kunnen relatief eenvoudig via de aanwinsten van de bibliotheek van de Groninger Archieven worden bijgehouden. En via de websites van de RUG, de Hanzehogeschool en andere onderwijsinstellingen.

Het gaat er hierbij op om vooral met open vizier, gastvrij en onbevooroordeeld alert te speuren naar of ontvankelijk te zijn voor potentiële archiefvormers. Vervolgens is het zaak deze archiefvormers op te sporen en er contact mee te leggen.

Vanaf dat moment zijn er twee mogelijkheden:

A. Actief verwerven van archiefmateriaal

Bij het actief verwerven van archiefmateriaal gaat het erom de beoogde archiefvormer aan te geven dat de Groninger Archieven belangstelling hebben voor hun werkmateriaal/werkarchief en dat dit in ieder geval niet zo maar zou moeten worden weggegooid, maar juist (op termijn) zou kunnen worden overgedragen aan de Groninger Archieven. In het geval van een niet meer actieve archiefvormer kan dit laatste meteen aan de orde worden gesteld.

Misschien zijn archiefvormers hierdoor geïnteresseerd, maar het kan evenzo goed argwaan of achterdocht opwekken. Het is dus ook belangrijk in dit contact om te laten zien wat de achtergrond van deze benadering is, wat de Groninger Archieven doen en waar het archief voor staat. Hoe archieven worden verwerkt, hoe de collectie wordt beschreven en bewaard en wat daar dan vervolgens mee gebeurt. Ook is het natuurlijk zinnig om de achtergrond van het projectplan waardoor zij zijn benaderd te benadrukken.

De kans bestaat dat hierdoor archiefmateriaal wordt verworven dat meer op een documentatieverzameling lijkt dan op 'traditioneel' gestructureerd papieren archief. Dat zij dan maar zo.

Ik verwacht dat hierdoor enerzijds meteen interessant materiaal kan worden verworven en dat anderzijds een netwerk wordt aangelegd met potentiële archiefvormers dat in de toekomst moet gaan lonen.

Ik voorzie dat uit dit netwerk ook weer nieuwe archiefvormers in beeld kunnen komen die de Groninger Archieven eerst niet op het netvlies hadden. Het netwerk breidt zich zo dan uit. Dit zie je momenteel bijvoorbeeld ook bij het Poparchief gebeuren.

Het is van belang dit netwerk over een langdurige periode in stand te houden. Dat betekent dus jaarlijks of vaker contact houden, telefonisch, per mail of met een (een op een) overleg.

In een later stadium zouden de Groninger Archieven met dit project naar buiten kunnen treden om op deze manier te proberen archiefvormers te vinden die tot dan toe over het hoofd gezien zijn. Dit zou bijvoorbeeld kunnen door een werkgroep samen te stellen met mensen uit stad en provincie. Hoe de samenstelling hiervan tot stand moet komen weet ik nog niet, zolang niet alleen de hoogopgeleide (of hooggeletterde) witte en oudere man of vrouw hier maar deel van gaat uitmaken.

B. Archiefmateriaal creëren

De te bewaren en ontsluiten geschiedenis van Groningen, en zeker die vanaf de tweede helft van de 20^e eeuw, bestaat mogelijk lang niet altijd uit bekend en vertrouwd archiefmateriaal zoals papier, foto of film. Veel is wellicht niet hierop vastgelegd, omdat de mensen zelf er niet mee bezig waren, het belang er niet van in zagen of er niet de middelen voor hadden, of de tijd. Misschien is het ook al vernietigd. Een deel van de beoogde archiefvormers, zijn helemaal geen archiefvormers zoals de Groninger Archieven die nu kennen. Zo is het heel goed voorstelbaar dat bijvoorbeeld van de Z-side geen eigen archiefmateriaal op papier bestaat (afgezien van foto's of film). Het is dan te prefereren de geschiedenis van deze archiefvormer/groep op een andere manier vast te leggen. Dat kan middels oral history-projecten: het interviewen van betrokkenen. Dat zou ook een goede methode zijn om bijvoorbeeld de geschiedenis van bewoners van delen van de samenleving die letterlijk plaats hebben moeten maken voor stadsuitbreiding of stadsvernieuwing vast te leggen. Zie voor meer voorbeelden de eerdergenoemde Bijlage achterin.

Dit is een breuk met hoe de Groninger Archieven nu opereren. Waar in het verleden de Rijks- of gemeentelijke taak voor de overheidsarchiefbewaarplaatsen dominant was, waardoor het acquireren van particulier archief -immers geen overheidstaak- minder prioriteit kende, gaat dit onderdeel van het projectplan juist een stap verder: zelf particulier archiefmateriaal creëren en dit dan bewaren en ontsluiten. Het past echter naar mijn mening prima bij een Regionaal Historisch Centrum, zoals de Groninger Archieven zich naast functie van overheidsarchiefinstelling ook presenteren, om zelf ook geschiedenissen vast te leggen en beschikbaar te stellen. Bovendien kan dit natuurlijk altijd in samenwerking met andere partners.

In ieder geval hebben de Groninger veel historische kennis en ondersteunend materiaal in huis dat kan worden gebruikt bij de af te nemen interviews (zoals foto's, plattegronden en tekeningen). Ook als het gaat om het vastleggen met audio en/of video, beschikken de Groninger Archieven over de technische kennis en materiaal die hiervoor nodig zijn en ook over medewerkers die hier ervaring mee hebben.

Daar komt bij dat zowel Henk Wierdsma als ik een aantal jaren geleden een cursus Oral History hebben gevolgd. En er bestaat meer belangstelling bij andere medewerkers om dergelijke interviewvaardigheden te verwerven.

Deze interviews kunnen in archieftoegang Oral History (toegangsnummer 2447) worden ondergebracht. Idealiter zijn ze hier online af te spelen en sowieso als interview uitgeschreven in detail terug te lezen. Er zal net als met vergelijkbare gevallen bij de afdeling Nieuwe Media Beeld en Geluid een contract met de geïnterviewden moeten worden opgesteld.

5. Uitvoering

Naast de wettelijke taak van overheidsarchief moeten de Groninger Archieven zich dus ook nadrukkelijker gaan manifesteren als historisch centrum, waarin ook erfgoed en historisch belang een grote rol spelen. Het zou goed zijn als de overheid dit belang ook als zodanig gaat inzien en erkent.

Voorwaarde voor de uitvoering van dit nieuwe actieve acquisitiebeleid is in de eerste plaats dat er tijd en ruimte voor komt. Dat hoeft niet per se met extra middelen. Dat kan ook via een andere invulling van hoe nu particuliere archieven worden verworven of een uitbreiding van uren hiervoor door bestaande formatie anders in te vullen. Momenteel blijft er nauwelijks tijd over om zelf actief op zoek te gaan naar archiefmateriaal.

De kans is groot dat met dit nieuwe beleid meer depotruimte nodig is voor archiefmateriaal. Zeker als het bestaande beleid onveranderd blijft, maar misschien zijn er beslissingen nodig om niet het zoveelste aangeboden archief van een sportvereniging of hervormde of gereformeerde kerk waar al veel van is in ontvangst te nemen. Hierbij bestaat natuurlijk het risico er een beeld gaat ontstaan bij de buitenwereld dat de Groninger Archieven niet meer geïnteresseerd zijn in bepaalde archieven. Dat vergt behoedzaam opereren. Dat zal minder nodig zijn als het acquisitiebeleid in eerste instantie alleen vergroot en verruimd wordt met de nieuwe aanpak en de bestaande wijze van verwerving daarnaast ook blijft functioneren.

Ervaringen uit verleden en heden

Het Rijksarchief en Gemeentearchief Groningen hebben in het verleden pogingen ondernomen archiefmateriaal van bijvoorbeeld minderheden te verwerven. Dat is toentertijd niet goed gelukt. Dit is voor mij geen reden, niet opnieuw pogingen te willen ondernemen dergelijke archiefvormers te benaderen. En dan niet zoals mogelijk eerder middels losse acties, maar dus op structurele basis en met voldoende middelen.

Meer aandacht voor het verwerven van particuliere archieven staat niet op zichzelf. Er zijn landelijke initiatieven hierin, zoals het Kennisplatform Particuliere Archieven, dat zich vooral via het Kennisnetwerk Informatie en Archief (KIA) manifesteert. Er is een aantal jaren geleden het Platform Particuliere Archieven (PPA) opgericht. Al is dit platform niet heel actief. Het Stadsarchief Amsterdam is momenteel bezig met een actie in het verwerven van digitaal archief van particuliere archiefvormers. De Groninger Archieven zouden zich hierin actief moeten gaan manifesteren indien er meer aandacht komt voor de verwerving van particulier archiefmateriaal.

Digitaal archief

Het ligt voor de hand dat er op deze manier ook digitaal archief wordt verworven. Hiervoor is het van belang samen te werken met de werkgroep e-Depot.

Voorwaarden

De Groninger Archieven hebben duidelijk voorwaarden hoe archiefmateriaal moet worden beschreven en verpakt. Dit moet leidend blijven, maar als er archiefvormers zijn die hechten aan bijvoorbeeld een andere beschrijvingswijze die recht doet aan hun instelling of groepering, dan moeten daar zeker mogelijkheden voor zijn. Overigens is dat nu feitelijk ook al de praktijk.

Toestroom en verwerking

Het gevaar van actief gaan verwerven is dat er een enorme toestroom aan archiefmateriaal gaat ontstaan die bijna niet meer te behappen is. Zo is dat een aantal jaren geleden bij het GAVA ook gegaan bij het innemen van amateurvideomateriaal. Dit is ongewenst.

Momenteel is bijvoorbeeld ook een toename van aangeleverd fotomateriaal waarneembaar die wellicht veroorzaakt wordt door de publiciteit in media over het publieksproject Het Beeld van Groningen.

Het is belangrijk dat er altijd ruimte is in de intake voor controle van de archieven. Daarnaast moet het uitgangspunt zijn nieuw archiefmateriaal zo snel mogelijk te inventariseren en te ontsluiten voor publiek/bezoekers.

Margreet Visch stelt dat gemiddeld op een werkdag een archief dat één meter kan worden geïnventariseerd. Daar wordt dan wel fulltime aan gewerkt. Het hangt er natuurlijk ook vanaf hoe het materiaal wordt aangeleverd. Met voorwerk kan hierin veel worden gestroomlijnd.

Het is lastig inschatten hoe snel en om hoeveel archieven het gaat als dit project start. Misschien gaat het om relatief veel kleine archiefjes van archiefvormers die ook relatief veel aandacht behoeven. Het is misschien daarom het beste om in stilte te starten en eerst zelf de regie in handen te houden.

Publieksproject?

De Groninger Archieven hebben publieksprojecten. Wellicht kan uit dit nieuwe acquisitiebeleid ook een publieksproject voortvloeien. Bijvoorbeeld een waarbij het publiek meedenkt over potentiële archiefvormers of interessant archiefmateriaal. Of waarbij publiek het archiefmateriaal gaat beschrijven als er heel veel aanwas is.

Als het gaat om het hergebruik van materiaal, zijn er misschien mogelijkheden voor documentaires, podcasts of theatervoorstellingen (bijvoorbeeld op Noorderzon of met locatietheatergezelschappen).

Verantwoording

Elk jaar moet verslag gelegd worden welke particuliere archieven zijn geacquireerd, welke stappen en initiatieven hiertoe zijn ondernomen en misschien worden ondernomen en waarom. Dit zal duidelijk maken waarom bepaalde particuliere archieven wel deel uit maken van de collectie en andere niet. Hier kan dan wellicht in de toekomst juist ook weer ander of aangepast beleid op worden gebaseerd. Bovendien wordt het publiek hiermee de kans geboden mee te denken over of invloed uit te oefenen op het acquisitiebeleid van particuliere archieven in de collectie van de Groninger Archieven. Met als doel dus uiteindelijk een archiefcollectie te krijgen die een zo representatief mogelijk beeld van de geschiedenis geeft.

Proefperiode

Om dit project te laten slagen of om misschien na een tijd te kunnen concluderen dat het niet werkt, is het goed te beginnen met een proefperiode, bijvoorbeeld de komende beleidsperiode, en deze daarin ook te evalueren.

Tot slot

Het zal altijd zo zijn dat bepaalde mensen of groepen niet kunnen worden bereikt en er zullen ook altijd mensen zijn die geen archieven willen overbrengen, of alleen op voorwaarden die misschien niet realistisch of werkbaar zijn. Dat is op zich niet erg. Ik vind echter wel dat de Groninger Archieven zoveel mogelijk moeite moeten doen de doelstelling van dit projectplan te laten slagen.

6. Samenwerkingspartners

De Groninger Archieven kunnen een projectnetwerk aangaan met de volgende partners:

- De verhalen van Groningen, als organisatie die zelf ook verhalen vastlegt. Wellicht is samenwerking met hen mogelijk waar het gaat om het oral history-gedeelte.
- Het beoogde Museum aan de A, als een goede locatie om dit project midden in de stad te presenteren. En misschien ook om interviews te laten zien of te horen op schermen/audio units, aangevuld met foto's of andere beelden.
- De Rijksuniversiteit Groningen, die voor de studie Geschiedenis, een Oral History-minor kent, die wordt gegeven door Barbara Henkes. Hier liggen misschien samenwerkingsmogelijkheden met studenten die interviews kunnen afnemen.
- Het Poparchief, dat zich bijvoorbeeld meer wil gaan richten op de muziekstijlen Urban en Hiphop. Misschien dat langs deze weg ook ander archiefmateriaal uit de zwarte gemeenschap waar deze muziek deels populair is kan worden verworven. Of dat er in ieder geval een ingang en/of netwerk ontstaat naar deze gemeenschap.

- De gemeente Groningen, zoals die met Monumentendag over buurtschap Papiermolen een historisch-geografisch overzicht en tentoonstelling heeft opgesteld, waarbij ook oud-bewoners zijn betrokken.
- Er spelen momenteel en in de nabije toekomst een aantal interessante ‘jubilea’, waar dit project heel goed op zou kunnen aanhaken:
 - 2019: 40 jaar (O)RKZ als (gelegaliseerd) kraakpand;
 - 2020: 40 jaar Grand Theatre als (gekraakt) theaterpodium;
 - 2024: VERA 125 jaar als studentenvereniging / 50 jaar als jongerencentrum annex poppodium.

Bijlage: potentiële archiefvormers

Hieronder een onvolledig en slordig samengesteld en geformuleerd overzicht van potentiële archiefvormers zoals die binnen dit projectplan kunnen vallen:

- de radicale kraakbeweging uit de jaren 80 en 90 in de stad Groningen
- de Z-side, fanatieke supportersgroep van FC Groningen
- activisten die zich verzetten tegen plaatsing van windmolens in de provincie
- gedupeerden van aardbevingen die zijn ontstaan door aardgaswinning
- mensen met een migratieachtergrond, al dan niet verenigd in een organisatie
- islamitische geloofsgemeenschappen/kerken
- mensen die letterlijk of figuurlijk aan de rand van de samenleving woonden of wonen, zoals (oud-)inwoners/bewoners van Papiermolen, Euvelgunne, Oude Roodehaan, Gideon, Kerklaan over het spoor, boerderijen aan de Paddepoelsterweg, bootjes aan het Hoornse Diep, woonwagenkampen
- mensen die in armoede hebben geleefd of leven
- sociale problematiek in achterstandswijken
- feminisme en vrouwenemancipatie
- de lgbt-gemeenschap in Groningen
- mensen die zich inzetten voor vluchtelingen en illegalen
- mensen die zich in de jaren 70 hebben ingezet tegen apartheid in Zuid-Afrika, voor Angola, Vietnam etc.
- anti-kernenergieactivisten in de jaren 70 en 80
- anti-militaristen
- de milieubeweging
- mensen die zich inzetten voor natuurbehoud /bomen etc.
- mensen (of de gemeenschappen) die zich hebben ingezet voor biologisch dynamische landbouw / natuurwinkels (moeder Aarde, De Terp)
- mensen uit rechts-extremistische hoek, zoals Eite Homan
- de opkomst van coffeeshops
- mensen die protesteren tegen Zwarte Piet
- mensen protesteren voor behoud van Zwarte Piet